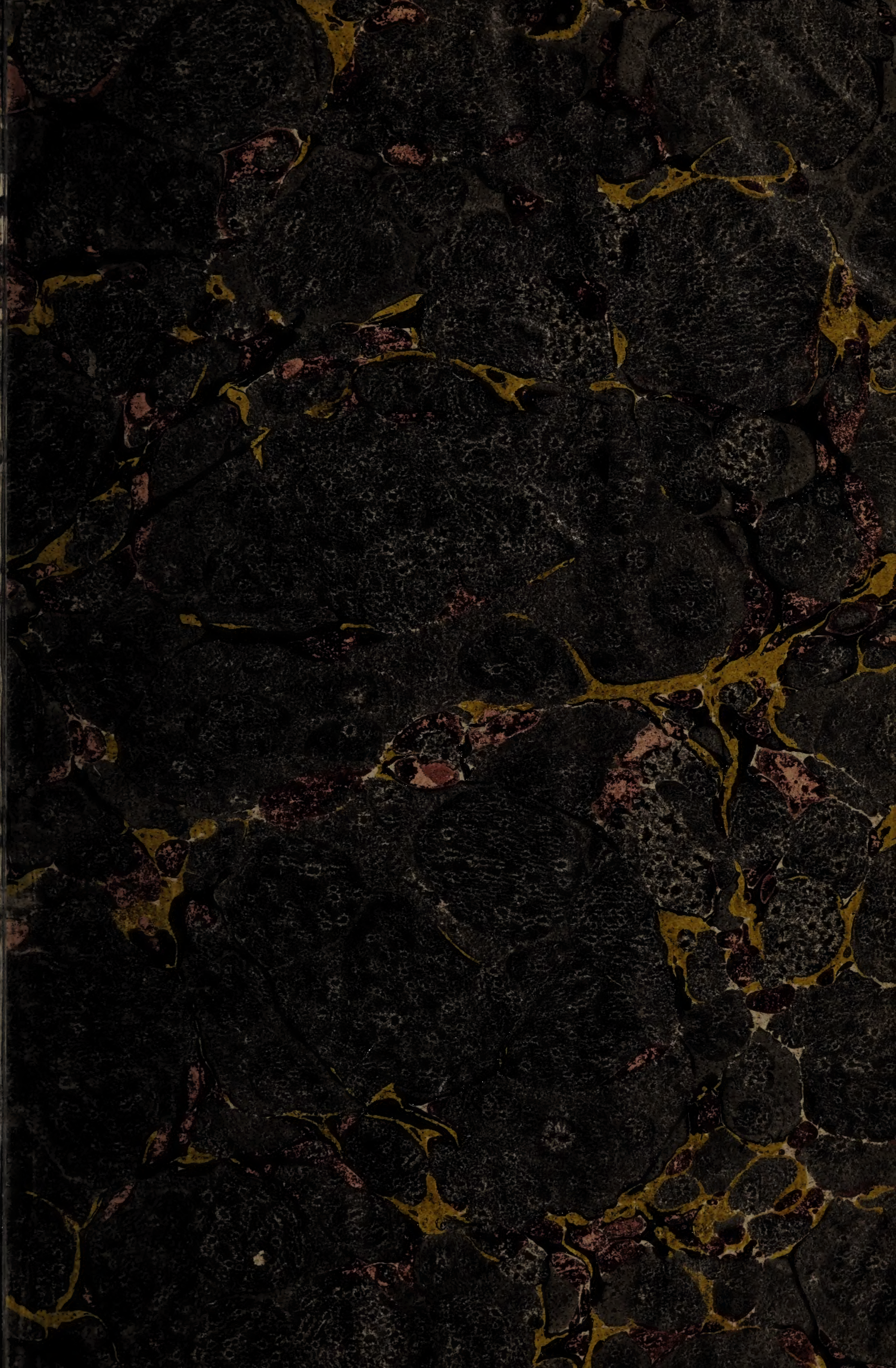
Humbertus
de
Institutione
Religionis.

Theodore Parker,

Roma

April, 1844.

De Humberto auctore libri hujus vide.
J. A. Fabricii Bibliothecam Lat. Med. et
inf. aetatis Tom VI. p. 837.

Liber Auditorum

auctore R. P. Fr. Humberto

quinto Generali Ord. Praed.rum

Sancti Thomae contemporaneo

Anno Dom.ni 1380.

8

Iudiciū faciet gestor ꝗsq3 suor
Cunctaq3 cunctor cunctis archana patebūt
Ignis ubiq3 ferox ruptis regnabit habenis
Exiit ōnino. q mūdi gl'a tendit
Dū pegrinaris. noli t'rena seq'ris.
Effuge res uiles. x̄ fortissīe miles.
Effuge iocūdi laq̄os et retia mūdi
Aspice festina pereūt q̄cūq3 ruina
Morte repentina cū furto fraude rapina
Vitaq3 cunctor breuis ē et plena labor
Diues diues nūq̄ p secula uiues
Forma fauor ppli feruor iuuenilis et opes
Subripuere tibi nō noscē q̄ sit hō.
Vn̄ supbit hō cui' cōceptio culpa.
Obscenū semē uas fetēs uermib' esca
Nasci pena labor uita necē mori
Post hoiem uermis post uermē fetor et horror
Sic ī nō hoiem u'tit' oīs hō
Aur cui suas et q̄cq̄ auar' aceruas
Currim' absq3 mora cito t'nsit n' redit hora
Fruct' fossa dabit optato t'pe tellus
Fossa t' caro celica regna dabit
Aspice mortalis p te dat' hostia talis
Soluo pendendo q̄ hō peccauit edendo
Vermes crudeles mordebūt ītima cordis
Hic plor ire pauor gemit' stupor et timor horrēdo
Occurrat m̄ti tue mors et passio x̄
Iudiciiq3 dies celor gaudia pena
Inferni eīnq3 memor hor uīce golyas
Fle si solari ieiuna si satiari
Da si ditari serui si uis dn̄ari
Est ibi pax pietas bonitas lux u'tus honestas
Gaudia leticia dulcedo uita p'hēnis
Gl'a laus requies amor et concordia dulcis

Incipit prolog' i libru de institutione religiosor q̄ dn̄i erudit Ier'l.

Erudire ier'l ne forte recedat aīa mea: ne forte ponam te desertā et i habitabilem. Ier. vi. Ierlm s̄m nois i terptationē que pacifica ul' visio pacis: spūalr signif icat religionē, que i tendit paci pectoris: et aspicē ad pacē eternitatis. Hac i hoc pposito d's hortat ut erudiat: et si erudiri noluerit: tria mala cominat. s. p. cordis sui recessū ab ea. s'o defectū spūaliū bonor: et iij. defectū psonar. Primū ibi ne forte recedat. S'm ibi ne forte ponā desertā terrā. Tertiū ibi et i habitabilē. Spūalr reqrit d's cor uiri religiosi. pu. xx iij. Prebe fili mi cor tuum m. Jo custodie cordis mltū debes i tendē. pu. iiij. Omi custodia sua cor tuum. Sed mlti religiosi: fci sūt sicut columba seducta nō habens cor. Osee. vij. Defectu ē eruditōis: et plixitate nimia uocalis orōnis: factū ē ut mlti ex eis solis labijs dn̄m honorēt. Ysaye. xxix. S'm aliā lrā ppls hic labijs me honorat: cor aūt cor longe ē a me. Et qr d's cō cor nō hēt: cor dn̄i sine aīa recessit ab eis. Qui religiones i stituerūt: mltum uoluerūt ut frēs lectōi i tenderēt. Vn̄. Btūs Bn̄dictus ut habet i eī regla: ad otiositatē uitandā aīe inimicā: lectōi omī tēpore aliquā ptē dandā ēē decernit. Reliquā uō ptem laboru manuū deputauit: exceptis dnīcis dieb: i qb' uoluit q' omis uacarēt lectōni: exceptis hijs qui erāt uarijs offitijs deputati. Ordinauit etiā ut tpr̄e lectōis monastēriū circuiret unus ul' duo de seniorib: ad uidendū an aliquis eēt qui lectōnē negligeret: et alios a lectōe i pediret. Et

si talis inueniretur: uolui
ut hec negligenter non preteri
ret: sed corripere semel et secundo:
et si non se emendaret, tali cor
rectioni subderet: ut ceteri ti
merent. Quidam sensum suum
rectitudini regule preponentes:
in quibusdam monasteriis ne
glecta lectione et omisso la
bore manuum: diuinum of
ficium adeo prolongauerunt: quod
fere totum diem in eo occupauerunt.
In quo multum uidentur errasse: et
a regula temere deuiasse. Cum
in eadem regula dicatur: ut in con
uentu omnino breuietur oratio. Ipsi
uoluerunt facere uiuarium sine
aqua sapientie salutaris. Non
attendentes illud. ysa. l°. Com
putrescent pisces sine aqua: et
morientur in siti. Cum uix uerbum
psal: quod psallendo sit sapientie.
Quomodo sapienter psallent: qui
negligentia lectionis sapientiam
non habent: Nemo enim sapien
ter facit: quod non intelligit.
Debet enim qui orando cum deo
loquitur secundum beatum benedictum:
loqui cum reuerentia/ purita
te/ et deuotione. Qualis uero
reuerentia est/ quando ille qui orat

pre prolixitate orationis tedio
afficitur: et deo dissonus uidetur. Et
cum deprecetur deum ut sibi inten
dat: ipse nec sibi nec deo intendit.
Cum aliquis cum domino tota die
loquitur: uix quod reuerentiam non
amittat. Familiaritas enim
parit contemptum. Frequenter enim
in oratione prolixa: puritas cor
dis amittitur: et cor malis
cogitationibus repletur et macu
latur. Item psalmorum multitu
dine uel orationis prolixitate:
intellectus grauatur: et deuotio
spiritus exhauritur. Ficulnea habens
folia et non fructum: maledic
tione domini arida est effecta. mt
xxi°. Sic qui tota die folia uer
bal orationis habent in ore: multo
tiens inueniuntur aridi a gratie hu
more. Et ubi sunt uerba pluri
ma uocalis orationis: frequenter est
egestas deuotionis. Ex de
fectu eruditionis. multa ma
la secuta sunt in monasteriis:
de quibus viij. tangere sufficiat.
Primum est cecitas ignoran
tie: que inter maculas prima
numeratur: pro qua a diuino mi
nisterio aliquis repellitur.
Honor regis celestis: in mu

nistris suis. discretionis uiduum diligit. pu. xv. Accepte est dño minister intelligens. Iracundiam eius inutilis sustinebit. In uile dicens non intelligentes. ¶ Secundum est immunditia multa. Osee. iiij. Non est scientia dei in terra. Et subditur. Maledictum et mendatium et homicidium furtum et adulterium inundarunt. Non est mirum si opera tenebrarum faciebant: qui in tenebris ignorantie erant. Quomodo immunditiam cauerent: ubi quod esset immundum non agnoscebant. Item non erat mirum si immunditia abundabat: ubi aqua sapientie deficiebat. Quomodo precepta regularia seruarent: ubi non intelligebant. Quomodo semitam religionis tenere poterant: qui ceci erant. ¶ Tertium est: quod qui cum in firmitate monasterium intrabant non curabant. Sicut erit salus ubi multa consilia. pu. xiiij. sic erit mors ubi nulla sunt consilia. ¶ Quartum est quod paruuli qui intrabant monasterium illa non proficiebant: ymo profectum cibi spiritualis priuabant. Sicut petebant panem non erat qui frangeret eis: sed presurie et sitianima eorum in ipsis deficiebant.

Quintum est quod illi qui impugnabantur in monasteriis uincebantur cum non haberent gladium spiritus. scilicet uerbum dei: quo hostes inuisibiles maxime superantur. Hoc gladio uicit deus dyabolum. mt. et luc. iiij. Ipsi erant in fortiora parte belli: absque gladio. Religiosi enim fortissime a demonibus impugnantur.

¶ Sextum est quod sacramenta occultabantur. Qui enim dignitatem et uirtutem sacramentorum non agnoscebant: debitam ad ea reuerentiam non exhibebant. Sicut enim non porcis reuerentiam exhibet margaritis. mt. vij. Nolite sanctum dare canibus: et margaritas nolite spargere ante porcos. ¶ Septimum est quod in multis monasteriis carnaliter uiuebant. Cum enim fratres spirituales delitias non haberent: carnales querebant. Anima rationalis nobilissima creatura est ad eternas delitias creata: sine delitiis esse non potest. ¶ Octauum est quod mala ualde magis non timebant: ut indigna celebratio: que occasio est christi operatur. Cor. xj. Qui manducauerit panem hunc et biberit calicem domini indigne: reus erit corporis et sanguinis domini. Glo. ambrosii. Mortis christi penas dabit:

·i· ac si xpm contenerit pui
cet. De gra edutionis a secu
lo ad religionem. Cap. p.

Qui gram acceptam nō
agnoscit: de ea gras nō
agit: et eius amissione reddit
se indignum. Aug. sr illud Ro.
i. Nō sicut deum glificauerunt:
aut gras egerunt. ait. Quod
deus dederat gratis: tulerit
ingratis. Gr. Nō ē dignus
dandis: qui nō agit gras
de datis. B. Ingratitudo ē
uentus urens siccans s fontem
pietatis. Necessarium ē g
quem deus mia a seclo eduxit: ut
magnitudinem gre quā accepit a
gnoscat: et frequenter de ea deo
gras referat: ut sic gram
acceptā custodiat: ut recep
tione gre alterius dignus existat. B.
Ad locum unde exeunt flumina g
tiarum revertuntur ut iterum fluant.
Cum eduxisset deus filios israel
de egipto ubi graui seruitute
premebantur: uolens eos habere in
memoria tantum bnficium: dixit eis
Mementote diei quo egressi estis
de egipto. Exodi. xiij. Et
sepe eis hoc bnficium ad memo
riam reducebat. in ps. Ego
sum deus tuus: qui eduxi te
de terra egipti. Nō minus bnfi
tium ē eductio de seclo per eius
contemptum et religionis ingressum:
quam eductio de egipto. Uita ē
amatium mundum: usque ad contem
tum eius grauis seruitute premit.
Aug. Malus tot dominorum seruus
ē: quot uitiorum uoluptuosus.
Seruus ē·s· corporis sui cui obe
dit: et mortem suam sperant. Et
ē ualde grauis seruitus ista. pu.
xxx. Per tria mouetur terra: et quartum
non sustinere nō potest. Per seruum cum
regnare ceperit. Auar seruus ē
auaritie: que exiberet cum uena
le et uili pretio. Ecc. x. dicit de
auaro. Hic aiam suā hēt uena
lem. Supbus seruus ē uane glie:
que tantum tributum ab eo exigit: quod
ad eius solutionem ducat et coitat
et eam regnum nō sufficiat. De m
undi tenebrositate. Ca. ij.

Ad agnoscendam magnitudinem
gre in eductione de mundo
a deo recepte: ualidum possunt ua
lere septem considerationes. Quarum
prima ē de mundi tenebrositate.
Sa de eius falsitate. Tertia de
honorum temporalium modicitate.
Quarta de impedimento maiorum

bonorum: Quinta de uelocitate
situ mundi. Sexta de eius cecitate.
Vij de periculo mundi. Primo
septemplicem circuitum ciuitatis
iericho: muri eius coram filijs
israel corruerunt. Josue. v. Et
in corde eius qui religionem ingressus
est: ad dictas septem circuiti
ones mundi quod animum corruunt ut
in eum nichil possit: et comparatione
regni celestis nichil ei sit. Cir
ca tenebrositatem mundi notandum quia
eius amatores magis tenebras
patiuntur. Ideo mundus conuenienter in
telligitur per egiptum. In egipto autem
erant tenebre. Vna plaga egip
ti fuit tenebre: et ubicumque ha
bitabant filij israel lux erat.
Exo. x. Item ps. Nescierunt neque
intellexerunt: in tenebris ambulant.
Ipsum lumen amatorum mundi:
est tenebre. Mt. vj. Si lumen quod
in te est tenebre sunt: ipse tenebre
quante erunt. Causa uero tenebra
rum est: quia oculos suos statuerunt
declinare in terram que est corporis
obscura: dorsum habentes ad
deum: qui est uerum lumen. Aug. in li
bro confessionum. Dorsum habebam
ad lumen: et facies mea non illumi
nabatur. Ipsi enim nubem peccatorum
suorum sibi et non soli interponunt:
ideo ab eo non illuminantur. ysa. lix.
Iniquitates uestre diuiserunt inter
uos et deum uestrum. Sic omnis uir
tus facit ad cordis illuminationem:
sic omne uitium ad omnem obtene
brationem. De superbia hoc patet:
que est quedam inflatio faciei in
terioris: uisum spiritualem impediens. Aug.
in li. confes. Tumore meo separabar
a te: et nimis inflata facies clau
debat oculos meos. Superbia est
quidam mons: radios ueri solis a
corde prohibens. Hic est mons: in quo
angelus syderibus clarior obtenebratus
est. Bernardus. Nonne hic est mons in quo angelus
ascendit: et dyabolus factus est. Idem
Superbo oculo ueritas non uidetur.
De inuidia idem patet: que oculos
cordis excecat. Sap. ij. Exceca
uit eos malitia eorum. Job. v.
Per diem incurrent tenebras: et quasi in
nocte sic palpabunt in meridie.
Gregorius. Mens inuidi cum de alieno
bono affligitur: quasi de radio solis
obscuratur. Et subdit. Dies tibi
in proximo lucet extrinsecus. Sed quasi in
nocte palpabunt inuidi: quia li
uore circa aliqua que reprehendant
inuenire satagunt. Ipsi sunt noc
tue lucem bonorum operum odien

tes: et tenebrosa opera amantes.
Bona opera primi sunt ut can
dele: lucem boni exempli nobis
ministrantes: sed inuidi candelis
istis oculos eruerunt sibi. De
ira idem patet. Nam impedit ira ani
mis: ne uerum cernere possis. Ps.
ire furorem: suus discerner'
uerum. Ps. turbatus est in ira ocu
lus. Ier. Supercadit ignis:
et non uiderunt solem. Ignis in quo
ire. Ira ita excecat: sicut ad
pellum excecat. Odium
etiam cor obtenebrat. Boe. Amor
uel odium: ueritatis nescit in
dicium. De accidia idem patet
que cum hominem quasi dormire facit:
oculos cordis ei claudit. Pro.
xxvi. Usque quo piger dormis?
Prouer. xix. Pigredo immittit
soporem. De uicio gule idem
patet. Grauantur enim oculi cordis
crapula et ebrietate: et aliquando
corporis. Pro. xxiii. Cui suf
fossio oculorum nisi hiis qui mo
rantur in uino: et student cali
cibus epotandis. Excessum in cibo
et potu comitantur fumosita
tes: que uisum spiritualem impe
diunt. De ebrietate est hec ma

lum: quod oculos cordis obtenebrat (ne):
et hominem quasi insanum reddit. Se
neca. Non aliud est ebrietas: quam uo
luntaria insania. De peccato lu
xurie patet. Cum amans aliquam
fatuo amore: eam credit pul
cram: quam omnes alii sciunt esse turpem.
De peccato cupiditatis idem patet
et auaricie. Sollicitudine enim
temporalium: oculi cupidi et auari
uelantur: et uelatis oculis ad su
pplicium infernale ducuntur. Cum
modicum pulueris terreni uisum
corporalem oculi impediat: non mi
rum si uisus cordis impediatur: in quo per
sollicitudinem et inordinatum amo
rem multitudo terrenorum recipitur.
Tobias excecatus est: calidis
stercoribus yrundinis. Sic ardens
amor ad temporalia que aplis ar
bitratus est ut stercora: oculos cordis
excecat. Aug. in libro conf. Sparg
gis domine penales cecitates:
super illicitas cupiditates. Sal
uator illuminat cecum a nati
uitate: lutum posuit super oculos
eius: in signum quod causa spiritualis cecitatis
est lutum diuitiarum. Propterea
in amor in oculis. Mt. vi. Ubi
est thesaurus tuus: ibi et cor tuum

erit. Cupidus g° et auar°
h't oculos i bursa et archa l'
i agris suis: io nō uidet
que ad salutē suā ptineāt.
Sicut ille qui corporales oclos
āmisit: corporalr nō uidet.
Cupidi et auari talpe cpa
rāt: qui di oculos hre ue
latos. Affectus i malis hoīb:
post se trahit i tellectū. Glo.
sup illud ps: Trāsierūt i af
fectū cordis. Affectiōez iordi
natā: i tellectus ēroneus
comitat. Aug. Errat qsquis
se posse ueritatē nosse putat:
si adhuc neqt' uiuat. De mū
Sequit' de di falsitate. iij.
falsitate mūdi. Circa qd
notādū: q mūd' ē falsus et
fallax: n' iueit' i eo ueitas.
Osee. iiij. Nō ē ueitas i tra
Nō iueit' i ea fides: nec ueā
amicitia. Sap. Sētio n' i bois
amicitiā eē nō posse. Quō
amat aliū qui nō amat se
ipm. ps. Qui diligit iniq
tatē: odit aīaz suā. Ecc. xiiij.
Qui s' neq' ē cui bon'? Nō
amāt amatores mūdi etiā
ppinquos suos. et si amāt eos
aliqn carnalr: odiūt eos spu
alit. In cu' inimici hoīs: do
mestici ei'. Ber. Nō placuit suis
q sibi nō placuit: plimites pit
et peiūtes. Falsus ē mūdus.
extius aureus: iteri' luthe
us. Vn di d' ypocta. Job. xx.
Gaudiū ypocte ad istar pūc
ti. Sz io ypocta: q aliud ē:
et aliud simulat. Similis
ē mūd' sterquilinio niue tecto.
et sepulcris dealbatis putredie
plenis. qui exteri' apparet
pulc' i teri' at st' ig' ifernali
exusti. Denigrati st' ig' luxu
rie: et cupiditatis. Cū mūd'
sit i mūdus: amplectētes
se amore i qnat. Aug. Omū
de i mūde quē despicis: quē
autē conaris. Ecc. xiij. Qui
tangit picē: i quinabit' ab
ea. Fallax ē mūd' spece fal
latie ignominiosa: q, poitō.
Eu3 cu3 cu ārider decipit: po
ti cū3 elegēda ē ei ira: q ar
risi'. Ecc. vij. Melio' ē ira ri
su. Gg. Cū ois fortuna tiēn
da sit: mag' timēda ē psp'e
ra q ad'sa: hec ē seuiendo
erudit: illa blandiendo se

ducat. Mundus amantes se
devorat: iuxta illud Aug. Amã
seculum absorbebit te. Amatores
suos uorar novit: nõ portar
Mũdus quos osculat: ẽdit inimi
cos suis. Ipse dedit dẽmoib; sig
dices. Quicũq; obsculat fucõ:
ipse ẽ tenete cũ. ¶ Fallaces sũt
amatores mũdi: & fallatia sũt
bona que ab eis amãt. Vñ &
fallũt & fallũt. frequẽnt odiũt:
qui se amar oñdiũt. prou. x. Ab
scõdiũt odiũ: labia mẽdatia. Il
los aũt quos ĩ psperitate diligũt:
ĩ adũsitate desẽrũt. Eccẽ. vj. Est
amicus sz tps suũ: & nõ pmane
bit ĩ tpe tribulationis. Ipsi praua
occasiõe inimici eor fiũt: qui
añ amici fuerit. Eccẽ. vj. Est a
micus q̃ cõũtit ad inimicitias.
¶ Bona falsa sũt: & io dicũt m
dacia. ps. Ut diligitis uanitatẽ:
& qritis mẽdatiũ. ps. xxviij.
Posuiũ mẽdatiũ spẽ nr̃az. Fal
laces sũt diuitie: fallaces deli
tie: fallax mũdi gr̃a: potẽtia
& gl̃ia. ¶ Diuitie fallaces sũt.
Mt. xiij. Sollicitudo seculi & fa
llatia diuitiar suffocãt uerbũ.
Diuitie fallũt: q2 pmittũt

copiã: & nõ faciũt l'augẽt ĩ
digẽtiã. Gs. Fallaces sũt diui
tie: q2 nobiscũ diu pmanẽ nõ
possũt. Fallaces sũt: q2 mẽtis
nẽce ĩopiaz nõ expellũt. Falla
ces sũt: q2 nõ dãt uñ ẽtna pos
sit hr̃e. Bñ. Diuitie mũdane
mẽdaces sũt. Dominiũ pmittũt:
& timorẽ ĩcutiũt: satietatẽ
spõdẽt: & ĩanniũt: delitias pol
licẽt & pũgũt. Promictũt
reqẽ: & dãt tormẽtũ. Aug. Di
uitias ĩuenisti: reqẽ pdidisti.
Dehys nãq; cogitandis ĩ die
cogitas: ĩ nocte fures sopni
as: sic ĩ die sollicit': ĩ nocte
pauid': sẽp aũt egen'. Bñ. Di
uitiar amor ĩsaciabil' ẽ. Lõ
ge ampli' torquẽt aĩaz desiderio
q̃ refrigerẽt usu suo: utpote
quaz acqsitio laboris: possessio
uõ timoris: amissio uõ ple
na doloris ĩuenit. Itẽ. Nõ
plus satiat cor hois auro: q̃
corp' aura. Señ. Alta cupiditas
ex fine alti ĩhit. ¶ Diuitie tpa
les fallaces sũt: hĩt ẽ amaritudiez
ãnexã. Sap. Dulcedo felicita
tis hũane: mltis amaritudĩb'
respsa ẽ. ¶ Multas s. q2 pse

tib; et futuris. De p̄sentib; im
mutatis mlte patet. De futuris
Aug. Delitie carnis hic nō sa
tiat: et ī futurō dapnāt. De hac
amaritudie exēdū ē sās uiris.
q̄ palatiū cordis hn̄t bn̄ dispo
sitū. nō pecoribz: q̄ hn̄t illd
d̄ febre iniq̄tatis corruptum
et īfectū. Amarior ē uoluptas
carnis que aiā; sepat a dō. q̄ mor
te tpali: q̄ aiā; sepat a corpore.
Voluptas carnis ē. q. mel qd
ligit̄ ī spinis. ps. Inimici eius
t̄rā lingēt. Inimici di sīt: ami
ci mūdi. Sic aq̄ trēduīt amar:
sic delitie mūdi ad etnā amari
tudie; ducūt. Gr̄a mūdi fal
lax ē. Multū ē fallūt: q̄ mū
di grā; q̄rūt. Pmo q2 eis cla
rissime ostat: q mi'n q̄ n̄ ualeat.
Tot expēse fiūt p mūdi grā
seu placētia habēda: q aliqñ
comitat̄ et reg̃ ad eas nō suf
ficiūt. Pro ea fiūt p̄tiosi ōna
t̄ uestiū. lector. eq̄. et mēsar.
.s. uasa aurea et argētea. Pro
ea ē fiūt suptuosa ouiuia.
hn̄t ē mlte cātatiū: et mag̃ fa
mulie. Gr̄a mūdi mi'n q̄ nich
ualet. Sēp ē extēma gaudij:

luct' occupat. Luct' aut labo
ris aut doloris. dapni: et ecel
sime obliuiōis. vn̄ vēl. Exit'
ōndit: q̄ mūdi gr̄a tendit. Scdo
fallūt q2 di grā; q̄ ē res p̄tio
sissiā. p mūdi grā amittūt: q̄
eis ē inutil' t' poti' noxia. ps. Cō
fusi sīt q̄ hoīb; placēt: qm̄ ds
sp̄uit eos. Gal. i. Si hoīb; pla
cē; sruus di nō eē. Iac. iiij. Ad
ulti: nescitis q2 amititia h' mū
di inimica ē dō. Quicūq; g° uo
luerit ee amic' huj seculi: inimic'
di ostituet. Tertio fallūt: quia
mltotiēs grā di ab eis hn̄ cōit'
et nō hēt. vmo raro ī reg° habēt:
si tn̄ aliqñ. De q̄ q̄ plen' grā fuit:
scptū ē. Q' alij dicebāt q2 bon'
e: alij dicebāt nō sz seduc̄ t'bas.
Quarto fallūt: q2 licet grā mū
di aliqñ q̄tū ad plures habeat:
cito tn̄ amittit. Vn̄ p3 ī x° q̄ dic
q̄ uenit ierusolā; ad passionem
suā. mag° grā; ad pplm habuit:
s3 cito eā amisit. Q' ab eod' pplo
ī eod' loco et ip̄o tp̄e paucissimis
dieb; ī tpoitis. p'mo cū tāto tū
ph' suscept': postea crucifixus ē.
Mūdi potētia fallax ē: ī uitētes
s' decipiēs: ut baculus arūdiēu.

·iiii. Reg. xviii. Sperans super ba
culo arundineo confracto egypto.
Super quem si incubuerit homo comminu·
tus ingredietur manum eius et perfo
rabit eam. Sic est pharao rex
egypti omnibus qui confidunt in se. Po
tentia seculi comparatur arundini in
aquis nascenti: exterius nitet:
interius vacua est: fructum non habens
nisi lanuginem. Potentes seculi
in aquis deliciarum crescunt: quia ut fre
quenter delicate nutriuntur et crescunt:
exterius nitent per vanam gloriam:
interius vacui sunt. habentes pravam volunta
tem: et impotentiam ignominiosam. Fre
quenter enim magis subiecti sunt viciis:
et minus possunt eis resistere: ut
superbie, ire, odio et gule. Fruc
tum non poterunt sine hunc habent:
quia magis onerati peccatis dece
dunt: et ad maiorem cruciatum va
dunt. Sap. vi. Potentes: potenter
tormenta patientur. In corde forti
ô istat cruciatus. Gloria mundi
fallax est: multum decipiens ama
tores suos. Primo quia convertit
gloriam illius: quod vere est ig
nominia. Phil. iii. Gloria in confusio
ne eorum: qui terrena sapiunt. De
stimatus corporis quo ipsi convertunt

gloriam: vel ignominiosam: tamquam
vertentes remedium: turpitu
dinis opprimendum: pulchritudinis ador
natum: ab infirmis curatis: hominis
turpitudinem mendicatum. Sig. est autem:
vel cauterium latronis. Ber. Qui de
veste gloriatur: similis est furi
glorianti de cauterio. Quia
propter peccatum ade: usus est vestium
introductus. Secundo gloria mundi a
matores suos decipit: quia ut
frequenter cito in ignominiam con
mutatur. Sen. Cito fit ignomi
nia superbi gloria. Osee. iiii.
Gloriam eorum in ignominiam commu
tabo. Tertio quia valde caram
eam emit: cum nichil valeat. Io.
viii. Si ego glorifico me ipsum:
gloria mea nichil est. Si milites tantum
expenderent pro eterna gloria quantum
expendunt pro vana: vix esset qui
non eam haberet. Quarto multum
est eis noxia: opera eorum inutilia
reddendo: gloria eterna eos privan
do: pene eterne eos obligan
do. Matth. vi. Dicitur de talibus. Recepe
runt mercedem suam. Apoc. xviii.
Quantum glorificavit se et in
deliciis fuit: tantum date ei
tormentum et luctum. De bonorum

temporalium modicitate. c. iiij.

Sequitur de bonorum tempora lium modicitate. Circa quod notandum quod bona tempo ralia modica sunt respectu dei/ et respectu anime: et respectu celi. ¶ Respectu dei sunt: quia gutta ro ris. Sap. xj. Quasi gutta roris ante lucanum: sic est ante te orbis terrarum. Ymo nichil sunt re spectu dei. Jo. xvj. Usque modo non petistis quicquam. Quia nichil pe tit qui temporale petit ¶ Respectu anime modica sunt: quia replere eam non possunt. Cum enim anima ca pax sit dei: re minore eo non potest repleri ¶ Modica est sunt respectu celi. Sicut centrum respectu circumferentie centri. Seneca. Punctus est in quo navigatis: ambulatis: regnatis. Jnde ab ultimis li toribus yspanie usque ad indos: paucissimorum dierum spatium iacet: si navem ferat ventus. at celestis illa regio per tri ginta annos velocissimo syderi viam prestat ¶ Modica est boni tas temporalium: respectu futurorum bonorum. Umbre sunt potius verorum bonorum: quam vera bona. Sap. ij. Omnia nascentur tamquam nulla ¶ Signum modice bonitatis eorum est: quod deus dat ea amicis et inimicis. Nam omnia sunt et bonis et malis: et plus habent interdum mali quam boni ¶ Possesso res suos non faciunt bonos: ymmo frequenter vel malos faci unt/ vel malitiam augent/ vel in ea detinent: et pluribus nocent quam prosunt ¶ Amatores suos inquinant: tendentes ad celum cinerunt. Aug. de civitate dei. De isto bono bonorum primo lapsus factus est ad bonorum minimum/ non bonis propri um: sed bonis et malis commune.

Quod bona temporalia maiorum bonorum sint impedimenta. Ca. v.

Sequitur de impedimento quod bona temporalia bonis spiritualibus prestant. Circa quod notandum quod omnis creatura a venta eum quem ad deum vult perfecte convertere: et terrenis evacuari: qui celestibus vult impleri. Aug. super illud ps. Diligite dominum omnes sancti eius: ait. Disce non diligere mundum: ut discas diligere deum. Averte ut convertaris: fun

de ut impleas. Sicut non coniun-
git celum terre, ymo multum distat
ab ea: sic celestia in corde huma
no terrenis non colliguntur. Multi
os tamquam dominus nobilissimus et ad pro
uisionem seruorum suorum sufficientis
simus: hic seruos suos ab omni
seruitute expeditos: quod totaliter
possit intendere eius seruitio. Mt. vi.
Nemo potest duobus dominis seruire.
Item non potestis seruire deo et mam
mone. Unde sermo dei in paupe
ribus plus proficit. Sunt enim auari
laboriosiores: et cum hic sint in mis
eria: alterius felicitatis sunt inuesti
gatores. Ideo saluator pauperibus
euangelizare missus est. Ysa. lxi.
Nam iuuenis habens multas posses
siones: audito consilio domini de
possessionibus suis uendendis: ab
iit tristis. Mt. xix. Semen in
ter spinas suffocatur. Eiusdem
xiii. Inuitati ad nuptias se
excusant: eo quod sint terrenis ne
gotiis impediti. Luc. xiiii.

C Habundantia temporalium et dei ob
liuio: frequenter se comitantur. Ef
fraym et manasses fratres fuerunt.
Effraym fructificans: manas
ses obliuio interpretatur. Pincer
na pharaonis: in prosperitate ob
litus est ioseph in tempus suum. Gen.
xl. C Expedit ei qui ad celum
uult tendere: omne temporalium deponere.
Aug. de ub do. Abice a te diui
tiarum onera: abice uincula uo
luntaria: abice anxietates et tedi
a: que animus plurimis inquietant.
Ideo si habes in potestate tua res
tuas uende: si non habes, proice. C Fa
cile saluatur diuitiarum contemptor:
difficile earum amator. Unde pau
perum spiritu: dicitur esse regnum celorum. Mt.
v. Difficile transibit diues in
regnum celorum. Facilius est camelum
per foramen acus transire: quam diuitem
intrare in regnum celorum. Mt. xix. et
Luc. xviii. Quam difficile est qui
diuitias habent: in regnum dei intrare.
Bernardus. Felices exonerati: qui sequuntur
expediti. Artissimum est foramen
nos expectat: contendamus necesse
est ingredi per angustam portam. Quid
tu camele gibbum: quod tu preci
osos loculos cum portionibus tollis:
Non sic impie: non sic ingredieris.
Foramen acus: huius sarcinas non ad
mittens.

De ueloci transitu mundi. Ca. vi.

Sequitur de ueloci transitu temporalium. Cir

ca quē nō dū: q' sic̄ apparet ue
lox trāsit flumīs cū ɔfixerat
stabilitas litorīs: sic apparet
uelox trāsit tpaliū: ɔparatōe
et̄noꝝ. Hunc uelocē trāsitū tpa
liū recogitāit repbi: q̄ i īfer
no sūt pene et̄ne ɔcēpnati. Sap.
v. Trāsierūt oīa illa tāq̄ ūbra:
ꝛ tāq̄ nauis que ptrāsit fluc
tuātē aq̄. Vt auis que trāsuo
lat i aera: aut tāq̄ sagicta e
missa ad locū destinatū. Sic ꝛ
nos nati ɔtinuo desiuim⁹ eē. Et
subdit. Spes ipīꝫ q̄ lanugo:
ꝛ tāq̄ spuma gracil' que a uē
to dispgit: ꝛ tāq̄ fumꝰ q̄ a uē
to diffusus ē: ꝛ tāq̄ memoīa
hospitis uniꝰ diei ptereūtis. Sic
ē tpale ɔparatū ad etnūꝫ: q̄i
res que iā pterijt. ps̄ Mille
āni āt oclos tuos tāq̄ dies
hestna que ptijt. Itē uelud
sopnūi: scdm illud iob. xx. Ve
lud sopniū aduolās nō īuēi
et: trāsiet sic uisio noctna.
Par uiuūt hoīes: par durāt
res tpales: ꝛ cito trāseūt de q̄
ad psonā. De pmo dī. Iac. iiij.
Quid ē uita nr̄a: Vapor ad
modicū parēs. De sc̄o. Aug.
i lib. cs. Si q̄d añsisset, p spi
tendebat applicari: q̄ pus q̄ te
neret ad uolabat. De. iij. d.
Erunt si mensuras ē putas di
uitias: que p tot mani hoīu
trāsierūt. De cruciatu mūdi. c̄. vij.

Sequit̄ de cruciatu
mūdi. Circa q̄d notādū:
q' uita mūdana multū ē labo
riosa. Sap. v. Lassati sumꝰ i ui
a iniq̄tatis ꝛ pditiōis: ambu
lauim⁹ uias difficiles. Fatigati
oīs hm̄oi duplex ē cā: s. multi
tudo agendoꝝ: ꝛ multitudo īpe
dimētoꝝ. Amatores mūdi tot
īueniūt tormēta ꝛ īpedimēta ī
hijs que agūt: q' ꝫ tot hoīes
potētes nō pficiūt qd īteduit.
Eccs. Vita pses dolorib; plena
ē: cū luctu agit ꝛ cū lacrimis
finitur. Nō sūt sine cruciatu:
qui amore diuitiaꝝ spi
nas āplectūt. Ecc. ij. dī de
auaro. Cūcti dies ei' dolorib;
ꝛ erūpnis pleni sūt: nec p noc
tē mētē q̄escit. Nō sūt sine
cruciatu: q̄ i spinis iutoꝝ
iacēt. Mt. vij. Nunq̄d colligūt
de spinis uuas: aut d tribul'
fic̄: Nō sūt sine cruciatu: q̄s

uenimus conscientie mordet. Ier. ij. Arguet te malitia tua et c. Aug. Cuncte per singula: et inue nies tot anime tormenta: quot uitia. Tormentum superbie: est qui suspendium. Qui suspendit ad lignum altum: fune ligatur. Su perbus uero ad ipsam altitudinem: uin culo amoris ligatus est. Est enim superbia secundum aug.: amor proprie altitudinis. Et ideo sicut ponderositas corporis qua suspensus in ferius trahitur quam fune ligatus in alto tenditur ei est occasio dolo ris: sic superbum affligunt in prosperitate sue exaltationis. Tormentum uaneglorie est: quia ipsa suos amatores uento detrac tionis et adulationis expositos inquietat. Ps. Ascendunt usque ad celos et descendunt usque ad abyssos: modo magis modo parum: modo nihil est uidentes. Tormentum ire est excecatio. Nam impedit ira animum: ne pos sit cernere uerum. Homo ira tus: qui furiosus aliquando manum in se mictit. Sap. xvj. Homo per malitiam: occidit animam suam. Aliquando

agrediuntur proximum: aliquando deum uel sanctos blasfemat. Ipse est qui demoniacus. j. Reg. xvj. Spiritus malus exagitabat saul. Tormentum inuidie: est ualde ma gnum. Sap. Quanta sunt felicium bonorum gaudia: tot sunt inuidorum gemitus. Inuidus amictit: quod alij lucrantur. Inuidia secli non inuenerunt tyranpni ma ius tormentum. Inuidus: alte rius rebus macescat opimis. Tor mentum accidie tantum est: ut mori comparetur. Pro. xxj. Desideria occidunt pigrum: noluerunt enim quicquam operari manus eius. Tota die concupiscit et desiderat. Totus est famelicus cum sit ociosus: aures eius exuriunt rumores: oculi uanitates: gula mane comedere uellet. Tormentum gulosi: ualde magnum est. Ipse patitur quasi caninum appetitum: cum non esurit cibum: esurit esuriem cibi. Uenter est pleno si delicata habeat tristatur: quia non habet uel appetitum: uel ua cuitatem uentris. Uos gulo si est illud uerbum esau. gen. xvj. En morior. Cui et uitaj

tormentum: et frequens in fir mitas. Sap. Si uideris epu latores uelud opimos bo ues: stertere et sudare. In tellige eos: qui maxime sectantur uoluptates mini me assequi. ¶ Tormentum et luxurie magnum est. Volup tas est huius peccati: in tamen amari tudines inclusa est. Procu ratio habet afflictionem: et fi nis feditatem. Seneca. In uoluptate nichil est ma gnificum. nichil quod naturam hominis proxi mam deceat: membrorum turpi um ministerio ueniens exitu. fe dus amor se fatue amanti tium: et quasi ignis infernalis cruciantis eos. ¶ Tormentum cupiditatis et auaricie ual de magnum est: quod patet ex hoc quod ueritas diuitias spinas uo cat. Abel filius fuit caym. Luc tus et comitatur possessiones temporalium. Abel luctus: caym possessio interpretatur. etc. Quo quanto quam in hoc mundo nichil ap petere: Quando laboriosum quam te rrenis desiderijs exuuare: Hic est quod israel sabbatum accede

re in munere. Egiptus percutitur muscarum multitudine. Sap. Ni chil grauius potest imperari cuius inimico auaricia: qui et ipse secum tormenta patitur: et in futuro eterna supplicia promeretur. ys. xiiij. Ponam babilonem in posses sionem ericij. vt. s. pugnatur ab hijs que possidet: sicut pun gitur qui tangit ericium. Di uites amatores temporalium extra uidentur felices: intra tamen sunt miseri. Seneca. Hoc qui uocan tur felices: ylaritas ficta est et grauis tristicia. De peri culo mundi. Capitulum. viij.

SEquitur de periculo mundi. Cir ca quod notandum est quod mundus est ualde periculosus: per quod desi gnatur mare. ps. Hoc mare ma gnum et spatiosum est. Periculum huius maris uix ubi uidetur: pro bat transeuntium raritas: et pereuntium multitudo. In mari massilie de quatuor naui bus non perit una: et in hoc mari de quatuor animabus non saluatur una. Mirabiles elationes huius maris. nunquam quod est ibi tranquillitas: incessanter

flant ibi uenti. Et qui in hoc mari perit: eternaliter perit. Quasi diluuium est mundus iste: ubi pauci respectu perituum saluantur. Osee. iiij. Maledictum mendatium homicidium et furtum inundauerunt.

Mundus est uelud locus pestilens. Declinant sapientes loca pestilentie maxime quando egrotare se sentiunt: uel egrotari se cognoscunt. Seneca. Ad tamen corpori: sed etiam moribus locum salubrem eligere debes.

Mundus est locus plenus laqueis: quos humilitas sola euadit. Anto. Vidi omnes laqueos inimici tensos in terra: et ingemiscens dixi. Quis poterit transire: Et audiui uocem dicentem: humilitas. Sap. xiiij. Creature dei in odium hominum facte sunt et in temptationem anime hominum: et in muscipulam pedibus hominum insipientium.

Infinite cause periculi sunt in mundo isto. Primum hominis bona et mala: et plures bona quam mala. secundum illud ps. Cadent a latere tuo mille: et decem milia a dextris tuis. Occidunt homines: et abamicis et ab inimicis. Alij perit amore: alij odio: alij timore.

Si non esset alia periculi in mundo nisi excommunicatorum: delectorum et mulierum: nimis essent. Vix est aliquis qui a communicationis excommunicatorum plene abstineat: uel a delectatione: aut aspectibus mulierum. Nam qui etiam ignorant tetigerit picem: inquinabitur ab ea. Jero. super illud ps. xxiij. Cum delectoribus non commisceatis: dicit glo. Cum hoc uitio periclitatur fere totum genus humanum. Jero. Efficacissimum glutinum ad capiendas animas: est mulier. Inde si feminae cum uiris habitent: non deerit uiscum dyaboli. Ex hijs est primo aucupatum est peccatum.

Mundus est quasi fornax babillonica: igne infernali succensa. Multum timendum est homini ualde passibili quando ad sibilum unius ubi accenditur ignis ire: ad aspectum unius mulieris ignis luxurie: ad aspectum unius rei pretiose ignis cupiditatis.

Cum peccatum sit morbus contagiosus: fugienda est societas mulierum. Non est tutum sano: cum leproso habitare. Ecc. xiij. Qui tetigerit picem: inquinabitur ab ea: et qui communicauerit superbo: induet

supbiā

supbiã. Cor. xv. Corrupũt
bonos mores: colloq̃a mala
Pu. xiij. Qui cũ sapiẽtib9 g̃
dit sapiẽs erit: amic9 ãt stul
toꝝ simil' illis efficiet'. Qui
uult ire ad sãm Jacobũ: nõ
se ponit ĩ societate eoꝝ q̃ romã
uadũt. Et q̃ uult ire ĩ pa
radisũ: declinar' debet socie
tatẽ eoꝝ q̃ uadũt ĩ infernũ.
Pu. j. Fili mi ne ambules cũ
eis: pedes ẽ eoꝝ ad malũ cur
rũt. Noluit Jacob: sociũ hr̃e
esau itineris sui. Conuictio
delicat9: paulatĩ eneruat et
emollit. Malign9 comes: q̃
uis cãdido ꝛ simplici rubi
ginẽ suã ac̃buit. Ecc. xij.
Quis medebit' ei q̃ coĩcat
uiro iniq̃: Sicut nõ ẽ tutũ
ag̃ habitar' cũ lupo: ita nec
bonos habitar' ĩ ẽ malos. Ecc
xiij. Sic coĩcabit agn9 cũ lupo
aliqñ: sic peccãor iusto. Phus
ĩt'rogat9 q̃d eẽt inimicissi
mũ hoĩ: Vir. Ait hõ. Mag̃
timendũ ẽ uenire ĩ ẽ malos q̃
ĩ ẽ lupos: q̃a lup9 uno m̃ ledit:
s̃ uenienti ĩ ẽ malos timoꝛ
ẽ ꝛ ledere ꝛ ledi: ꝛ uidẽ et

uideri: audire ꝛ audiri occidẽ
ꝛ occidi. Vñ fuit occasio dd:
adult'ij ꝛ homicidij. Vñ. Dẽ
hr̃e aut detinente audire q̃d
hoꝝ dãpnabili' sit: nõ nõ fa
cile dixeri. Mulierib9 formo
sis uideri: ẽ occõ ut ꝯcupiscã
t': ꝛ sollicitate fornicẽt'. Señ.
Nemo nr̃m p' ferre ĩ petũ ui
cioꝝ: mag̃ ĩ petu uenientiũ.
Si modicũ fermẽ totã ma
xã corrũpit: cor. v. q̃ntomag̃
mltũ fermẽ cũ ꝯrũpet: Vi
de difficile ẽ bonis si sit ĩ ẽ
malos: cũ ipi sint pauci et
habeãt absconditẽ ꝛ ꝯtrãr mlti
tudĩ maloꝝ: que q̃si ĩfinita
ẽ: ꝛ ĩpetuose descẽdit. Ideo
mltũ expedit eis elõgari ab
illis. Qd mltũ gaudẽdũ sit
de trãsitu sc̃li ad religiõẽ. c. ix.

Qvem di mĩa de mũ
do ꝯuer̃: si diligẽti ꝯsi
deratiõe p̃ciũ actẽdat: ꝯseq̃ns
ẽ ut de ꝯmutatiõe fc̃a nõ pe
niteat s̃ ualde gaudeat. Ta
lis ꝯmutatio trãseũti de tene
bris ad locũ luminis. Ecc. x. Dul
ce lum̃ ꝛ delectabile oclis: ui
dere solẽ. Qualis ꝯmutatio

ē cū mūdo fallax p̄ deo fidelis
simo deserit̄ et cū bona mo
dica in bm̄ amictēda melior
in perditiua p maxīs bonis
in eternū mansuris relinquit̄.
Utilis transit̄ de loco pressur̄ et
laboris ad locū pacis et quie
tis. Jo. xvi. In mūdo pressurā
habebitis in me aūt pacē. Mt
xi. Venite ad me oēs q̄ labo
ratis et onerati estis et ego
reficiā uos. Ad hūc pacē
amatores mūdi. q̄ mala fu
giūt q̄ nō effugiūt et bona
fugitiua sequūt̄. Utilis transi
tus de loco pleno piculis ad
locū securitatis. Qui de mū
do transit ad claustrū ordina
tū gaudet̄ dz sic illi p̄ archā
a piclo diluuij fuerūt libera
ti et sic loth ab icēdio so
domor saluat̄ et sic filij isrl'
gauisi sūt cū s̄uitute pha
raonis euasissēt et sic pueri
a fornace babilonica libera
ti. Qui mūdū p deo reliquē
rūt si q̄ cū reliq̄rūt uide
rēt nō peniteret n̄ se decep
tos crederēt. Dictū ē de deru
niue que tenet figurā mū
di. Qui uicerit te resiliet
a te. p̄u. ult. Dictū ē de mu
liere forti. Gustauit et uidit
q bona ē negotiatō eī. Mt.
xiij. Simile ē reg̃m celor the
sauro abscōdito. quē qui in
uenit hō abscōdit et p̄ gau
dio illi uadit et uēdit oīa
q̄ hūt et emit agrū illū.
Qui nūc estimāt in labore et ma
lor pressurē reg̃m celor emēdo
gliabit̄ illo obtēto. p̄u. xx.
Malū ē malū ē dic̄ oīs eptor
et cū recesserit gliabit̄. De [illegible]

**reditus religiosi ad sclm mul
tū sit timendus. Capl'm. x.**

Moltū timēdū ē ei. quē di
uinitas de seclo eduxit ad
illud redire corde et ope an pfes
sione ul' post. De reditu post
pfessionē hoc p3 q̄ sic ad se
culū redit a deo recedit et pe
rit. Aug. Dm q̄cē reliquer
hoc ē qd' pit. Iste recessit a deo
multū hit cōfusionis. Je. Oēs
oēs q̄ te dereliquit cōfūdent̄.
Vere cōfusione dignus q̄
relinqt timorē mali: cū q̄ nichil
ē mali. Ecc. viij. Qui custo
dit p̄ceptū nō expiet̄ q̄c̄q̄

mali. Quod alij esset malum: ei
est bonum. Dignum est et confusione:
qui ei preponit aliquod bonum. in quo
omne bonum et quo amisso nul
lum retinetur bonum. Exodi. xxxiij.
Dicit dominus moysi. Ego ostendam
tibi omne bonum. Omne bonum est deus et
illo amisso: omne bonum amissum
est. Seneca. Nichil est homini bonum:
sine se bono. Augustinus. Tale bo
num est deus: ut nemini cum dese
rent bene sit. Vere confusione
dignus: qui optimum dominum pessimo
preponit. Jo. vj. Dixit petrus quando
quereret a discipulis an uellent ab
ire. Domine ad quem ibimus: Ma
litia dyaboli ad quem itur cum
a deo receditur: debet cohibere a re
cessu ab ipso. Maxime in futuro
confundentur qui a deo recedunt: quando
manifestum erit toti mundo quod ipsi
sunt qui dixerunt deo: recede a nobis.
Job. xxxj. Tunc deus relictus ab
eis: uertens eis uicem dicet eis.
Discedite a me maledicti
in ignem eternum. Mat. xxv. Discessio
iste a deo nullum punctat ei in
dignationem: cum miser uermiculus:
dominus maiestatis sine ei culpa
dimittit. Solent magni domini con

uictes suos aliquando dimittere:
sed domini benignitas conuictes sibi non
dimittit: nisi cum prius dimittat
ipsi. Augustinus. Nemo te amittit
domine: nisi qui te dimittit. Magni
tudo diuine dignitatis. aliquando
ex hoc apparet: quod deus dimit
tit apostatas in magna miseria
esse in seculo. Apostate est sunt ar
bores infructuose bis mortue.
Multo moriuntur aliquis cum de seculo
egrediuntur: deo quos moritur cum ad se
culum reuertitur. Fructu seu utili
tate uite quam multo uiueret ammis
sit in monasterij ingressu: uti
litate uite quam uiuit deo in egres
su. Et sic factus est homo inutilis
prouerbiorum. vj. Homo apostata uir
inutilis. Quod possint obici
hijs qui redeunt ad seculum
suadentes. Capitulum. xj.

Religiosus cui temptator
suadet ut ad seculum reuer
tat: ista ad suum stabilimentum
assumere debet. Saluator lazarum
ad uitam seculi reuersum plorat.
Qui non plorauit moriturum:
plorauit ad seculum reuersum.
Magis expediret aliquibus
mori: quam ad seculum reuerti.

Sen. Maius e piculm male uiuendi: q cito moriendi. Saluator iudeis suadentibus ut de cruce descenderet. nullaten acquieuit: nec mot pietate matris cuius aiam gladius passionis ptransibat. neqz pmissione iudeorum q dicebant se i eum credere: si descenderet d cruce. Saluator etia postq de mundo recessit. licet aliqb bonis ad confirmanda fide refectois apparuerit: tn mundo i miscere se noluit.

Multu timendu e ei q adescendens angelo magis consilii eterna relinquit. et derelicto ei consilio abiit i consilio impiorum: et ad ea redit q reliqt. pro u. i. Despexistis oe consiliu meu: ego qz i interitu uro ridebo. Anglos qz qs pmo letificauit ad indignacionem sui puocat recedendo. Dum eu reliquit. s. angli dyaboli de potestati. ps. Amici mei et pximi mei: ad uersum me appropinquauerunt et steterunt. Et pximi mei a longe fci sunt. Et uim faciebant q qrebant aiam meam. B. Ue tibi qcuqz es q desideras redire ad uomitum: redire ad lutum.

Putasne placatos habebit i iudicio anglos. qs tanto et tam sperato puauerit ius gaudio. Exultauerunt qn uenisti ad religionem: tanq super hijs qs ab inferni porta cernerent reuocatos. Quid u tunc erit si ab ipa ianua paradisi redire uiderint. et retrorsum abire eos q iam alterum pede habebat i celum. Item multum timere debet q penitet: q terrena p celestibus relinquit. pro eo q legit i uita bti Io euangeliste de duobus fratribus diuitibus et honoratis: q ad eius predicationem uenditis possessionibus sua paupibus distribuerunt. qui cum quadam die uiderent seruos suos qs habuerunt diuites i habitu pcioso. se aut egentes et i habitu uili: contristati sunt de hiis qd fecerant. Quo cognito btus Iohes. uirgis siluestribus i aurum mutatis et lapidibus comibus in lapides pciosos: dixit. Ite et redite uobis agros qs uendidistis qa celorum pmia pdidistis. Et suscitans quendam iuuenem q mortuus efferebatur. fecit q ipse nunciaret illis fribus quanta glia

imisant: et q̃ntã penã i aire
rat. Columba orto q̃ diluui
ũ nõ cessasset: ad archã redijt.
geñ. vj. Cũ g° icessãt sit i se
culo diluuiũ pctõr:" nõ uidet̃
eẽ colũbe illuc redirẽ: s; poti° ce
ui i fenilis. Coruus ẽ ab archa
dimissus: nõ legit̃ ad ãcham
reuis°. Quẽ spũs di i desẽtũ clau
stri deduxẽ:" ẽxirẽ dz spm malig
eẽ: q̃ reditũ ad seclm ei suadet.
Quia sm ũbũ btĩ Bñdicti:"
Spũs scũs q̃ adduxẽ nõ redu
cet: cũ nõ sit i eo ẽ et nõ. An
gelica q̃dẽ admonitio fcã ẽ ad
loth noli respicẽ post tẽgũ
tuũ:" nec stes i oĩ loco circa
regionẽ: s; i mõte te saluũ
fac. Respiciẽs ũ uxõ ei° post
se: ũsa ẽ i statuã salis. Geñ.
xix. Statua ẽ cõp° siñ spũ:
similitudiẽ; habẽs nõ uerita
tẽ. Sic q̃ respicẽ ad ea q̃ reli
q̃t:" similitudiẽ; h̃t religiosi:
nõ ueritatẽ;. Cõp° h̃t i claust°:"
spm i mũdo: ut sit q̃i statua
Luc. xvij. Memores estote u
xoris loth. Luc. ix. Neõ mit
tẽs manũ ad aratrũ et respici
ens ret°: apt° ẽ reg° di. Filij
isrl' de maib° pharaonis libera
ti: p trãsitũ mari rub° nõ redierũt
i egyptũ:" s; de sua liberatiõe
exultabãt: et laudabãt creatorẽ
suũ. Exodi. xiiij. O q̃° fatue
egissẽt: si i egiptũ redissẽt. Geñ.
xxvj. Ne descẽdas i egiptũ. Ori
gi diuinit° edocti: ad herodẽ nõ
redierũt saluatoris hostẽ. Sic
inimdũ ẽ ei q̃ p̃pã salutẽ desi
derat redirẽ ad mũdũ:" ũ satha
nas ad ũsari° salutis regit: et
h̃itarẽ i ẽ omñẽtes ei°. Apoc. ij.
Scio ũ h̃itas ũ sedes ẽ sathãe.

De hijs que ualẽt ad stabili
mentum religiosi. Cap. xij.

Quatuõ m̃ltũ; ualẽrẽ possũt:
ad stabilitatẽ nouitij i reli
gione. P̃mũ ẽ timõ cõfusiõis:"
sm timõ p̃cli:" t̃tiũ amõ p̃pe
salutis: q̃rtũ ẽ spes ad ĩtoriũ.
Circa p̃mũ notãdũ ẽ: q̃ ra
ro ẽ redit° ad seclm siñ cõfusi
one. Vix ẽ ẽ q̃n rediẽs i cur
rat notã leuitatis et ũecũdie:
timiditatis ul' aliẽ iniq̃tatis.
Leuitati ascribit̃: q: icepit fa
cẽ q̃d nõ potuit cõsumarẽ. Cũ
leuitate et notat̃ de fatuita
te: que leuitatẽ comitatur.

Ecc. xxvj. Stultus ut lu
na mutat. Sen. Stultitia
e au nich constat: nach diu
placet. Stulti q̄d nō hn̄t
cupiūt: q̄d hn̄t fastidiunt.
E contrario e de sapiente. Sen.
Quid sapientia. Semp idē uel
le: atq; nolle. Nō pōt cuiq;
semp idē placē: n̄ rectū. Sa
pientiā nō uincit malitia. Sap
vij. Nō eic̄ malitia tēptati
onis: sapientē de claustr. p̄ u.
iij. Stabiliuit celos p̄ndētia
.i. p eā uiri celestes stabili
unt. Nō e sin̄ ignominia:
cū pugil fugit ext̄ locū e ta
minis uict̄ e reputat. Lo
cus certaminis: claustrum
e. Dū i claust̄ manet ali
quis: adhuc spes habetur
de ei victoria: & si ipsis a
liqn̄ ei p̄ualeat. Nā uicto
res a uicto supar̄ sepe uidēt
Ecc. x. Spus. s. i mudus.
potestatē hn̄s. s. i filios dif
fidētie. ascēderit sup te. s. p̄
ua suggerēdo: locū tuū. s.
locū ūtutū. ne dimiseris. s.
ei. q2 curatio. s. penitētie. Ces
sar̄ faciet pecca maxīa. i.
ip̄os actus peccatoȝ. Nō e sin̄
confusiōe cū aliq̄s solus fug̃
d̄ p̄lio: alijs remanēbi pug̃
tib; & uicētib;. Raro aliquis
claustrū desit: q̄ nō p̄us de
ū desuerit: & ab eo desti tus
sit. Solet seq̄ recessū a d̄o
timor irrationalis. ps. Tre
pidauerūt ū nō erat timor.
Huit caym p̄ pecc̄m caput
tremulū. Cōminat̄ e tremo
rē istū d̄s iudeis: si ab eo re
cederēt. Leuit. xxvij. Ter
rebit eos sonit̄ folij uolā
tis. & ita fugiet q̄i gladi
ū. p̄ u. xxviij. Fugit impi
nemine p̄seq̄nte. Noti
dū etiā q̄ q̄ de religiōe redit
ad seclm: q̄ aliquā iniqui
tatē hubuerit: que eū q̄e
scē nō p̄misit. Sic puctō
nes muscaȝ & spinaȝ in
m̄tuȝ discurrer̄ faciūt: sic
punctōes uitioȝ aīaȝ istabi
lē reddūt. Tren̄. j. Peccato
peccauit ier̄m. p̄ea i stabilis
fc̄a e. Cor impij q̄i mar̄ fer
uēs: q̄d q̄escē nō pōt. Sp̄s
rōnalis q̄ nobilis e: i lec
to sordide q̄scē nō q̄esat.

Ideo q̇ religionẽ ĩtrat debet
facẽ ↄfessionẽ gñalẽ. ⁊ ex̊
dauid lauaṝ ꝑ sigulas noc
tes lectũ suũ: ut ĩ eo cũ do
q̇escer̃ possit: ⁊ sic stabilis
ẽe potit. Job. xj. Si iniquita
tẽ que ẽ ĩ manu tua abstule
ris a te ⁊ nõ ꝑmãsit ĩ tab̉
naclo tuo ĩ iustitia. tuc̃ leua
re potis faciẽ tuã absq; ma
cula: ⁊ eris stabilis. ¶ Timõ
ꝑicli. mltũ ualet ad stabili
ẽdũ nouitiũ ĩ religione. Mũ
dus igᵉ ĩ fẽnali succẽsus ẽ.
Igᵉ. s. ire cupiditatis: ⁊ lu
xurie. Cũ indignatiõe repel
lenda ẽẽt teptatio: qua su
adet dyabolus reditũ ad secl̃.
Bẽ. Domꝰ ardet ⁊ igⁱs ĩstat
a tgo. ⁊ tu mones de muro
nõ egᵉdi, ul' iã egressũ regᵉdi.
Perditiõis filꝰ ẽẽ uidet̃, q̇
iã ẽ ĩ loco salutis: ad locũ
ꝑicli redijt. Jo. xvij. Nemo
ꝑijt ex eis: nisi filꝰ ꝑditiõis.
Talis ꝑiclm suũ amare ui
det̃: unde nõ ẽ mir̃ si ĩ illo
ꝑeat. Ecc̉. uij. Qui amat ꝑi
clm ĩ illo ꝑibit. Timõ huiꝰ se
culi ẽ q̃i clauus ↄfigens car
nale affectũ: ne eo stimulã
te nouitꝰ redeat ad seculũ.
Ps. Cõfige timore tuo carnes
mãs: a iudicijs ẽ tuis timuj.
Quasi pondꝰ ↄp̉mido retineẽ:
sic asseres lapidũ ponderosita
te retinẽt̃ ĩ tectis domoṝ. Ecc̉
xxvij. Si nõ ĩ timore ĩstanẽ
te tenueris: cito subũtet̃ domꝰ
tua ¶ Spes ẽ multũ ualet
ad stabiendũ nouitiũ. Est
ẽ q̃i ãchora ↄᵗ uaṝ uehẽmtia
tẽpestatis: ne adeo euellat̃ ⁊
ad seclm reuũtat̃. Aug. Noli
abrũpi ab archa: añ q̃ ĩtres
portũ. Fluctuat nauis ĩ an
choris: s; nõ longe a t̃ra ꝑi
cit̃. Conat̃ dyabolus deicer̃
nouitiũ ĩ diffidẽtiã ul' despera
tiõẽ; ↄtinuitate ul' uehẽmtia
teptatiõis: ul' diuẽnitate clau
stralis laboris. S; diuturni
tati laboris opponẽdũ ẽ: et̉
nitas mẽcedis. Aug. Labor
ẽret: uide mẽcedẽ. Diutũni
tas q̊dã m̃ facẽ ut leuiꝰ susti
neat̃ labor. rõne ↄsuetudĩs:
q̃ diuturnitã seq̇t̃. Sap. Ob
tima foᵃ eligẽda ẽ: quã io
cũdã assuetudo reddet. Ve

hemītie uel otinuitati tēpta
tiōis resistit: spes diuini ad
iutorij. ps. Ds p̄uīto iute
mīe a q̄ tēptabor. Vehemētia
etiā tēptatiōis ē occasio ut
facilius sustineat: q2 ad facit
ut gr̄a augeat. j. cor. x. fide
lis ē dn̄s q̄ nō pmittet nos
tēptari ult̄ id qd̄ potestis: s3
faciet cū tēptatiōe ꝛ pūentu
.i. gr̄e augm̄tū: ut possitis su
stinē. Fiducia ꝛ habenda est
ī suffragijs scōꝝ: ꝛ adiutorio
frīm. Et notādū q dn̄s iuuat
suos suos: sm̄ q ipi spē hn̄t
ī ipo. Quaten̄ ī bonis dn̄i fidu
tie pce porexeis: caten̄ possit
bis. ps. Sperantes aūt ī dn̄o:
mīa circūdabit. Jer. xvij. Bn̄dic
t̄ uir q̄ ofidit ī dn̄o. Et subdit.
Erit q̄si lign̄ quod plātat̄ sup
aq̄s: ꝛ nō timebit cū uenerit
estus: .i. uehemētia tēptatiōis.
Ecc. xj. Confide ī dn̄o: ꝛ mane ī
loco tuo. Facile ē ī oclis dī hōiē
stabilire .i. ditari paupē. Amor
pacis salutis mlitū ualet ad stabi
limētū nouitij: sicut radicato ar
boris ad ei stabilitatē. Ecc. x
xiiij. Radicaui ī poplo honori

ficato. Popul' honorificat' est
cet' filioꝝ dī: ī q̄ aliq̄s radica
t' cū expulso amore secli: ī
troducit' amor dī ꝛ sui ꝛ pximi.
Amor secli expellit': cū diuitie
delitie ꝛ honores mūdi otēp
nunt'. Ad otēptū diuitiaꝝ pti
net uotū paupertatis: ad otēp
tū delitiaꝝ uotū otinētie: ad o
tēptū honorꝝ hūilitas obedīē
tie. Nō ītroducit' amor ueꝝ: n̄
expellat' amor uan'. Aug. sup
epl'a Jo. Si mūdi amor īhabitet:
nō ē q̄ dī amor ītret. Sap.
iiij. Adulterine plātatiōes nō
dabūt radic. Jac. iiij. Adulteri nescitis:
q2 amicitia hui' mūdi inimica
ē dō: ꝛ ē. Amor dī amor scē so
cietatis ꝛ amor pacis salutis: mlt'
tū ualet ad stabilitatē nouitij.
Nā funicl's triplex: difficile rū
pit'. Ecc. iiij. Amore salua
toris debet eē affix' cā religiōis:
q̄ ad religionē uenit. Clauo nr̄i
amoris xp̄s poti' fuit affixus
cruci sue: q̄ clauis ferreis.
Nā hostiū sepulcri: xp̄m nō
potuit ī eo retinē. Sic n̄ cla
ui ferrei eū ī cce tenuissent
ī uitū: s3 clauo nr̄i amoris

ibi tenebatur. Sic amor Christi no
uitium in religione debet teti
nere. ¶ Amor etiam sancte societatis
ps. debet eum retinere. Ecce quam bonum
et quam iocundum: habitare fratres in unum.
Prover. xviij. Frater qui iuuatur a fratre:
quasi ciuitas firma. Debilis qui
pugnat cum forti: uelle superari
uidetur. si potius eligat esse inter eos
qui nocent: quam inter eos qui adiuto
rium prebent. ¶ Amor etiam proprie
salutis debet eum retinere. Amor
iste debet esse magnus in homine: cum
in brutis tantus esse uideatur. Ex
amore salutis esse uidetur: quod
ouis lupum naturaliter fugit. Et ca
nis si in aquam ceciderit: natando
ad litus tendit. Item auis sa
gaciter cauet laqueum: et declinat
lapidis ictum. Et si inciderit
in laqueum: ad sui liberationem co
natur. Quis putet hoc rationem non
posse in homine: quod natura potest in uolu
cre. Ad idem debet mouere amor
quem habent ad sanitatem corporis.
Augustinus. Cum gaudio debet facere
immortalis futurus: quod face
ret pro differenda morte mori
turus. Item ad hoc incitat amor:
quem deus et angeli habent ad salu
tem nostram. Quod. Domine quid est homo quia
innotuisti ei: aut filius hominis quia
reputas eum. Denique mit
tis ei unguentum tuum: immittis
spiritum tuum: promittis uultum
tuum: et nequid ad opera sollici
tudinis nostre uacet in celestibus:
et illos bonos spiritus propter nos
mittis in ministerium. Omnes
enim sunt administratorii spiritus in mi
nisterium missi: propter eos qui heredi
tatem capiunt salutis. Heb. j.
¶ Maxime ad stabilitatem ualet
gratia. Unde legitur de spiritu: quod sit
stabilis. Sap. vij. et heb. ultimo.
Optimum est: gratia stabilire cor.
Sicut terra si humor defuerit
in puluerem redigitur. et a uento
dispergitur: et corpus recedente
ab eo spiritu cinis efficitur: sic
si gratia spiritus sancti defuerit: nouis
tius ad modum pulueris fit
instabilis. ps. Non sic impii non
sic: sed tamquam puluis quem proicit
uentus a facie terre. Ideo frequenter
debet inuocare spiritum sanctum: qui
confirmet quod operatus est amen.
Item ualet ad hoc uirtus spiritus humi
litatis. Scilicet. Spernere mundum, sper
nere nullum, spernere se se.

Sperne se spernj quatuor
ista docent. De qui intrat re
ligionem nichil habet mundi debet

Consuetudinis est omnibus habere. capitulum xiiij.

Ille qui mundo relicto ad religionem venit: nec aliquid mundi retineat. Primo vero deus totum eum habeat. Secundo ne maxima pro modicas amittat. Tertio ut pacem cordis habere valeat. ¶ Qui aliquid mundi retinet: princeps huius mundi aliquid in eo habet: et non est totus dei. Vult christus principem huius mundi nichil habere in servis suis: sicut et in ipso nichil habuit. Jo. xiiij. Venit enim princeps huius mundi: et in me non habet quicquam. Mt. vij. Nemo potest duobus dominis servire. Christus servis suis sufficientissimus est: et protector et provisor et remunerator. Nimis est cupidus cui non sufficit deus. Non sentit de domino in bonitate: qui credit quod ipse vel non velit: vel non possit providere servis suis. Verecundiam ei facit qui in parte dyabolo servit: timens ne si deo totaliter serviret: necessaria habere non posset. Ieronimus. Non habet christus unde alat pauperes suos: Valde fatue agit: qui pro deo mundum reliquit: quando aliquid retinet pro quo deum amittit. Ipse similis est homini negotiatori querenti bonas margaritas: qui inventa una preciosa margarita vendidit omnia que habet et emit eam: cum vero emptam perdidit contristatur: et pro nichilo dat. Ad cumulum et fatuitatis facit: qui cotidie ieiuniis vigiliis et orationibus non cessat eam emere: cum tamen in tali statu non possit eam acquirere. ¶ Cum deus eum de naufragio seculi eripuerit et quasi in loco tuto scilicet in navi religionis posuerit: ipse furtive in navi aquam ponit: in qua se submergit. De illo videtur posse dici sicut dixerunt barbari de paulo a naufragio maris liberato: cum manui eius vipera adhesisset. Utique homo iste homicida est: qui cum evaserit de mari ultio divina non sinit eum vivere. Act. xxviij. Talis de loco salutis: facit locum perditionis. Cum iam sit mortuus timet iam fame mori: nisi proprium aliquid habuerit.

Iux ibū. Senec. Monstr similis ē auaricie uel cupidi tati hōis iā mōtui: cū unū ē optādū & qrēdū. s. uitā etnā. Col. iij. Mortui estis: & uita ura abscōdita ē cū xpo i dō. Cū fenerator ab bti arsenio reliqsset mag hereditatē: & delatū fuisset ad eū testamētū: ipse ait. Ego pus mortuus sū q ille: q m me fec heredē. Et remi sit testamētū nichil accipiēs. Qui ad religionē uenit pacē nō ht si aliqd mūdi retinet: sicut nec ille q i sinu suo spi nas abscondit. Sen. Puice q cor tuū lacerat. Que si alit eximi negrēt: cor ipm cū eis euellēdū erit. Quidā frat renūtiās seclo & sua dās paupib uenit ad abbtē ātoniū: quedā tn sibi retinu it. Et cū h cōpisset ātonius: dix ei. Si uis monachus eē: uade cōpara carnes & impone corpori tuo nudo:
Nota & ueni ad me. Qui cū hec fe cisset: tā canes q aues cō pi ei p carnes rapiēdas: denti bus & unguib dilacerauerūt. Et sic dilacerat: uenit ad ātoniū. Cui antoni ait. Quicūq renūciauerit seclo & uult ad huc hīe pecuniā: sic a de mōib lacerat. De hys q dz religiosus relinqre. C. xiiij.

Omnia debet religiosus qui ad religionē uenit relinq re. Mt. xix. Ecce nos reliq; oīa. &c. Oīa reliqrūt apli: nō tm possessiones: sz & cupi ditates & eas maxīe. Plus ē mūdi ocupiscētia q subā necet. Et hec fugiēda & di uitiā cū pcipue ē: q uix aut nūq absq amore ualēt possideri. Limosa siqdē ē et glutinosa nimis nō solū extio sz & i trio suba nīa: que uideri nō pōt: & fatale cor humanū oīb q ōtactat adheret. Religiosus si habu erit ppriū: nō habebit dm. Aug Ego p auaritiā mā nō te a micter uolui: sz uolui tecū possidē mēdaciū & te āmisi: q dedignaris cū mēdatio pos sideri. Relinquere dz religios nō solū sua: sz & suos &

se ipm. De pmo dr luc. xiiij. Ois ex uob qui no renuntia uerit oibus que possidet: no pot meus ee discipulus. De so m. x. Qui amat pa tre aut matrem plus qm me. no e me dignus. De iij. m. xvj. Siqs uult uenire post me: abneget semetipm. Semet ipm abnegat. qui semet ipm qdam m exuit ppriu sensu et ppria uolutate deponendo: et xpi sensu et uolutate assumendo: sic fecerat paulus qui dicebat. Viuo aut ia no ego: uiuit u i me xps. Gal. ij. Ille se abnegat qui se suu no reputat: s xpi ad cui uolutate uult opari. ij. cor. v. Pro oibus xps mortuus e ut qui uiuunt ia non s uiuant: s ei qui p eis mortuus e. Ber. Cui iusti m iudicium: qm ei qui si no moreretur no uiueret. iste sibi uendicat uita mea: qui p mea posuit sua. Jero. Perfectus xpi fuus nich pter xpm hetur: aut si pt xpm hit pfectus no e. Cauendu

e ei qui ad religione uenit: ne sub habitu regulari: corde alter aiu secularem. Ber. Attende solerter qd diligas qd ue metuas: unde gaudeas aut contristeris: et sub habitu religiois aiu secularem: sub pannis religiois i ueniens cor pusillu. Et ibidem. Conuertatur amor tuus ut nich oio diligas ni dnm: aut certe p dnm. Conuertatur et ad ipm timor tuus: qr puersus e timor ois qui metuis aliqd pt eu: et no p eu. Sic et gaudiu tuu et tristicia eque conuertatur ad eu. hoc aut ita fiat: ut no ni s m eu doleas aut leteris. Furata e rachel ydola laban. Gen. xxxj. ydolu religiosi e ois res transitoria que i amore ei: vel ul pponitur ul equatur. Scrutabitur xpc uiri religiosu: s ei scrutiniu n mlt e difficili scrutinio laban. Scrutabitur e no exteriora: s etia iteriora. Soph. j. Scrutabor ierlm i lucernis. No solu i lucerna: qr no solu i teriora iudicabuntur: s et abscondita cordiu. Pu. xxviij. Sapi

eius scilicet uiuet uir diues, proprie
tarius scilicet qui diuitias furtiue habet
in religione. Sed pauper perueniens:
scrutabitur eum christus. scilicet Quod fur
tum proprietarij ualde sit detestabi

Valde detestabi le. Capitulum .xv.
le est furtum proprietarij: quia fur
tum committit inter bonos: quod ca
uebat inter malos. furtum commic
tit in loco sacro: quod cauebat in
seculo. Furtum committat religi
osus: quod timet illud committere
sceleratus. Hoc peccatum multum of
fendit deum: et magis zelum debet
habere qui religioni preest: et hec ag
gratio sic ostensum est. Josue vij.
In peccato nachor qui contra prohi
bitionem: de anathemate ieri
cho retinuit furtiue. Pro quo
deus non solum illi sed et populo se of
fensum ostendit: nec placari po
tuit: donec reus furti illius a po
pulo lapidatus fuit. Idem osten
sum est tempore gratie in anania et saphi
ra: qui morte subbitanea de
cessi sunt. cum illud quod debebant
esse commune: furtiue sibi appropias
sent. Act. v. Idem ostensum est
tempore beati gregorij: ut in dyalogo
eius habetur. Quidam frater in eius mo
nasterio qui medicus erat in infir
mitate positus: tres aureos oc
cultos quos habebat morti propin
quus fratri suo furtiuum reuelauit: quod
fratribus celari non potuit. Et perscru
tantes eius omnia medicamenta: conser
tres aureos inuenerunt in medi
camine absconsos. Quod cum nun
tiatum esset beato gregorio: noluit
parcere: quin et infirmum et mortuum
puniret. In infirmitate subtrahere
uisitationem fratrum: et in morte no
luit corpus eius poni cum corporibus
fratrum: et tres aureos uolu
it cum eo sepeliri: omnibus fratribus
simul clamantibus. Pecunia tua te
cum sit in perditione. Ex quibus
qui preest uolens ostendere quantum
zelum deus hoc peccatum debeat habere.
Hoc peccatum fundamentum religio
nis destruit: scilicet paupertatem
spiritus. Quam saluator legem no
uam tradendo: primo commendauit. Mathei v.
Beati pauperes spiritu: quoniam ipsorum
est regnum celorum. Incipit secunda

In parte pre Liber.
cedenti ostensum est quo
modo ille qui mundum relinquit
et ad religionem uenit: debeat
se habere ad mundum. In hac par

de observandum est: quomodo se debeat homo ad corpus suum. Et post dicetur de disciplina morum necessaria. Secundo de hiis que valent ad optinendum disciplinam. Tertio de partibus disciplinae. Circa primum quatuor ostendentur. Primo quod corpus nostrum est disciplinabile. Secundo quod circa corpus nouitii disciplina debet esse. Tertio nomina disciplinae distinguuntur et eliguntur: quarto disciplina commendabitur. Quod corpus nostrum sit disciplinabile. Capitulum primum.

Inimicatur mundus deo et seruis eius: secundum illud Io. xv. Si mundus vos odit: scitote quia me priorem vobis odio habuit. Corpus etiam inimicatur ad usum. Gal. v. Caro concupiscit adversus spiritum. Hostes isti dissimiles sunt. Inimicitiae cum mundo sunt implicabiles: et habet mundus pugnatores innumerabiles. Ideo expedit seruis dei: hostem istum fugere. Alium vero hostem scilicet corpus quod non possunt fugere nec fugare nec licet eis illud perimere. Necesse habent illud circumferre quia alligatum est spiritui: et de ordinatione debent eis necessaria prouidere. Sed diligenti studio et labore ille qui est in religione ad hoc debet intendere: ut hunc hostem in seruum disciplinatum et fidelem possit conuertere. Et notandum quod corpus ad seruiendum datum est spiritui. Rebellatio corporis ad spiritum non fuit ab initio: sed ex initio. Unde potest corpus in spiritus seruitutem redigi. Redigendo vero in principio est molestia et difficultas. Sed adiutorio diuine gratie et longa consuetudine: efficitur ut sit suauitas. Unde super illud Matth. xi. Iugum enim meum suaue est. Dicit glossa. Quomodo iugum christi suaue est. cum dicatur arta est via que ducit ad vitam. Sed angusta est quia non nisi ab angusto incipit initio: processu vero temporis ineffabili delectationis dulcedine dilatatur. Et in libro de vita solitaria distinguit tria genera hominum: ex quibus constat omnis status religionis. scilicet incipientes proficientes: et p

fecta. In statu uero insipientium: tres gradus distinguuntur. ¶ In conuersione insipientis initium boni est: perfecta obedientia. perfectus insipiens est: subicere corpus suum et in seruitutem redigere. perfectio eius est: usum boni per consuetudinem uertisse in delectationem. In eodem. Exorbitata namque per peccatum et ad consuetudinis sue rectitudine exorbitans. si ad dominum fuerit conuersa recuperat cito per intentionis et amoris quem habet ad dominum: quam antequam perdidit. scilicet anima a deo aursa. Et uero ceperit spiritus reformari ad ymaginem conditoris sui: mox et reflorescere caro ex uolutate sua incipit reformari spiritui. Nam et circa sensum incipit eam delectare quicquid delectat spiritum. In eodem. Facillimum et delectabile esset ad uitam
di amoris conditoris per naturam uiuere: si insania nostra nos permitteret. qua sanata: statim nam naturalibus arriderent.

Quod cura nouitii primo circa disciplinam corporis debet esse. c. ij.

Nouitii cura primo debet circa corpus et exteriores hominis compositionem. sicut deus corpus adam primo formauit: postea in faciem eius spiraculum uite inspirauit. Et sicut in utero matris no corpus primo formatur et postea rationalis spiritus ei infunditur. sic in formationem et discipline corporis: primo debet intendi quam nouitius est in religione. j. cor. xv. Non prius quod spirituale. sed quod animale: deinde quod spirituale. Nouo militi christi imminet forte bellum. unde necessarium est habere equum bene exercitum. non lentum uel effrenum uel umbrosum uel aliter uitiosum: sed sessori suo obedientem. laboris et estu et onus et passionem patientem: strepitum tamen non timentem. Prouerbia. xxi. Equus paratur ad diem belli: deus autem salutem tribuet. Non est ergo negligenda spiritui cura corporis sui: per quod et in statu culpe differt ab angelo malo. Rationalis est spiritus reconsiliabilis est deo per penitentiam: dum est unitus carni. Gen. vj. Non permanebit in homine spiritus meus in eternum: quia caro est. In illa so

la. s. carne ē ei locus suscep tibilis p̄me grē: ī illa sola ē ei locus merēdi. Quot modis dr̄ disciplina. C. iij.

Notādū q nomē discipli ne: mltis modis distī guit̄ ⁊ accipit̄. Uno mō dr̄ disciplina: qrūcūq; rer sci ētia. Et differt a doctrīa in hoc: q doctrīa dic̄ eā ī cpara tiōez ad docentē: disciplina ī cparatiōez ad discētez. Alio mō disciplina ē pars iustitie: q reddit̄ quod debet̄ ifeiori: sic obīa ē pars iustitie qua red dit̄ quod debet̄ supiori. Sic disciplina ē desideriū corrigē di iferiores: ⁊ uidet̄ idez ēē quod çelus. De quo Aug̃ sup illud. ps̄. Çelus domꝰ tue comedit me. Boñ çelus fer uor aīe: quo mēs abiecto ti more humano: p defensiōe ueritatis accēdit̄: q quelibet praua que uiderit corrigē satagit: ⁊ si neqt tolerat ⁊ gemit. Aliqñ dr̄ disci plina. id quod adhibet̄ ad cō rectionē aliquor: sic accipi tur. heb. xij. Fili mi noli ne gligē disciplinā. In eccē. In disciplina pseuerate. Quar to mō dr̄ disciplina effectus discipline supdce. ij. ⁊ iij. mō: sic ē cā uides̄ sēbere cipan dicēs. Disciplina ē mor ō dinata correctō: ⁊ maior p cedētiū priū regular obs uātia. Disciplina ista io dē uidet̄ ēē q modestia: de q dic̄ phy: cuiꝰ ē decorē seu decētiaz suare ī exteriori cō uersatiōe. Et ē decor iste: respec tu aspectu hoīuz. Ad cgnscē dū ū, utrū aliqd sit decor seu decēs ul' nō actendēdū ē: an sit natur̄ csentaneum: ⁊ an sit psone dignū q hec agit: ul' cū q hec agit̄. Actē dēdū ē ēt ad cgruētiā tpis l' loci. Decor ē ī hoīe: quod ē cscētaneū excellenti nature hoīs. Itē aliqd ē īdecēs rōne tēpoīs: s'm illud eccē. xx. Ex ore fatui rephabit̄ parabola: q nō dic̄ eā ī tēpore suo. Ra tiōe ēt loci aliqd īdecēs ē: ut qñ ī scō loco aliqd fit īdecēt: quod alibi fieret decēt. Com datio discipline. Capl'm iiij.

Sequitur de commendatione di-
sciplinae: quam hugo de
sancto victore commendat his verbis.
Disciplina est compes omnium
cupiditatum malorum desideri-
orum carcer: frenum lasciuie:
elationis iugum: vinculum ira-
cundie que domat intemperan-
tiam: leuitatem ligat: et omnes in-
ordinatos motus mentis atque
illicitos appetitus suffocat.
Sicut igitur extinguitur cum premi-
tur et flamma exire non permit-
titur: sic mentis inordinatio que
suffocatur: cum per discipline cu-
stodiam motus eius foras exire
non sinitur. Destruitur vis natura-
lis cui dum est que in operationem non
exit: ut visus amittitur in te-
nebris. Similiter vitium consuetudinis
deficit: si in operationem non exeat.
Ex operibus non suis conservatur: ro-
boratur et augetur. Sic vitia cum
deficiunt: cum ab operibus exterioribus
per disciplinam refrenantur. Ad com-
mendationem etiam discipline valere
potest si ostendatur quantum ipsa virum
religiosum decet: et quantum ei
expediat. ¶ Item quantum eius defec-
tus in viro religioso indecens
existat: quantum ipsi et proximo
noceat. ¶ Circa primum notandum
est: quod per disciplinam corpus huma-
num: brutalem similitudinem exu-
it. ps. Homo cum in honore esset non
intellexit: comparatus est iumentis insipientibus et similis factus est illis.
Bernardus. Puto iumenta dicerent: si lo-
qui fas esset. Ecce adam quasi unus
ex nobis factus est. Ieronimus. Qui post
carnem ambulant in ventrem et libi-
dinem proni: quasi irrationabilia iu-
menta reputantur. Homo ex corrupti-
one nature: pruritatem brutalem habet
ad delectabilia carnis. Gen. viij.
Sensus enim et delectatio humani cor-
dis: in malum prona sunt ab adole-
scentia sua. Hec pruritas indecens
est: in corpore humano. Aliter enim
se debet habere corpus quod regit
spiritus rationalis: quam id quod regit
solus spiritus brutalis. Aliter enim se
debet habere corpus quod regit spiritus
sanctus: quam id quod regit in aliis
disciplina. ¶ Disciplina cor-
pus humanum ad statum innocentie
reducit: dum illud subiectum et o-
bediens spiritui reddit. Sicut corpus
aliter dispositum congruit spiritui tam
in statu glorie quam in statu gratie: sic
corpus aliter dispositum congruit tam
in statu gratie: quam in statu solius nature
corrupte. Disciplina est corporis

honestas: honoris et status. Sic corpus humanum honorem magnum: propter spiritum qui est ei sotiatus. Ex hac enim societate honorem maiorem expectat: et maximum honorem in futuro: propter quem spiritum cui associatum est suscepit. Associatum est enim divinitati: et iam glorificato spiritu creato et nobilissimo. Ideo valde decens est ut in honore se custodiat: et contemptum nemo non faciat spiritum in gloriosum: ei quod illud fecit tam gloriosum. Cum corpus humanum sit habitatio in qua deus habitat cum spiritu rationali: decet eam decoram esse et sanctam. i. cor. vi. Nescitis quia membra vestra templum spiritus sancti sunt qui in vobis est. ps. Domine dilexi decorem domus tue. Item domum tuam decet sanctitudo: in longitudine dierum. Sicut congratulatur spiritus malus in sordibus suis ut in saul quem exagitabat: sic et deus in sordibus eius congaudet. Corpus disciplinatum inhabitat spiritus sanctus disciplinae amator: quia spiritus disciplinae dicitur. sap. i. Circa. iii. notandum: quod disciplina viro religioso valde est utilis. Hostem enim militum potentem ad nocendum convertit inutilem. Significat pusillitatis est quod corpus noceat spiritui: quod ita utilis est corpori. Separatio spiritus a corpore manifestat: quod ei eius presentia conferat. Si corpus inimicatur spiritui multum potest ei nocere: cum sit ei multum familiare cum quo omni tempore et omni loco est. Nulla pestis efficatior est ad nocendum: quam familiaris inimicus. Eius operatione nobis cotidie indiget: nec una die sine illis esse potest. Unde si sit ei noxie per processum temporis magnum valde est nocumentum: econverso si sit spiritui utiles: magnum valde lucrum. De solo fructu oris si bene regeretur: spiritus posset ditari. prover. xii. De fructu oris sui: unusquisque replebitur. Debet spiritus corpus humanum valde carum: si ei fideliter serviat. Eccli. xxxiii. Si est tibi servus fidelis sit tibi quasi anima tua: quasi fratrem sic tracta eum. Nec soli spiritui disciplina utilis est: sed etiam corpori. In libro de vita solitaria Bernardus. Nichil magis expedit stulto: quam servire sapienti. Et iuxta illud Bernardus. Nichil melius corpori:

q̄ salutē aīe parat. Paruitas
do ē aīe salutez: parat et
suā. Paruitas aīe dapnati
onē: parat ⁊ suā. Si siō
lis soci fuerit ī labore: soci
erit ī mercede. ¶ Circa. iij.
notandū: q̄ defect⁹ disciplie
nalē ī deces ē uiro religio
so. Est ē nuditas: q̄ ībȝ
maīfestat ei⁹ turpitudo. Apoc.
xvj. Btūs quī custodit ue
stimēta sua ne nud⁹ ambu
let: ⁊ uideāt hoīes turpitu
dīez ei⁹. Quī nūc nuditatē
hanc nō erubescit: ī futu
ro corā toto mūdo de ea e
rubescet. Naū. iij. Reue
labo pudibūda tua ī facie
tua: ⁊ oñdā gētibȝ nudita
tē tuā ⁊ c̄. Turpitudo spūa
lis: maxīe ē erubescibilis.
Sen̄. Oīa tollerabilia: p̄t
turpitudīez crede. Quī ī
nuptiis a rege uis⁹ ē nō
hñs uestē nuptiis ɔgruē
tez: ī t̄ ɔuias huit ɔfusi
onē: ⁊ p̄ea dapnatiōēz. M̄.
xxij. Sic ī orōnē q̄ nō h̄t
uestez ōdinataz. i. orōī
ɔgruētē: sua p̄uisa ɔūsa
tione alios scādalizans:
ī p̄sēti h̄t ɔfusionē: ⁊ ī fu
turo habebit dapnationez.
B nō ē disciplīā: spūs quī
nālis ē dñs: fit s̄uus cō
poris: quod ei ad s̄uiēdū
datū ē. P̄u. xix. Nō decet
s̄uū dñari p̄ncipibȝ. Hec
s̄uit⁹ milīū ē spūi igominiosa:
aspa sūptuosa ⁊ piclosa.
Ingominiosa ē cū spūs nālis
sit creatura nobilis: cui ɔ
paratiōē cōp⁹ ē creatura ui
lis ⁊ debilis. Jerō. Nichil
uili⁹ q̄ a carne uīca. ¶ A
spa ē: q̄ aspi⁹ nich̄ ē humi
li dū s̄git ī altū. In cuncta
seuit: quī cuncta timet. Nō
belua aspior ulla: q̄ s̄uī
rabies ī libera colla furen
tis. Corp⁹ ē tāq̄ uilis s̄u
us si dñet̄: uilia ī pat:
ut ī tēdat̄ unī caca refec
tioni ul̄ repletioī. ¶ Sūp
tuosa ē ē s̄uit⁹ dñe gule:
cui sīglis diebȝ parant̄ ua
ria fercl̄a ⁊ mltotiēs plu
ries ī die: d̄ qbȝ nich̄ re
tinet. Sȝ p̄q̄ de illis gusta
uerit: ī locū turpitudīs
transmittit. B. Voluptas
gucturis que tanta ab

hoīe extimatᵉ: uix duoꝝ hᵗ longitudīe, digitoꝝ. Nō durā delectatō illa nisi q̄tū durat trāsitᵘ ille p gulā: ⁊ p illo tn̄ situ tot ⁊ tanti dn̄e gule pa rāt. Periculosa ē hec sruit. Corpᵘ ē tāq̄ suus maliuolᵘ noxia imperat: aīa ⁊ mōtē sps. Circa .iiij. notādū: q̄ multū nocet defectᵘ discipli ne: sic̄ defectᵘ claus̄ ī uinea. Velud sepes ē disciplīā: ⁊ ū hec sepes defic̄: bona auferūt: ⁊ coluber īfernalis ītrat ī ⁊ īfic̄. Eccā. x. Qui dissipā sepē: mōrdebit eū coluber. Mō det pmo mōsu culpe: ij. mō su pene īēne: iij. mōsu pene etne. Itē defectᵘ discipline nocet religioso: defectū boī tatis īdicādo. Gͦ. ī pastorali. Qui statū mētis pdidit: foris ⁊ ī cstātia fleuit: atq; exteri ori mobilitate īdicat: q̄ nul la ītᵉˢ radice subsistat. Pximo aūt nocet: q̄ malo ex̄ cōrūpit. Disciplina uiri religiosi dm̄ glorificat: sic̄ ornatᵘ tēpli ei. Cor. vj. Glorificate ⁊ pōta te deū ī cōpore ur̄o. Glō. aug. Si nō pcās ē ꝑ te ul' pāct ē ꝑ dm̄: q̄ s' fec̄ de domū: pximū edificat: cui ex̄ bonū mīstrat. Mᵗ. v. Sic luceat lux ur̄a corā hoīb; ⁊ c̄. Anglos bonos letificat q̄b; bonitatē illoꝝ īdicat: q̄ salutē desid rāt q̄ hn̄t ī custodia: ⁊ ꝑ q̄ sūt ī hac ualle misie. Anglos malos cṫstat: q̄ spei ⁊ desid rio d̄die. Disciplina religi osi multū dō placet. Ysaac ū sensit flagitiā filij sui: bn̄ dix̄ ei. Defectᵘ discipline de ū blasfemat. Sup illud .j. cor. x. Siue comeditis siue bibitis siue aliq̄d aliud facitis: oīa ī gliā dī facite. Dic̄ glō aug. Si modū nē debitū ī modera tiōe uorācitatis excedis ⁊ ui olētia de īgūgites: q̄ntūcūq; laudes ligua sonet: uita blas femat. Nō ē honō regis cele stis: q̄ sponsa sua sit īduta ueste uili. Veste .s. uetū: as suta ei aliq̄ particlā pāni no ui. Nō ē talis uestis regiāꝝ: s; uiliū pꝛ. De hys que ua lēt ad optinēdā disciplīā

Sex sūt q̄ ad opti nēdā disciplīā: multū ua lēt. Pmū ē doctrina: Sm ē

Cā. v.

ex. Tertio freqns i sp(e)ctu o pu: Quantu e pudor: Quin tu obedia: Sextu pseuera tia. Q(uo)d ad optinenda(m) disciplinam multu ualet doctrina. c. S.

Doctrina ad obtinenda(m) disciplina(m) multu(m) ualet: et multu(m) e necessaria. Sen. Cito neq(ui)tia subrep(it): difficile uirtus iuenta e: duce rectoreq(ue) desiderat. In artib(us) minorib(us) ad corporale necessitate ptinentib(us): no possunt hoies sine doctore ee q(uo)d cupiunt. s(ecundu)m Ieron(imum). Quanto mag(is) doctrina necessaria e ad uirtute discipline? B(er). de uita solitaria de nouitio. Si calleat i genio. si uiget arte. si p(re)eminet itellectu: i strumenta sunt ta uicior(um) q(uam) uirtutu. Non g(ra)tia refugias doceri uti eo i bono q(uo)d et i malo uti pot: q(uia) p(ro)p(ri)u uirtutis op(us) e. In eod(em). Doceri uult uirtus cu humilitate: q(ue)ri cu labore: haberi cu amore. In eod(em). P(ri)mu docu(m)e(n)t(um) e nouitii s(ecundu)m ap(osto)lica institutione(m): ut exhibeat corp(us) suu hostia uiuente(m): s(an)c(t)a(m): deo placente(m): ronabile obseq(ui)u suu. Hostia uiuens d(icitu)r ee corp(us) u(bi) mortificant(ur) uitia: et s(ed) uiuet na(tur)a. Gal. Qui x(rist)i sunt: carne sua crucifixerunt cu uitiis et co(n)cupiscentiis. Mortuus d(icitu)r ee corp(us) q(uo)d et mu(n)do: et uiuens deo. Viuens e hostia si assit caritas uita aie: et opu q(ue) ex ip(s)a p(ro)cedunt. Mortua e hostia i illis: qui sine caritate ieiuniis et uigiliis se affligunt. Hostia s(an)c(t)a e si macula culpe desit: deo placens si recta i(n)te(n)tio assit: ut pure p(ro)p(ter) d(eu)m fiat. Obsequium ronabile e: cu cauet ne excessus fiat. Grego(rius). Om(n)is uictima sale sallietur. B(er). i li. de ui(ta). soli(taria). Singilie et ieiunia et alia h(uius)mo(d)i ex i(n)discretionis uitio sic agant(ur) ut ul deficiente spu ul languente corpore spualia i pediant(ur): qui sic e corpori suo: tulit boni opis effcm: spu affectu: p(ro)ximo ex(em)p(lu)m: et honore deo: sacrilegus e: et om(n)iu hor(um) i d(e)o reus. Necessariu e ei qui i religione e nouus: ta(n)q(uam) illi qui peregrinatione(m) mag(nam) e facturus hic equu qui labori iue sufficiat: s(cilicet) corp(us) suu disciplinatu: qui spui sit adiume(n)tu(m): no iue i p(ro)ue(n)tu. No e e om(n)i dabile i eq(uo) q(ui) anona sua no

ſumit: n̄ ī nouitio q̄ de hiſ
que ſ apponūt: ad ſubſtē
tationē corꝑis ſufficiēt nō
accipit. In eodē. Durī trac
tādū ē corpꝰ ne rebellet:
ne ī ſoleſcat: ſic tñ ut ſui
re ſufficiat: q2 ad ſuiēdū
ſpūi datū ē. Nec ſic hñdū
ē tāq̄ ꝓ id uiuam⁹: ſȝ tāq̄
ſine quo uiuē nō poſſum⁹.
Sȝ legitimā ei⁹ reſolutionē
patientē nos expectarē oȝ: ⁊
īterī que ſūt legitimi fedēis
obſuarē. In eodē dicē de no
uitio. Docēdū ē ſic hrē cor
pus ſuū ſicē egrū cōmēdatū:
cui ⁊ mltuȝ uolēti ī utilia ſt
negāda: utilia ⁊ nolēti ſt
īgerēda. Sic de eo agē ſicē
de nō ſuo: ſȝ ei⁹ aq̄ ꝑtio ma
gno empti ſuȝ. In eodē. Do
cēdū ē cauē q̄ peccōī ꝓplō
dō ꝑ ꝓphā ī ꝓperat dicēs. ꝓo
iecaſti me poſt corp⁹ tuuȝ. Exo.
xxiij. Itē mltuȝ cauēduȝ eſt
ne ꝑ neceſſarijs uite hui⁹
ul' comodis a ꝓpoſito recti
tudīe. ul' digtate nrē: ī amo
rē corꝑis ſui ſinat ī aliq̄
degenare ſuū. Qđ exē ua
let ad optinēdam diſcipli
nam. Capitulum. vij.

Exemplū mltuȝ ualet
ad obtinēdā diſciplīā.
Maioris efficacie ē exē
pluȝ: q̄ uēbū. Sen. Lon
gū iter ꝑ ꝓcepta: breue
⁊ efficax ꝑ exēā. B⁹. Effica
cior ē uox opis: q̄ ſmoīs.
Vēbū oñdit q̄ fieri debe
at: exē oñdit quod fieri
ualeat: ⁊ ad opādū aīat
⁊ ꝯfortat. Hugo de ſcō uic.
In bonis ſimilitudib⁹: di
forā expſſa ē. Et idcirco
cū eis ꝑ īmitationē īmp
mim⁹: ad ei⁹ ſimilitudīs
ymaginē nos q̄z īfiguā
mū. Et ſciēdū q̄ ſicē cera
n̄ emollita fuerit forā nō
recipit: ſic ⁊ hō q̄d ꝑ ma
n⁹ actioīs aliene ad forā
actioīs nō flectit: n̄ ꝑus
ꝑ humilitatē ab oīm actio
nis rigore molliat. Neq̄ȝ
ē ꝑ exē altius aliqñ ꝓficit
ī melius ī forā: qui ad
ꝑlatioīs uitiū ⁊ bona a
liena obpugnat: ⁊ ſua
mala defēdit. Neceſſe ē g⁹
ut ſi bonos ueracit' imita
ri uoluȝ: ꝑ uerā humilita

tē ad obuiam cordā nr̄a p̄pa
rem: quatinus uita nr̄a cotidie
ad nouitatē redeat. quanto
ꝑmuī in omnem quod uiderit ui
tutis speciem: ꝑ uoluntariā o
bedientiam se inclinat. uel
tanto altius ei uestigium bo
nitatis incipiat inherere:
quanto accentius studet bo
na alior̄ imitari potius
quā corripe. Cere liquefacte: y
mago sigilli facile inp̄mi
tur. Accendi sunt qui in religi
one sunt ad dei amorē: et
ad desideriū deponendi uite
uetustatē et assumendi uite
nouitatē: ut ex bona ad
eor̄ informationē ꝑficiant.
Ad accendendū uō ipsos: mul
tum ualet uerbū dei. ps. Igni
tum eloquium tuū uehementer.
Item eloquium dn̄i inflamauit
eū. ꝑ ii. xxx. Omis s̄mo dei
clippeus ignitus ē. Clipe
us quia defendit a malo:
ignitus quia accendit ad bo
nū. Et sic ex bonū mul
tū ꝓdest: sic ex malū mul
tū nocet maxime illis in
quibus uiuit amor seculi:
emolliens eos ut deformi
tatē seculi facile recipiāt.
Ideo in aliquibus claustris disci
plina ꝑfecta nō obseruatur:
quia quod doctrina suadet ex
dissuadet. Verbo hoīes di
riguntur ad salutē: manu
impelluntur ad dampnationē. ecc
xxxiiii. Unus hedificans
et unus destruens: quid
ꝓdest illi nisi labor. Quod
ad disciplinā ualet inspec
tio bonor̄ ꝓbor̄ opū. c. viij.

Multum etiam ualet ad
obtinendā disciplinam:
si is qui ē in religione co
tidiana discussione cogi
tationes locutiones pariter et
facta sua: apud semetipsum
examinet: sollicite atten
dens nō solū quid agat:
sed etiā qua intentione illud
agat. Et frequenter cogitans
an quod faciendum ē faciat:
an bono opi malū aliquod
admisceat: an bonū quod
agit quanta oporteat di
ligentia impleat: an alteri
bonū ut suū diligat: et
suū malū ut alterius reprehen
dat. Per singulos dies: ui
tam suā ad iudiciū uocare

dz. Mane dz considerare quod egerit per noctem: in vespera quod egerit per diem. Si quid ex hys que agenda erant neglexerit: aut si quid ex hys que agenda non erant presumpsit: si in aliqua opere in sordibus inimica supplantatus fuit: et excogitare qualiter stantum de illi futuram cavere possit: iuxta exortationem apostoli. Semet ipsum quis dz custodire. Et ut hoc melius facere possit ab aliys militaribus dz oculos avertere: ac contra vitia bellum habere: rixam vero cum alys viciis declinare. Sexto proprium est stultitie aliena vitia cernere: et sua oblivisci. Dixit dominus moysi. exo. iiij. Micte manum tuam in sinum tuum. Quam cum misisset in sinum: protulit leprosam. Retrahe ait manum tuam in sinum tuum. Traxit et protulit iterum: et erat similis carni reliquae. Ille quippe dominus de manu mundi ad religionem assumpsit manum in sinum mittit: quando in corde suo operationes suas discutit: in quibus in principio lepram peccati deprehendit: sed inspectiones istarum frequentando: tandem ad puritatem opum pervenit. Quod ad optinendam disciplinam valet pudor

Ad obtinendam di. c. viij.

Disciplinam militaris et valet pudor. philosophus describens modestiam que idem est quod disciplina: ait. Modestia est virtus qua pudor honestatis puram et stabilem comparat auctoritatem. Pudor qui est pudor tur pitudinis. vel fuga rei indecentis: declinando indecentia in exterioribus efficit dominationem in interioribus: que modestia est. Et sic comparatur auctoritas seu gravitas pura: non habens admixtionem sui contrarii: scilicet vilitatis et instabilitatis. Pudor enim quem cum efficit: ipsam conservat. Dicitur autem pudor honestatis ad differentiam pudoris: quod aliquis de hoc erubescit: unde gloriari debuerit. Quod ad optinendam disciplinam valet obedientia. Ca. x.

Item ad obtinendam disciplinam: obedientia militaris valet. Qui ad religionem venit dz habere voluntatem bonam quam materiam totius religionis: quam pater spiritualis loco dei tenentis: formandam dz offerre. Bernardus in libro de vita solitaria. Quicumque bonam voluntatem habuit: secundum

q̇cq̇d ad bñ uiuẽdũ ei op̄ ẽ:
q̄uis bone uolũtati nõ sẽp
arcdi expediat. Sꝫ frenãda
⁊ regẽda ẽ ⁊ maxĩe ĩ incipi
ente: regat scẽ obĩe regl'a
bonã uolũtatẽ: illa uõ cor
p'. In eodẽ. Simplicitas ini
tiũ aliq̃d bonis ĩ se ip̃a creatu
re dĩ: hec ẽ uolũtatẽ simpli
cẽ ⁊ bonã qĩ futuri boni oĩs
ĩ fõmẽ h't matiã ĩ p̃mõdio
cõu'sationis sue: auctori suo
offeret eã cõfirmãdã. In eodẽ
de nouo hoĩe dĩ: q' tãq̃ a fi
gulo figmẽtũ lege q̃dã mãda
tor: qĩ maib' alicis faciẽd'
ẽ ⁊ formãd': ĩ oĩ patiẽtia ĩ rota
uolubil' obĩe. Qual' at̃ dꝫ cẽ
ei obĩa: itẽ oñdit hijs ũbis
Pfcã obĩa ẽ maxĩe ĩ īcipiẽ
te ĩ discẽta: hec ẽ nõ discẽnẽ
q̃d l' q̃l' p̃cipiatẽ. Sꝫ ad hec
tm̃ niti: ut fidl' ⁊ huĩli' fiat:
q̃d a maiorĩb' p̃cipit̃. Lign̄
⁊ sciẽ boni ⁊ mali ĩ paradiso:
cẽsuã discretiõis ẽ ĩ cõu'satiõe re
ligioĩs penes patr̃ spũalẽ: q̃
diiudicat oĩa ⁊ ip̃e a neĩne
iudicatẽ. Ipĩ ẽ discẽnerẽ: alior
ẽ obedire. Adã gustauit in
malũ suũ de ligno uetito: e

iect' ab eo q̃ suggerẽd aut. Qr̃
p̃cepit uob' dꝫ ut d' ligñ uite
nõ cõmedatis: Ecce discretio
cur p̃ceptũ sit: Et addidit
sciebat q̃ q̃ die cõmederitis a
periẽt̃ oculi ur̃i: ⁊ eritis sicut dij.
Ecce q̃d p̃ceptũ sit: q' de fieri
nõ sinat. Discreuit: cõmedit
ĩ obediẽs factus: de paradiso e
iect' ẽ. Sic ⁊ nouitiũ p̃ten
tẽ ĩ cõgregatiõe durare: ĩ possi
bile ẽ. Sꝫ illĩt' fiat ut sit sa
piẽs: ⁊ hec sit oĩs ei discretio:
ut ĩ hec nll'a sit ei discretio.
hec oĩs sapiẽa: ut ĩ hac parte
nll'a sit ei. Et nõ dũ q' ad ordĩe
nẽ corp' debeat spũi obedire:
rectũ ac tutũ sepe obedit in
alteo: s. ĩ aliq̃ uiro spũali q̃
ĩ semetip̃o. Fimdũ ẽ corpori
regimẽ illi' sp̃s: q̃ tã freq̃nt'
illõ male rexit. Suspectũ
pot̃ ĩdiciũ illi' sp̃s: qui amo
re nimis deuict' ẽ corpori.

Qd' ad optinẽdã disciplinã
ualet pseuerãtia. Capl'z. xi.

Perseuerãtia ĩ tali obĩa:
pmĩtur ualet ad obtinen
dã disciplĩe pfectiõẽ. B. ili'.
d' ui. so. Audiat hec aeternus
amic' corporis sui: mancipi

piuȝ animalis hõ: qui iã ĩ capit corp᷒ subdẽ spũi ⁊ aptar̃ semetipm ad ea q̃ di sũt ꝑcipiẽda: ⁊ ad exu ẽdaȝ fere ꝓuitutis necessi tatẽ: ⁊ carnis sue dñatẽ ꝯsuetudĩeȝ. Se acĩgat ne cessitatẽ: ⁊ ꝯsuetudĩeȝ ꝯ̃ ꝯsuetudĩeȝ: ⁊ affectũ sibi ĩformet ꝯ̃ affectũ: donec plene accipiat delectatio nẽ ꝯ̃ delectatiõeȝ: ut delec tationib) seculi ac carnis ꝯsilio apli saltẽ tñ cum delectet carer̃: q᷒ p᷒ eũ de lectabat eas hr̃e. Hec ẽ ẽ ꝑfcõ hoĩs aĩmalis ĩ suo statu: ul' nouitij ĩcipiẽtis. Obediẽtia ꝑseuerãs: nouĩ nũ ad ꝑfectionẽ sanitatis adduat. Remedia crebro mutata nocẽt: nãȝ tur bãt: egrũ disẽminãt. Nã q aliq̃ tẽdit: si unã ⁊ rectã tenuerit uiã: cito ꝑueniet q̃ tẽdit: ⁊ itine ris ⁊ laboĩs fac̃ finẽ. Si uẽ mltas agredit̃ uias errat: nec laboĩs aliqñ finẽ fac̃: q̃ error nõ ht̃ fiẽȝ. Nõ g᷒ te mutes ñ aliud ꝑ alio accipias: s; uȝ ad t̃minũ ꝑfcẽ sanita tis: mediãnalis obiẽ re medio utere. Et notan dũ q ꝑseuerãntia q̃ ẽ ꝯti nuitas boni seu ꝑma nẽtia ĩ bono diuturnal' final': ẽ mag᷒ efficatie: robur ẽ addit. Sen̄. ꝑ seuerãdũ ẽ: ⁊ assiduo la bore robur addẽdũ. Oĩ li. de ui. so. Rustic᷒ duros ht̃ neruos: fortes lacẽtos: exercitatõ hec fac̃: sine cũ torpore mallescet. Volũ tas fac̃ usũ: usus exẽ citũ: exercitũ uires in oĩ labore admĩstrat. Itẽ ꝑseuerãtia difficilia ⁊ a spa facilia ⁊ suauia fac̃. B᷒. ĩ eplis. Subito ꝑcedẽ ti de umbra ad solẽȝ: de otio ad laborẽ: graue cẽ nitẽ omẽ quod ĩcipit̃. Sȝ ꝑ sq̃ ab hijs disue scere ⁊ ad alia se pauli sꝑ assuescẽ cepit: u sus tollit difficultatẽ ĩ ueniteȝ facile ẽẽ: quod ĩpossibile añ putauit. Perseuerãtia nichĩ per

fectū relīquat. Sen. Nō de spero ī curato: melī ē qd nō ī pugnat pertinax opa et ī certa: ac diligēs cura. Videz debiles mulieres se nilis etatis: pseuerādo lō gas pegrinatiōes pficere. Itē uidez nāz continuo opan do ex modica nuce additi one īpceptibili magnam arbore pficē: et aquā que adeo mollis ē: lapidē ual de durū pseuerātia pariē excauat. Pseuerātia ī psē ti bellē uicit et consolationē accepit: ad quā qui nō pse uerat: nō puenit. Apoc. ij. Vicenti dabo māna abscō ditū. Nō remissus ī futuu rū uictor remanet. Pu. xij. Manus remissa: ebrietas pu uier. Pseuerātia: ī futurō coronaz accipiet. cor. ix. Multi qdē currūt: sz unus accipit brauiuz. s. pseuerās. B. Secus dyā soli sēp pse uerātie ī sydiari: quā solā nouit coronari. Ide. Studē pseuerātie: que sola coro nat. Criso. Tolle pseuerā tiā: obsequū mercedē nō hēt.

Multū ē utilis pseuerā tia ī bono seu continuatio bo ni: sicut ē consuetudiēs que ē altra nā. Et mltū timē da ē noxia pseuerātia in malo. Aug. ī li. cf. Su spirabā ligat nō fero ali eno: sz mā ferrea uoluntate: uelle meū tenebat inimi cus: et inde cathenā mi fe cerat: et constrixerat me. Quippe ex uolūtate puersa fcā ē libido: et dū suit libidini: fcā ē consuetudo: et dū consu etudini nō resistit: fcā est necessitas. De hac suit dyā qui peccat: q ope suo ma lo se ligat: et ligamī se tē dit crudeliū. Difficile consue tudo mala relīqr: cui sic qi nā nāz expelles. pu. xxij. Adolescēs iuxta uiā suā: etiā cū senuerit nō recedet ab ea. In suscitatiōe lazari q figurat ē q assuetus ē in peccātis dō fremuit et lacrima t ē: qz difficile surgit quē moles male consuetudīs p mit. Consuetudo mala ē uelud langor inueterat: q difficile curat. Exo. x. Lan

gor, plureo grauat memoriã
Basilii. Sicut nõ sp aliqs dom
set lingua mãtnã: sic uix
longũ peccãdi cõsuetudinẽ. Dif
ficile reuocat ad salutẽ: q̃ ui
cõsuetudĩs t̃hit ad dãpnati
onẽ. Difficile ẽ retinẽ equũ:
q̃ ĩ clvõauit cursũ suũ. Sic dif
ficile ẽ cũ corrigẽ: q̃ assueuit ẽ ĩ
malis. Ie. viij. Null9 ẽ q̃ agat
pniã sup peccõ suo: dicẽs.
Quid feci? Sz cũcti sũt ad ẽ
sũ suũ: q̃ equus cũ ĩpetu suo
uadẽs ad pliũ. De disciplina

Disciplinã cõmẽdatõe. c. xij.
D ẽ moꝝ õdĩata cõꝛreptio:
⁊ maioꝝ p̃cedẽtiũ patẽꝝ regu
laꝝ obs̃uatõ. Hugo de scõ uic.
Disciplinã ẽ cõuersatõ bona et
honesta: cuj parũ ẽ nõ ma
lũ face. Sz studet ĩ hijs que
bñ agit: p cũcta ĩreprehẽsibi
lis apparẽre. Et hec descriptõ
uidet̃ supta exũb aug̃ di
cẽtis. In ĩcessu statu habi
tu ⁊ ĩ oĩb9 motib9 uris: nich
fiat q̃ cuiq̃ offẽdat aspectũ:
sz q̃ urãꝫ decat sãtatẽ. B.
ĩ eplis notificat disciplinã
p effectũ hijs ũb. Disciplinã
cõuice sũnicat: depõit sup
cilia: cõpõit uultũ: ligat o
culos: cachinnos. i. risũ cohi
bet: moderat̃ linguã: gulã
frenat: irã sedat: format
ĩcessũ. Disciplinã uiro religi
oso ẽ ualde utilis: q̃ oẽm glo
rificat: pxiõs hedificat: q̃
glos lenificat: malos ũ det
stat. Religios9 sine disciplinã
ẽ uelut aĩal excoriatũ: qd
a muscas sãguinẽ sugẽtib9
molestat̃: ⁊ cuj aspectu oculi
li ĩtuẽtiũ offẽdũt. Sic re
ligios9 ĩ disciplinat9: a sãgui
suga ĩ finali sãguinẽ huma
nũ sitiẽte molestat̃: ⁊ hoĩes
ĩ eo scãdalizãt̃. Hec aũt di
sciplinã acquirẽ maxĩe p scãꝫ
uerecũdiaꝫ. B. sup. cã. Nescio
si q̃cq̃ grati uerecũdia: ĩ mo
rib9 hoĩuꝫ deprehẽdi q̃at. Uere
cũdia oĩuꝫ ẽ ornat9 etatuꝫ:
sz ĩ tenera etate q̃pli9 pulcriq̃
enitescat. Quid amabili9 ue
recũdo adolescẽte? Quã pul
cra hec ⁊ q̃ splẽdida gẽma ĩ
uultu adolescẽtis: q̃ uã ⁊
mĩme dubia bona nũctia
spei: bone ĩndolis ĩdex. Ro
uita t̃pilosã ⁊ oĩs t̃ptatiõis fu
gatiuaꝫ: Idẽ. Uerecũdia spi

ritualis gloria est confessio: custos famine: vite decor: imunis sedes: iniuria permitte: vite lanus: in signum tocius honesta. De partibus disciplinae. Cap. xiii.

Sequitur de partibus disciplinae. Hugo de sancto victore. Quatuor sunt in quibus observanda est disciplina: scilicet in habitu: in gestu: in locutione: et in comestione. De habitu. c. xiiii.

Cavendum est de habitu. Quo di qui in religione est ne humilitatem vestium quam religio requirit erubescat: et vestibus male placere querat. Item ne ex eis apud homines gloriam affectet: et ne secundum pruritum carnis corpori suo suavia procuret. Sed necessitatem vestis habeat. Quam Bernardus determinat: loquens de illo ubo actuum. iiii. Dividebatur singulis: prout opus erat. Hoc est inquit quantum ad domimita: quod et nuditatem tegeret: et frigus repelleret. Augustinus. Tibi vestis pura decentem non ad pulchritudinem sed propter necessarium tegumentum: ne de exquisitis vestibus: alterius superstitionem assumas. Ad Thi. vi. Habentes alimenta et quibus tegamur: his contenti sumus. In religionis humilitas vestium est gloriosa: superbia ignominiosa. Legitur Augustinus dixisse de se. Fateor de preciosa veste erubesco. Non decet hanc professionem: non decet hanc ammonitionem: non decet hec membra: non decet hos canos. Non dicit servus dei querere corporale ornatum quo placeat mundo: sed spiritualem quo placeat deo. Augustinus. Non affectetis vestibus placere: sed moribus. Crisostomus. Sicut est qui per cultum hominibus placere: quam deus spernit eos. Item non debet ex vestibus gloriam querere. Eccl. xi. In vestitu non glorieris unquam. Bernardus. Qui gloriatur de veste similis est glorianti de cauterio: quia propter peccatum ade in domo ductus est usus vestium. Ab est gloriosum homini cum sit creatura valde nobilis hiis ornari: quae vilibus creaturis videtur. Omnis gloria filie regis ab intus: dicit ecclesia. Ornari decet animam tanquam dominam: non carnem tanquam ancillam. Bernardus. Magna abusio et nimis magna: dominam ancillari: et ancillam dominari. Superbus vult ornari exterius: humilis interius. Bernardus. Fusi sunt exterius et de regno dei quod intra nos est: relictis veris ac perhennibus bonis. foris querunt vanam consolationem de vanitatibus et insaniis falsis: et veram re

ligiosis quia non solum iuuari sed
etiam in eis nutriri. Ecce
ipse habitus noster inducit ad dolen
dum. Quia humilitatis solebat esse
insigne a monachis nostris tem
poribus in signum potatur super. Dixi in
nostris parvitatis indutis: quod vestiri
dignemini. Miles et monachus:
ex eodem panno parant sibi clami
dem et cucullam. Constat non caruit
paritudine suauitas. Dominus Ihesus
quod molestum est carni elegit: il
lud quod melius et magis eligendum
iudicat. Memento quod asperior cardus
pannum facit leniorem: consilio
considerantium. Que sunt reprehendenda
E in habitu. capitulum xv.
Est notandum quod in habitu multa possunt
esse reprehensibilia: de quibus xii.
tangere sufficiat. Primum est
nimia preciositas. Secundum est ni
mia subtilitas. Tertium
mollities. Quartum nimius
nitor. v. compositio in religi
osa. vi. indecens coaptatio
quantum ad corporis imperium. vii.
exquisita extraneitas. viii.
inmunditia. ix. nimia bre
uitas. x. nimia magnitu
do. xi. superflua uestium
multitudo. xii. cum periculose
acquisitus est habitus. scilicet uel peccato
eius est uel peccato alterius. Alia
hic tangit Hugo de sancto Vic
tore huius libri. Amatores
religionum amare debent plus
uestimenta uilia quam preciosa: plus
grossa quam subtilia: plus aspera
quam mollia: plus fusca quam ni
tida: plus neglecte quam cu
riose composita: uel adaptata.
Inde libro de in. so. Interdum in ter
oribus suis aliquis magis decet
omnia exteriora inculta et neglec
ta. Diligentia circa uani
tatem exterioris ornatus: signum
est negligentie circa interio
rem ornatum. Non tamen curare
corporis cultus: non plus neglec
ta fuisset mens in culta uirtuti
bus. Ornatus corporalis: in priorum
tamen est ornatus spiritualis. De preci
ositate uestium dicit glossa super
illud Luce xvi. Qui induebatur
purpura et bisso. Si cultus preci
osarum uestium culpa non esset: sermo
dei non tam uigilanter exprimeret:
quod diues purpura et bisso in
dutus: apud inferos torqueretur. Greg.
Nemo preciosa ueste nisi ad in
anem gloriam querit: ut scilicet honoro
rabilior ceteris uideatur. Nemo

uult i ptiosis uestib; idui:
n a nemie p uideri. Nolebat
apls mulies i ueste ptiosa
ornari: qd q° faciedu e uiris.
Pctcatori capies cesellu ptio
su uilib' opit. Ex q satis p3
q isipiet agit: qui corp' uile
ptiosis iduit. Ite. Rex glie i
sacco nre mortalitatis appare
noluit. ¶ Subtilitate uestiu
i fratib; reprehendit. B. hys u
bis. Querit ad iduedu no qd
utili s3 quod sbtili iueiat:
no qd frig' repellat: s3 qd su
pbire opellat. No denq3 uile
reglaz qs uili oparari pot: s3
qs uenusti imo uani ostenta
ri. ¶ De mollitie uestiu. B.
Mollia iqt idumta: aimol
licie idicat. No decet eos q
ad desptu claustr ofugert: mol
lia idumta. mt. xi. Qui mol
lib; iduut: i dōib; regu sut.
Et sup illud. mr. iij. Ipe Johes
habebat uestimetu de pilis ca
melor. dic glo. No decet
hoies uirile: hre ueste mu
liebre. Jero. No tenea ue
stes: s3 mūditia mētis ōna
tū fac clerici ¶ De nitore
nimio et i mūditia dic Sen.

No splēdeat toga: n sordeat.
Jero. Ornat' et sordes pari m°
sut fugieda: qr alter3 deli
cias: alter3 gliaz redolet. Ite
No affecte sordes n exqsite
delicie: laude pariut. Et
d' augustio legit'. Uestimēta
ei calciamēta: n nitida ni
mium n abiecta plimu. Co
lor nalis mag' uidet' ogru
ere uiris religiosis: cui uice
ubu aug. Ois iples māda
tu euāglicu: de duab; tuni
cas det una no hnti. Sufficiat
d3 hoi mēdicanti: colo qui suf
ficit ou elemosina dati. De
ueste extnca habet'. Sopho
nie. j. Uisitabo sup oes q
idūti st ueste pegrina.
¶ Lōgitudo uestis nimia est
reprehēsibil. luc. xx. Dnō di
cēte. Attēdite a scribis: qui
uolūt ambulare i stolis. Sto
la e uestis loga: q' freqnt'
pulius uane glie delectat.
Cauda uestis sue q' post se
trahit: alijs ere puluē3 oci
tat. ¶ Uestis nimis breuis:
uirū religiosū no decet. De
fractioe uestiu. dehonestati st
frui dauid: a dno filior //

amon. regū. x. ¶ De mlītu
dīe sup fluā uestiū. v. Cla
māt nudi clamāt famelici
& ꝯqrūt nob: fame & siti mi
sabilr ac frigore laborātes. Qd
ꝯferūt tot mutatoīa. l' extē
sa ī ptīcis l' plicata ī mātiās:
Jac. v. Agite nūc diuites. plo
rate ululātes: uestimēta uēa
a tineis ꝯmesta sūt. ¶ Vala &
cauēdū ē religioso. ne uestis
sua sit sāguinolēta: sāguine
pccā. Jē. ii. Jn alis tuis: ī uēt
ē sāguis aīa₄ paupū. Ale iste
ī telligi possūt extēmitates sup
bor palliorū. hys alis uolat
ī īfernū: nō ī celū. Jn alis istī
ī uenit dup sāguis paupū. s.
spolia cor ē uestis illa: que
iudicio scripture sūt sāguis
& uita paupū. ecc. xxxiii. Pa
nis egētiū uita paupū ē: q̄
defraudat cū hō sāguīs ē. Alī
ē sāguis psone: q̄ illud defert.
sacēs illō ēē de re ī iuste acq̄si
ta: mors ē sua ut frequēnt ia
cet ibi. De disciplina ī gestu

Sequit de disciplīa Cap. xvi.
ī gestu. Est aūt gestus:
mot l' descēptō mēbr cōpris.
Et indicat cōpīs gest. dispo
sitionē aī & mot sīe effectū
cāz. B. Ex cōdis thesauro p
cedit: q̄cqd foris apparet ui
tiō₄. Vanū cor: uanitatis no
tā ī gerit cōpori. Debet ergo
uus dī & ītī corā dō: & extī
corā pxio ī decētiā caue. Et
notādū q' ītē gest' cōpis aliq̄
sūt repheēsibiles: aliq̄ cōmēdabi
les. De rephēsibilib' octo
modos ponē sufficiat. ¶ Pmz
supbie. ys. iii. Eleuate sūt
filie syon ābulauerūt extē
to collo. p u. vi. Sex sūt que
odit dō & septimū detestat
aīa ei: oclos sublimes ¶ Scds
ē iracūdie. Cū cō accēsū sti
mulis ire palpitat: cōp' tremit.
lígua ppedit: facies igēscat.
Pcta. Dephēdas aī tormēta
latētis ī agro. ¶ Tcīi lasciuie
l' petulātie. ys. iii. plaudebāt
& ābulabāt pedib; suis: & ꝯ
posito gradu ī cedebāt. ¶ Quārt
ē pigritie. p u. x. Sic acetū
dētib; & fu₃ oclis: sic piger
hys q̄ miserūt eū. Cōtrario
laudat uelocitas. p u. xxii.
Vidisti hoīez uelocē ī ope suo:
corā regib' stabat. ¶ Quīt' ē
ī ꝯstātie. p u. vi. Hō apostata

uir i utilis: gradiet ore puuso: terit pede: digito loqt. ¶ Se xta mollitiei: que e nimia te neritudo: et i pacientia rei du re. Deut. xxviij. Tenera mu lier et delicata que sup terra i gredi no ualebat n pedib ue stigiu fige: p mollitie et te neritudie nimia: i uidebit uiro suo. prou. xviij. Qui mol lis e et dissolut: fr e sua o pera dissipatis. ¶ Septia e negligetie. Neglige e cui deest diligetia: q no curat quali op i cepatu pficiat ut bn ul male: s ut solu de illo se expediat. Multu decet ut q regi glie ministrat: i miste rio suo diligetia heat. prou. xiij. Mulier diliges: spo su suu honorat. prou. xxiij. di ligeter exerce agru tuu. ¶ Oc tauus e dissolutiois: que e nimia timiditas. Eccl. ij. Ve dissolutis corde: q no credut deo: et ideo no ptegetur ab eo.

De gestu comdabili. c. xvij.

Sciendu e de comdabili ge stu: que hugo de sco uic tore notificat hijs ubis. p mu diligeter obsuandu e: ut sigla mbra suu teneat offi tiu n usurpet alienu. Dein de ut unqsq suu op ta mode ste ac decet impleat: ut p i disciplia oclos aspicietiu no offedat. Ide. Discreto acto nu i mbris obsuanda e: ut s. illud agat unuqq mbroru ad qd fcm e. Ut no loqe manu: nec os audiat: n oclus ligue offitiu assumat. Sut qda q nesciut absculta n buccas patetib. Alij loqntes digitu extedut: supcilia erigut: et oclos rotates aut pfunda psideratioe defigetes: coa ite sec magnificetie conat ondut. Alij caput iactat: coma excu tiut: uestimeta aptado opponut: et lata cubitado: pectusq exte dedo: ridiculu satis ostetatiois fora figut. Alij qi ambe aures ad audiendu fce no eent: u na tm collo toto uoci ueieti opponut. Alij nauigat bra chys icedetes: et duplici qda mostro uno et eode tpe pedib de orsu i tra ambulat: et lactis sursu i aere uolat. Qd e qsi

mōstrū ẽ qđ simul ĩ se figurt
hoīs ĩ celsũ: ⁊ nauis remi
giũ: ⁊ auis uolatũ. Prima
g' custodia discipline ĩ gestu
ẽ: ut unūquodq; mēbrū ĩ eo of
ficiō ad qđ creatū ē se contineat:
ut id qđ fac̃ eo m̃ faciat: qđ
faciendū ē. Nec plus nõ min'
nec alit̃. Et ut ĩ paucis exē
plificem' dz ridere sine aspec
tiõe decau?: uidere sine defixi
one oclõr: loqui sine extensiõe
manuū ul' agitatiõe tybiar:
sine altera accubitatõe later.
Et nõ quomodo multu3 decet uiru3
religiosū: ut disciplinā ĩ ri
su sueet. Quis risus sit reprehē
sibil': osndit sen̄ hys ubis.
Miscebis ĩ tātū in hys iocos
s; temperatos: ⁊ sine detrimto di
gnationis ⁊ uerecundie. Nã
reprehēsibil' ē risus ē: si ĩmo
dicus si puerilit̃ effusus si
muliebrit' fract' sit. Odibilē
fac̃ hoiẽs risus aut supb; et
clarus: aut malign' ⁊ fur
tiuus: aut alys malis euo
cat'. Jdē. Risus sine cachinno:
Et luct' ĩ hac ualle lacmar'
debet ēē frequēs ⁊ mlt': ri
sus uō rar' ⁊ modic'. Ad hac
monem̄ ex' ẽ: de c̃ luctu legit
ĩ mltis locis scptur' sac̃. De
risu uō ei ĩ uita xpēti nusq̃
legit'. Risus hic maledictiõe3
ei' luc. vj. Ve uob' q̃ ridetis.
Luct' uō hic ei bñdictione3.
Mt. v. Bti q̃ lugēt. Jnt risū
disciplinatū ⁊ ĩdisciplinatū: di
stinguit' ecc. xxj. Fatuus ĩ ri
su exaltat uocē suā: uir aūt
sapiēs uix tacite ridebit. Risus
ĩdisciplinat' aliqñ ē stultitie:
aliqñ pditõe: aliqñ ĩsanie. De
pmo ecc. vij. Sic sonit' spinar
crepitātū sub olla: sic risus stul
ti. De 2o dic̃ poeta. Risus abē:
nõ quasi fecerūt dolores. De
iij. pu. x. Quasi p risū: stul
t' opat' ē scel'. De. iiij. aug'.
Malūt sapiētes se hĩe sanos
lugētes: q̃ frenecticos ridētes.

De disciplina ĩ locutiõe. c̃. xviij.

Sequit' de disciplina ĩ locu
tiõe. Et notādū: q' maxiē
ē necessaria ois disciplina. Jn
custodia oris. p mag' parte ē
custodia cordis. pu. xiij. Qui
custodit os suu3: custodit
aīa3 suā. Os ē ē qđ porta in

hoīe: ⁊ sic̄ custodia claustri
ē custodia porte. Vn̄ q̄n̄ ali
q̄s hʒ circa claustrū sīplicē
murū: ad portā hʒ turrē: sic
custodia oris ē custodia aīe.
Valet ad custodiā cordis cu
stodia oculoꝝ: q2 freq̄nt᷑ p
oculos mors ad aīaʒ ītrat.
Sic̄ ītroyuit aīaʒ mat's nr̄e
eue. Gen̄. iij. Vidit ē q' bo
nū eēt lignū ad uescendū,
⁊ pulcrū uisu: ⁊ c̄. Simile
accidit ī dauid: cui aspect᷒
mulieris occasio fuit adul
terij ⁊ homicidij. Re. xj.
Custodia etiā auriū ualet
ad custodiā aīe. freq̄nt᷑ ē p
aures ītrat mors ad aīaʒ
nr̄aʒ. Ie. ix. Aures porte sūt
mltuʒ timēde ⁊ custodiēde:
cū sit sēp apte: ūde sepiēde
sūt. Ecc̄. xxviij. Sepi aures
tuas spinis: ⁊ noli audire
ligūā detrahētē. Aures sepi
ūt: cū ōnsione t'stis faciei
detractor repellit᷑. P'. ii. xxv.
Vēt᷒ aqlo dissipat pluuias:
⁊ facies t'stis liguaʒ detrahē
tē. Ierō. Nemo: īuito au
ditori libēt᷑ narrat. Papue

ad custodiā cordis ualet cu
stodia oris: q2 nō nocet so
lū aīe que p os ītrat: ⁊ etiā
q̄ de ore exeūt. Mt. xv. Que
de ore exeūt de corde p̄cedūt:
⁊ ea coīq̄nat hoīeʒ. Hʒ os
duo offitia: s. sumēdi cibū
⁊ potū: ⁊ loq̄ndi. Quātū
ad p'mū maius piclm ē si
oris custodia negligat᷑ q̄
oculoꝝ: q2 p oculos ītrat rerū
similitudīes: p os u' ītrat
ip̄e res māsure corpori uni
ende: que hoīeʒ mltuʒ īmu
tat. Vnde q̄ custodit os su
uʒ q̄tū ad sūptiōeʒ cibi et
potus: custodit aīaʒ suaʒ:
q2 custodit uitaʒ ⁊ nīe ⁊
grē. Nature: q2 hec mltuʒ
ualet ad sanitatē. Ecc̄. xx
xvij. In mltis escis erit īfi
mitas. Grē: q2 sobrietā
tē comitat᷑ ⁊tinētia. Glō
sr̄. Mt. Qui uicit de gula: nō
tēptat de luxuria. Si tēptat᷑
aliqs d' ira l' luxuria l' loq
citate: p᷒ excessū ī cibo ⁊ po
tu facile acq̄escit: n̄ sic ē
si sobrietatē s'uauerit. Os cu
stodiēdū ē a cib᷒ ⁊ potib᷒ qī

apponitib: q quanto cu maiori
gaudio sumunt: tanto plus
nocent. P u. xxiij. Ingredit bla
de i grediet: et i fine mordebit
ut coluber. Voluptates i ter
res vilissimas p capite extirpa:
q more latronu ad hec nos
amplectunt ut iugulent. Cu
stodia oris quantu ad locutionem:
spiritualit valet ad custodiam aie.
P u. xiij. Qui i custodit e ad lo
quendu: sentiet mala. Loquente i
consideratur: sequent hec mala. Pri
mo consciencie remorsio. Ecc. xx. Qui
multis utit verbis: ledet aiam suam.
Sdo gre evacuatio. Ecc. xx. Sa
piens i verbis amabilem se facit: gre
aut fatuor effundent. Tercio. Con
fusio. P u. x. Os stulti confusi
oni pximu e. iiij. In futuro vero
dampnatio. P u. xviij. Mors
et vita i manibus lingue.

Ut magna diligencia detur ad custodiendam linguam. Ca. xix.

Quadruplici rone: magna
diligencia adhibenda e circa
custodiam lingue. Primo quia eius cu
stodia e valde difficil. ij. quia e
valde utilis. iij. quia eius neglige
tia e valde i decens: iiij. quia hec
negligencia e valde periculosa.
Difficultatem custodiendi linguam:
primo ondit nobis natura: q linguam
i clusit sic solent i cludi custo
dia aialia et i domita: ne noceant.
Sdo scriptura. Nam pro difficultate:
rogat david dnm dicens. Pone
dne custodiam ori meo et c. Jac.
iij. Oms natura bestiar et volucru
et serpentu et cetor domant et domi
ta sunt a natura humana: linguam aut
nullus hominum domare potest: e e i quie
tum malum. Utilis e valde cu
stodia lingue: q si debito modo re
gatur: de fructu ei potest hō vita
ri. P u. xij. De fructu oris
sui: unusquisque replebitur bonis.
Preciosi fructus lingue q spus sanctus
regit q i sexto lingue apparent vo
luit: sunt modestia i loquendo:
oratio: dei laudatio: gratiar actio:
peccator confessio: pximi erudicio
et consolatio. Unde P u. x. Vena
vite os iusti. Jac. iij. Qui i li
gua non offendit: hic pfectus
e vir. In sermone cognoscitur utrum
aliquis sit sapiens. Ecc. iiij. In
lingua sapientia dignoscitur. Jero. In
ponere verbor: pbatio existit huma
ne vite. P u. x. Qui moderatur

labia sua: p̃ciosissi᷒ ē. ¶ Ual
de īdecēs ē lĩgue custodiā ne
gligē: ⁊ īg̃natōi expōnē. Li
gua ē ē mēbrū nobile: sp̃uale
organū rōnis: ī q̄ mēb' hō sp̃alr̄
honorat' ē a dō ⁊ sp̃ialr̄ depu
tatū ē diuīo offitō: electū sp̄a
lr̄ a sp̄u scō: q̄ fit īstrumētū
sapie ⁊ grē: s. s'mo. ¶ Ualde
p̃uādū ē os huānū ab īg̃na
tiōe ⁊ ī mūditia ꝓp ei' nobili
tatē: ⁊ q̄tū ad labia: ⁊ q̄tū
ad liguā. Qui ori suo ab īg̃na
tiōe nō p̃cit: ab ipīe q̄i dege
neāuit: ⁊ ī pōcū trāsit. Pōcē
ē nō plus ab īg̃natiōe p̃cit oī
q̄ pedi: ⁊ ū poīt pedē poīt ⁊ os.
¶ Ligua q̄tū ad usū loq̄le ē ō
ganū rōnis: ideo a rōne dz
regi: cū ad īmtū nō ptineat
loq̄la q̄ ñ utit' rōne. Iuste
posset illi d's auferre loq̄lam:
q̄ ut iumētū fēs ē liguā rōe
nō regit. ¶ Cū ī hac mēb' hō p̃
cetis a dō sit honorat': ualde
ī grat' ē: si ī eo dm̄ ī honorat.
Aues ē ī rōnales ⁊ ligua sua
dm̄ laudādo honorāt. ¶ Ligua
deputata ē diuino offitō. Ea
ē d's laudat': ⁊ honorat' ⁊ ora

t'. Quia ea orat' timēdū ē ne
ea offēdat': q̄ ei is q̄ displi
cet ad orādū mictit': irati ai᷒
ad deteriora ꝓuocat'. Quia lau
dat' a pecōe ꝓuāda ē: q̄ nō ē
sp̄ciosa laus ī ore pecōis. Cū
electa sit a sp̄u scō: nō debet
ꝓuire sp̄iu maligo. ¶ Smo ē
īstrumētū sapiē p quē trāsfert'
·s· sapīa ab uno ī alteꝝ. Smo
ē uehiculū grē: p q' dat' grā
audiēti. ephe. iiij. Oīs s'mo
mal' de ore uro nō ꝓcedat:
s; si q̄s ē ad edificatiōez fidi:
q̄ det grāz audiēti. Negligē
tia ligue ualde ē piculosa: de
qua dr̄. Iac. iij. Quod ē īq̄etū
malū: plenū ueneno mōti
fero. Itē Ligua nr̄a ig's ē: ⁊
uniūsitas iniq̄tatis. Glō.
Uniūsitas: q̄ p ea fere cūc
ta facinora aut ꝯcināt' ut
latrocinia furta: aut patrāt' ut
piuria mēdatia: aut defēdūt':
ut q̄s ipi' scelus excuset q̄d
omisit. ¶ Nocet ligua loq̄n
ti euacuitatē q̄ ei' mētē eua
cuat bonis. B'. leuis res s'er
mo: s; grauit' uulnerat: ap
tissimū euacuādis cordibus

ĩstrumẽtũ. Ecc. xxviij. Flagel
li plaga liuorẽ facit: plaga
aũt lĩgue ɔminuet ossa. No
cet lĩgua audiẽti. B. Unus
ẽ q̃ loq̃t̃ ⁊ tm̃ unũ ṽbũ pfert:
⁊ tm̃ unũ ṽbũ uno momẽto
mĩlibus audiẽtũ dũ au
res ĩficit: aĩas ĩficit. No
cet hijs de q̄b; loq̃t̃: etiã ual
de remotis. Lĩgua ei' qui ẽ
ĩ gallia: nocet ei q̃ ẽ ĩ yspa
nia dũ eũ ĩfamat. ymo lĩ
gua ei' qui ẽ ĩ t̃ra: nocet
ei q̃ ẽ ĩ celo dũ eũ blasfemat.
ps. Posuerũt ĩ celũ os su
um. Nocet c̃atur̃: nocet
etiã creatori: sẽp uõ sibi.

Quot sũt actẽdẽda ĩ lo
d discãtiõe. Ca. xx.

A pliãz lĩgue / ptiẽt at
tẽdẽ q̃s loq̃t̃: cui: ⁊ de quo.
Itẽ q̃o dicẽdũ sit: ubi: ⁊ qñ:
⁊ quõ. ¶ Circa pmũ ĩstru
it ugo d̃ scõ uictore dicẽs.
Qualitas p' uij modis ɔ
sidatur. s. sm̃ etatẽ: ⁊ sz
sciã: ⁊ sm̃ offitiũ: ⁊ sz
ɔditiõẽ. Sm̃ etatẽ: q2
aliud ɔuenit locutioĩb;
senũ: aliud locutioĩb; iu
uenũ. Sm̃ sciã: q2 aliud
ɔueñt locutioĩb; sapiẽtiũ:
aliud locutioĩb; simpliciũ.
Sm̃ offitiũ: q2 aliud ɔueñt
locutioĩb; eo2 q̃ negotia t̃re
na tractãt: aliud locutioĩb;
eo2 q̃ secretioĩs uite qeti
⁊ studio ɔtẽplatioĩs ĩ uigi
lãt. Sm̃ ɔditionẽ: q2 aliud
ɔueñt locutioĩb; plato2: a
liud locutioĩb; subdito2. Se
nes: delẽt loqui d̃ discreti
õe bñ ɔsulẽdi. Iuuenes:
d̃ ĩstãtia bñfaciẽdi. Sapiẽ
tes: de misterijs scptura2.
Simplices: de exẽplis bono2
opũ. Hij q̃ exterioꝛa tractãt:
de solertia acqrẽdi. Hij qui
qetã uitã ducũt: de disci
pliã uiuẽdi. Plati: de diui
sione ul' puisiõe re2. Sub
iecti de obiã pcepto2. Itẽ
pũ. xxviij. Nõ decet stul
tũ ṽba ɔposita. Sz stultus
ẽ qui nõ solũ dec̃ sciã: sz etiã
qui decẽt bona uita. ¶ Cir
ca sm̃. s. circa q' qui loq̃m̃:
ĩstruit ugo de scõ uictore
dicẽs. Boni plato2 collo
q̃a aliqñ appetere aliqñ ui

tare debet. Apperte: qm̄ sua exortatione illos sperant posse corrigi: et cum de sua stabilitate confidunt: ut nō timeant de eorum praua subgestione corrumpi. Quā uero et illorum duritiam et suā considerant: expedit eis ut fugiant: ne dum illos nō ualent suis admonitionibus corrigere: paulatim incipiant ipsi ad prauitatem illorum declinare. Cum enim pro nostra hedificatione loquimur: cum illis loquimur: quorum doctrina possumus instrui ad uirtutem. Cum autem loquimur pro hedificatione proximi: cum illis loquimur: quos speramus per nostram exortationem a prauitate sua posse emendari. Alioquin et sapientes uelle docere superbia est: et obstinatos corrigere insipientia. Circa .iij. instrumentum. prouerbiorum .xxiij. In auribus insipientium: ne loquaris. Euangelium uero. Noli arguere derisorem. Matthei .vij. Nolite sanctum dare canibus: et margaritas nolite spargere ante porcos. Canes sunt detractores: porci contemptores. Loquens cum illo quem sperat sua exortatione posse corrigi: instruitur ab hugone de sancto uic.

tis ubis. Illud profecto magis dicam quia et ad illud inquam ipse plus laborat malum sanandum consilio emendationi ecclesiam. Uerbi gratia cum constantiam laudare uoluerimus: ad pusillanimes nō ad superbos: sermonem nostrum dirigere debemus. Quia cum uitium superbie nō numquam sub pretextu constantie se contegat: si ceperimus superbis laudare constantiam: dum eos a uirtute reuocari cupimus: amplius eos in suo uitio confirmamus. Exortemur ergo ad constantiam timidos: ad timorem superbos: ad frugalitatem prodigos: ad liberalitatem auaros. Similis instructio habetur. Ecclesiastici .xxxvij. Cum religioso tracta de sanctitate: et cum iniusto de iustitia. Admonitio debet esse secundum defectum gratie: quem habet ille quem admonemus. Item secundum capacitatem auditorum: formandus est sermo doctorum ut dicit .bernardus. Et hoc nō solum quantum ad subtilitatem doctrine: sed etiam quantum ad prolixitatem. Aliqui minus capacibus tot et tanta dicere uolunt: quod nichil retinent. Ipsi uolunt ponere totum unum uinum in lagenam

unā: ul' sciphū unū. Attēdē
etiā debet quj loqt: ut sermo
ei materie gruat. Sen. Viti
osū ē ī re seria: delicatū ifer
re smonē. Nō decet etiā cū
de diuinis loqm: ut exēplis
uilib; utam. Reprehēsibile et ē:
q parua neglīgētiā nimiuz
celū ondē. Aliq qrūt ensē
ad muscā occidēdā: et securi
ad ouuz frāgēdū. Tales sūt
q circa modicas negligētias
ita mouēt ac si eēt mag pc:
qd nō dz fieri: maxiē cū facile
pot corrigi. Circa. iij. s. cīca
illd qd dictū ē: isruim. eph.
iiij. Ois smo mal ex ore urō
nō pcedat: s; siqs bon ē ad
edificatiōez fidei. Col. iij. S
mo ur ī grā: sit sale editus.
Bts Bndict ī regla sua. Scu
rilitates ul' uba otiosa et ri
sū mouētia: etna clausura
ī oib locis dapnaz: et ad tale
eloqū discipłm apire os nō
pmictz. B. ī li. de gsideratiōe.
Seculares nuge sūt ī ore sa
cerdotis blasfemie: ī edū si ī
cidāt. s. sacdotes ferēde sūt
fortasse: referēde nūq. Con
secsti ē os tuū euāglio: talib
iā apire illicitū ē: assuescē
sacrilegiū. Itē ubū scurrile qd
faceti urbanitas colorāt: nō suf
fic et ab ore s; et ab aure rele
gādū ē. Fede ē ad cachinos mo
ueris: fedi moues. Porro dethe
ul' dethēte audir: qd hor dap
nabili sit: nō facile dixeri.
Sen. Smones utiles mag
q facetos et affabiles: ama
rectos. Nō eūt t scurilitas:
s; grata urbanitas. Urbani
tas tua sin dente sit: iocitij
sin uilitate. Itē Nō sis alior
aīos scrutator atq; acerb re
phēsor. s; sin exprobatiōe corep
tor. Ita ut amonitiōez ylaritate
pucias. Et erroi ueiaz dato:
nec extollas queq nec diminuias
Reprehēdi facile respōde: gtep
dēti facile cede: ne ī iurgia de
cetatōesq; descēdas. Itē. Rari smo
nis sis ipe: s; loqntiū patiēs.
seren ac seri et ylaris: nō asp
nas. Circa locū ū loq debes:
instruit ugo de scō uictore di
cēs. Cū aliqd dicē uolui: pus
ū illd dicē queiat gsiderem.
Nā qdā loca st ī qb silētiū s

uãdũ ē: q̄dã ũ ĩ q̄b' ɔfabula
tiões ad alterutrũ & hũanos ꝯ
mões eẽ nõ licet. exceptis ũ
bis q̄b' cũ deo. ul' ad dñm loq̄tur:
q̃n ul' ĩ orõib; ul' ĩ lectõib; siue
ĩ ymnis & cãticis maĩfeste ul' oc
culte ꝓlatis: deo famulãt'. Vñ
& btũs aug' ĩ oratorio ñ agẽdũ
eē dic̄: p't id ad q̄d factũ ē.
Quod ĩtelligit' nõ solũ de ope:
s; etiã de locutiõe. Idẽ nõ debe;
ea q̃ sũt plurib; dicẽda: ĩ occul
to eẽ. Nec ea q̃ sũt paucis re
uelãda: ĩ maĩfesto ꝓpalar'. Ecc'
xix. Parturiẽs nõ cessat donec
pãtũ emiserit: nec fatuus donec
ũbũ ꝓtulerit. ¶ Circa tps loq̄n
di. s. q̃n loq̄ndũ ē: lr̃e. Ecc'
iij. Tẽp' tacẽdi & tẽp' loq̄ndi.
Hugo de scõ uictore. Tẽp' tã
cẽdi p̄cedere debet tẽp' loq̄n
di: q2 prius p silẽtiũ tps tacẽ
di discat': q̃ postea tps loq̄n
di ꝓferat'. Aliq̃n debe; tacere:
q2 alter p'or loq̄ cepit: ne for
te si s'monẽ ei' ũbor nr̃oꝝ ꝓ
latiõe ĩt'rũpi;: & eũ q̄ loq̄tur
& eos q̄ audiũt pariter offẽ
dam'. Aliq̃n tacẽdũ ē q2 ad q̄d
dicẽ uolum' aĩos auditoꝝ:

paratos adhuc nõ eẽ ꝯsideram'.
Aliq̃n tacẽdũ ꝓp multiloq̄u;
euitandũ: q2 ipi cui locuturi
sum' nõ apud nos ꝯgruã lo
q̄ndi fori ĩuenim': q2 ꝑfecto
aĩm' auditoꝝ mag' offẽdim': si
s'mo q̄ hedificare debet ꝯfusus
& ĩordinat' ꝓferat'. Aliq̃n
tacẽdũ ē ꝓpt' reuẽrẽtiã p'sẽtiũ. Ecc'.
xi. In medio seniorꝝ: ne adi
cias loq̄. Aliq̃n etiã ꝓp ĩcorrigi
bilẽ p'sentiũ maliciã estimam'.
Aliq̃n ꝓp ĩfirmitatẽ auditoꝝ
tacẽdũ eẽ: qd' ĩdicat discipl'is
suis dicẽs. Adhuc multa ha
beo uob' dicẽ: s; nõ potestis po
tare m̃. Aliq̃n tacẽdũ ē ꝓp de
fectũ ĩtelligẽtie. Ecc'. v. Si
ē tibi ĩtellect' respõde ꝓximo tuo:
sin aũt sit man' tua sup os
tuu;: ne capiaris ĩ ũbo ĩdisci
plĩato. ¶ Circa modũ loq̄ndi:
ĩstruit hugo de scõ uictore di
cẽs. Modus loq̄ndi ĩ trib; ꝯstat.
Silicet q̄ gestu: q̄ sono: & q̄
significatiõe q̄d dicat'. Discipli
na iubet ut loq̄ntis gestus sit
modest' & humilis: sonꝰ dimis
sus & suauis: significatio uerax
& dulcis. Modestiã debet hĩe

gestus loquentis: ut non inordinate nec impudice, nec turbulente in eloquendo membra moveat: aut aliqua indecenti contorsione: aut transmutatione vultus placorem sui sermonis imminuat. Humilis debet esse etiam gestus loquentis: ut apud auditores gratus sermo ei inveniat. Sonus loquentis debet esse dimissus: ne immoderata clamositate auditores aut iniuste terreat: aut iuste offendat. Suavis debet esse: ne prolationis asperitas tanto fiat animus audientium onerosior: quanto ad aures durior veniet et incondior. Significatio .i. sententia sermonis: debet esse verax et dulcis. Hugo de sancto uictore. Cum veritate necesse est ut sermo loquentis dulcedinem habeat: quia etiam sepe veritas auditori amara efficitur: si aut sine ratione aut sine dilectione: hec est si importune vel impie circa eum proferatur. Ecclesiastici .vi. Verbum dulce multiplicat amicos: et mitigat inimicos. Et notandum quod sermo non debet esse purus a falsitate: et purus a noxietate proximi: et purus a contumelia dei.

De iiij que multum valent ad custodiam lingue. Capitulum xxi.

Quatuor sunt que multum valere possunt ad custodiam lingue. Primum est: quod ante portam oris barre ponantur. Secundum est: ut porta oris raro aperiatur. Tertium ut aperta cito claudatur. Quartum: ut licet non cito claudatur. Quasi barre ante portam oris sunt firma proposita declinandi illas personas cum quibus plurimum peccare solemus: vel loca illa in quibus habemus occasionem peccandi plurimum: vel tenendi silentium in illis locis in quibus homo facilius in lingua labitur: ut est hora post supplicium ciborum et potus: et alia similia proposita salubria ad custodiam lingue valentia. De hijs habetur Proverbiorum .xviij. Proposita ex iudicio rationis facta: sunt quasi vectes vel quasi barre. Raro aperienda est porta oris: et cito claudenda. Sapiens. Ad summam perfectionem volo te esse breviloquum rariloquum: et sub

missa uoce loquntur. Jac. i. Sit ois ho tard ad loquendu. Sen. Aure frequnti q lingua ubis accomoda. Sic multiloquiu fre quent hit pecc: sic breuiloquiu frequnt caret pecco. Duplice claue dz hre porta oris. Prima suat i archa cordis. Sa in manu plati: Tercia i manu di. Locucioez uiri religiosi: debet pcede mentis deliberatio. Jero. Prius ueniat smo ad mente: q ad lingua. Ecc. xxj. Stul ti hit cor i ore: sapies hit os i corde. Jte religios an q loq e: a plato suo licetia dz pe tere. Qui aut nesciente et no lete plato ad loquendu porta oris apit postq claue ei tradidit. fractor tepli spua lis ee uidet: et qi fur fra cto claue q claue. Oracioez dz ad eu pmicte cui e lingua gubernare. ut ea regat: ne i ea offendat. i ps. Dne labia mea aperies: et os meu anunc tiabit laude tua. De clau strali silentio. Ca. xxij.

Circa claustrale silentiu notandu: q pe ei obsuatia mltu zelare debet plati q clau stra hnt i sua custodia. Clau stru absq obsuatioe silentij: e uelud equus sine freno. Sessor eqi licet ceteris mbris ei libertatez concedat: ori tn fre nu i ponit. Sic rector claustri: frenu silentij ori fratru dz i pone. Absq freno silentij ua cua e religio. Jac. ij. Siqs putat se religiosu ee no re frenas lingua sua s seducens cor suu: hui uana e religio. Religio absq silentio: e qi ca stru hns guerraz absq porta. Job. xix. Quasi rupto muro et apta ianua: irruert sup me. Silentiu qi bestia crude le et idomabile: i clusaz lingu a tenet. Jac. iij. Lingua null ho iu domare pot. Silentiu os claudit: unde flama infer nalis exit. Jac. iij. Lingua igs e. Silentiu maliciam suffocat. Silentiu hoiez roborat. Ysa. xxx. In silentio et spe erit fortitudo ura. Claustru pacificat. p xxvj. Qui i ponit stulto sile tiu: mitigat iras. Silentiu feruore deuotiois suat. Sic

solet obstrui uas i q fit uinu
fermtatu ut uinu sit forti. sic
o ut claustralis suet silentiu:
ut feruat i eo deuotio. Si os
ei ad loquacitate sit aptu: quicquid
deuotionis e i eo exalat. Aug.
Loquela sit i necessitate: taci
turnitas i iocunditate. Ad taci
turnitate monem ex ys. v. ca.
liij. Qi agn cora tondente
se obmutuit. Glo. Pilato
ul' herodi pauca respondit: ne
salus humani gnis differret.
Libet g' et tu tace debes: ne
impediat salus tua. Abbas
agathon ptreniu i ore suo
lapide mittebat: donec tacit
nitate disceret. Qui no hrt
discretione loquendi: hrat di
scretione tacendi. Sen. Sa
cituitas stulti: sapia e. Co
mdato disciplie i msa. c.

Sequit de disciplia. xxiij.

Si msa: q militu e comenda
bilis. Ipa i loco illo i mudi
tia cauet i q deo displicet:
.s. i msa. In mb etia illo in
mudicia uitat i q maxime
i deceis e .s. i ore. Pe ca of
fensa di caue q ca maxie
caue debet: .s. qm bonis uti
m. Mag purita e oim of
fense: ca i msa ei sui. Cauet
latenes aliqt diebz: ne eis
noceat cu qbz comederit.
Pe ca et fit ut cu reficit corp:
reficiat et aius. Ipa etia
fac ut cu pascit ho pascat
et ds. puritate e suat: q
ds delectat. Can. ij. Qui pa
scit it lilia. In qbz obsuan
da e disciplina mse. c. xxiiij.

Quatu ad iiij: e obsuada
disciplia i msa. s. Qua
tu ad taciturnitate. et qtu ad
usu. et qtu ad contiendu se
semotu: et qtu ad cibi et
potus sumptione. De tribz p
mis dic hugo de sco uic
tore. hijs ub. Debet quilibet
obseruare it epulas disci
plina i semetipo: .s. ut ligua
sua a loquacitate restrigat et
oclos suos a circuspectione co
hibeat: et ut cetra mb cu mo
destia et quiete contineat. Ite
de taciturnitate. Taciturnitas
it epulas necessaria e iocu
co. qm ligua q oi tpe pna
ad peccandu labit. piclosi

m̄ cū parapulī ī clāmata fu
cūt: ad loq̄ndū relaxat̄. Pp
terea ē omes q̄ loq̄ cantī ī te
pulas fuerat: postea ī m
ferō potꝰ uehemētꝰ ī ligua ar
debat. Itē custodia oclo꞉
ī tē epulas ꝑpꝑea neccīa ē: q̄
nō decet ī ꝑpapue ut uagos
habeat oclos: nꝫ curiose et
ut aplꝰ dicaꝫ ī pudēt ea que
apud alios agūt̄: circūlustrā
do ꝑspiciat. Sꝫ potꝰ pudice
dimissis oclis: ea tm̄ que s̄
apposita sibi attendat. Itē
custodia q̄ꝫ ī ꝯtinēcia se se ī
negligēcia nō ē: ut uideli
cet nꝫ ī hītu neqꝫ ī gestu:
ī decēs aliq̄d aut ī honestuꝫ
agat̄. Nichil cū strepitu aut
tumultu fiat. Sꝫ oīa ibꝰ cū
modestia ꝛ tranq̄llitate: sub
disciplīa ꝯtineāt̄. Ad discī
plīaꝫ ī sūptiōē pot ꝛ cibi ꝑti
net: q̄d. q̄ntū: q̄n: et q̄m
sit sumēduꝫ. B. In li. de ui.
so. Cura carnis agēda ē sobꝫ
ꝛ q̄dā spūali disciplīa: ut
nꝫ ī m ciꝰ neqꝫ ī q̄litate neqꝫ
ī q̄ntitate: aliq̄d appareat
q̄d nō deceat seruuꝫ dī. Incōē.

Ipā necessitas nō scā cilaīte
nō carnalr̄ expectat̄: sꝫ sic ꝯ
uenit seruo dī. Nā ꝛ ad sanitatē
corꝑis. Cibꝰ q̄nto honestiꝰ ꝛ ō
dinatiꝰ ī g̊dit̄: tanto faciliꝰ ꝛ
salubriꝰ digerit̄. Obs̄uādū
ē g̊ sumēdi modꝰ: tēp: q̄litas:
ꝛ quātitas. Tēpꝰ ne an̄ ho
rā. Qualitas: q̄libet uitē ꝯ
munitas statutas: excep
ta causa maīfeste ī firmita
tis. Qui tēpꝰ comedēdi ꝑ
uenit: nō expectat donꝰ salsa
parata sit scilicet fames:
ūde cibū īsipidū comedit.
Sen. Solus panis bonꝰ fa
ciet tibi cū. s. cibū tener: ꝛ
similaginū reddet tibi fameꝫ.
Ierō. Nō ē an̄ cedēduꝫ q̄ illa
īponat: expectabo g̊ nec
an̄ edā: q̄ aut bonū panē
hēe potero: aut malū fastidi
re desidero. B. Prudēte sobr̄q̄ꝫ
ꝯ̄sulenti satis ē ad omē salsa
mētū ꝛ ꝯdimētū: sal cū fame.
Sapiēs. Desideriꝫ oīa ꝯdit̄.
Qui ī religiōē ē nō debet ni
mis delicata ul ꝑciosa appe
tere: n̄ rara ul ī solita req̄
rē: nec nimis accurate ul

late pparata concupiscat. Qr
nō sit expetēda ptiosa. c.

HD nō expetēdū. xxv.
ptiosa. pmū debet eū
monē, pfessio uolūtarie pa
upertatis. Quj pax uult hr̄e:
cōsequens ē ut pax uelit expē
dere. Quj ptiū nō hr̄: ptio
sa qrere non debet. Senec.
Paup pōstqā diuites cepit
imitari perit. ¶ Scdo affectō
pietatis, quā dz hr̄e ad pau
pes ut filios et fratres suos.
ī ē qs mlti sūt: q etiā panē
nō possūt hr̄e. Qualis ē hec
fraternitas. q alij nō habeāt
necc̄ia, alij habeāt supflua.
Magna puersitas q uilis suus
ptiosa qrat: cū dn̄z suū ī pau
pib egere sciat. Nō uidetr̄
uē mbrū ēē illī corporis c
ē caput: q ī indigētie mbro
nō cōpatit. Cor. xij. Si qd
patit unū mbrū: cōpatiūt
cetā mb. Ber. Noli putare g
tuitū qd ī pedis pcio: uelis
nolis debitor es. ¶ Tertio:
piclm qd ē ī acqrendo. Frequē
ter ē suptus qbj ptiosa hn̄t.
acqrūt ul cū piclo ei q eis

uitē: ul illi aq dant. Nō
luit dauid bibere aquam:
quā sibi accumulat tres
fortes. Sz libauit eā dn̄o
dicēs. Ppiti sit m dn̄s nō
faciā hanc re. Nunqd sagui
nē hoīu istor qui pfecti
sūt bibā: Re. xxiij. Meli
ē sin piclo tm̄ panē et aq
sumē: q cū piclo ptiosa hr̄e.
Machabe. v. Judas macha
beus se cesserat ī desrtū lo
cū: ibiqz ī ē feras cū suis
uitā ī mōtibj agebat. et fe
ni cibo uescētes demorabāt:
ne pticipes fierēt coīqna
tiōis. ¶ Quarto: odītō cō
pōis. Cū ē corp sit uas ū
corrūpit qd ī fūdit: fatu
uz uidet ibi ptiosa ponēr.
Johel. j. Ululate quj bibitis
uinū ī dulcedine: perijt ē
ex ore uro. Nō sic ē ī alijs
sēsib. Nō ē corrūpit res
pulcē: cū uisa fuerit. Nec
res odorifera: cū semel eī
odore aliqs pcepit. Nō ui
det q uos uoluerit hoīez q
rere ptiosos cibos: quj cātē
escā affligūt ei cū uiuētis.

gen̄. j. Ecce dedi uob herbā afferentē s̄emen ⁊c̄. ut sit uob ī escā ⁊ cūctis aīmāb; t're. Q̄r cibi p̄ciosi q̄ rūt: frequēt' accidit ul' ex delectationis amore ul' ex ābitione: ⁊ utbiq; ē mag̃ fatuitas. fatuū ē ē supt' magnos facē: p breui delectatione. Quātū; trāsit' cibi p gucturr durat solū delectatio. Itē ualde fatuū ex p'usū ē pascē oclos mūdi: de hoc quod subt'hit' ī paupib; famelicis di. Q̄r delitie nō sūt q̄rēde corpori. 26.

Moltis de causis fatuū ē: corpori suo delitias p̄parat. Pmo q̄a q̄ delicatis utit': īfirmitati corporis sui mat'ia adhibet: uñ īfirmitas agrauat'. Sm aūt Sumda sūt alimēta sic medicamēta. S; sic dic̄ g'g'. hō; ī uuln' ūtit': si exq̄sito remedio paulo diuti' ī h're tes ex eo graui' deficit: q̄ pu'itate ad refectionē paratu'. Sc̄o: q̄a dū aliquis delicatis utit': hosti ei' csuetudo mala sup eū acq̄rit': que uix exuit'. Seneca. Voluptatib; se ī uolut': q̄b; ī csuetudinē adductis carē nō possūt. Sec̄do ob hoc miserrimi sūt: q' eo puenit: quo illis que sūt su pflua: fc̄a sūt necessaria. Consuetudo mala ptines ad uitiū gule: uix depōit' Cōuius nō ē reu'sus ad archā. gen̄. viij. Ac't' uōe generatur hoc uitiū ⁊ auget': m'ltu; freq̄ntat' ideo hoc uitiū uix deuisat'. Tertio q̄ delicata corpori suo parat: ad iutoriū hosti suo parat. B'. Inli. de uita so. De cōmunis suffic̄ ut comestibiles fiāt cibi uri: nō ⁊ cōcupiscabiles ul' delectabiles. Suffic̄ ē cōcupiscētie malitia sua: que cū uix aut nullo m̄ ptrāsire possit ad finē explē de necessitatis nisi p uia; quātecūq; delectationis: si cepit accipe irritamēta ab eis q̄ pp̄etuū susceperūt bellū ad usus ei' oblectamēta: fiūt duo p̄ unum:

⁊ sic periclitatur conscientia. Quarto quia usum deliciarum frequentantem comitatur excessus unde infirmitas corporis ⁊ sepe mors sequitur. Seneca. Post nostram pactam huic corpusculo moram prorogare longiorem: si voluptates quibus maior pars corporum paret: potius regere ⁊ cohercere. Ipse. Ipse voluptates: ad tormenta vertuntur. Sufficit aliquis: sibi ipse suum excecat. Sed voluptates non solum excecant voluptuosos: sed et impotentes reddunt ⁊ confractos ⁊ leprosos ⁊ aliis infirmitatibus affligunt eos: et tandem interficiunt. Crisostomus. Hii qui in deliciis ⁊ luxuriis vitam ducunt: resoluta corpora ⁊ omnia viscera molliora acquisierunt: atque infirmitatibus repleta quibus ad cumulum dolor podagre tremor ⁊ inmatura senectus accedit: ⁊ est semper vita in medicis ⁊ medicamentis: sensus autem graves ⁊ obtusi: ⁊ quodammodo sepulti. Seneca. Victus tibi sit ex re faciliori: non ad voluptatem sed ad cibum accede. Palatum tuum fames excitet: non sapores.

Cum os non solum cibum sumat sed toti corpori: non sumit sibi retineat sed ad membra transmittat: non est habendus respectus in sumptione cibi ad os tantum: sed ad corpus. Aliquando est quod nimis est corpori par est gule: ⁊ que gule sunt delectabilia: corpori sunt noxia. Unde si ille qui habet militudinem ciborum delicatorum tamen vult inde sumere quantum gula sit saciata: post inde incurret infirmitatem vel etiam mortem. Quod est gule delectabile: potest esse corpori mortiferum. Non congruunt delicie tempori in quo sumus. Omni usu tempus presens vigilia quedam est solennitatis magne: ⁊ est enim sabbati quod postolamus. Delicie solennitati congruunt non vigilie. Non congruunt delicie loco in quo sumus. Locus est exilii: vallis miseriarum: non locus deliciarum. Non enim decet homines de celo delectari: ut hic deliciis pareret. Item non congruit statui corruptionis in quo nunc est humana natura que facile corrumpitur carnes melius servantur in aqua salsa quam in dulci. Non ⁊ in statu nec

bñ istitute poti9 q' i delitijs ū corruptiõe, i carit: quē tribulatio qñ aq salsa: & i statu nēc destitute custodit. Nõ cg'u' ūt etiã delitie fuili cõditioni cõpois: fuo ẽ maliuolo: tõtura & opetes cgruūt nõ delitie. p ū. xxix. Qui delicate nutit a pueñtia fuũ fuũ: postea señet cũ ctumaciã. Itē, nõ cgruūt delitie: stultitie corporis. p ū. x. Virga i dorso ei qui i diget corde. Nõ cg'u' ūt i statu ṽanitatis. B. xp̃s q̃ nõ fallit: elegit qd carni molestũ ẽ. Jo g' meli9 id utili9: id mag̃ eligẽdũ. Ex g' ipi xp̃i nõ carni delectalia: s, molestia d; ṽan9 eligẽ. Gala. v. Qui ṽ sũt carnē suã crucifixerũt cū uitijs & cõcupiscẽtijs. Mt. x. Qui nõ accipit crucē suã & seq̃t me: nõ ẽ me dign9. Spālit statui religiois: delitie nõ cgruūt. Jn desto religiois: nõ sũt q̃rẽde delitie carnales. S, a deo querẽde & sperãde sũt spũales. Huc ds i desto filijs isrl' manña dedit: cũ cib9 t'renus defect. Qui t'renas delitias nõ uult hic: celestes p̃sperare. gg'. i mora. Si a carne hec qolibet ab sciditu': mox i spũ qd delectat i ueñi9. Columba fugit aq': s. carnales uoluptates. B. Delicata ẽ diuina csolatio: & nõ dat' admictē tibi alienã. Johis. xvi. Nisi ego abiero: paraclit9 nõ ueniet ad uos. Quis audeat de ceto carnis illecebris fantasias dedit: paraclitũ expectare. Qui claustrũ i g'dit carcere, p̃elegit: i q̃ p peccãs suis puniat': ne p eis i ĩfernali carcere tdat'. Nõ ẽ aũt locus delitiar; carcer. Qui religionē itrat: ex & amore ṽ crucē ascẽdit. Nõ ẽ crux locus delitiar. Nõ ẽ ibi p̃pinatũ xp̃o electũ: s, uinũ mirratũ: ul' acetũ felle mixtũ. Mt. xxvii. & luc. xxviii. Religio locus ẽ ū itẽtedũ, sapiẽe p̃cipiẽde: qd mltu; i pedũt delitie. Jeroni9. Pulc' di' apud grecos: pĩguis uẽt nõ gignit sẽsũ tenue;. Sen. Copia cibor; subtilitas impedit': Abstinẽtia uõ a delitijs ualet ad itelligẽtiã. Dañ. i.

Pueri q̃ cibos regios ɔtẽp
serũt grossis cibis ɔtẽti:
ĩtelligẽtiores cetis ĩuẽti
sũt. Delitie uõ uiro religi
oso nõ ɔgruũt. Q; nõ sit
q̃rẽdi cibi ĩsoliti. C.xxvij.

Non debet rara ⁊ ĩsoli
ta q̃rere: q̃ ẽ ĩ religi
one. Ciboꝝ mĩstratũ dz
parcẽ. Hoc aliq̃n ꝑ tumo
rẽ elatiõis accidit. Quij
ẽ appetũt alijs excellẽtiores
ẽẽ ĩ ieiunio aliq̃d spẽtiale
facẽ uolũt. Jerõ. Sũt tibi
ieiunia pura: casta: simpli
cia: moderata: ⁊ nõ sup
stitiosa. Quid ꝓdest oleo
nõ uesci: ⁊ ĩsolẽtias quasdã
difficultates ciboꝝ querere
caricas piper nuces pal
maꝝ fruct⁹: Tota ỏtoꝝ cul
tura uexaẽ: ut cibario non
uescam̃ pane. Jtẽ audio ꝑ
terea q̃sdã ɔ̃ reꝝ hoĩũq; nãz
aq̃ nõ bibẽ nec uesci pane:
s; sõbitiũculas delicatas et
ɔ̃tta olera: ꝓ puto nõ cru
besci; huĩmõi ĩeptijs: nec
tedet supstitiõis. Jn sup ⁊
famẽ abstinẽtie ĩ delitijs
q̃rim⁹: fortissimũ ieiunium
ẽ aqua ⁊ panis. Si; q̃ gliã
nõ hr̃ ⁊ omẽs pane ⁊ aqua
uiuim⁹ q̃ publicũ ⁊ cõmuẽ
ieiuniũ nõ putaẽ. Q; nõ sit
facienda studiosa ciboꝝ ꝑpara
tio ĩreligiõe ẽ: tio. C.xxviij.

Qui ĩ religiõe ẽ:
nõ dz studiose ꝑparata
ɔcupiscẽ. Cibos ẽ studiose
⁊ laute ꝑparare: ẽ gladii
ĩ hostib; acuere. Hugo de
scõ uictore. Alij supstitiosi
nimis ĩ ꝑparãdis cibis stu
diũ adhibẽt ĩfinita decoc
tionũ ⁊ frixuraꝝ ⁊ ɔdim̃
toꝝ gñã excogitãtes: m̃
mollia m̃ dura: m̃ frigi
da m̃ callida: m̃ cocta aq̃
m̃ assa: m̃ pipere m̃ allio:
m̃ cimino m̃ sale ɔdita: s;
cõsuetudiẽz ꝑgnãtiũ desid
rãtes. B. Quis dicẽ suffic
ut certa silcã q̃t modis oua
sola uẽsaẽ ⁊ reuẽsaẽ: q̃nto
studio cũtũẽ ⁊ subũtitur:
liquãẽ ⁊ duraẽ: ⁊ nũc q̃dẽ
frixa nũc assa nũc frasa
nũc sigillati apponũẽ: ut
q̃d ãt hec oĩa: ñ ut soli fasti
dio ɔsulaẽ: Jpã deĩde q̃litas

rex talis decoris apparatur cu
ratur: ut non minus aspectus quam
gestus delectetur. et cum iam sto
machus cibus ructibus se
repletum indicet: non dum tamen cu
riositas saciatur. Sed dum oculi
coloribus et paratum saporibus
illiciuntur. infelix stomachus
cui nec colores lucent nec
sapores demulcent dum omnia
suscipere cogitur: oppressus magis
obruitur quam reficitur. Studiosa
ciborum preparatio: frequens est occa
sio quod nimis de cibo sumatur.
B. Tanta quippe arte cuncta ap
parantur: ut quatuor vel quinque fer
culis devoratis. prima non
impediant novissima: nec sati
etas minuat appetitum. Vetet
quidem dum nescit onerari: sed
varietas tollit fastidium.
Quia enim putas ut nova eas ca
uit epulas fastidiosus. dum a
lia aliis multiphariae permiscen
tur: superatis naturalibus que deus indi
dit rebus. quibusdam ad ultimis
gula saporibus provocatur: et trans
sit nimirum meta necessitatis.
Sed nec dum delectatio superatur. De
qualitate cibi sumendi. xxix.

Quantitate cibi sumendi
hugo de sancto victore. Men
sura hec in esse uidetur. ut nec
quod honestatem: nec super necessi
tatem. Non omnis uetus idem sapit:
aliis sic aliis non sic. Cui minus
sufficit. iste pusque ad turpi
tudinem coacitatis veniat: in
superfluitate offendit. Cui
multum opus est in eo sepe hone
stas cometendi leditur propter ad
superfluitatem veniat. Caueat
igitur ille cui multum opus est: ut ho
nestatem attendat. Eze. iiii.
Cibus tuus quo uesceris erit in
pondere. Multum noxia est cor
pori et anime: sumptio nimia cibi
et potus. Ecc. xxxvii. Propter
crapulam multi perierunt. Luc
xxi. Attendite ne grauentur corda
vestra crapula et ebrietate. Cra
pula est cruda epula. Sen. Ede
cum continentia: bibe cum ebrieta
te. Sobrietas vero in cibo et potu:
anime et corpori multum est utilis.
Criso. non sic salutem nichil sic
sensuum acumen operatur. nichil sic
egritudinem fugat fugat:
sic modesta refectio. Exces
sus in cibo: frequens est occasio

fc̄ailoꝝ multitudo. Sen̄. Fasti
dientis stomachi ē: multa degu
stare. Que uaria fuerit ⁊ di
u'sa: inquināt nō alūt. Inde mo
los multos multa fercula fecerūt.

De m̄ sumendi cibū. C.xxx

Ad modū sumendi cibū p
tinēt: mūditia ⁊ tēpā
tia. Mūditiā i nō multū ꝑuat.
De q̄b3. Hugo de scō uictore.
Quidā fcāiloꝝ frusta adiūctē
distillātia inscalib' i uoluūt:
aut supinūt. Alij ūtās ma
n' suas ad uestimēta detegētes:
rūs' ad cibaria refectāda red
ūt. Alij nudis articlis coclea
ris uice piscāt" ut i eoꝝ uis
se. ⁊ man' ablutiōē: ⁊ uētis
refectiōē q̄re uideāt. Alij se
mirōrosas crustas cibarijs
itiu3 i figūt: ⁊ reliquas dēti
ū suoꝝ offas factūi i pocul'
demēgūt. Et addit. Hec a
dictib3 erubescēda fuerant:
si a facientib' ꝑsupta nō fuis
set. Nūc aūt sufficeat i aūt
dicēdo uerecūdiā: q̄ i facēdo
noluerūt hr̄e disciplinā. Itē
tēpātiā māducādi i telligit:
si tcīi lō ⁊ nō cū nimia festi
nātia comedat. Ad hanc tēp
ātiā ptinet multū refrenare ni
miū appetitū cibi ul' pot': ⁊ se
nō effūdere sr̄ escā. Ecc. xxxvij.
Noli eē auid' i oī epulatiōe:
n' te effūdas sup escā. Aug'.
Fieri p' ut sine oī uitō cupidi
tatis ul' uoracitatis ꝑciosis
sio cibo sapiēs utat': i sipiēs
āt fetidissie gule flāma i uilis
simū cibū ardescat. Et sanct'
ul' meli' q̄sq3 more dn̄i malu
erit piscib3 uesci: q̄ lenticlā mo
re esau. Nā ꝑ hec ꝯtinētores
sr̄ nob' pluēs bestie" q2 uilio
rib' escas alūt. Effusio uul
t' i tēdis sup escā ē qn̄ aīm'
ad cibū sic ardore tenet': ut a
liud cogitare nō sinat. Co
mitari solet fedā auiditatē i
ꝯdinatō scidēdo panē: sumēdo
cibū ⁊ masticādo. Valet ꝯ
hāc auiditatē: psalmi i ꝑpōi
tio cū aliq' orōne. Ad idē ualet
audit' scripture sac' ⁊ recordatō.
B. Juli. d' ui. so. Cū māducas
neq̄q' tot' māduces" s3 corpore
tuo suā refectiōē pariāte: mens
nō oīo suā negligat. S3 ꝯ mēsa
suauitatis dn̄i ul' scriptuā: ali

qd quod eum pascat meditatio
vel saltem memoratio: sicut ru
minet et diggerat. Aug. Cum
accedatis ad mensam donec inde surga
tis quod vobis secundum consuetudinem le
gitur. sine tumultu et contemptione
audite. ne sole vobis fauces
sumant cibum: sed et aures esu
riant verbum dei. Salvator temp
tatus dyabolo de gula ait. Non in
solo pane vivit homo: sed in omni
verbo quod procedit de ore dei. In
sinuans cibum corporalem: despi
ciendum esse propter spiritualem. Contemp
nentem cibum spiritualem et appetentem
corporalem: reprehendit Ber. hys ver
bis. Vobis quiescentibus in unum ut
verba apostoli utar: iam non est dominicam
cenam manducare. Panem qui de
celeste nemo est qui requirat nemo qui
tribuat. nichil de scripturis nichil
de salute agitur animarum: sed nuge
et risus proferuntur in ventum. Item interim
prandendum quantum fauces dapibus:
tantum pascuntur aures rumoribus.
quibus totus intentus modum nescias
in edendo. Explicit secundus liber. In
cipit tertius de temptationibus.

Ostenso quomodo quis in religione
se debeat habere ad mundum
et ad corpus proprium: agendum est de
temptationibus que maxime solent ve
xare novitium. Persecutus est pha
rao cum magis exercitu filios israel:
qui recesserant ab eo. Exodi. xiiij.
Spiritus in mundus maxime desiderat
redire in domum unde exiit: as
sumens secum septem alios spiritus
nequiores se. Mt. xiij. et luc. xi.
In deserto temptatus salvator. Mt. iiij.
glo. In deserto fit temptatio. quia
non ante hostis se erigit: quam homo de
mundo exiit. Ideo accedens ad
servitutem dei dicit: prepara animam tuam
ad temptationem. Eccl. ij. Gre. In mo
ralibus lucem rectitudinis: umbra
sequitur temptationis. De demonibus homines

Circa tempta temptat. C. j.
tiones: Primo ostendit quod de
mones impugnant homines. Secundo
quod temptationes amicis dei sunt utiles.
Tertio ostendit modum impugnandi
quo temptator utitur. Quarto: quibus mo
dis repugnare debet temptatus.
Ostensio primi maxime necessa
ria est. Cum enim demones sint invisi
biles: pugna eorum invisibilis
est: non sensu corporali percipitur. Igno
rantia huius impugnationis periculo
sa est: non enim repugnat qui se impu

gnari ignorat. B. dyab
quē uidere nō possum̄ et id
min᷑ caueri tetēdit arcū su
ū: et ī eo parauit sagittas
suas. narrauit ut ascōdēt
laqos: et dix̄ q̄s uidebit eos.
Jerō. Huc maxīe ī pugnaris:
cū te ī pugnari nescis. Cir
ca p̄ma₄ notādū: q ī pug
tio q̄ dyā hōī fac: p̄mo cē
tificari pōt. gen̄. iij. Ubi
s̄ pēs mulierē decepit. Ubi
ōndit ē. tō ī pugnatiōē eē
duraturā: dicēs s̄ pēti. Jni
micitias ponā ī t̄ te et mu
lierē: et semē tuū et semē il
lius. Jtē s̄o iob. Ubi sathā
petijt a dn̄o: ut daret s̄
licētiā fragellādi iob. Jtē
m̄. iiij. et luc. iiij. Ubi legit̄
dyā tēptasse dn̄z. Et s̄m
aug. Assūpsit formā hu
manā: qd̄ p̄misit dn̄s ū
tēptatō certior fieret. Jtē
.j. cor. vij. Reūtimini ī id
ip̄m: ne tēptet uos satha
nas. Et de btō m̄tiō legit̄:
q dyabol̄ millotiēs apparuit
ei ī forā hūana. Et btō An
tonio ay apparuit ī forā pu

eri nigri: et alior anialiū
diūsor gener: et de mltis
alijs. Qr tēptatiōes s̄uis
di mltū sūt utiles. C. ij.

Circa s̄m notādū: q
tēptatō mltū ē utilis.
B. Necesse ē ut ueniāt tēp
tatiōēs. Quis ē coronabil:
n̄ q̄ legitīe cētaulit: Aut quō
cētabit: si desit q̄ ī pugnet:
Quid m̄ uictoria: si nec
ī plio fui: Jn pudētissīe m̄
arrogo ul̄ gliā sin̄ uictoīa:
ul̄ uictoriā sine pugna.
Tēptatō p̄mo erudit. Ar
mor expiētia militib; est
necessaria. Job. vij. Milita
ē uita hōīs sup t̄rā. Ecc.
xxxiij. Qui nō ē tēptatus:
quid scit: pauca recognoscat.
Scd̄o hūiliat: et sic a p̄cipitio
supbie s̄uat. Gg. Dū uita
nos tēptāt: p̄ficiētes ī no
bis ūtutes hūiliāt. Jdē ie
buseū isrl̄ tolerat. ut hu
mana mēs de se hūilia sē
tiat: dū minora nō supat.
Jtē. Cū p teptatiōē hūili
tas p̄ficit: p̄spera ē ip̄a
aduersitas: q̄ mītē ab elatiōē

custodit. Jac. Cu͞ teptatam vitiis dispe͞setur nobcu͞ agit͞: ne i͞ virtutib; q͞b; p͞ficim͞ extollam͞. ij. cor. xij. Ne magnitudo revelatio nu͞ extollat me: datus e͞ m͞ stimul͞ carnis me͞ et c͞. ¶ Tertio negligentia͞ repellit glo͞ sup illud ps. Proba me dn͞e: et tepta me. Nisi teptaret negligentes ee͞m͞. Timor hostiu͞ hoi͞es effic͞ vigila͞tes: securitas v͞ fac͞ pigros. m͞. xxvij. Vigilate et orate: ne i͞tretis i͞ teptationem. ¶ Q͞uarto i͞virtuti addit. Sen͞. Canis p͞uocat͞: bellicosior efficitur. Gr͞. Ig͞s flatu p͞mit͞ ut crescat: aqua i͞ uecto obstaculo maiores vires excitat. Sic etiam teptatio͞is occasio e͞: ut aliq͞s virilio͞ efficiat͞. j. cor. x. Fidel͞ dn͞s: q͞ no͞ p͞mictet vos teptari sup͞ illud q͞d potestis: s; faciet cu͞ teptatio͞e p͞ uentu͞: v͞ possitis sustine͞. ¶ Quinto: i͞virtute͞ ho͞is notificat. De ut͞. xiij. Teptat vos d͞s: ut pala͞ fiat utr͞ diligatis eu͞ an no͞.

Gr͞. Mira d͞i nobcu͞ dispe͞satio͞e agit͞: ut me͞s n͞ra no͞ nu͞q͞ pulsatio͞e culpe feriat͞. Na͞ ee͞ se mag͞ virtutu͞ ho͞ e͞xeret: si nullu͞ unq͞ caru͞d͞e defectu͞ iux͞ m͞tis archana se͞tie͞t. ¶ Sexto d͞m glorificat. ps. Eripia͞ te et honorificab͞ me. ¶ Septi͞o: p͞ximu͞ hedificat. tob. ij. Hanc teptatio͞em ido p͞misit d͞s euenire: ut posteris daret ex͞m pacie͞tie ei͞. ¶ Octavo: i͞ p͞senti hono re͞ acq͞rit. Vn͞ legit͞ de b͞to a͞tonio: q͞ cu͞ q͞da͞ nocte a demo͞ib; ee͞t laceratus: subito q͞da͞ radi͞ lucis demo͞es et tenebras effugavit. Statimq; sanat͞: xp͞m p͞sente; intellige͞s dix͞. Ubi eras ih͞u bone: Q͞re a p͞ncipio no͞ affuisti: ut sanares vulnera m͞a: Et vox ad eu͞ ait. Antoni hic era͞: s; expectaba͞ uide͞ certame͞ tuu͞. Nu͞c au͞t q͞r viril͞r dimicasti: i͞ toto o͞be te facia͞ no͞iari. ¶ Nono: i͞ futuro coro͞at. thi. ij. No͞ coronabit͞: n͞ q͞ legitime͞ certaverit. Et Jac. j. b͞t͞ q͞ suffe

rēte tēptatōēz. Qm̄ cū p̄bat᷒
fuerit: accipiet coronaz uite.
De q̄b᷒dā m̄datijs dyā q̄bꝫ uitāt᷒
tho. 6. S Eq̄t᷒ de modis ī tēptatōe. iij.
ī pugn̄ndi: q̄s dyā h̄t. Et
nō: q̄ dyab᷒ milliū uitāt᷒ m̄dati
js tēptatō. Mēdatō usus ē
tēptatō mulierē: cū ait. Ne
q̄q̄ moriēmini. gen̄. iij. Itē
tēptatō saluatorē. Hec oīa t̄
dabo: si cadēs adoraueris me.
m̄. iiij. Illi q̄ ē ī peccō p̄mittit
lōgā uitā: ut differat uenire
ad p̄niaz. Hec ē p̄missio ne
q̄ssimā: q̄ multos p̄didit. Cū
pat᷒ celestis tēpora ⁊ momēta
ī sua nō ī dyā potestate h̄t:
ualde fatuus ē: q̄ credit dyā
de futura uita sua disponēti.
Valde fatuū ē credere illi m̄da
tio: q̄ dyā plusq̄ cētū milia
dux̄ ad īfernū. Dicebat ē
eis: bn̄ adhuc facietis p̄niā:
nūc aūt ī īferno sē ⁊ nō possēt
eā face. Nā q̄ p̄misit ueniaz
penitēti: nō p̄misit diē crastinū
differēti. Illi aūt q̄ p̄niaz as
sumūt: nitit᷒ dyā suadē ut abi
ciat onꝰ p̄nie: ad q̄d mult᷒s frau
dib᷒ utit᷒. Primo nitit᷒ de exo
neratōe: q̄ nō ē exonerātō sꝫ
leuis onis ī grauissimū onꝰ
cōmutatō: ut festuce l̄ ī trabe
l̄ ī mōtē. Vn̄ tēptat᷒ dicē p̄
tēr tēptāti. Si hoc onꝰ deposu
ero: nūq̄d sinē one ero? Cui
q̄stioī si uēē respōdē uoluerit:
dicet y mo ponet᷒ sr̄ te mōs
magnꝰ. Pena. s. īfernalis oī
mōte grauiꝰ. Bonū ē g᷒ onꝰ
leue ferre: ut tātū onꝰ uitare
possiꝫ. Apōc. ij. Nō mittā aᵈ
pōdꝰ sr̄ uos: tm̄ id q̄d habetis
tenete. Sc̄do nitit᷒ p̄ cōpositōez:
dū ea q̄ diuisi pōtāda sr̄ simul
oñdit dicēs. Quō hec potes
pōtare toct ānis. Cui dicēdū
ē hoc. Hodie cū dī adiutorio tm̄
pōtabo: ⁊ cras cū dī adiutōe pōtabo leuiꝰ
p̄ assuetudiēz. Sic ḡ fallit cō
pōitōe: refallit᷒ p̄ diuisiōez.
m̄. vj. Suffic̄ diei malitia sua.
Tertio ū uirtutē hōis a dī uirtute
diuidit: dicēs debilis es: nllo
m̄ potes hoc pōtare. Cui dicē
dū ē. Verꝫ dicis de mā uirtute
sola. Sꝫ q̄d nō possū: dī uirtute
adiut᷒ possū credēs ē m̄datiū.
phi. j. Cōfidoꝫ ī dn̄o ihu: q̄m
q̄ cepit ī nb̄ opꝰ bonū p̄ficiet.

ciāc. iiij. Omīa possū: ī eo q̄ me
confortat. Quarto spoliatōe: m̄
tis exonatōe. Sicut enī latro: si
plicē scolarē exonerat cappa
sua. Nō sic nō sic. Pecunia sup
aurū & lapidē p̄ciosū ē custodi
enda: q̄ꝫ t' dyabolus uult aufferre.
Quinto āimt p̄ōd diminuitē: p
q̄d t' celeste gaudiū ē t̄ctādū.
ij. cor. iiij. Id q̄d ī p̄senti ē mom̄
taneū & leue tribulatōis n̄re:
sup' modū ī sublimitate et'nū
glie p̄ōd opat'. De iiij tempta
Multiplicē tiōib' dyā. iiij.
11 dyā ī pugnātez oñdit b'.
sup illud p̄s. Scuto circūdabit
te ueritas ei': nō timebis & c̄.
Sunt igr q̄tuor teptatōes q̄bꝫ
ūdiq3 circūdati: necesse ha
bem' scuto eā circūdari añ & ret':
a dextris & a sinistris. Primo af
flictōis nocturn' ē & plane te
nebrosa: qz ab oclis q' nō s't c̄
dig' passiōes h' tēpoīs: ad fu
turā gliā; q̄ reuelabit' ī nobis.
Sz facile huic: radi' ueritatis
effufflat. Ingerit' ē oclis cor
dis, nūc pecc̄a q̄ fecim': nūc
et'na supplicia: nūc et'na p̄
mia: nūc ea q̄ p nob' ptulit

xp̄s: ad lucē g' tā m̄ltiplicis
ueritatis nox recessit. Sz tame
sagictā q̄ ī die leuit' uolat:
sz nō leue uuln' ī fligit. Hec
sagicta uana ē glia: q̄ oīz ca
uere seruētiores: n̄ deserāt
scutū ueritatis. Quid ē tā c̄tri
ū uanitati? Et s'bdit. Primo dyā
pulsat a sinistris pusillaīmita
te: deīde a dextris humanis
laudib3. Si sic nō pficit dicē:
uirib' deicē nequo: si forte de
cap' possz alic' ī genio pditōis
Negotiū p āmbulās ī tenebris
ē ambitō: subtile malū: secretū
uirus: pestis occulta: doli arti
fex: mat' ypocrisis: liuoris pa
rēs: uitoꝝ origo: criminum
fomes: uirtutū erugo: tinea
scītatis. Cōtempsit aūt uanā
gliā qm̄ uana ē: forte solidi'
aliq̄d affectaret: forte honores:
forte diuitias: q̄d si ueritas ī
uestigat: huic pditorē & nego
tiū arguit tenebraꝝ. Quid re
stat callido inimico q̄ eos q̄s
uidit oīb' modis diligē iusti
tiā & odisse iniq̄tatē: n̄ ut i
niq̄tatē palliet uirtutū ymagi
ne. Quos ē pfectos boni no

uit amatores: malū ei sub
spē boni nō mediocēs sȝ pfēa
suadē conat: ut facile ac
rit ī aiāt. ij. cor. xij. Jpē sa
thanas trāsfigurat se ī angl'z
lucis. Sola aūt ē ueritas: q
palliatā detegit falsitatem.

Quīqȝ timēda ꝯ ī pugtōeȝ

Circa diaboli ī dyā. C. v.
pugnatiōeȝ: qnqȝ sūt no
bis ad ūtēda ꝛ timēda. s. Do
lositas: crudelitas: ꝯtinui
tas: uarietas: ꝛ vniūsalitā.
Dolose ī pugt nō solū qꝛ m
datijs ut dictū ē. sȝ ēt qꝛ tor
tuose ī cedit: n agnoscit ab eo
q tēptat qd ī tēdit. ꝓ u. ult.
Tria sūt m difficilia. Vnū
illor tūȝ ē: uia colub supra
petrā. Glō. Viā colub uocat
uenenati hostis astutiā: que
hijs ī sidiari nō desinit qs
ī petra fūdatos ēē ꝯspic. Jtē
quod delectabile ē ꝓponit:
qd molestū subic. Ecc ix.
Sic pisces capiūt hamo:
ꝛ sic aues capiūt laq̄o: sic
hoīes capiūt tēpore malo. s.
tpē tēptatiōis. Crudelr et
ī misicordit ī pugt ut pȝ
ī iob: cui abstulit sua ꝛ suos
ꝛ afflix ī psona ꝓpa. Et si a
liq uicet pcē: ꝛ ī hoc ī tēdit
ī pugre ut pȝ ī uxore iob
quā ei reliqt: p q cū postea
ī pugnauit. Que dix illi cū a
misisset sua ꝛ suos: ꝛ pcus
sus eēt ulcē pessimo: Adhuc
pmanes ī sīplicitate tua:
bndic deo ꝛ morere. Job. ij.
Jrrisio ē. qn dicat. Si pseue
ras ī bndictōe tua morieris.
Cotinue ī pugt. B. Tot tēp
tatōib plena ē uita nr̄a: ut
tota ipa nō ī merito debeat
tēptatō appellari. Gg. Dia
assiduitate tēptat: ut sal
tē tedio uincat. Varijs
ꝛ tēptatiōib ī pugnat: ut q
nō uicit una uicat altera.
Paulin eps aug. Hostis
nr ht mille artes nocēdi:
tā uarijs expugnādi ē telis:
q ī pugt ī sidijs. Jpē tēptat
sm ꝯplexionē: ul' mores
ul' statū hoīs. Gg. Jntuet ho
stis humani gnis unicuiqȝ
mores cui uitō sit ꝓpinqui:
ꝛ illud oppoīt añ faciē: ad
qd ꝯgnoscat facili ī clinari

mītē. Ut blādis ac letis mo
rib; sepe luxuriā: nō nūq̄
uanā gliā. Asperis uō mīni
b; irā: supbiā: ul' crudelita
tē ꝓuōt. Eos q̄ sūt i deśto
religiōis & paupertatis: icitāt
ad irā ul' ipatiētiā. Unde ei
tēptatō: talib; ē uēt' ad aurēs.
Hijs q̄ sēt i ꝓsperitate suadet
pigritiā: & talib; ē tēptatō
ut uēt' aq̄lo frigid'. Illos
quos uidet feruētes ad bo
nū ad hec icitat ut exce
dāt: ut de alto possit eos
p̄cipitare. W. sr. cē. Nō hīt
calliđ hostis efficaci' machi
namētū ad tollēdū de corde
dilectiōē: q̄ si efficē possit
ut i ea i caute ābuletis.
Effesi. v. Videte frēs q̄m
caute ābuletis. j. pe. iiij. No
lite pegrinari i feruore: q
ad tēptatiōē uob fit. Inpu
gnatō ei' ē uniūsalis. B' in
smoib;. Pmoitos uos eē
uolo nemine sup t̄rā ab
sq; tēptatiōē eē uictur: &
cū forte tollit' aliq̄: aliā se
cur' expectet aut forte nō
secur' s; paruo mag': & sic
petat ab ea liberari: ut nū
q̄ s' i corpore mortis h' libta
tē pctōz seu reqē audeat
polliceri. Qua ire ↄsiderā
da nob ē tā benigna erga nos
diuine pietatis dispēsatō:
ut q̄būdā nos tēptatiōib;
pariē diuti' occupari: ne
forte piculosiores occur
rāt. Ab aliq̄b; u' cici' libat:
ut possim; alijs quas nob
utiliores fore p̄uidet ex
cerci. Inpugnāt dyabol' nō
solū uigilātes: s; & dormi
ētes. Gg. Scōs quos min'
ualet uigilātes graui' tēp
tat dyabol' dormiētes: quo
do benigne pmictit: ne sal
tē sopn' a passiōis t̄mio
uacet. Subtientia passio
nis q̄ ē i dormiēte: nō ē
meritū. Sz rephēsio q̄ ē i
uigilāte: ad quē icitatō
fcā ē. Vn̄ occasionalr dic
tū ē ubiq;. Gg. In fine uite
fortī' i pugnat: sciēs q̄
si tūc aliquē uicerit: post
nō uincet ab eo. Vn̄ di' cal
caneo isidiari: quod ē ex
t̄ma pars corporis. Gg.

Sciēdū q' plerūqȝ eis q̊s ce pit ī pugn̄re: tūc grauiores culpas ī gerit: cū p̄sēcis uite t'mino illos approp'q̄re cog'tat. Itē uniu'salis q̄'tū ad loca. Job. i. Circuiui t'rā: et p̄ābulaui eā. Tēptat ī deserto: in ciuitate: ī loco s̄c'o sac': ut patet ī tēptatoīb; x'. Mt. iiij. Itē q̄'tū ad p'sonas. Abac. i. Expādit sagenā suā: et sēp īt'ficere gentes nō cessat. In pugn̄at ē diuites et paup'es. Paup'es nāqȝ capit eis diuitias p'mictēdo et p'curando: ut ear' occasione fiāt mali. Difficile ē ē: ear' ōtu bēnio nō corrūpi. Diuites et potētes supat: q' diuitijs et potētia fac' eos abuti: et cū p'o gladio ear' uulnerāt eos. abac. i. Ip̄e de regib' t'iū phat: et tyrāni erūt ridiculi ei'. Ip̄e illos nitit' acq̄re re p' q̊s sperat se plures acq̄situr': s. illos q̄ p̄s'. i. Ps. xxxi. Totū pond' plij: ū'sur' ē ī saul. Itē mag' ī pugn̄at s̄ctiores. s̄c'. Crescētib' u'tuti b': mag' seuit dya' ad tēptādū. Et sup illo. Job. xl. Absorbebit fluuiū. s̄c'. Antiq' hostis p'ma g' nō h't cū sibi iure sue tyrāpnidis t'rena q̄rētes tenet q̄ p' ip'a studia deorsū currūt: s' illos magnop'e rap'e nitit' q̄ despectis t'reis studijs: iā in gl'a celestib' ōtēplat'. Uniu'sal' etiā ē q̄'tū ad ea cū q̊b; ī pugn̄at: utit' ad ī pugn̄dū et malis et bonis. sap'. iiij. Creature dī ī odiū hoīū facte s' et ī tēptatōes aīe hoīū: et ī muscipulā pedib' ī sipiētū. Oīb; iuuat se dyabol' ꝯ hoīes: q̊b; hoīes ꝯ ip'm debuerit se iuuare: et p'p'īq̄ssimi eor' dyā iuuāt. Ip̄e p'curat ut hoīes bonis dī ꝯ dm̄ utāt': et bonis p'p'is in malū p'p'iu' abutāt'. Maxīe uō p'ōt ī amatorib; t'renor'. Vn̄ dān̄ ē. gen̄. iij. t'rā comedes. ysa. xiij. Laq̄us sup te qui hitator es t're. Sc̄'o t'rio dr̄: p'u. i. Frustra iacit' rete: an̄ oculos pēnator'. De m̄ repugn̄di sp̄'ti ī t'enali p'at'n̄icēȝ capitl'. vj.

Sequit' de m̄ repugn̄di dya'lo. Circa qd' p'mo nōn̄dū q' ꝯueniētissim' mod' repugn̄di sp̄'ti

p de sp'itu .8.

i fenali e: p contritione capitis quemadmodum docet dns. Gen. iij. Loquens ad serpentem de muliere que figuram tenet ecclie: ipsa conteret caput tuum. Serpens caput pre ceteris membris custodit. Ecc. xxv. Et non est caput nequius: super colubri. Ideo totis viribus debemus conari ad eius contritionem. Caput uero eius intellige uel superbiam uel principium temptationis: uel peccatum cordis antequam per locutionem uel operationem exierit exterius. Contritio capitis primo m. s. Destructio superbie: multum ualet ad reparationem gnoij ei: et hanc facit humilitas que multum ad triumphandum de dyabolo. Humilitas gloriam meretur totam de acteruit: et propter hoc totum posse plus eidem imposuit: que est uictorie gloria et pugna. Humilibus a deo adiutorium gratie datur: a quo superbis resistitur. Ideo non est mirum si humiles triumphent: et superbi uincantur. Jac. iiij. Deus superbis resistit: humilibus autem dat gratiam. Item caput serpentis infernalis est otere eum: quod in principio temptationis est ei resistendum. Principijs obsta: sero medicina paratur. Cum mala per longas: conualuere moras. Gg. in mor. Si temptationi in corde nascenti festine non resistitur: hac eadem que nutritur mora roboratur. ps. Beatus qui tenebit: et allidet paruulos suos ad petram. Dyabolus quasi paruulus est in principio temptationis. Unde tunc facilius occidi potest in ipso. In morte primogenitorum: filij israel liberati sunt de seruitute pharaonis. Primogenita pharaonis infernalis sunt principia temptationum: quibus si uiriliter resistamus: ato a dyabolo liberamur. Qui uero in principio non resistit: uix ab eo se expedit. Jero. Lubricus est anguis serpens: et nisi capite teneatur: totus statim illabitur. Contendum est caput serpentis infernalis: ut peccatum cordis primo destruatur: antequam exeat ad linguam et ad actum malum. Summopere debet homo custodire cor sicut caput suum: de quo amonemur. Mt. x. Estote prudentes sicut serpentes. Dyabolus ut superbus et ambitiosus supremam partem nostri. s. cor nititur obtinere tanquam arcem in castro: ut in nobis perfecte dominetur. Unde cordi cogitationes immictit: et ad malum affectum incedit. Gg. Super illud

iob. xix. Simul uenerūt latrones ei' et fecerūt uiā p me. Maligni spūs qui in exquirendis hoīum motibꝫ oc cupant'' qui uiā sibi in afflic torum cordibꝫ faciunt'' in eo ad usq; extimus tolerant: cogi tationes prauas inmictere nō desistunt. Idē sup illud. Iob. xli. Alitꝰ ei' prunas ardere facit: et flāma de ore egredi tur. Quid prunas'' nisi succensas in terrenis concupi scentijs reproborum mentes appel let' Halitꝰ g' leuiathan a liud flat in prunas: q' tot āmisu suggestionis occulte huānas mētes ad illicita inflāmat. Flāma ē oris ei' ē: instigatio occulte locu tionis. Damascus. Pōt etiā dyab' inmissiones facere: in no bis aūt ē eas suscipe et nō suscipe. Augꝰ. Dyā ple nus. ē in ceteris uitiorum. Et notādū q' cogitationes male: diūsis de causis in corde surgūt. Vna cā ē: corruptio q ē ex peccto p'morum parētū. Illud ē spinas et tribu

los g'minabit t'. Gen. iij. In tellige de tra q' calcas et de tra q' gestami'' in utaq; ē in utilia et noxia nascunt' gra ns: utilia nō cū labore. Ali qn u' s'gunt occasione rerum u sarum ul' audiarum: ul' alio sē su corporeo perceptarum. Cū ali qs ad mētē redit uolēs in tē dē orōni ul' meditationi: uix pōt se expedire ab hijs q'bꝫ uidendo ul' loquendo ul' audi endo in terest fuit. Limosa ē ē ḿba aīe sic et corporis: q'c q'd affectat facile ei adheret uix ubiq;. Aliqn s'gunt instinctu dyā: ut plus onsium ē ill' de ecclesiasticis dogma tibus. Nō omēs cogitati ones male semp dyaboli in stinctu excitant': s; aliqn ex nri arbitrij motu emgunt. Cō cupiscentia ē cā malarum cogi tationū in nob. In uitis pa trū. Quidā frāt dixit abbti Sysoy. Q' nō recedunt a me cogi tationes' Et dix' ei senex: q' uasa earū passionum intꝰ te sūt. Hec uasa intelligunt' concupiscentie: unde cogitationes

oriūt᷑. Vbi ē amor ī oculꝰ.
In. li. d. iii. so. Qui redit
ad ↄsciā᷒ si nō dū uicat ↄcu
piscētiā suā: ī uicit ī de ↄcu
piscētia sua ul' suaues dlec
tatōes / ul' g͠ues corrosiōes:
⁊ īde mltiplicat cogitatōes.
Qui nō iā ↄcupiscētiā uicit:
q̄ do ↄcupiscētia maioris
boni / ul' maior delectatō ī
te nō obtinuerit: cū exosa
q̄dā uolūtate gestoꝝ / uisoꝝ
auditoꝝ patitur ymagiā
tiōes. Vnde ī utroq; lūbi īplet᷑
illusioib; delectationū: ⁊ ad
cogitāda spūalia ul' diuina
lum̄ oculoꝝ suoꝝ ipm̄ nō ē
secū. Vna etiā cogitatō cā
ē aliaꝝ. Quidā fr̄ īt᷑rogā
uit senē quēdā. Qd faciā
abba: q᷑ mlte cogitatōes sol
licitāt me ⁊ nescio quō re
pugnē eis: Qui dix̄ ne re
pugnes ↄ oēs: s; ↄ unā que
caput ē aliaꝝ. Quō cogita
tiōes malas luctari nos oꝫ.
Vnū remediū ↄ cogitatōes
malas ē: q̄ nō pmictās exi
re ex̄ plocutōe, l' opatōe.
Dix̄ qdā senex si cogitatōes
nō habes sp̄e nō ledes: qm̄ opa
ris. Vnū remediū ↄ cogi
tatōes malas ē: q̄ nō pmic
tāt᷑ exire ex̄. In uitis pat᷑.
Dix̄ abbas pastor cuidā ab
bati. Sic cassa plena uestib;
si dimissa fuerit logo tpr̄e pu
trescāt uestes ī ea: ita ⁊ co
gitatōes ī cordib; nr̄is. Si nō
fecerīs eas lōgo tpr̄e exire ext᷑
miānt᷑. Dixit ad abbtē Jo
seph. Sic siqs claudit s'pe
tē ī uase ⁊ obturet illō p
cedēte tpr̄e s'pes morit᷑: ita
male cogitatōes q̄ studio de
monū pululāt / patiētia ei⁹
cū īmutāt᷑ paulatī defici
ūt: ⁊ spāl't expedit q̄ co
gitatōes iracūde ad ūba nō
pcedāt. Req̄siuit qdā
fr̄ abbtē isaac: q̄re demo
nes cū timerēt. Qui re
spōdit. Ideo me timēt de
mōes: q᷑ ex quo fcūs sū
monachus: statui apud
me ne iracūdia mā ex
me pcederēt. Sup illō. p. xij.
Fatuus statī īdicat irā suā.
dic̄ glō. Natura ire ē ut
plata mag᷑ feruеat: occul

tata languescat. ¶ Aliud re
mediu ẽ: reuelare sčis patrib.
Vñ quidã senior cũ iñ pugñ
a spũ fornicatõis dix. Fili ne
abscõdas cogitatões tuas:
ita ẽ ɔfus' i mũdo spũs discc
dat a te. Mich ẽ ita ɔfũdit
et allidit ũtute demonũ: quõ
si aliquis secreta cogitatõnũ
i mũdaz reuelauerit sčis
patrib. ¶ Aliud remediũ ẽ: me
ditatõ sac̃ scripture. In li. de
m. so. ũ. ait. De cotidiana
lectõe aliquid i uẽtr memorie
demictẽdũ ẽ: qd fideli' dige
rat et rursũ reuocatũ crebrius
rumĩet: qd ꝓposito ɔueniat:
qd i tẽtiõi ꝓficiat: qd detine
at aĩuz: ut aliena cogitar
nõ liberat. ps. In lege eius medi
tabit die ac nocte. In cõdẽ m.
ab. e. t. ut nõ re. ¶ Et nõ
q' cogitatões bone: multu fa
ciũt ad decorẽ et robur aĩe. Co
gitatões ũ male quib' nõ resi
stit: faciũt ad corruptõez et
debilitatẽ aĩe. Sãson rasis
crinib' debilis fuit. Iud. xvi.
Crines capitis cordis õnates:
sũt scẽ cogitatões. Sen. Co
gitatões uagas et i utiles ul'
sopñio similes nõ recipies:
quib' si oblectaueris aĩuz tuũ
cũ oĩa disposueris: ĩ tñs rema
neb. ysa. j. Auferte malũ cogi
tatõnũ urãz: ab oclis ulis.
¶ Et nõ q' qñq tẽptat aliquis co
gitatõib' aĩe exosis et mole
stis que mag' iudicat ẽe pena
les quã culpabiles: quib' dyabol'
affligit aĩaz ut sciat displicẽ
dñi ɔtumeliã: qñ ɔuiciãdo deo
et blasfemãdo eũ corã ea. Nõ
tñ põt nõ solũ sine aĩe periclo:
sz etiã cũ merito. Cõtumelia
ẽ ẽ catoĩs ab inimico ei' dcã
corã dñi amico ut multũ di
splicet: nõ ẽ cã q' dñs offẽ
dat ab eo quĩ ex ea molestat.
Legit̃ i uitis patrũ. Qz quidã
cũ abbi apuit: q' spũ blas
phemie i pugnaret. Cui abbas
ait. Nñ hec cogitatõ de ãi
puẽit dic. Blasphemia tua sa
thana sup te sit: hãc ẽ cãz
aĩa mẽa nõ uult. Et inuenit
hys ũbo dup' cã: qr nõ tm pi
cli i hac blasfẽia sic̃ multi ẽ
dũt. Vna ẽ q' aĩe nõ placet:
sz uehemẽs timõ offẽsẽ di

uine adduc̃ has cogitati
ones aĩe nolẽti: sic̃ boi ti
mido q̃ ẽ i tenebꝭ sol⁹. ad
duc̃ timor tribulia añ ocu
los cordis: lꝫ hec mltũ di
splicerat. ¶ Postea ille blas
femie dyaboli st: qi animi
ãĩs do. Vñ displĩcẽtia me
reri pot: q eas audit. Cõ
tra hac teptatiõeꝫ necessa
ria ẽ patiẽtia. q̃ si desit po
erit accide q cooparabit cũ dyã
ira ipi⁹ q̃ eã patit: et tũc
erit ipi⁹ culpa. De qbdã que
ualẽt mltũ ad triũphãd dyã
Scĩdo ad repugñ ¶. vij.
Doũ dyabõ: mltuꝫ ualet ho
nesta occupatõ. Est ẽ ueluti
mur⁹ philꝭs: ne teptatõ ac
cessũ hẽat ad suũ di. Nõ o
tios⁹ ẽ: sic̃ uilla absqꝫ mu
ro. Eze. xxxviij. Ascedã ad
trã siñ muro: ueiaꝫ ad qe
scẽtes et hitaites secur. Jerõ.
Sẽp aliqd boni opis facito:
ut te dyabol⁹ ĩueiat occupa
tũ. Effe. iiij. Nolite locũ da
re dyã. Aug⁹. Nõ facile capi
t a teptatore: q̃ bono uacat
ex[er]citio. In li. de ui. solita.
Oĩuꝫ teptatõnũ et cogitatõ

nũ malaꝝ et iutiliũ setiã:
ẽ otiũ. Sũma ẽ mẽtis mali
tia: ẽ otiũ iter ꝯ. Auḡ oti
os⁹ sit s[er]uus di. Job. xl. Cir
cũdabũt eũ salices torrẽtis.
Salices torrẽtis st hoies i fruc
tuosi: q̃ st circa dyã parati ei
obedire. Quãtũ cauẽda sit otio
sitas patet ex illo u[er]bo. p[ro]u.
xij. Qui sectat otiũ stultissi⁹
ẽ. Nõ dic̃ stult⁹ ul' stultior: s
stultissi⁹. ¶ Nota ẽ tp⁹ stul
titia i otioso. ¶ Pma ẽ: q iu
te et[er]ne p[ro]uide necciã negli
git. ¶ Sa ẽ: q hostib⁹ suis se
expoit ut dãn ẽ. ¶ Tertia ẽ
q hostes suos pascat et nutt
uitia. s. q̃ otio nutriũt et ip[ro]
guãt. Sic̃ difficile ẽ ul' i pos
sibile cauẽ ne i agro nascãt
iutilia n[on] p diligẽte cultura
pareret ut utilib⁹ ipleat. sic
difficile ul' i possibile ẽ cauẽ
a malis: n[on] bõ occupet i boĩs.
p[ro]u. xxiiij. P agrũ hoĩs pi
gri trãsiui: et ecce totũ reple
uerãt urtice: et opuerũt su
p[er]ficie ei⁹ spine. ¶ In uitis pr̃uꝫ
dicebat qdã senex: q tres
st u[ir]tutes sathane. pma ẽ
obliuioĩs. sa negligẽtie:

ẽtia ɔcupiscẽtie. Dyabol9
ut ĩ oblĩuionẽ hõiez ĩdu
cat: rapit sem̃ de corde ei.
s. ũbũ di. ca. xiij. In negli
gẽtib9 zizaniã semiãt. ɔcu
piscẽtiã uõ ĩflãmat: ut
p̃us ɔñsũ ẽ. Suus di q̃
ẽ ĩ religiõe otiositatẽ fugi
cẽ q̃ mẽti m̃lta mala mĩstr
talẽ s' opatiõez dz eligẽ q̃
ocupet: & poti9 q̃ ocupet
aĩũz q̃ corp9: dz & eligẽ ta
lẽ q̃ hẽat utilitatẽ. In li
de m. so. ꝑ otio uitãdo o
tiosa sectari ridiclm ẽ.
Spũalia & excitia dz ꝑpo
nere corporalib9: & ĩ ẽ corpo
ralia q̃ st ꝑpĩqora spũa
lib9. In eodez. Nõ uir ꝑ mu
lierẽ: s; mulier ꝑ uir. Nõ
spũa excitia ꝑ corporalia: s;
ꝑ spũalia corporalia. Ꝑxa
sic uiro creato collatũ ẽ ad
iutoriũ simile s' & ex ipã
ipĩ hõis sba: sic & ĩ adiu
toriũ spũalis studij neces
saria sũt corporalia. Non
tm̃ ĩ hec sep eque ɔueĩre iu
dẽt: oĩa corporalia excitia. S;
q̃ cũ spũalib9 ꝑpĩqorẽ hñt
uident similitudiez. Ut sẽ

lẽ qd legat: & legẽ qd sẽ
bat. Alia corporalia excitia
sic sẽsũ distrauit: sic sẽpe spũ
exaurient. In eodẽ sẽqris ad
agas. ĩ q̃ te occupes: ꝑmo
ex cotidianũ oĩois sacfitiũ
& lectiõis studiũ: ɔsciẽ co
tidiane discussiõni emdati
oni ɔpositũ: pars sua dici
denegãda nõ ẽ. Deĩde opã
dũ ẽ & maib9 aliqd q̃d ĩ iungit:
nõ tã aĩũz delectãdo detine
at: q̃ q' spũ alib9 excitijs
ul' studijs delectatiõez ɔsuet
& nutat. Unde se facile mox
ut s' redeũdũ uisũ fueit ad
semet ipm: expediat absq;
ɔtagio ɔsecte delectatõis: ul'
memorie ymaginantis. Dõ
bet & suus di cũ opat nõ
solũ actẽtẽ ad illud qd agit:
s; & ad illud ꝑ q̃d agit. Serig
aĩũs & prudẽs ad oẽz se ɔpa
rat laborẽ: nec ĩ eo dissol
uit. S; ꝑ eũ mag' ĩ semet
ipm colligit: q sep ꝑ oclis
habẽs nõ tã qd agit: q̃ qd
agẽdo ĩtẽdit. Oĩs siqdẽ ɔsu
matiõis ĩtẽdit finẽ: q̃ ĩ ẽpi
tũ ueri nitit: ĩtãtũ fit deli
& feruẽti9 maib9 opat. Cõr

i pugnatioe, dua milit necel
saria e uigilantia. Cu tior
hostiu uisibiliu q sit minoris
potentie astutie et malitie fa
ciat hoies uigilare armatos
ad sua defensione paratos.
Quo dz facere timor hostiu i ui
sibiliu. Mt. xxvi. Vigilate et
orate ne itretis i teptatione.
i pe. v. Vigilate q aduersa
rius ur dyabolus tanq leo ru
giens circuit: querens que de
uoret. Cu no dormiat q i
pugnat: dormire no dz q i pu
gnat. greg. Vigilandu sep e:
ut mens sollicita nuq re
laxet ab itentione supna. Sep
e occultas isidias: caute
la e puidentia. Pugna ista mil
tu horrida e i memoria spalr
i mane: ut pmuniat nos
oratione: tanq capitu certami
nis i gsturi. Ite i uespere:
ut deo gras agam: si de ho
ste triumphu habuerim. Si u
uicti fuerim: no debem i tre
lectu: donec deo p humile penitentia
recociliati sim. Timidu e i
potestate sui inimici dormi
re: qui otinue horrida eet hu
pugne memoria. Valet e

ad hec ut ho sit humilior: cau
tior et deuotior. Humilior
e e q sine glatioe e: sciens
se adhuc ee i plio. iii. Reg. xx.
No gletur accintus eque ut di
scintus. Cautior e sciens se pu
gnaturum cu hoste calidissimo. Ber.
Magr disciti ad usus dyabolice
fraudis astutias: ta acerbos
imo otinuos sustinet oflictus.
Que sic astutu sciret tam nam
subtilis: qr malitie hui exercitatio
tio longa. Deuotior e de
que uite sue cogitat ptec
tore: cu hoste habeat tam pote
te. treni. iii. misericordie dni:
qr no sum osumpti. Ite ha
bem pugnam cu gigante: cu no
qi locuste sim. Aug. Vult
dns ihus mirabiles res
facere: uult e de locustis sup
are gigantes: et de hijs qui
i terris sunt celestes uincere ne
quitias. Ite i pugna dyaboli:
multu ualet sobrietas. i. pe.
v. Sobrii estote. Dyabolus
pmo i pugnat hoiem ea parte
qua iferior e ho. s. ex parte
carnis teptauit pmu hoiem
de pecco gule: et similr xpm.
Ber. Dyabolus osidit i adui

dorio canis: q2 plus nocet domestic9 hostis. Ide. Hic e
q baculo nro nos cedit et ma
nus nras pro angulo ligat:
ut caro que data e nob i
adiutoriu: fiat i ruina et
scadalu. Grauis lucta et gra
de piclm: ad us9 hoste dome
sticu pugnare. Maxime cu nos
aduene sim: et ille ciuis. Ille
sua i habitet regione: nos
exules sim et pegrini. Ad
inpugnandu de dyabolo: multu
ualet fides. Ephe. vi. In oi
b9 sumentes scutu fidei: i quo
possitis oia tela neqssimi ho
stis ignea extinguere. p9. the.
iiii. Induti lorica fidei. Heb.
xi. Sci p fide uicerut regna.
j. pe. v. Cui resistite fortes i
fide. Fides dyabolu de corde m
tis expellit: ponens ibi uexil
lu xpm i cruce pendente: qd
dyabolo multu exosu e: eo q
i cruce deuict9 fuerit. Fides
pugnantib9 ondit xpm tplir
.s. ut strenuu duce ut det
exemplu exeundi pugnandi: et ut p
tentissimu adiutore: et ut li
beralissimu remuneratore.
Primo m ondit eu ad exa

cientu eos i plu. Apoc. xii.
Ipi uicerut eu p sanguinem:
sic ondit se aplis: cu eent
clausi i domo p metu iudeor.
Luc ultio. Sco m ondit se
stepho p eo lapidato: q uidit
ihm stante a dextris dei: qi pa
ratu ad adiuuandu. Act. vii.
Tertio ondit se abraa. gen.
xxv. dicens ei. Noli timere
abraa. Ego ptector tuus su et
merces tua magna nimis. Job.
xvii. Pone me dne iux te:
et cuiusuis manus pugnet cont me. Item
fides ondit pugnantib9 i ferna
le patibulu eis paratu si uic
ti fuerit: et regnu si uicerit.
Ondit et eis deu et anglos
bonos et malos: aspicientes e
tam cor. Boni aspiciut ut
si uicerit gaudeat: mali u
si uicti fuerit irrideat. j. cor.
iiii. Spectaclm fci sum mudo:
et anglis et hoibz. Bn. Demo
nu e suggestiones malas ige
rere: nostru e no osentire. Na
qties resistim prauam supam: an
glos letificam: dm honorifi
cam. Ipe nos hortat ut pugnem:
adiuuat ut uincam: certantes spec
tat: deficientes subleuat:

uīcētes coronat. Sꝫ totū
hoc de fide uiua nō de mortua.
B. Nō mirꝫ uicaī pōt si fides
nō uīc: qꝛ nō uiuit ¶ Itē ad uī
cēdū dyā: mltū ualet spes
ul' fiducia ī dō. ps. Qui cō
dūt ī dō: sicꝰ mōs syon. Itē
qui saluos facis sperātes ī te.
ij. pali. Nō ē pugꝰ urā sꝫ dō. Et
pō. Nō ēitis uos q̄ dimicabitis:
sꝫ tm̄m cōfidēt state: ⁊ uidebitis
auxiliū dō sup uos. Nil oīpotē
tiā ubi clariorē redit: q̄ q̄ oī
potētes fac̄ eos q̄ ī se sperāt.
Deniqꝫ oīa possibilia sūt cr̄ēti. Jerō.
Quotiēs tēptarꝰ resistis: totiēs
uīcis malignū. Noli ꝑis tribuē
uīb: noli ī te sꝫ magꝰ ī dō glā
ri: qm̄ ē ille fortis armatꝰ decet
tue ifirmitati. ¶ Itē ad uīcēdū
dyā mltū ualet dilectō: q̄ ē
hoīs cū dō ⁊ ꝓxīo. Cant. viij.
fortis ē ut mors dilectō. Sicꝰ dyā
dispgēdo ī pugꝰ: sic ꝟ ī militib
suis colligēdo ⁊ uniēdo de ipō
triūphat. Mt. xij. Q nō colligit
mecū: dispgit. ¶ Sapiā ⁊ mltū
ualet ī bello cō dyā: cū ipē astu
tia nō potētia nobcū pugꝰt. Ex
habeꝰ de hoc ī ꝟ: q̄ tibi ubiqꝫ scp
ture sac̄: dyabolꝰ ꝑstruit ī desto.

Ch. viij. Pu. xxiiij. Sapiēs uir
ē fortis: ⁊ uir doctꝰ: robustꝰ ⁊
ualidꝰ. Ecc. ix. Melior ē sapiā:
q̄ arma bellica. Sicꝰ castrū for
te ē quod uīdiqꝫ ꝑsīdā adq̄ citū
ē: sic facꝰ ad fortitudinē mētis
si cingatꝰ adq̄ sapiē salutaris.
¶ Itē ad uīcēdū dyā mltū ualet
mīa: sicꝰ ad casū. fac̄ ī copassio
⁊ ī dignatio q̄ hēt aliqs ad peccatores.
ꝑ ū. xxix. Qui ad īdignandū ē
facilis: erit ad pccā ꝑcliuior.
ij. pe. ij. Nouit pios dō: de tēp
tatōe eripe. Et sup illud. ps.
Mīsericordia mīa ⁊ refugiū.
Dicꝰ glo. De nulla re ita uī
citꝰ dyā: sicꝰ de mīa. Ecc. xxix.
Sup scutū ⁊ sup lancēā: potē
tiꝰ pugꝰbit ꝑ te cō inimicū tuū.
helia. ¶ Et nōdū q̄ lꝫ cē genꝰ
tēptatōis possit cē a dyā: spā
lit̄ tn̄ dyā tēptatōes dicātꝰ: q̄
ī citāt ad irā ⁊ ad amaritudinē.
B. Caro suggerit in mollia: mūdꝰ
uana: dyabꝰ amara. Itē. Quā ad
irā ⁊ ad iracūdiā ⁊ ad amaritu
dinē aī ꝑuocāt: dyāli suggestio ē:
ē nō aliꝰ q̄ ipi dyā resistēdū ē.
¶ Et cō hāc dyā tēptatōēꝫ ualet
letitia spūalis. Antoni. Unica
rō uīcēdi inimicū: ē letitia spū

alis? Cōt amaritudīe, hac q̄
ī aīīt aliqn̄ q̄ ē ī religiōe.
adūtēdū ē q̄ nō sꝫ ꝯdig̃ pas
siōes h' tpīs: ad fu. gl'iā que
re. ī no. Et sup illud Jac. j.
Omē gaudiū exi. fr̄es mī: cū
ī tēp/ uari. īciderītis. Dic
glo. Sp̄e illi' boni ad quod
tēditis: q̄e q̄d ī uia ꝯtigerit
gaude debetis. ps. Letat' sū
ī hys q̄ d. s. m. ī d. d̄ ibi'. m̄
v. Bti eritis cū maledixerīt
uob hoīes ꝛ ꝑsecuti uos fue
rīt: gaudete ꝛ exultate: q̄m
mercēs ura copiosa ē ī cel'.

dicijs. ī ſtimore p̄ collans

De solatijs hūane ig'rā ciē ꝯ astutiā ꝛ potētiā dya

Licet nō ūm ē q' lz C. viij.
hostes sīt īuisibiles:
& nob multū potētiores ꝛ a
stutiores. Hn̄t tn̄ s'ui di
m'lta solatia ꝛ ꝯ eoꝝ potē
tiā: ꝛ ꝯ eoꝝ astutiā. Et pos
suꝫ onde dece solatia: q̄ hn̄t
ꝯ eoꝝ potētiā. Primū ē libe
ri arbitrij nobilis potestas:
q̄ a dyā cogi nō pōt. De q̄
B. Arbitrij libertas ē plane di
uinū quoddā ꝑfulgēs ī aīā: tā
q̄ gēma ī auro. Ex hac nēpe
ī ē illi ī bonū ꝛ malū: ñ nō
uitā ꝛ mortē: s; homini ī
ē lucē ꝛ tenebris: ꝛ ꝯgtio ī
dicij: ꝛ optio eligendi. Jn hac
libtate hō nō ē īferior dyabo.
īmo ei p̄cellit: q' liberū ar
bitrū dyā adeo ē īclinatū ad
malū ꝛ dep̄ssū q' ad bonū surge
nō ualet. Per hāc libtatē
arbitrij q̄ ē ī hoīe: dic̄ gg. Nō
ē timēd' hostis: q̄ nō pōt uicē
ñ uolētē. Et sup illud. ch. iiij.
Mitte te deorsū dic̄ glo. Jn q̄
ī firm' ostēdit: q' nulli nocē
possit: ñ ꝑus deorsū se misit.
Sedm ē grā sp̄us scī q̄ ī s'uis
di ē: quā dyā ñ hꝫ ñ pōt hr̄e.
Nō ē timēd' sp̄us mal': ei cui'
īfirmitatē adiuuat sp̄us scūs.
Grā ista aplos fec̄ īuīcibiles.
Ac. j. Accipietis uirtutes sup
uenientis sp̄us scī ī uos: ꝛ e
ritis ꝛ c. Grā ista ē di armatu
ra: q̄ si ab hoīe nō abiciatur:
hō a dyā nō supat'. Jn lib' ꝯso
lationū. Talia t' ꝯtuleraꝫ ar
ma: q̄ ñ tu p' abiecisses: ī
uicta te īfirmitate tueret'.
Tertiū ē ligatō dyā: q̄ nō sinit
eū īferre uiolētiā s'uis di:
ñ ī eoꝝ corporib; ñ ī reb' ñ ac
cepta licētia a deo: ut pꝫ ī iob

cui unā ouicula dyā auferre nō ualuit: dom̄ licentiā a dō accepit. Quartū ē refrenatio dyā a temptatione suorum di: ut nō latet eos ad malū q̄tū uellet. j. cor. x. Fidelis d̄s ē q̄ nō pmictet uos temptari: sup id q̄d potestis. Job. xl. Nūqd illudet ei qī auis: aut alligabis eū ancillis tuis: q̄s dyā qī aui illudit: cū ī sc̄is carnis fragilitatē actentēs/ uirtutē m̄tis q̄ latet nō p̄uidit: q̄ cogita ip̄e eos timet. g̃g̃. Si ātiq hostis a m̄te cepit expelli: ex diuina largitate plerūq; agit: ut nō solū iā timeri nō debeat: sz etiā bñ uiuentiū uirtute t̄reat. Ancillis ligat: qñ a dō potestas ei refrenat: ut ē̄ a puellis sup̄ er. Virgo una aliqñ tenet
ē dyā: castrū fragile corporis sui lx̄ ānis. Quintū ē aglōr custodia: q̄ dō uocat sepē. ysa. v. Auferā sepē ei: ā erit ī direptionē, ī ps. Anglis suis mādauit de te. Tob. viij. Religauit Raphael demoniū ī desto. iiij. Reg. vi. Dixit heliseus ad ministrū suū noli timere: plures ē nobcū sit: q̄ cū illis. Sextū ē adiutoriū fr̄ūz. ps. u. xviij. frat̄ q̄ adiuuat a fr̄e: qī ciuitas firma. g̃g̃. Electoz militudinē, eo malig̃ sp̄ūs pertimescunt: q̄ eos p caritatis concordiā uictos ē se ā conglobatos eē conspiciunt. Septimū ē adiutoriū sc̄oz. g̃g̃. sup ce. Bñ recū agit̄ o mat̄ ecclia ī loco pegrinationis tue: de celo ā t̄ra uenit auxiliū tibi. Octauū ē grā diuine protectionis suis di, pmissa: q̄ d̄d scutū uocat dicēs. Scuto circūdabit te ueritas ei. R. q̄ ad modū sūt bella: utriq; sūt ā p̄sidia. Itē. Nō ī ongē sane scuto comparat̄ grā diuine protectionis: qd. s. scutū ī supiori parte latū ē, ut caput humeros q; custodiat: ī iferiori ū strictū, ut min̄ oneret, maxime cū graciles sūt tibie: n̄ tā facile uulnerent: sz n̄ a deo piculosū sit illis ī partib; uulnerari. Sic dñō milib; suis xp̄s ad īferiora tuēda magis stricturā ā penuriā rex tp̄aliū donat: n̄ uult eos illar militudine pgraua

ri: s; uult ut uictū et uestitū
hn̄tes hys cōtēti sim9. Insupi
oīb9 uero dat latitudīe; habūdā
tis grē spūalis. Ideo frēs mei dī mil'
tū debēt ītēdere: ut et scōr; suf
fragia et dī ꝓtectiōe; ħeāt. B'.
Orōne op9 ē: ne īducam̄ ī tēp
tatione. Vn̄ ē illd̄ ne nos īdu
cas ī tēptatiōe;. luc. xviij. Oꝫ
sēp orare et nō deficē. Thesa. v.
Sine īt̄missiōe orate. B'. Qi
sum9 nos aut q̄ ē fortitudo nr̄a:
ut tā tēptatōib; resistē mlt̄is
ualeam9: Et subdit. hoc erat
certe qd̄ q̄rebat d9 hoc erat ad
qd̄ nos ꝑducē satagebat: ut
uidētes defectū nr̄m. et q9 nob
nō desit auxiliū: ad ei9 miam
tota hūilitate curram9. Cū g' tēp
tatio9s īpetū senti9 ī cogitati
one: statī fugiam9 ad eū et ꝑe
tam9 ei9 auxiliū. Bonū ē sup
posito man9 diuine: ī casu
ꝑuor; dī. B'. Oms aliquā ne
cesse ē cadē: dū ī hoc seclo de
tinem̄. Sꝫ alij collidunt' alij
nō: q2 d9 supponit manum
suā. Sꝫ quō eos discēnē po
tim9: ut segregem9 istos ab i i
stis: Et subdit. hoc ītēe īt
cor; cas9: q9 istus suscipit' a

dn̄o: ideo q; resurgit fortio9. Ini
stus cū ceciderit si nō adiciat
ut resurgat: ī ꝑuidiē noxiā
aut ī ꝑuiciā cadit. Aut eū
excusat qd̄ fecē: et hīc ē ꝑuidor
adducens peccm̄: Aut fit ei
frōs meretris: et iā n̄ dū timet
n̄ uerect'. Decimū ē benig
dī donato: q̄ diligētib9 oīa
coopāt' ī bonū hys q̄ s; s. ꝑ.
a. sēt s. B'. Iocādū dī īdituū:
qd̄ ille supbi malleator hūiliū:
nesciens eis coronā fabricat ꝑ
petuā: ds ī pugnādo: et ī oīb9
subiciendo. Idē. Stat ꝑositū
stat mīa dī. sup timētes eū:
ipōr dissimulās mala et re
munerās bona: ut miro m̄
nō solū bona: s; et mala coo
pent' ī bonū. Idē. Bone cas9
coopat' nb ī bonū: uū hūiles
efficiam̄ et cautiores: Cōt a
statiā dyā hn̄t et solatia fr̄m
dī: de q̄b; x. tangē sufficiat.
Primū ē: sacē scripture doctrī
tā. Sm̄ ē: spūaliū uiror
osiliū. Tertiū ex' x et scōr.
Quartū īstructio anglor.
Quītū spūs scī magisteriū:
q̄ errore ꝑiculose eos errar' nō
ꝑmictit. Io. xiiij. Ille uos do

cedit oia et c. ¶ Sapia x et s
uor dni: pualet astutie demo
nu. j. cor. j. Quod stultu e dei:
sapientius e hoibus et demoibus. Exo.
vij. Spes frais ex uirga moy
si: deuorat spes factos ex
uirgis magor. ¶ Cont hec q
dyabolo oibus creaturis utit ad
suor dni i pugnaciez solatiu
e: q serui dni eisde possunt uti
ad sui defensione. Creature
e dni eos icitat ad dni timore:
amore et laude. ¶ Cont hec q
serui dni castru cordis q hostes
inuisibiles hnt defende qd. s.
cor maius e multo, cu et ca
ritis et caritat mag capax
sit, solatiu e: q porta hui
castri clausa hostes no time
t. Hec porta e itellect: p q
noxia et saluba ad aiaz itrant.
Hec porta clausa e: cu itellec
t salub meditatoe occupat.
m. vj. Tu at cu oraueris itr
i cubicl: et clauso hostio ora
patr tuu. Quo repugnado
sit hosti cu i pugt molestijs
et cu i pugt malitijs. C. ix.
Ibez no q dvan qnz i pugt
molestijs: qnz delitijs. Cu
i pugt molestijs no e fugiedu:
bone e sut: et fugiete mag
grauat. Josue. vij. Mi dne
ds qd dica: uides isrlez hosti
bus suis tga uertete. Sen. Que
admodu pnitiosior e hostis
fugietibus: sic oine fortuitu i
comodu mag istat cedeti.
B. i eplis. Sola cu q pcere
possis uictoria fuga e: fugi
edo illa potis amictere: mou
edo no potes. Et btis si pu
gnado moriaris: q mox coro
naberis. Ve at e si declina
do pugna pdis: na pdis et uic
toria simul et corona. Itm. O
ue tuta, p xpo et cu x pugna:
i q n uulnerat n, psterat n
conculcat, nec milies si fieri
possit occiso fraudaberis a
uictoria: tm ne fugias. Jac.
iiij. Resistite dya: et fugiet
a uob. B. Libenti isegt ad
usari fugiete: q sustineat
repugnate. ¶ In pugnado que
fit delitijs uincit fugiedo. j.
cor. vi. Fugite fornicatioez.
Sex docuita q pug spua
Ite no: q sex le. C. x.
Pm q i hac pug hoi nil
tu ualet. ¶ Pmu e: ut
arma defensiue accipiat.

Illa tunc primo arma accepit: quando iam uulnerati sunt. Armorum acceptio est ad temptationem preparatio: excogitando modum resistendi temptationi: quod ante temptationem est faciendum. ¶ Secundum est ut ex parte qua debilior est et unde adversarius impugnet magis se muniat: ut si ad loquacitatem pronum se uideat: magis taciturnitatem amplectatur. ¶ Tertium est ut in loco ubi facilius potest resistere hostibus: eis resistat. In loco alto et arto debilis resistit forti: et paucitas multitudini. In alto eminentis uite ponere se debet: quod multis occupationibus faciendum est. Augustinus. Ut hostibus uia non pateat: ad portas etiam sensuum resistendum est hosti. ¶ Quartum est: ut inter ea que sunt contra eum et que sunt pro eo prudenter discernat. Cum priores inimici quos habeat sint proprius sensus et propria uoluntas: contradictiones que impugnant proprium sensum: et persecutiones que impugnant propriam uoluntatem pro nobis sunt: fauores et applausus qui nos decipiunt contra nos sunt. ¶ Quintum est: ut repugnando magis contraria quam similia eligat. Sic aqua pugnat contra ignem: sic sapientia pugnandum est contra stultitiam: bonitate contra malitiam: amore contra odium: et taciturnitate contra loquacitatem. // ¶ Sextum ut non inutiliter se fatiget in hostium impugnatione: quando gloriosius potest uincere sine labore. Qui modus uincendi pertinet ad patientiam. Proverbiorum .xvi. Melior est patientia uiro forti. Eiusdem .xx. Ne dicas reddam malum pro malo: expecta dominum et liberabit te. Liberabit inquam a labore et periculo uindicandi te.

De temptatione pusillanimitatis .xi.

Circa temptationem pusillanimitatis notandum: quod sex causa eius est complexio: quam et auget cibi ex quibus melancolici humores generantur. Auget eam et nimium ieiunium uel nimie uigilie: uel nimia sollicitudo studii: uel alterius modi. Et hostis callidus quem pusillanimem conspicit: timore uano uult uel incitari ad malum: uel impediri a bono. Ille uero qui temptationem pusillanimitatis habet: utile est ut pusillanimitati non nimis credat: sed cum discretione ei resistat. Hanc temptationem multi errores comu

tat? ⁊ tristitia multa. Sic ē secuta mēs ē iuge ͻui uiū: sic mēs pusillanimis mag^m hȝt tormētū. Et sic quj modicū lutū nimis uult uitare solet aliqñ ī lutū magⁿ īcidere: sic q̄ uult ui tare quod pusillanimitas reputat malū: aliqñ īca dit ī mag^m malū. Et ita artat̄ ei uia paradisi: ut nō appareat ipi p eā trā sit? ꝑ q̄ eā dimictit: et maīfeste p uiā īferni īce dit. Et ille q̄ hȝt hac tēp tatiōē, multū utile ē, ut ui sionē quā timor ille ī douc nō reputet ͻsciām: ⁊ eo ipo uisionē illā suspectā hēat quo ī doucta ē a timore: ⁊ sufficiēti cū deliberatiōē exa minet: cū timor cessaueit. Sic ē impedit ita aīaȝ ne possit cernē uex: ita ⁊ ti mor ⁊ hijs que ī douc pu sillanimitas: mag̃ alieō iuditio credat q̄ suo. Cū nō uisiōē illā ul' p se ul' a lio iudicāte erorē suū dep hēdeit: libet̄ ⁊ audact ͡c ī il lū erorē faciat. Freqñt ē timēdo timidi: freqñt autē de audaces efficiūt̄. Valet ⁊ ͡c hac tēptatiōē: ut ab hijs que pusillanimi tatē augēt caueat̄. Et q2 maligno spū pusilla nimitas iuuat̄: utile ē ͡c hac tēptatiōē orare.

Explic lib tci. Incipit liber quartus. Incipit

In p̄cedētib; plogus.

Cōsū ē quō is quj ī religiōē ē se debeat hēre. ad mūdū: ad corp^9 propū: et ad īuisibileȝ ad ūsariū. In hac pte o stēdēdū ē: quō debeat or dinare aīūȝ. Et p? com dabit̄ aī eo ordinatō: so agetur de diūsis ordinatōī b;. Ctio tāget̄ de aliqb; ī ordinatoīb;. In p̄ma p̄te lib ordinatō aī ͻmdat̄.

Circa p̄mū nō q C. j. ordinatō aī: multū ua let ad pacē aī ⁊ trāqllita tē. Sic lapis nālit nō qe scit sursū, imo ī tēdit ad locū s' ͻgruēte: ⁊ cū illuc pueneit qescit: sic aīus ī ordinat? nō qescat. Aug. Om̄is ordinata īqeta st: ordinata aut̄ qescūt. Itē ī li ͻf. Iussit d's ⁊ sic ē: ut pena sibi sit oīs ī or

dinat' an'. ¶ Ordinatio et mlt'
tu valet ad decorem. Creatu
ra bona ordinem suum servans est co
tinue pulcerrima. Si u' non ser
vat ordinem suum: turpissima. Cant'
j. Si ignoras te o pulcerrima
inter mulieres: egredere et abi post
vestigia gregum tuorum. Anima dig
tatem suam non agnoscens nec ser
ca ordinem servans: brutis inferior
efficitur. Adeo fac' ordo ad deco
rem: ut mala que in se sunt turpia
a deo ordinata: bonorum pulc'
tudinem non impediant: sed potius au
geant vel in veritate vel in appa
rentia. Aug' in li' de civi. dei. Ma
la voluntas que ordinem non servare
voluit non ideo iusti dei leges
omnia bene ordinantis effugit: quia
sicut pictura cum colore nigro
loco suo posita: ita universitas
rerum si quis possit intueri et cum
peccatoribus pulc' est: quamvis ipsos
per se consideratos sua deformi
tas deturpet. ¶ Item ordinatio mlt'
tu fac' ad fortitudinem. Anima bene
ordinata: terribilis est hostibus
suis .s. demonibus et vitiis: ut
castrorum acies ordinata. Can.
vi. Exercitus inordinatus facile
vincitur: ordinatus non ab hostibus
timetur. Anima ordinem suum servans
cum sit propinqua altissimo: et valde in
eminenti loco hostibus suis su
perior: ideo non timet eos. ps. Super
inimicos meos: despexit oculus
meus. Boecius in li' consolationum.
Mali circa diripiendas inutiles
sarcinulas occupantur. De
ordinatione principalis rationis. ij.

Sequitur de ordinationibus di
versitatibus. Et nota quod ordi
nande sunt anime vires: ordinande
sunt et virtutes. Prudentia est ordi
natio et respectu temporum: et re
spectu locorum. In ordinatione anime
quantum ad vires: primo intendendum est
ordinationi rationis. Quia cum ratio
ordinata fuerit: ipsa vires
alias ordinabit. ¶ Ad ordina
tionem rationis pertinet: ut eius op
atio actus aliarum virium precedat.
B' in li' de consolatione. Non de totius
non sepe tres: sed consideratione aliquo
tum et ordinis et temporis sedulita. Con
sideratio ipsius actionis partes ...
presumptione suas fac: pangendo quoniam
in et preordinando que agenda sunt.
Necessario sane ne forte que precisa et
premedita potuit ex pr... per
capita mag' periculo fiat. ¶ Item
ad ordinationem rationis pertinet: ut
servus dei se prius applicans intendat.
B' in li' de consolatione. A te tua co

gitatõ ĩ eleuat: ne frustra ex
tẽdaris ĩ alia te neglecto.
Quid prodẽ si uniuersũ mũdũ lu
creris: te unũ perdas: Noueris
licet oĩa misteria: noueris lata terre:
alta celi: profũda maris: eris si
milis edificãti sine fũdamẽto:
ruinã nõ structurã faciens. Nõ
ẽ sapiens: qui sibi nõ ẽ sapiens. A te
ĩcipiat tua cõsideratio: nõ solũ
a te: sed et ĩ te finiatur. Supplet
tu ultra: cõsideratio sic pgrediatur
ut nõ egrediatur: sic exeat ut
nõ deserat. In acquisitione salu
tis: te nemo tibi germanior. Idẽ
ĩ li. de uita solitaria. Egregiũ
ĩstrumẽtũ corporis oculus: si sic
cetera: sic se ipsum uidere posset.
Qui cũ ĩteriori oculo necesse sit
si ad exteriora extra se ipsum negli
gens uacat circa aliena cũ mul
tũ uult: nõ sufficit redire ad se
ipsum. Tibi uaca multa: tu ipse
tibi sollicitudinis materia es. Per
tinet et ad rõnis ordinationẽ:
ut prius suus audiat quod do
cẽ presumat. Prius ea que ĩ doctrina
fixi sibi apposita sunt primo ĩtelli
gat: ut que alia sibi apposita sunt post
preparare studeat. Eccl. xxxij.
Audi tace: et pro reuerentia acce
det tibi bona gratia. Ordinatio
rõis q̃ ad actũ cogitãdi .iij.

Ordinatio u̇ rõis quantũ ad
actũ cogitãdi: ĩ querẽdi:
iudicãdi: memorãdi: ĩ exprimẽ
di seu eloquendi. Quãtũ ad
actũ cogitãdi ordinãda ẽ rõ:
ut nõ solũ cogitationes prauas:
sed et otiosas caueat. Cogita
tionibus u̇ ad usũ uite ul' alterũ
dĩ ptinentibus: ĩtẽdat. Ordina
tio rõnis quantũ ad actũ cogitãdi:
multũ depẽdet ex dispositione uo
luntatis. B. ĩ li. de iii. co. Vo
lũtas ĩ oĩ cogitatione princeps
ẽ. Et ad nutũ principii uolũta
tis: sequitur oĩs tenor cogitati
oĩs. Tria ẽ sunt que cogitationẽ
faciunt. Volũtas: ipsa memo
ria: et ĩtellectus. Volũtas cogit
memoriã ut pferat: memo
ria cogit ĩtellectũ ad formãdũ
quod pferatur. In eodẽ. Cogita
tionũ alie bone sancte et digne
deo: Alie male et praue que sepa
rãt a deo. Et quia spũs sanctus au
fert se a cogitationibus que sunt sine
ĩtellectu. Sap. i. Intellectus
ipse ẽ qui quãq; seu ĩ bonũ seu
ĩ malũ applicatũ facit: naturaliter
uiget. Sed aliud ĩ uicio sibi relictus:
aliud a gratia illuminatus. Ille se
circa rebus et serijs et nugato

rijs se nõ negat. hic nõ in
digs se rebꝫ ⁊ sꝫ similibus
se accomodat. Ille sepe op
at sic sibi relict⁹ ⁊ uitio
īfect⁹ ex uitiõ rõis ⁊ uitio
cõrupte uoluntatis texens
p ūsas cogitatiões quibus se
metipm qui cogitat spõte
separat a dõ. hic aũt sic
illuminat⁹ ⁊ uirtutis effect⁹
opat pietatẽ: que cogita
tiões cõiugit dõ. Cogitati
ões sine īntellectu ipe sũt
uane ille ⁊ otiose. uelo
ī altũ p cogitatiõis ītẽtio
nẽ se applicãtes: nõ repẽ
te pimẽtes sꝫ paulatī cõru
pẽtes. occupãtes tẽp⁹. nectia
ī pedietes: ⁊ aĩuz ĩficiẽtes.
Nõ tñ cogitatões q̃ ex ueris
l' ymaginarijs recordatõib⁹
simulac̃ q̃dã cogitatõnuz
seu ipe recordatões ult⁹ mł
tiplicat⁹ d̃ memoiã scatuĩ
ẽtes. ī qb⁹ passio q̃dã uo
luntatis poti⁹ ẽẽ uidẽt q̃ actõ:
cũ nllã sit eis cogitatõis ī
tẽtõ. Cũ q̃d spõte ebullit d̃
memoiã fõrnidũ se offert
ītellectui nõ audiñ. Et qc
qd agit⁹. poti⁹ agi uidetur
ī sopno dormiẽtis: q̃ ī atie
cogitãtis. Fit tñ exculpa
neglĩgẽtis: ut sps discipli
ne merito se auferat a cogita
tiõib⁹ ī disciplinatis. Ad
ordinationez rõnis q̃tũ ad
actũ cogitãdi: uij̃ mltũ ua
lẽt. Primũ ẽ: boni īnsi
toris cõtẽpt⁹. Amorẽ bonj īn
sitoris: cõitat⁹ t̃ba cogitati
onũ tumltuosaz. Sc̃do
cõtẽpt⁹ bonj īnsitoris: hic so
litudiẽz. gł. Oĩs t̃renis
d̃psso tumltib⁹ p̃mit⁹: et
freq̃ntia d̃sidiorz q̃ t̃baz
calcat⁹. Jeẽ. Viri sc̃i q̃ n̄ h⁹
mũdi appetũt: nullis pcul
dubio ī cõde tumltib⁹ p̃mũt⁹.
Sz ẽ sẽsuũ extiorz custodia.
Sic ẽ custodia põte ad hoc ua
let ut nõ ītẽt q̃ ītẽre nõ dz.
sic custodia sensuũ ad hoc
ualet: ut cogitatõ mala
ad cõ nõ ītret. Tẽtiũ ẽ
uigilãtia: q̃ cogitatões ma
le q̃ oriũt⁹ ⁊ cause eaz de
p̃hẽdũt⁹. Quãtũ ẽ uirili
tas ad opãdũ. q̃ cogitati
ões male ī cõde nasca p̃hibẽt⁹:
⁊ si nate fuerit expellũt⁹.
Hec nob⁹ duo cõmdãt⁹. j. cor.
xvj. Vigilate ī qt. state ī
fide: uirilr agite. Quj ẽ co

tatōib⁹ uanis carē desiderat: cogitatōib⁹ bonis cor occupare studeat. B⁹. Distinguit diūsa gn̄a cogitatōnū: a q̄b⁹ sollicitudīe cauē necesse ē eos q̄ cōuītūr ad cor: ⁊ dignū deo ī semetip̄is tēplū exibērē festināt dicēs. Sūt ē nō nulle cogitatōēs penit⁹: q̄s tm̄ facile abicē ⁊ repellē pōt aīa secū habitās ī corde suo: et assistēs oratori uniūse t̄re. Sūt ⁊ alie uiolēte mag̃ et forti⁹ adherētes: q̄ ad necessitatē nr̄ē ptinēt: ⁊ q̄i ex corde assūpte limo de quo ⁊ nos: q̄ si paululū ī sederīe: euelli nequeūt sine lesiōē ⁊ difficultate. Sepe ē sic carnalis cogitatō afficat nos de necessariys corpōis: ut uix eradicāi possit anb. Quia limosa cū sit cōuisci osa: limosā simulr̄ īueīt t̄rā. Nō āt sīn cā dcm̄ est hoīez nō plasmatū de t̄ra q̄libet: s; de limo t̄re. Oz g⁹ repmīe quē extiguē nō possuz⁹ appetitū: ut q̄ cito mītē ī gdiū ēēē nō sinat. ¶ Est ⁊ quātū cogitātōi gen⁹ in mūdū nimis ac fetidū: q̄d n̄ admictē q̄dē ulla rōne debez: s; alōge p̄sētire fetorē ⁊ tota uirtute repellere: cōuīsi ad gemit⁹ lacrimis ⁊ suspiriys īuocātes sp̄m: q̄ adiuuat ī infimitatē nr̄az. Dico āt cogitatiōēs illas ī mūdas ac fetidas: que ad luxuriā/ ad īuidiā/ ⁊ uanā gliā/ ptinēt: ⁊ similia.

De ordine rōis q̄ ad act⁹ ī q̄rēdi. .iij.

Quantū ad actū ī q̄rēdi: cōsiderāda ē rō ut caueat ne nimis difficilia ul' īutilia q̄rat. p̄ u. xxiiij. Ne erigas oculos tuos ad opes quas hr̄e nō potes: s; prudētie tue pone modū. Ecc. iij. Altiora ne te q̄sieris: ⁊ fortiora te ne scr̄tat⁹ fuēris. Ro. xij. Nō plus sapē q̄ oz sapē. Senec. Illud q̄re qd̄ potes īueīre: illd̄ disce qd̄ possis scire. ¶ Itē cōsiderāda ē rō q̄ ad actū īq̄rēdi: circa sciēdi cōdiēz/ studiū ⁊ finē. B⁹. Scias quo ordine/ q̄ studio: quo fine nosse queq; oz. Quo ordine: ut illud p̄us qd̄ maturi⁹

ad salutem. Quo studio: ut illos ardenti qd' uehementi ad amorem. Quo fine: ad hedificationem tui et proximi. Sunt aliqui qui scire tantum uolunt ut sciant: et turpis curiositas est. Et sunt qui scire uolunt ut sciantur: et turpis questus est. Et sunt qui scire uolunt ut edificent: et prudentia est. De studio noui religiosi dicitur. B. in li. de ui. so. Nouo in se homini ad excitandam ei interiora melius et tutius proponuntur legenda et meditanda redemptoris nostri exteriora: et ostendenda in eis exempla humilitatis, prouocatio caritatis: et effectus pietatis. Et de scripturis sanctis et sanctorum tractatibus patrum moralia queque et planiora proponenda sunt gesta et passiones sanctorum: ubi non laborandum sit ei in planitie ystoriarum. Et semper aliud occurrat quod nouitium animum excitet ad amorem dei: et contemptum sui. Porro alie ystorie delectant quedam cum leguntur: sed non edificant quin potius mentem inficiunt: et in tempore orationis uel spiritualis meditationis: inutilia quedam noxia scaturire faciunt. Difficilium et scripturarum lectio fatigat non reficit: teneriorem animum frangit: intentionem hebetat sensum uel ingenium.

De ordine rationis quantum ad actum memorandi. V.

Ordinanda est ratio quantum ad actum memorandi. Et notandum: quod memoratiue triplex est actus. Primus est: species intelligibiles retinere. Secundus est: eas representare. Tertius est amissas reparare: et ad hoc est reminisci. Ad ordinationem memoratiue pertinet ut salubria memoretur: noxia obliuiscatur. De salubribus non quelibet laudabiliter memoratur: aliqua tangimus. Primo commendabilis est memoria beneficiorum uel beneficij: et memoria creatoris uel redemptoris. Eccl. ult. Memento creatoris tui. Luc. xxij. Hoc facite in meam commemorationem. Exo. xiij. Mementote diei huius: in qua egressi estis de egypto. B. Scit quicumque sensum habet quod sane pietati expediat: quod suum deum suum redemptorem recogitet, et utile ei sit: una saltem aliqua diei hora passionis ipsius ac redemptionis actionem recolligere beneficia ad fructum suauitatis in conscientia dicit: et recolendum fideliter in memoria. Secundo memoria preceptorum dei. Deutero. Erunt uerba hec que ego precipio tibi hodie in corde tuo et narrabis ea filijs tuis: et meditabis sedens in domo tua:

et ambulans

et ambulās ī itinē, dormiens atq; ꝯsurgēs. Josue. j. Nō recedat uolumē legis huius ab ore tuo: sꝫ meditaberis ī eo diebꝫ ac noctibꝰ. Ecc. iij. Que pcepit ds: hec cogita sēp. Tercio. Memoria iustitie: qa ds excecauit ī trāsgressores mādatoꝝ suoꝝ. ps. Memor ero iustitie tue soliꝰ.

Quarto memoria mīe diuine ē multū necciā positis ī tribulatiōe: ne ī desperatiōe labantꝰ. Ecc. lj. Memoratꝰ sū mīe tue dn̄e. Macha. iiij. Mementote qm saluū fcī sunt patēs nr̄i ī mari rubro. Qo me bellī spūalis: in q tot ꝛ tanti ceciderūt. Jero. Ne ī pterita castitate ꝯfidas: nō ds sanctior nō sansone fortior: nō salomoē potes eē sapiētior. Mementote sēp q paradisi colonum mulier de possessiōe sua eiecit.

Vj. me uite scōꝝ: quos imitari debemꝰ. Gg. Facta pcedentiū ꝯsideremꝰ: ꝛ nō erūt grauia q toleremꝰ. Jo. xv. Mementote sermonis mei quē dixi uob: nō ē seruus maior dn̄o suo: si psecuti sūt me: ꝛ uos psequēntur. Vij me aduersitatis ī psperitate: ꝛ psperitatis ī aduersitate. Ecc. xj. In die bonoꝝ ne īmemor sis maloꝝ: ꝛ ī die maloꝝ ne īmemor sis bonoꝝ. Ecc. xviij. Memento paupertatis ī abūdantia. Viij me mortis. Ecc. vij. In oībꝰ opibꝰ tuis memorare nouissima tua: ꝛ ī eternū nō peccabis. Ix me statꝰ honorabilis a quo qs degenerauit: ut ē nobilitas carnaliū uel spūaliū parētū. Sap. Ad hec tn̄ nobilitatis memineris: ut cū claritate gn̄is morū sanctitate ostendas: ꝛ cū nobilitate corporis: aīe nobilitate, pficias. Ysay. Attendite ad petrā unde excisi estis: ꝛ ad cauernā laci. Apoc. ij. Memor esto unde excideris: ꝛ age pniam. X me peccatoꝝ ad dolendū. Ysay. xxxviij. Recogitabo oēs annos meos ī amaritudine aīe mee. Multa ē sunt quoꝝ ē laudabilis obliuio: ut īiuriaꝝ. Leui. xix. Ne memor sis iniurie ciuiū tuoꝝ. Iniquꝰ ē obliuiosus bn̄ficioꝝ ꝛ tenax iniuriaꝝ. ē ualde colatoriū: feces retinēt: ꝛ quod purū ē exire pmictit.

Xo obliuio bn̄ficii: quod alteri datur. Hec ē lex bn̄ficii īt duos ut ait sapiens: q alter statim de

obliuisci dati: alt' d3 ee me
mo acceptj. ¶ Tercio obliui
o delectationu quas aliqs
habuit i peccatis que recogi
tat: ne mete reuertat' i egip
tu: ut filij isrl'. Nu. xj. Re
cordam pisciu quos come
debam i egipto. Et hec e re
spicere retro: ut uxor loth
que usa e i statua salis. Luc.
xvij. Memores estote uxo
ris loth. ¶ Quarto obliuio
rer tpaliu: i uiris religio
sis & otemplatib'. Phi. iij. Que
rer sut obliuiscens: ad ea u
que sut pora extendens me ipz.
phus loqns de tepantia p'ctor.
Tepantia iqt e frenas cupi
ditates no reprimere: s; penit'
obliuisci. ¶ Itē ad ordina
tione meorie ptinet: ut i
ea pus neccia reponat'. Si
e pus supuacuis impleta
fuerit: neccia no admictit.
Sen. No disceres neccia:
supuacua didiceris. ¶ Itē ad
eade ordinatione ptinet: ut
caueat' ne mltitudie eor q
legut' ul' audiut': memoria
ofudat'. Sen. No mlta: s;
mltu legedu e. Ide. Cu mlta
pcurres: unu excipe q illo
decoqs. Itē dist'hit mete lib'r
mltitudo. Itaq; cu legere non
possis q' habueris: suffic' hre
q' legas. Rumiatioe & loga
i figedu e memorie: qd nolu
mus obliuisci. Et qui sentit
se labile hre memoria: scrip
tura ei defectu d3 supple. Ecc.
xxxviij. Sapientia scribe: i tpe
otij uacuitatis. Bis scripsit
do decalagu populo iudeor:
i tabulis lapideis. ¶ Etia ha
bent tenace memoria neccia e
scriptura: q' iux' ubu senece:
i memoria p' senect' iacrit.

De ordie rois q' actu i tptadi

Ite ordinada e ro: C. vij.
q' ad actu i tptadi. Et no'
q' i in tptatioe que e actus i
dicatiua: dup' e act'. Exco
gitato: & sig'ficato. Excogi
tato e i fo'ito cog'tiois: ad ex
primou qd e dicedu. Sig'fica
to u e demostrio cogitatiois
fo'ite p uba: ul' p alia signa.
¶ Ad ordinatioe i tptatiue p
tinet: ut qd dicedu e: pus
pordet' i corde. Ecc. xxj. Labia
i prudentu stulta narrabut: uba
aut prudentu statera ponderabut'

ps. Os iusti meditabitur sa. Iustus os suum reputat os cordis: s. ani cogitacionem cui est sa pientiam meditari: ut os cor poris post loquatur inductum: s. sententiam examinatam. De ordinatione ad locutionem pertinente: require sup in fo lib. De ordine cordis quantum ad actum uoluntatis. Cap. vii.

S Equitur de ordinatione uolu tatis: cui militum in tenendo primum est. Ordinata enim uoluntas est caput omnium bonorum: inordina ta uero fons omnium malorum. Nec prodest ordinatio ceterarum uirium: si uoluntas inordinata manserit. Omnis uitij frustra siccatur riui us: si fons non fuerit obturatus. Idem. Bona uoluntas in animo origo est omnium bonorum: et omnium mater uirtutum. Sic econuerso mala uoluntas: omnium malorum et uiti orum. Idem. Remissa uoluntas facit mentis leuitatem: ex qua prodeunt instabilitas mentis: inconstantia morum: uana leticia semper ad lasciuiam carnis prurientes: uana tristitia non numquam usque ad egritudinem corporis: et multa alia in transgressione propositi. ex leuitatis uitio uenientia. Sic etiam superba uoluntas in magna semper cordis inopia: tumentem efficit animum: unde procedit uana gloria: fiducia sui: negligentia dei: iactantia: inobedientia: contemptus: presumptio: et cetera aliorum pestes: que per fluere solent ex tumore et usu superbie. Et in hunc modum omnia genera uitiorum ex ali qua male uoluntatis effectu: uel male consuetudinis usu ducit originem. Que quanto diutius menti insolita est tanto fortius heret: et fortioribus remediis eget: et curam requirit diligentiorem. Idem. Cum uoluntas declinat in ea que carnis sunt concupiscentia carnis est: cum in curiositate seculi concupiscentia oculorum: cum in ambitione glorie uel honoris: superbia uite est. Idem. De ordinatione uoluntatis. Voluntas in spiritualibus et in eis que ad deum sunt: cum uult quod potest laudanda est: cum uult quod non potest et plus quam potest regenda est: cum non uult quod potest: excitanda est et prouocanda. Semper est si non frenatur: impetum facit et cogitur in preceps. Semper si non excitatur: dormit et tardat et obliuiscatur quam tenere

bat: et facile declinat qui a
late delectationis. Ad ordina
tionem uoluntatis pertinet: refre
natio et incitatio. Refrenanda est
est uoluntas a malis: ut ea omnino
non uelit. i. cor. x. Non simus
concupiscentes malorum. Malum
non concupiscit: est qui uenenum
appetit. Item refrenanda est a
minimis bonis: ne nimis
ea uelit. Bona est minima sunt
contempnenda non nimis appeten
da: quia pluribus sunt nociua quam
utilia. Item refrenanda est ne
uelit propter se: quod propter aliud debet
uelle. B. Custos anime sue ual
de sollicitus debet esse circa custo
diam uoluntatis sue: ut prius et
intelligat et discernat: quod
in totum uelit uel uolendum sit.
Sic amor dei: quod propter illud: sic
amor proximi. Refrenanda est etiam
ne uelit simpliciter quod cum conditione
uelle debet: ut bona temporalia.
Aug. Cum bona temporalia petitis
cum modo petite et cum timore: deo com
mittentes totum: ut si prosit det:
si sciat obesse non det. Incitanda
est uoluntas ut plus uelit uti
lia quam ea que sunt noxia: perma
nentia quam fugitiua. B. Magis

confusio. Ardenter desiderant secu
res pernitiosa quam nos utilia:
alacrius currunt ad mortem: quam nos
ad uitam. Aug. O si possem homi
nes excitare et cum illis pa
riter excitari: ut tales essemus
amatores uite permanentis: qua
les ipsi sunt uite fugientis. Item
incitanda est uoluntas ut boni in
choationem non differat: et ut in
bono inchoato remisse non agat.
Eccl. v. Ne tardes conuerti ad dominum:
et ne differas de die in diem. Prou.
x. Egestatem operata est manus re
missa. Item incitanda est uoluntati:
ut ad maiora bona maius desi
derium habeat. Aug. Differt tibi deus
quod non cito dat: ut tu discas
magna magne desiderare. Qui
est melius uult melius petit: qui
pacem uult: pacem petit. B. Ignosce
domine ignosce: excusam ergo in
sanum: sed non est qui se abscondat a
lumine ueritatis tue. Vix est a
liquis qui in eis quam aute sunt expiri
uelit quod possit: etiam cum promp
tissime potest. Sed cum fallimus homines
inscios: non nos permittas ut
qui uolentes fallere te: fallamus
nos metipsos. Non laboramus uel
quia non possumus uel non posse nobis

uitem: ul' a ꝯsuetudine otij
ul' delitiar nrar nos nō pos
se efficit. In hoc peccō nrō.
maifesto / i ōditio tuo occulto
fōisti nos: ut q hoc nō mľ
tū uoluⁱ ai potuⁱ: ai uoluⁱ
nō possuⁱ. Item iactātia ē uo
lūtas / ut pfice appetat: ⁊ ad
pfectioē tēdat. B. de. iii. ſo.
Nolle ēē pfectū: dliq̄ ē.
Ite. Mag pars pfect: ē uel
le pficē. Aug. Nostrū nō p
gredi: iā redire ē. Cesset g
oīs ignaua: ⁊ si uoluⁱ nō re
dire airedū ē. Leo pp. Inte
gredi iadit piculū: qui p
ficiendi podere appetitū. Item
ad dnatione uoluntatis huma
ne ptinet: ut di uolūtate
tāq regulā habeat ⁊ ei fōire
se studeat: ut qd placuerit d
placeat. Glosa sup illd ps. Glo
riamini ōs recti corde. Rec
ti corde sūt: q dirigūt cor suū
sm uolūtatē di. Cū aliqs uo
lūtati diuine suā pfecte ꝯfōit:
nich ei uolūtati sue nec di
uine obstat: qd ad pacē ai mľ
tū fac: ꝯtū ū ad tribatiōē. De
dnatiōe ūtutis irascibilis. viij.

Equit de dnatione ūtutis
irascibilis. Ad dnationē uō
ipi respectu excellētie ptinet:
ut ūtutū eminentiā / et cele
stē altitudinē appetat. Ter
renā ū tāq uilē despiciat:
tāq piculosā timeat: tāq
male abūdatē / a bonis defi
ciētē. Terrena altitudo domi
nij / ul' mūdane glie ul' hu
mane laudis: ualde ē ꝯtēp
tibi lis / ai do sit abhoīna
bilis. Luc. xvi. Quod altū
ē hoīb: abhoīatō ē ap dm.
Supbi q trenā altitudiē
appetūt / mltū dm despiciūt:
⁊ io merito mltū despiciūt
ab eo. I. Reg. ij. Qui ꝯtēpnūt
erūt ignobiles. Terra ē ordi
ne īfima nālr: pedib hoīū
calcāda. Et bona trena ua
lore st minima: ⁊ i te mini
ma hec / minimū ē puluis
uane glie: q trena altitudo
sectat. Ad uilitatē trene
altitudīs ptinet: q pulla
⁊ indigna ad illā ascēdit. Sen.
Nō sit ambito trene altitu
dīs: que ad dignitatē ū pīdi
gtatē nō adducit: ubi sedes q
pxima fuit. s. uitōr ⁊ ꝯua
cā comitat. Supbi ē i alti

tudie t'rena positi: et ill'
fuiūt quib; dn̄ari uidēt:
quib; puide tenēt. Vn̄ min'
sūt libi q̄ ipi: cū h'eant
m'los dn̄os et illi unū. Et
lz exti'us uideāt ee mag' po
testatis: tn̄ i se st̄ minoris
u'tutis et maioris i firmita
tis: min' ualētes resiste ui
tijs. Harūdinea ē eor' po
testas: ext'i habēs nitorem
it'i uacuitatē. ad hoīes appa
rētiā ht̄: s; i ipis resistētiā
nō ht̄. Periculosa ē t'rena
altitudo: et nō desideranda s;
timēda. Aug. Quāto q's i loco
supiori: tanto i piclō maio
ri u'sat'. Demōes q' celeste
altitudine amiserūt: positos
i t'rena altitudie inuidētes
eosq; maxie ipugnāt: repu
tātes s' honorabile si eos
s' subiecerit: et scientes q' do
minādo eis potuit pluribus
dn̄ari. Terrena altitudo
mons ē: i q' mag' et fortes
perūt. ij. re. i. Incliti isrl'
sup mōtes i'fecti sūt. In
eode. Jonathas i excelsis
occisus. Jer. li. Ecce ego
ad te mons pestifer: qui c

rūpis uniu'sā t'rā. Locus
ē etiā p'cipitij. V. Facile ē
i altū se cōnectē ob stupesce:
et de uita pclitari. Altitu
do t'rena fugiēda ē: cū abū
det malis et deficiat bonis.
Hanc ē fugit ihus. Sciens
ē q' uēturi erāt ut facerent
eū regē: fugit i mōtē sol'.
Jo. vj. Sordes ē uitior' ad hūc
locū defluūt: q' mir' potit
uideri ei qui hāc credit ue
rā altitudinē ee. S; i ueritā
te nō ē altitudo s; ē locus de
missus: cū sit i fēno pxi'
et a do et a celo remotus: ad
quod ē uia p humilitatē. m.
xviij. Nisi cōu'si fueritis et
efficiamini sic paruuli: nō i
t. i r. c. Nō remot' ē a do:
q' familiaris ē hoīb; humili
b'. Vn̄ sup illō ps. Ppe ē ds
hijs qui t'bulato sūt corde.
Dicē glo. Altus q'de ē ds: ui
cinatur tn̄ humili et nō se eri
genti. Altitudo t'rena locus ē
uētis exposit': ubi pflāt al
tissima uēti. Vn̄ nō ē ibi q
es: s; qi tepestas. g'g'. Quid
ē potestas culminis: n' tepe
stas mētis: Sp'alr pflat ibi

aq̄lo: iux̄ ubū p̄mi supbi.
Sedebo i latib' aq̄lonis. ysa.
xiiij. Vn̄ loc' ē frigid': sin̄
calore caritatis. Flat' aq
lonis ē suggestio dyā: ad
discordiā ⁊ odiū. Sic ē xp̄s
ig' dilectōis uenit i t'rā mit
tere: sic dyā conāt' illū de
stinguere. Bonis deficiēs ē
moēs iste: uix ē a dn̄o uisi
tatus: ⁊ si ab eo uisitaret' ir
rigatōe gr̄e: flatu uētor̄
exicaret': ul' ad loca humilia
aq̄ descēderet. Aug'. Cōfluit
aq̄ ad humilitatē uallis: desup
cio montis. Item ad ordina
tiōē irascibilis ptinet ut hō
humilē statū eligat: iux̄ csi
liū dn̄i. Luc. xiiij. Recumbe i
nouissimo loco. Hic ē locus
congruus hōi qui ē t'ra ⁊ cinis.
Ecc. x. Quid supb' t'ra ⁊ cinis?
Cineri nō expedit eē i alto:
ne dispgat' a uēto. Status
humilis loc' ē qet' ⁊ tutus: et
habūdās bonis. Quiet' ē:
q2 nō ē uētis expositus. ysa.
xxxij. Erit uir q̄i q̄ abscon
dit' a uēto: ⁊ celat se a tē
pestate. Tut' ē sapiēs. Su
pbia oīa ht i pīculo: humilitas
i tuto. Aug'. Humilitas i ymo
ē: ⁊ nō ht quo cadat. Bonis
abūdat: q2 humilib' d's dat
grām. Vallis humilitatis: fer
tilissa ē. ps. Valles abūda
būt frumto. Item ad ordina
tiōē irascibilis ptinet ut hō
d' uirib; suis diffidat: ⁊ de
di uirtute cfidat. ysa. xl. Qui
sperāt i dn̄o mutabūt fortitu
diēz: fortitudiēz i q̄, ppā in
diuinā. Felix cmutatō cū
aliqs de suis uirib' diffidēs
se ppā fortitudiēz exuit:
⁊ di fortitudiēz q̄ q̄ ad itori
ū ht cfidēs q̄dam se induit.
B. Nil oīpotētā ubi clario
rē reddit: q' qd oīpotēs fa
cit. Qui sperāt i eo: deīq2 ō
possibilia sūt credenti. Item
ad ordinatiōēz irascibilis pti
net: ut hō nemine despici
at. Nō ē despiciēd' hō quē
d's ad ymagiēz suā fec': q
reg' celestis participē eē uo
luit: cui scōr̄ aglor̄ custodi
ā adhibuit. Mt. xviij. Videte
ne cteēpnatis ⁊ c. Ad ordi
natione irascibilis q' ad ac
tū irascēdi. viij. ptinet. P̄
mū ē: ut hō ex leui cā nō

irascat᷑. Pu. xviij. Spm ad
irascendū facilē: qs poterit su
stinē. Intollerabilis ē fami
liaritas iracūdi. Pu. xxij.
Noli eē amic⁹ hoī iracūdo:
q̊ facile irascat᷑. Sicut ignis de
palea q̊ facile oburit: sic quj
facile irascat᷑. Ad sibilū uni⁹
ūbi: oīa bona sua ponit. Pu.
xix. Quj īpaciēs ē: sustinebit
uctos. Sc̄dz ē: ut nō uelocit᷑
irascat᷑. Ecc̄. vij. Ne sis uelox
ad irascendū. Jac̄. j. Sit oīs hō
tardus ad irā. Quj uelox ē
ad irascendū/ uelox ē ad se p̄
cipitandū: ⁊ ad faciendū sal
tū q̊ s' collū frangit: dū de
statu amoīs ad statū odij ēn
sit. Tertiū ē q̊ ire resistat:
ne hō ab ea supet᷑. Job. xxxvj.
Nō te supet ira. Multū timē
dū ē ab ira q̄ ab hoste crudelis
simo: ⁊ quj nō hēt miāz. Qr
tū ē: ut ira cito sedat᷑. mx̄
illos. Sol nō occidat sup ira
cūdiā urāz. Ecc̄. xj. Aufer
irā de corde tuo. Cito auferē
da ē ira de corde: sic arcēs
carbo de sinu. Job. xxxij. Igis
ē usqz ad ɔsumcōez deuorās.
Vᵐ ē: ut ira s̄mone nō īdi
cet᷑. Pu. xij. Fatuus aūt sta
tī īdicat irā suā. glo. Natura
ire ē ut ꝑlata mag᷑ ferueat:
occulta languescat. Pu. xxvj.
Quj īponit stulto silētiū: iras
mitigat. Vjᵐ ē ut irā opari nō
pmictat᷑: cū sit ī tenebris aīus:
nō uidet qd sit agendū. Jo. xij.
Quj ābulat ī tenebris: nescit
q̊ uadat. Op⁹ ē qd alias eēt
cōmēdabile: cū ex ira pcedit
nō ē ɔmēdabile. Jac̄. j. Jra ui
ri: iustitiā dī nō opat᷑. Vijᵐ ē.
ut irascat᷑ uitīs: nō p̄. Jra q̄
qs irascat᷑ uitīs: utilis ē. Ecc̄.
vij. Melior ē ira risu: q̄ p
tristitiā uult⁹: corrigit᷑ aīus de
linquētis. Viijᵐ ē ut poti⁹ irasca
t᷑ culpe ꝓpe q̄ aliene. Aug. Jra
sceris s̄uo tuo ne peccet: ira
scaris t̄ ipī ne tu pecces. Jtē
ad ōdinacōez irascibilis q̄
ad reliqs act⁹ ptinet: ut n̄
audeat qd dēs īhibeat: p iustitia
ō mala pene libēt sustineat.
Bt̄i ē q̄ psecucōez paciūt᷑
ꝓ iustitiā. Mt. v. Jtē q̊ ɔtēpt⁹
impiox ɔtēpnat: ⁊ irrisiōes
irrideat. Sen. Eq⁹ aīo audienda
sūt īpitox ɔuitia: ⁊ ad hone
sta uadenti ɔtēpnēd⁹ ē ipe ɔtēp

tus. Cū diceret̄ cuidā sapiē
ti homines te contēpnūt: ait et il
los asini: s; n̄ illi asinos n̄
ego illos curo. Senē. Nō dū
felix es: si nō dū t̄ba derideat
te. Dm̄ nō hoiez timeat: qr
q̄ hoiez timet cito corruit. Pu
xxix. Vera mala: nō umbras
malor̄ fugiat. Vera mala st̄
pene future uite: umb̄ aūt
illor̄ st̄ pene p̄sētis uite. Sap.
v. Oīa trāsierūt tāq̄ umb̄. De
triplici ordinatiōe ūtutum
Sequit̄ de ordinatiōe Ca. ix.
uirtutū. Possum̄ aūt distigu
ere triplicē ordinatiōez ūtutum.
s. ordinē platiōis: ordiez meito
rie opatiōis: et ordiez repara
tiōis. In ordiē platiōis: p̄ma
s. ūt̄ē fides. qz ē dicēda st̄:
q̄ st̄ fidei. In ordiē meitoie
opatiōis / pōr caritas: qr̄ illā
ipans. In oī ē opatiē ordina
ta / p̄mū ē amō siue desideriū
finis: et ex illo st̄ medie opa
tiōes / ut apparet ī edificatiōe
dom̄: ē cā ē amō ī habitatiōis:
ex q̄ amore nō solū ē edifica
tiō: s; ea q̄ ad edificatiōez iuāt̄:
ut ī q̄statō opariōr̄. In opā
to g° meitorie / pōr et p̄ma
palis ē caritas: et p̄mo mouēs.
Fides ū deseruit ei tāq̄ lucernā
p̄ferēs: ostēdēs qd et q̄lr op
ari debeat. Illuīnatō ē adiu
toriū, ē ī corpore: et illuīnator
adiutō et nō p̄ncipalis opatō.
In ordine ū reparatiōi / pōt ī
ūtutibꝫ: effect̄ uidet̄ ēē hūi
litas. Si ē oīs pecāi ītiū ē
sup̄. Ecc. x. Oīs correctiōis ī
itiū, ēēt humilitas. Huic cōso
nat q̄ reparatō humani gn̄is:
doctrinā suā īchoauit ab hu
militate. Mt̄. v. Bn̄i paupes
spū: glo. Paupes spū: dicū
tur humiles. Caritas ī ēs ūtu
tes q̄ ordināt ad dm̄: pōr ē fi
ni. s. dō q̄ hēt, p fine et p matia.
Diligit ē dm̄ ꝓ se: cū fides
finē uideat / et spes illuc ten
dat. Est ē fides ī scāitō: sicut
timō ē fuga: caritas ū ē uni
tas cū fine. Vnde cū finis sit
bonū optimū / et a fine hēat
q̄ sit bona illa q̄ st̄ ad finē. Ca
ritas p̄mo hēt bonitatē ī t̄ ūtu
tes: et p eā hn̄t cete bonitatē:
et s; hoc ītelligēdū ē qd dic̄ glo.
sr̄ ī. j. th. j. Qr caritas ē radix
oīū bonor̄: s. ī q̄m st̄ bona. Sic̄
ē radix humorē mictit ad

ramos: sic caritas bonitatem
ad opera ceterarum uirtutum. Aug.
Sicut radix omnium malorum est cu
piditas: sic radix omnium bo
norum est caritas. Humilitas est
potest dici radix omnium uirtutum
secundum aliam proprietatem, quia radix est
pars arboris infima, terre ad
herens. Sic humilitas in infirmi
tate sua considerans: sub omnibus
se collocat in loco infimo. Fi
des etiam radix potest dici: quia
radix in arbore quod os in ani
mali: per radicem ingreditur ad ar
borem eius nutrimentum. Sic per fidem
ingreditur ad animam: bona spe
randa et amanda. Infima pars
radicis humilitas: media eius ca
ritas: suprema pars eius fi
des. De iiii uirtutibus quomodo se
habeant ad ceteras et primo de
Hsci est prouidendum fide. C. x.
meditationes disponentes
ad ceterarum uirtutum operationes. Ver
bi gratia. Meditatio magnitu
dinis diuine misericordie: disponit
ad spem uenie. Meditatio diui
ne liberalitatis: ad spem glorie.
|| diuine Meditatio altitudinis omni alti
altitudini supereminenti: ad di re
uerentiam. Meditatio diuine sa
pientie omnia que agit lucide
uidentis: disponit ad sanctam ue
recundiam. Meditatio magnitu
dinis diuine dulcedinis disponit
ad sanctam exuriem. Meditatio di
uine bonitatis qua amore est
dignissima: disponit ad amorem dei.
Ad dilectionem proximi disponit me
ditari: quod est speciale preceptum
christi. Ad amorem scripture sacre
disponit meditatio auctorita
tis et utilitatis ipsius: quibus omnes
alias scripturas excedit. Est
enim actor ipsius et doctor spiritus
sanctus: ad quem pertinet illud. Ego
ex ore altissimi prodiui. Est
etiam maxime utilitatis. Ysa.
xlviii. Ego dominus deus tuus docens te
utilia: docens sobrietatem et iusti
tiam: docens prudentiam et uirtutem:
quibus nichil est utilius hominibus in hac uita.
Ad temperantiam respectu bonorum
temporalium que sunt minima bona:
disponit meditatio internorum et
eternorum bonorum que sunt magna bo
na. Gregorius. Uilescunt temporalia: cum
desiderantur eterna. Ad patientiam
et alias partes fortitudinis di
sponit meditatio dominice passi
onis et futurorum malorum: que sancti
per transitoriis malis euadunt.

Et meditato p'mij. c. e. Co
sideratio p'mij: minuit ui
flagelli. Ro. xiij. Non sunt
condigne passiones huius t' ad
fu. gl'am q re. i nob. Ad humi
litatem et obediam: disponit hu
militas et obedia x. phi. ij.
Hoc e sentite uob: qd i x ihu.
Aug. Medicina timoris tpis:
e humilitas x. Erubescat ho
ee supbus: qa humilis factus
e ds. Ad opa pietatis dispo
nit meditari qa paup corpo
ris x mbru sit: et q xps s
reputat fieri qd paupib
fit: et q i extremo iudicio spa
lit d opib pietatis discep
tatio sit facienda. De ordie
Caritas e opi caritatis. xij.
bus ceterarum ututum bonita
tem puidet. Attendenda e aut di
lectio di i nob meditatione a
moris: quem ds exibuit nob.
Sic ig's no meli accendit
igis: ita n amor meli amo
re. Attendenda e et di dilec
tio lignis bnficior diuinor
et gnaliu et spaliu: q a do
recepim. Ut ex feruenti di a
more abundantia bonor op
u pfecte pcedat: ita ut i

nob locu no heat pigritia
ul negligentia seu fastidiu.
Nec amor uane laudis l
uane glie n alicui tre e
molumenti ambitio: carita
tis op pripiat et s usurpet.

Impossibile e de amara radice abi
tiois: suauis fruc
tus pdeat carita
tis.

De ordie humilitatis. C. xij.

Ad humilitatem ptinet ut ho
pssus sit ruina: ut ipa
ra paratio i tedat. Si desit
gra ut locu ei puideat si
ruina i mineat: ut ipa se
opponat: et ut confitio spu
ali stabile fundamentu ponat.
B. Sola ut humilitatis: lese
e repatio caritatis. Humilitas
pcorde ad nichilu adducat:
ut se nich reputet et i ualo
re et i utute. Ex hoc nichi
lo fit recreatio: sic ex nicho fac
ta e creatio. ps. Cor contritu et
humiliatu: ds no despiciet.
Et itu. Cor mundu crea i
me ds. Creatio mundi cordis:
fit ex nicho humilitatis. Hu
militas aut cor euacuat:
et locu gre pparat. Jac. iiij.
Humilib aut dat gram. iiij. Re.
iiij. Vasa uacua replet he
liseus. No patit na uacu
u qn illd i pleat: nec gra

cor̄ humile: quoniam illi se infundat. Humilitas nō solū ē grā: sꝫ etiā receptaclm grāꝝ. Humilitas grāꝫ aurit: ut uas iclinatū. Eccē. xiij. Humiliare deo: expecta manū ei. s. largientis. B. Semꝑ solet ēe diuine grē familiaris humilitas. Ruine iminēti se oppōit humilitas. Quia sꝫ B. Omī idifferēt psone: humilitas q̄dā turris fortitudīs ē a facie inimici. Aug. Solus uicit q̄ de se p̄sumit: solus uicat q̄ de se nō p̄sumit. Humilitas ideo triūphat: qꝛ deus i ea pugnat. Vere humilis acq̄rit deo gliaꝫ q̄ ē uictoria: ꝛ ideo p ꝯseq̄ns sup eū ē pugna: de ē ē pugna ꝛ glia. Humilitas nouit dicē: dominꝰ uirtutū ipse ē rex glie. Humilitas ī fundamēto spūali edificij: stabilitatē puidet. B. Bonū quoddā ac stabile fundamētū humilitas neqꝫ si nutat illa uirtutū aggregatio nō nisi ruina ē. Aug. Cogitas magnā fabricā ꝯstruerē celsitudini: de fundamēto prius cogita humilitatis. De ordine

Sequitur de timoris. C. xij.

Ordine timoris deo ad ceteras uirtutes: quē spūs sc̄s posuit p̄ncipiū ꝛ radicē sapie. ps. Initiū sapie timor dñi. Eccē. j. Radix sapie: ē timē dñi. Et nota q̄ cū sapia sit saporē uirtutiꝫ ꝯdita scīa: duo ptinēt ad sapiaꝫ: s. cogitatio ꝛ affectio. Quantū ad cogitationēꝫ: timor ē p̄ncipiū sapie. Primo qꝛ mūdat cor. Vn̄ ecc. j. Timor dñi: expellit pccm. Mūdato ū corde: fiat oculus cordis uidē clarius. B. Sincero oclo ueritas pꝫ. Sc̄o qꝛ cū sit fuga mali fugit ꝛ cauet errorē: q̄ ē malū rōnis. Hō timoratus nō leuit ēdit q̄d a rone accipit: sꝫ diligēt examinat. Tertio qꝛ repellit ocē negligētiā aī. Eccē. x. Qui timet dñm nichil negligit: cauet negligētiā studio: ꝛ pdiligēs studiū i sapia pficit. Quarto. Quia timorē sup expellit qui susceptionēꝫ sapie ipedit: ꝛ humilitatē i ducit q̄ ad sapiētiā disponit. B. Superbo oclo ueritas nō uidet. Pu. xj. Vbi humilitas

ibi sapia. Quātū ad sap
rē timor ē pncipiū sapiē: q̄
ē pma affectō. pmo ē oz
aīe desipe mala: ut postea
ei sapiat bona. B. Bñ ini
tiū sapiē timō dñi: q̄ tūc ds
pmo aīe sapit cū eā afficit
ad timēdū: nō īstruit ad sa
ēdū. Timō aiētas ūtutes
purificat: opa eoz sētāt.
Sicād mali ī eis īueīt statī
cōrugit: & tuta ptmesat.
Job. ix. Verebā oīa opa mā.
Qui hīt timorē dñi sēp timet
ne faciat parū: plus eligit
abūdare: q̄ deficē. Ecc. xl.
In timore dñi nō ē minora
tio. Timō & cētās ūtutes ɔ
s̄uat. Jerō. ī eplis. Timor
ūtutū custos ē: securitas
ad lapsū facilis. Timō ū
tutes ɔpmit ne euanescāt.
Ecc. xxviij. Nisi ī timore dñi
tenueris te istāt: cito sbū
tet dom' tua. Timō declinat
picla. Pū. xvi. In timore dñi
declinat a malo. De claust
lis dz hīe ī desidio manē

Sed q̄ de dnatre ī monasterio
cū respectu locoz. xiij.
Ad q̄ ptinet ut q̄ ī religiōe
ē nō uelit leuit de monaste
rio egdi: manē ī monasti
o ī desidio hēat: egredi ū
ī patiētia si obediētia ul' ca
ritas ul' pietas hoc reqrit.
Discāt uiri religiosi p mū
dū sīn necessitate: sīcē deo pla
cet, ñ ipm decet: ñ ei secu
rū ē. Ad pmū ptinet illō
Je. xiiij. Dilex̄ moue pedes
suos & nō qeuit: & dño non pla
cuit. Stabilitas uiz reli
giosū decet: que ē qi qda
ymago etnitatis. Sen. Po
st argumtū mntis ɔposite:
extimo posse ɔsistere secū
moueī. Vir religios' q̄
ī claust manē nō pōt: fre
q̄nt ī mūdo piclitatur. Se
mei dū mas̄it ī ierl'm uix̄:
pōq̄ exijt inde occisus ē. iij.
Re. ij. Et dina filia iacob
egressa curiose ut uideret
mulieres regionis illius:
rapta ē & corrupta. Gen.
xxxiiij. Dina rōne sexus
īfirmi sigificat claustralē
mte īfirmū q̄ de claust
egredit: & dū mūdi ɔcupi
scibilia curiose ɔsiderat:
amore eoz rapit & corrūpit

Ad primū.

Ad secūdū.

Piscis ex aqua protractus non diu uiuit. ysa. l. Computrescent pisces sine aqua: et morientur in siti. Claustralis dum est in claustro bene ordinatus habet uerba sacre scripture: quibus uita ipsius spiritualis conseruatur. Cum autem discurrit per mundum: aqua ista mutatur in sanguinem. scilicet in uerba scandala: et sic occiditur. Corrumpunt enim bonos mores: colloquia mala. j. cor. xv. Abel egressus in agrum: occisus est. Gen. iiij. Simile accidit claustrali innocenti: de claustro egredienti. Claustrales inquieti: sunt sidera erratica. Sidera uero ista erratica: aliquando fiunt sidera cadentia. Postquam enim discurrendo per mundum delitijs mundanis assueuerunt et asperitas religionis eis in dissuetudinem uenit: redeuntes ad claustrum claustralis uite asperitatem substinere non possent: et apostate fiunt. apoc. xxuij. Cadent stelle de celo. Stella de celo cadit: cum claustralis celestem conuersationem deserens: ad seclm redit. Coruus ab archa egressus ad archam non est reuersus: Cadauibus enim est inllectus. Sic claustralem

per mundum discurrentes: aliquando amore deliciarum carnalium detinentur. Claustrales mundo familiares. sunt sicut aues ciuitatenses. que facile capiuntur. Viro religioso expedit non solum ea que sunt mundi relinquere: sed etiam obliuisci. Phil. iij. Que retro sunt oblitus etc. Sen. Ut animum tuum possis continere: primum corporis tui fugam siste. Interrumpenda non est quies: sed uite preteritis omnis obliuioni intendum: et oculos siue aures assuescere sanioribus uerbis. Quocumque processeris: que renouant cupiditates suas e occurrent. Ad quietudinem monet apostolus. j. thes. iiij. Rogamus fratres ut operam detis: ut quieti sitis. Item. ij. thes. iiij. Scitis quemadmodum oporteat imitari nos: quoniam non inquieti fuimus inter uos. Maxime autem omnes nouitios esse quietos: et non cito egredi de monasterio. Luc. ultimo. Sedete in ciuitate: donec induamini uirtute ex alto. Sapiens. Nascendi hanc legem natura fecit: ut maiora animalia uisceribus parentum diutius continerentur. Sic multum claustralis proficit:

si diu moratur in claustro antequam
exeat. De ordinatione animi quo
Ordinatio est ad locum orationis. xv.
animus respectu locorum mo
nasterii. Ordinatio est animus quo
ad locum orationis: locum correpti
onis: refectoriis: dormitoriis et
locutoriis. Ad primam ordina
tionem pertinet: ut qui in religio
ne est ad locum orationis magnum
amorem habeat: et ei maiorem re
verentiam exhibeat. Amare debet
domum istam tanquam domum patris
celestis: ubi ab ipso beneficia
recipit. Locus est enim eruditionis:
locus propitiationis: locus re
fugii: locus divini solatii.
Ignorans ibi eruditur: non
solum exteriori eruditione pasto
rorum ecclesie: sed etiam divina in
spiratione. Ysa. ii. Venite ascen
damus ad montem domini et ad domum
dei iacob: et docebit nos vi
as suas. Cum deest humanum
consilium: recurrendum est ad divi
num in loco orationis. ii. paral. xx.
Cum ignoremus quid agere debeamus:
hoc solum habemus residui: ut ocu
los nostros dirigamus ad te. Pec
cator ibi veniam suscipit. ps.
Suscepimus deus misericordiam tuam: in me
dio templi tui. Ad hunc locum
fugere debere: qui ab hoste
invisibili fortiter impugnatur. Sicut
tempore guerrarum homines confugiunt ad
munitiones. Gen. xxviii. Ter
ribilis est locus iste ait iacob:
terribilis demonibus. Locus solatii
est ei qui expectat consolationem
israel. Que consolatio est indignis:
qui sectatur consolationem esau.
s. carnalem. In templo recepit
symeon consolationem. luc. ii.
Ad ordinationem istam pertinet:
ut claustralis ad locum orationis
libenter veniat: invitus recedat:
et horis statutis illuc venire
non differat: ante completionem of
ficii sine necessitate non exe
at. Ad locum orationis spiritus
sanctus homines adducit: spiritus ma
lignus ante tempus eum educit. Syme
on venit in spiritu in templum. Luc.
ii. Legitur dyalagorum. li. ii. quod
quidam monachus ad orationem
stare non poterat: sed mox ut
fratres ad orationis studium inclinas
sent: egrediebatur foras. Cumque
beatus benedictus venisset ad il
lud monasterium: et constitu
ta hora expleta psalmodia
sese fratres in orationem dedissent

uidit uir scs q eunde mo nachu quda niger puerul foras p uestimti fimbia ext hebat: au sps dya assupse rat. Ad amandu locu ora nis/ monem ex saluatoris: q qn ueiebat ierlm. pmo i bat i templu. m. xxi. Ingressus urbe pmo templu adiit. glo. Das for religiois. Criso. pptm erat boni filij/ ut ueiens p mo ad domu curreret patris: recedentib parentib ipe i templo remansit: et mat qn qreret de hoc ait. Quid e q me q rebatis. De reuerentia loco

Loco orois: orois exibeda. xvi

L magis e exibeda reuerentia Non e legim xm tanta ira pzelu ondisse: quanta ondit cu ui dit q templo debita reuerentia no exibebat. Jo. ij. tunc ipletu e illud ps. Zelus dom tue come dit me. Multis de causis ex hibeda e reuerentia loco orois Pmo: qr a do ihabitat. ps. Scificauit tabnaclm su. al: ds i medio e. manebit. Po stq iacob pdit ee dnz in loco u iacebat: expauit et ait. Qua terribilis e locus iste.

Non e solu terribilis e hosti b iuisibilib: s et hoib i g dictib. Maiestas e di i habi tatis: timore reuerentie de eis i aitere. Scdo: qr ab anglis fre qntat. Vnde iacob uidit an glos ascendentes et descendentes: i loco u dom di erat edificata. Spalr dicut sci: anglos ad ee cu missa celebrat. s. g. Quis fidelu dubiu he possit ut ipa i molatois ad sacerdotis uoce celos apiri: atq i illo ihu x misterio anglo choros ad ee: sumis yma sociari: trena celestib iugi: Tcio pp scos: ad quo honore dedicat e. Quij. pp sac q i ptinent: ut st scoz reliqe. Vo. pp opa excellen tia: q i agunt. Vj. pp di bn ficia: q i recipiunt. Vij. pp scitate: q i dedicatoe suscepit. Quinq ptinentia ad dcam reuerentia.

Ad reuerentia loco orois tia. xvij.

Ad exibeda. v. ptinet. Pmu e ut q astare dz i ospectu di: cordis puritate, puidat. Scdm e: ut qntu di pot offesa; ibi caueat. Tertiu e: ut a trenis cogitatoib et affectoib cor ex pediat. Quartu e: ut trena

opa ibi nō agāt. Quītū ē: ut disciplina oīmoda can tādo et psallēdo suet. Ne cessaria ē puritas uiro reli gioso: ut scīs añ scīz assist: et īmaclat añ īmaclatū. Ti mōū ē illō qd̄ pse et maxi me displicet dō: s. peccm̄ añ ɔspectū dī hīc. Abac. j. Mū di sūt oculi tui ut nō uideāt malū: et ad iniq̄tatē aspicē nō potis. Eplē. j. Elegit nos dās: ut eēs scī et īmaclati ī ɔspectu ei. De ɔ̄rio ɔq̄rit dō ysa. xlv. Popul q̄ ad iracūdiā puocat me: añ faciā mā sēp. Ad cōdis puitatē mltū ualet: si finis dī ī specło scēp ture sac̄ faciē aīe freq̄nt a spiciat: et ad lauac̄ ɔfessio nis freq̄nt recurrat. Fuit ē lauatoīū añ tabnaclz dñi specła mulierz hñs: ī q̄b īgsuri tabnaclz: maclās uidētes eas lauabāt. Gñ. Specła st dī p̄cepta: ī q̄b aīe scē se sēp aspiciūt: siq̄ st ī eis fedi tates dephēdūt. Cañ. vj. Ocu li ei sic colūbe sup riuulos aq̄r: q̄ lacte st lote. Lacte lo ta ē aīa: cādorē lacteū hñs.

Ierō. Inpossibile ē q̄ neq̄t dō placē sicq ei placeat igrat: fieri p ut obsecānti uoto ofēdat: sicq̄m obseq̄ delrat añ nō diuic. Freq̄ntāda ē ɔfes sio: ut cōdis puritas. B. ī eplis. Audi cui places ama uitē places: ama ɔfessionē: si affectas decorē. Cōfessioī īngitr̄ decō. Ps. Cōfessio et pulcritudo ī ɔ̄ ei. Modū ē ɔfi tēdi oñdit. B. dicēs. Oīe qd̄ remordet ɔsciaz ɔfitē huilr: pure et fidelr. Ad huilitatē ptinet: ut cupā tuā et ī hys q̄ ɔmisisti et ī hys q̄ obmisi sti huilr recognoscas: et mis ū statū ad q̄ peccm̄ te redux agnoscas. Et ut ītelligēs q̄tū dī grā sit t̄ necessaria: eaz desideres et q̄ras. Adduxē te pecc̄ ad nichilū. Ps. Ad nichi lū redact sū et nesciui. Ad nichilū ī q̄. q̄tū ad ualorē et ūtutez. Ie. ij. Quā uilis facta es ni mis ītrās uias tuas. Hui litas uas cōdis īclinat: ut dī graz recipiat. ī ps. Cōr ɔt tū et huiliatū dās nō despiciet Pura dz eē ɔfessio sine fal sitatis admissione: sine

pecca defectione: sine sui ex
cusatione, vel commendatione: sine
alteri malitiosa accusatione et
sine corrupta intentione. Ad fi
delitatem pertinet, quod his quod con
fitetur fideliter dei negotium agat:
peccata sua manifestans ad dei
gloriam et sui confusionem. Est enim
confusio adducens gloriam. ps. Dixi
confitebor adversum me iniustitias
meas domino: et tu r. et c. Ad fi
delitatem etiam pertinet: ut de effec
tu et utilitate sacramenti veram
fidem habeat. Cordis puritatem re
quirunt: et oratio et dei laudatio. Mul
tum enim valet cordis puritas: ad
hoc ut oratio exaudiatur. ps. Ini
quitatem si aspexi in corde meo: non
exaudiet deus. glo. Oratio pura
celum intrat: et impetrat. Unde super
illud ps. Intret oratio mea in con
spectu tuo. dicit glo. Virtus magna pu
re orationis hic notatur: quod quasi
quaedam persona ad dominum intrat et mandata
tum peragit: quo caro pervenire
nequit. Laudatio etiam divina:
puritatem requirit. Ecc. xv. Non
est speciosa laus in ore peccatoris.
ps. Peccatori autem dixit deus:
quare tu enarras iustitias meas:
Dei laudatio: est angelica o

peratio. Unde angelicam puritatem
requirit. ps. Beati qui habitant
in d. t. domine: in s. s. la. t. Opera
tio ista deum honorificat. Secundum
illud. Sacrificium laudis hono
rificabit me. si tamen ipsa non sit
honorata: ut si ab ore pol
luto egrediatur. Multum ca
venda est offensa dei in loco ora
tionis. Valde enim pusillum est ibi pro
vocare dei iram: ubi recipitur eius
misericordia: ibi committere dei offensam:
ubi recipitur eius gratia. Valde cul
pabilis est qui regi glorie: in loco
glorie contumeliam non timet infer
re. Locus glorie: est locus orationis.
ps. Domine dilexi decorem do
mus tue: et locum tabernaculi glorie
tue. Decet regem glorie: ha
bitationem gloriosam. Reg. xvi. Nichil
erat in templo: quod non auro te
geretur. Item decens est ibi agere opera
quibus deus glorificetur: ut est oratio:
adoratio: peccatorum nostrorum confes
sio: et dei laudatio. Consueve
runt pauperes multum honora
re personas sublimes: quando se de
clinant ad se. Multum gratiosa nobis
dei maiestas glorificanda est:
quod ad utilitatem nostram domum
dignatur eligere in qua nobis cohabi

tet. Vñ ē huic uili ūmi
culo q ds cū eo uult habi
tare. ¶ Cor ē ꝛ expediēdū.
a t̄renis cogitatioīb; ꝛ af
fectioīb;. Exo. iij. Solue cal
ciamītū tuū de pedib; tuis:
locus ē iste ī quo stas t̄ra
scā ē. B. Cū ad adorādū si
ue ad psallēdū ī ecc̄ ītueris:
fluctuātiū cogitationū tu
multū exteri⁹ relīq. Cuiūq;
oīu; exterioꝝ penit⁹ obliui
scē: ut soli dō possis uaca
re. Fieri ē nō pōt ut cū
dō loqē: q cū toto ꝛ taceꝭ
fabulat. Intēde g⁹ illi q ī
tēdit tibi: audi illū loqn
tē tibi: ut ꝛ ipē te audiat
loqntē s. ¶ Cauēdū ē ꝛ ne
ī loco oīōis: opa t̄rena a
gāt. Aug⁹. Nemo ī orato
riū aliqd agat: n̄ ad qd
factū ē. uñ ꝛ nom̄ accepit.
¶ Ad disciplinā ī cātādo ꝛ psall
ptinēt ea q tāgit. B. sup
Cañ. hijs ūbis. Immolā
tes hostiā laudis: ꝛ reddē
tes uota nr̄a de die ī diē
Curei⁹ oī uigilātia uigē
sēsū usui: affectōnē sēsuj:
exultatiōē; affectuj: grā
uitatē exultatiōi: huīlita
tē grauitati: libtatē huīli
tati. Sēsus g⁹ uigēdus ē
usui. i. psalmoꝝ ītelligē
tia: cū actētiōe plationis uo
cis. Vñ sup illd ps. psalli
te sapiēt. Dic glo. Nemo
sapient fac: qd nō ītelli
git. B. Cib⁹ ī ore: ps ī corde
sapit. Ad negligat aīa illū
terere dētib; ītelligētie: ne
si forte ītegrū glutiat: fru
stret palatū mīus sapore dul
cioni sup mel ꝛ fauū. Iste iū
gēd⁹ ē affect⁹ sensui. B. Aūq intelliges
dauid: ton ipsa expiētia ipoꝝ
psalmoꝝ īduens affectū. Da
uid ītelligat ī illo psalmo
dn̄e ne ī furore: qr affectū
timoris īduerit: ut ad ītuī
tū illi⁹ furoris quē ī die illa dō
exercebit ꝯtmiscat. Jerō. Qo
ties diē illā cogito: toto cor
pore ꝯtmisco. Dauid ītelli
gat ī illo ps ds iudiciū tu
ū regi da qr districtiōē; ex
tremi iudicij timet: ꝛ ad
saluatorē. amorē magnū;
ht. Dupplia ē affectu da
uid potat ītrari ad illud
petēdū: s. timore dāpnati

onis. et amore salutis. Item ex ultatio iugenda e affectui. Ieron. Melior e .x. psalmorum cantatio cum cordis puritate. ac serenitate. et spirituali ylaritate: quam psalterij modulatio cum anxietate cordis atque tristicia. Item quia leuitas solet comitari exultationem: iugenda e grauitas exultationi. Ps. In populo graui laudabo te. Et quia uoces graues solent contempnere uoces leues: uel de grauitate sua uanagloriam querere: ideo humilitas iugenda e grauitati. Item quia humilitatem aliquando sequitur pusillanimitas: iugenda e humilitati libertas. que e cum cordis dilatatum e abundantia gratie: ut mere et uoluntarie faciat quod pro deo fac. ij. cor. iij. ubi spiritus domini ibi libertas. Psalmodia debito modo facta multum e fructuosa: quia spiritus sancti e preparatiua. Greg. Vox psalmodie cum per intentionem cordis agitur: per hanc omnipotenti deo ad cor iter paratur. ut intente menti uel prophetie misteria: uel gratiam compunctionis infundat. De dissolutione ca

Set notandum uendam in choro .xvij. que cum uiro religioso ubicumque sit cauenda sit dissolutio. specia

liter tamen e ei cauenda in choro: ubi ante deum stat et laudi diuine intendit. Unde iter duodecim abusiones claustri que abbas .B. assignat: dissolutio in choro ponitur. Sunt autem abusiones iste scilicet. Prelatus negligens. Discipulus inobediens. Iuuenis otiosus. Senex obstinatus. Monachus curialis. Religiosus causidicus. Habitus preciosus. Cibus exquisitus. Rumor in claustro. Lix in capitulo. Dissolutio in choro. Inreuerentia iuxta altare. Dissolutio in choro multum cauenda e quia offendit deos: cui laudi intendit: qui ex hoc probatur. Offenduntur confratres: quorum deuotio impeditur. Offenduntur angeli sancti adiuti psallentibus: qui per psalmos auscultant. in ps. Preuenerunt principes coniuncti psallentibus. B. super cantica. Psallentibus dignantur admisceri angeli solent. propterea attendite angelos cum statis ad orationem et psallendum: et state cum reuerentia et disciplina. Qui mittuntur ad nos propter eos qui hereditatem salutis acciperunt. et deuotiones ad deum ferunt: et cum ad nos referunt gratiam. Usurpes officium: quia consortium consortium. Laudem cum celi cantoribus in

comunē ducētes: ut potē ci
ues scōꝝ ⁊ domestici dī. Hoc
ē bonū ē, tū ꝑ releuatōs uite
p̄sētis labores: qui utiq; tole
rabiles nob̄ fiūt exultētibus
ī laude dī. Tū q̄ nil ita, ꝓ̄e
quēdā ī t̄ris rep̄sētat statū
celestis habitatōis: sicͤ alac̄
tas laudātiū dm̄. Idē. O si q̄s
hr̄et oculos aptos ⁊ uideret
qua cura q̄ue t̄pudio ī t̄ sūt
cātātib;. assūt orātib;. īst̄
meditātib;. sup̄st̄ q̄escētib;
ꝯdinātib; ⁊ paītātib; p̄st̄. Ag̃
scīt nimirꝫ sup̄ne potestatē
ciues suos: ⁊ ꝓ hys q̄ heredi
tatē capiūt salutis sollicitu
gaudēt. īstruūt, ꝓtegūt et
ꝯfortāt. Ꝗo dissolutiōez ī
choro hec ptinēt. s. oculoꝝ
euagatō. ris̄ ex defectu t̄ris
ꝓuocat̄: ītitatō alioꝝ ad ri
sū ꝑ aspectū ul' alr̄ fc̄ā. lo
cutō ī ordinata. p̄sūptio
cātādi aliud q̄ⁿ scⁱptū sit.
ul' alr̄ q̄ⁿ ceti cātāt. nimi
a uocis exultatō. modula
tō uocis studiosa ⁊ añosa.
Rep̄hēsibilis ē ī cātu dimi
nutō uocis fraudulēta. son

nolētia. festinātia: ludͧ et
rixa. Ꝗ Oculoꝝ euagatō
m̄tis euagatōez īdicat. Hu
go d̄ scō uic. Sūt q̄dā qui
m̄te uaga plana parietū
ꝑspicietes plustrāt: ⁊ aliud
cātāt aliud cogitāt. ī chp
ro sc̄ corpore: ⁊ ī foro m̄te.
Risus ꝓuocat̄ ex t̄ris defec
tu signū ē ītne malitie: sicͤ
⁊ dolor ꝓuocat̄ ex t̄ris ꝑfectu.
Qui uult a risu cauē. ab a
spectu t̄riꝫ oc̄los corꝑales
dꝫ cohibē: ⁊ oc̄los cordis in
dm̄ dirigē. Et q̄ ī choro loq̄
mū cū dō. ⁊ dī allocutōez ex
pectaꝫ, cessādūꝫ ē ab hūano
colloq̄o nil leuiꝰ ē ibi ꝑfe
rēdū. Aug. Qd̄ nō ita scⁱp
tū ē ut cantet̄: nō cātet̄.
Cauēda ē ibi nimia uocis
exultatō. Meliꝰ ē ⁊ utiliꝰ cā
tare ap̄te: q̄ⁿ alte. Apud
dm̄ alte cātat hūilitas: ut
cāt̄ eiꝰ de celo audiat̄. Ecc̄.
xxxv. Orō hūiliātis se: nu
bes penet̄bit. Hugo d̄ scō ui.
Timo ne sicͤ delectat̄ altitu
diē uocis: delectet̄ ⁊ elati
oē m̄tis. Idē. Differt musi

ca xpi: a musica dyā. Naz isti musica a uoce sublimi dū iacpit: xpi āt ab humili dū. Ille ait ponā sedē māz ab aqlone: et ero similis al tissimo. Xps ait discate a me: qr mitis sū et humilis cor de. Non decet uiros religiosos studiosa et curiosa uocis modulatō: nc eis expedit qr aīī deuotiōez impedit. B. Sepe uocē māz fregi ut dulcī cātare: magis delectabar ī uocis modulatōe: qz ī cordis cōpūctōe. Ds ū cuj nō ascēdit qcqd illicitū p pectus: nō qrit uocis leuitatē: sz cordis puritatē. Pponēda est dulcedo cordis: dulcedini uocis. Dulcis uox illa: ad qa altissīz uocē suā digtē ī clinare. Viro religioso cōtēpnēda ē delectō q ē sz auditū: sic delectatōēs que sūt sz alios sensus. Illa delectatōe frui sistēdo ibi: pfecte sobrietati nō uidet̄ cōuenire. etc. Cū blāda uox qrit̄: sobria uita deseri̇t̄. Aug. Cū accidit ut me āplī canꝰ qz res q cāitur

moueat: penalit̄ me peccasse pfiteor. Modulatiōni uocis ītēdētes: freqn ē poti uolūt placē hoib; qz deo. Hugo de sco uic. Sūt alij uoce dissoluti: qui uocis modulatōe glant̄: nec tm̄ gaudēt dono grē: sz et alios spnūt tumētes elatōe. Quāta ē leuitas uocis: tāta fōsitan et mētis. Cātāt forsitan ut placeāt populo: mag qz deo. Qui sic cātāt: nō cātāt ī choro cū m sorore moysi sz ī palatō cū herodiade: ut placeāt discūbētib; ul herodi. Tales uēdētes et emtes sūt ī tēplo: uēdut cātādi grāz et huā nā emtes gliaz: digni de tēplo a saluatore expelli. Studiosa uocis modulatō ad dī gliaz ptinē pōt: sic alia que ad decorē rez sacraz fiūt studiose. Infirmis āt et ī pfectis ualere pōt ad excitatiōez eoz: ī cōtēplatōe futurē iocūditatis. Tamē ut freqnē: nociua ē ipis cātātib; et maioris boni īpeditiua. Cauēda ē fraudu

lecta uocis diminutio: q̃a
lis ẽ ĩ eis q̃ p se cãtãtes
sonori cetis cãtãt. Cãtã
tes u͛ cũ aliis s͛ parcũt: a
cõi labore se subtrãũt: om̄
psalmodie ⁊ cãt⁹ sup alios
reliquẽtes: qd accidẽ solet:
q2 h̃oib3 mag̃ placẽ q̃ dõ uo
lũt. Nolũt ẽ ĩ cãtu cõi la
borare cũ aliis: cũ ĩ hoc nõ
appareãt h̃oib3. Modũ
psallẽdi ondit B. his u͛b.
Moneo uos dilectissimi:
pure sẽp ac strenue: diui
nis laudib3 ĩẽẽ. Strenu
e q̃dẽ: ut sic reuẽẽt ita a
lacẽt dõ assistatis. Nõ pigri:
nõ sonolẽti: nõ oscitãtes:
nõ pacẽtes uocib3: nõ p̃a
cẽtes u͛ba dimidia: nõ ĩ
tegra trãsilãtes: nõ fractis
⁊ remissis uocib⁹ muliebr
q̃odã balbutiẽte uoce sonã
tes: s3 uirili ut dign̄ ẽ so
nitu et effectu uoces sc̃i
sp̃us depromẽtes. Pure u͛o
ut nil aliud dũ psallitis:
q̃ q̃d psallitis cogitetis.
Nec solas dico uitãdas co
gitatões uanas ⁊ otiosas:
uitãde sũt ⁊ ille illa hora

⁊ illo loco: q̃as officiõ fr̃es
p̃ cõi necessitate freq̃nt̃
admictere c͡pellũt. Sz n̄c
illa q̃dẽ p̃fecto recape tũc
c͡siluerit: que forte pau
lo añ ĩ causto sedẽtes ĩ co
dicib3 legeratis. Salubr̃a q̃
dẽ sũt: s3 minime ĩẽ psal
lẽdũ salub͛r reuolutis.
Sp̃us sc̃s illa hora gratũ
nõ recipit: q̃cq̃d aliud q̃
debes neglecto eo qd debes
obtuleris. Cauẽd⁹ ẽ ibi iocus:
tãq̃ graue peccãm. B. Nõ
minus suspect⁹ ẽ m̃ iocus
q̃ ira. Cauẽda ẽ ibi maxĩe
rixa. Hugo. Noli ẽẽ frat̃
q̃ sathan: ĩẽ filios dĩ. Sa
than ẽ q̃ frib3 detrahit: et
maliuol⁹ insidiator q̃ magro
c͡dicit: ⁊ frib3 adu͛sat̃. Cui
⁊ ĩẽ tĩticũ pacis çiçania
seĩnat iurgioz. Intollera
bilis ẽ abusio ut ibi litiges
u͛ litigãtes recõciliari debes:
ut ibi augeãt̃ culpa u͛ dele
ri debet. De reuẽntia iux̃ altare. xlviij.

Sic multũ cauẽda ẽ dissolutõ ĩ choro: sic
multũ cauẽda ẽ ĩ reuẽntia
iux̃ altare. Ad exibẽdam

ar ibi reuerentiam. Primo monet preparatio quam sacerdos et ministri accessuri ad altare faciunt in ablutione manuum et oris. et ornatu sacrarum uestium et confessione. Inurbanum est illotis manibus. id est operibus ad mensam regis glorie accedere. Necessaria est accedentibus ad altare manuum puritas. cum secundum puritatem manuum deus retribuat. non secundum pluralitatem actionum. Aug. Melius est spiritualia penitus obmitti quam impure tractari. Puritas et oris necessaria est. cum in hoc membro magis indecens sit inmunditia. et cum hoc membrum sit magis diuino officio deputatum. Candor et innocentie cum ornatu ceterarum uirtutum in ministris debet splendere. Defectus uero siquis adest. humilitate confessionis debet suppleri. Bernardus. Apud dominum fratres ius habere non possumus. quia in multis offendimus omnes. Sed nec fallere eum possumus. Ipse enim nouit abscondita cordis. quanto magis opera manifesta. Nec resistere uiribus. quoniam omnipotens est. Quid ergo restat nisi

ad remedia humilitatis tota mente confugere. et quicquid in aliis minus habemus de ea supplere. Periculosum est appropinquare ad altare absque preparatione. ut figuratum est. Leui. xvi. Ubi dixit dominus moysi. Loquere ad aaron fratrem tuum. ne omni tempore ingrediatur sanctuarium quod est intra uelum coram propitiatorio quo tegitur archa ut non moriatur. quia in nube apparebo super oraculum. Nisi hec ante fecerit. tunc linea ueste uestietur. feminalibus lineis uerecunda celabit. accingetur zona linea. et cydarim lineam imponet capiti. Tunica linea pertinet ad candorem innocentie. ut sit scilicet absque nigredine malitie. Feminalibus lineis uerecunda celabit. quod ad continentiam pertinet. Zona linea ad sobrietatem. ut sit sine uentris ingluuie. Cydaris linea. ad intentionis puritatem. Reuerentiam et requirit sanctitas uasorum. quia cum mundicia tractari debent. ysa. lii. Mundamini qui fertis uasa domini.

Tertio reuerentiam requirit sacrosanctum corpus dominicum. ii. Re. vi. Inter

fect⁹ ē oc̄a tagēs archā dn̄i. Causā huī dicit eē fuisse: q̄ nocte p̄cedēti cū p̄pa uxore dormierat. Sic te meritatē illā sic puniuit dn̄s. Quanta pena dig⁹ est q̄ sin̄ reuēria ad diuinū corp⁹ accedit. Cui archa figura fuit. Exo. xxi. Sacerdotes q̄ accedūt ad dn̄m: sāctificēt ne pcutiā eos. Item reuērētiā re quit ministeriū āglor̄: q̄ mist̄s ecclie i altaris mist̄io assotiāt. Et q̄uia uix se p̄sita mag⁹ sit maifesta. Ma gis icaūs ē i puritas mistrorū ecc̄e: pūritati anglor̄ p̄sētiū oparata. Maxīe aūt cauēda ē ireuērentia: hijs q̄ corp⁹ dn̄i st̄ accepturi. Legit̄ ē i li. pasca sij q̄ q̄dā q̄ idig⁹ coīcat. n̄ bonitas x̄ ē iuidio oīa p̄tent gladiū suspēderet: z tēpora lē morte ut p̄mitāt remouēt: ab anglis ad hec deputati p̄ nit⁹ pimerēt. In reuētia nō solū i futuro: s; ē i p̄sēti puīt. Vn̄ ꝑ illd. j. cor. xj. Qui mādūcat z bibit idig̃ i. ẽ ma. z bibit. subdit. Jō i t̄ uos mlti i firmi z ibecil les: z dormiūt mlti. glō. In firmi febb̄ z alijs īfirmita tib; z ibecilles loga i ualitudie: z dormiūt. i. moriūt̄ morte corporali. In reuētia i sta: oparat̄ pecc̄o c̄astigēcū x̄. s; illd. Qui mādūcauerit panē z biberit calicē dn̄i idi gñ: reus erit corp̄is z sāguīs dn̄i. Ambsi⁹. morti⁹ x̄ pena da bit: i. ac si x̄ occiderit puni et.

De ordinatiōe ptinēte ad locū coreptiōis. xx.

Sequit̄ d ordinatiōe p̄tinēte ad locū coreptiōis. Ad hāc coreptiōem p̄mo ptiēt: ut is qui i religiōe ē corep tiōem mltū diligat. Multū ē amāda coreptiō z ab eo qui ē i seclo: s; ampli⁹ ab eo q̄ ē i claust̄. Quadruplici rōne amāda ē a q̄dā hoīe. Prima ē: q̄ corrigibilitas distiguit iter hoīes malū z dyā. Hō ē malus dū ē i hac uita. sic sceptibilis ē coreptiōis: dyā nō. Vn̄ i corrigibilitas: mlt tū assimilat hoīez dyā. Ecc xxj. Qui odit coreptiōem: uestigiū ē peccatoris. Sa rō ē: q̄ coreptiō ualde ogru it loco i q̄ sūt. In celo ē non

hu᷑ loci correptō: cū nulla
sit ibi pccā p pctio. In ifer
no u᷑ nō ē correptō possibi
lis: lȝ sit ibi multa pccā cor
reptō. Sȝ ī hac ualle mise
rie ē pccā correptō: et ē possi
bilis correptō. Ad hoc posuit
d's hoīeȝ ī hoc loco: ut sub
uirga disciplīne uiueret: et
mala sua corrigeret. Corri
gibilitas ē maximū bonū
psētis uite: ul' d maximis.
Hoc bono amoto: bonū eet
peccatori si natus nō fuisset.
melius eet ei canē ee aut
bufonē: q̄ hoīeȝ. Tertia
rō ē: q2 correptō multū ē u
tilis. Virga ē correptiōis
fructifera ē: q̄ significata
ē p uirgā illaȝ que ptulit
flores et amindolas. Nu᷑
xvii. Itē pu᷑. xxvii. Melio᷑
ē maifesta correptō: q̄ a
mor abscōditus. Eccē. xxix.
Virga atq3 correptō: tri
buit sapiaȝ. Quarta rō
ē: q2 defectus correptiōis
ualde ē noxi9 et piculosus.
Ubi deest correptō: ibi a
bundat pccā corruptō. Vn
q̄ odit correptiōeȝ: amare

uitet corruptiōeȝ. Pretera
q̄ hic nō corrigitur: ī fu
turo dapnatur. Exo. vii. Pro
iecit moyses uirgaȝ: et uisa
ē ī colubrū. Pu᷑. xxiii. Si
pcusseris eū uirga nō mo
rietur. Virga correptiōis
g̃utitur ī colubrū: q2 qui hic
nō corrigitur: ī futuro a spē
tib3 ifernalib3 cruciabitur.
Pu᷑. xv. Qui ī crepationes
odit morietur. Ecc. Qui
odit correptiōeȝ minuetur ui
ta: s. uita nē et uita grē. Pro
u᷑. xxix. Viro qui corripiē
tē se dura ceruice ɔtēpnit:
repētin9 supueniet ei ītērit9.
Amor correptiōis: signū
ē sapie. Pu᷑. ix. Argue sa
piētē, et diliget te. Ecc.
x. Vir prudēs et discipli
nat9: nō murmurabit cor
rept. E contrario aūt odiū
correptiōis: signū ē ī sipi
ētie. Qui odit ī crepatōes:
ī sipiēs ē. Insipiēs corrrep
tiōis grāȝ: reputat ī iuri
ā et ɔtumeliā. Iō uolēs ei
uicē reddē: si pōt diffamat
eū. eidē. ix. Qui arguit
ī piū: ipē s' maclaȝ gnāt.

Spalit autem amanda est correp
tio: ab eo qui est in religione. Unde
est locus correptionis: et
ad hoc ipso ingreditur eam: ut
mala sua corrigat ibi. In
corrigibilitas est spalis causa:
qua est aliquis a religione ex
pellendus: quando scilicet culpam
committere: et penam recusat
ferre. Gratia valde necessaria
est religioso: ad hoc quod bene
se habeat ad correptionem. Que
gratia si desit frequenter in pro
batione est nec in religione profi
cit: et vix ibi perseverat. Ad
amorem correptionis pertinet
primo: ut claustralis ad locum
correptionis libenter veniat. Lo
cus iste hostibus nimis est terri
bilis: scilicet demonibus et vitiis.
Demones locum illum: et me
tuunt et oderunt. Unde est frater
ca qua dyabolus ei suggessit humi
liter ei qui locum dei tenet o
stendit: et discipline humiliter
se subdit: dyabolus contrista
tur ac si ipse flagellaretur.
Legitur .ii. libro dyalagorum. Quod
cum beatus Benedictus quendam mo
nachum quem niger pueru
lus de loco orationis extra-
bat virga percussisset: anti
quus hostis ausus non est amplius
dominari in eius cogitatione:
ac si ipse percussus fuisset
ex verbere. Et sic locus correp
tionis dyabolo valde est exo
sus: sic spiritui sancto valde est
gratus. Peccata enim ibi ar
guuntur: et remictuntur. Ar
gutio vero et remissio peccatorum:
ad spiritum sanctum pertinent. Jo. xvi.
Arguet mundum de peccato. Li
benter ergo claustralis ad iudi
cium venire capituli: per quod
euasurus est districtum iudi
cium dei. Quod tamen multi non fa
ciunt. Ecc. xxxii. Homo pec
cator vitabit correptionem.
Item ad amorem correptionis
pertinet: ut claustralis liben
ter correptionem faciat siue
accusationem. Accusationem
vero sui ab alio fratrum patienter
sustineat: et correctioni
eius qui preest humiliter acquiescat.
Plus enim odire mala sua
quam mala alterius: et amplius
ea persequi. Suus dei vere
humilis sermo. Non vult
humilis predicari sed vilis re
putari: conscientiam magis quam

plectitur quam famam. Plus dili
git bonitatis veritatem quam nomen.
Et non solum illum qui peccat sed et
fratres qui assunt reputat volen
tes et valentes in firmitatibus
suis mereri ad minus orando:
et ideo infirmitates suas eis li
benter manifestat. Illos vero qui ac
cusant reputat obsecrantes
non persequentes: medicantes
non sagittantes. Ideo non irasci
tur contra eos immo patienter accusa
tionem sustinet: quod valde lau
dabile est. Augustinus ad Ieronimum. Cum
satis sit a te nudo vivere tam
in nullo quam in aliqua declinare: mul
to tamen est mirabilius et laudabilius
libenter accipere corrigentem: quam au
dacter corrigere deviantem. Atque
scire corrigentem signum est discretionis:
non acquiescere vero signum est stultitie
et pusillitatis. Pro. xvii. Plus
proficit correptio apud prudentem:
quam centum plage apud stultum.
Eccl. i. Perversi difficile corriguntur.
Perversus est: qui intellectu et affec
tu est corruptus. Et notandum quod in loco
correptionis: cuncta ordinate sunt
facienda. Multum est cavendum est
ne culpe augeantur que debent de
leri: et ne locus correptionis:

fiat locus corruptionis. Multum
cavendum est ei qui preest et qui iniusti
tias aliorum debet corrigere: ne iniu
ste agat. Cavendum est etiam qui ac
cusat: ne accusator eius sit ac
cusabilis: vel reprehensio sit rep
rehensibilis. Ille vero qui accusatur sic
debet se habere: ut eos quos ex suo scan
dalizaverat: humiliter et patientia
sua edificet: et non amplius scan
dalizet. Bernardus. A multis malis se
et nos liberat: qui correptus man
suete respondet: et verecunde ac
cusat: modeste obtemperat: humi
liter confitetur. Huic gratia anime in omnibus
me perfecto debitorem ministrum
et servum: tanquam dignissime domini nostri
sponse. Quomodo debet se ibi re
verenter habere: cum iudicium capituli
quedam ymago sit divini iudi
cii futuri. Non debet de defectibus
fratrum qui ibi manifestantur ridere:
sed eis compati: et pro eis orare.
Iustitiam eius qui preest: debet comi
tari discretio pietas et mansu
etudo. In eo qui accusat ap
pareat debet caritas et modesti
a. In eo qui accusatur: humilitas
et patientia et obedientia. Quod
discretio et mansuetudo necessa
rie sit in correptione: significa

tū ē ī hoc: q' ī archa cū ūga
fuerīt tabule testamēti ⁊ mā
na. In ūga ē ītelligit᷑ cor̄ep
tō: ī tabulis ū lex erat scripta
discretio: ī mañna mãsuetudo.
Pietas ū necessaria ē. Ignis ē
ãte dn: ī oleo misericordie. Glo.
Sed q̄ celi discretio: de ūtute mīe
necc̄ce ē ut ãtecat. Aug. Duo
st noīa hō: peccōr. qr peccōr ē
corripe: qr hō ē miser. Ps. Cor
ripiet me iust' ī mīa. ij. thes. ult.
Nolite q̄ inimicū existimare
illū: s; corripite ut frēz. Ad
discretiōez ei' q̄ pest p̄mo ptiet:
ut correptōez efficacē opus di
uinū ee ītelligat: ⁊ iō correp
tioi orōnē dz p̄mictē. Et sicut
deūt frēz correptū: dō īde dz gl'az
dare ⁊ grās agē. Ecc. vij. Con
sidera opa di: q' nemo possit
corrige quē ille despexerit. Con
siderādū ē que sit opa p̄pa di:
alt' ūtuti nō possibilia: ī q̄ que
correptō īueniet. Ad discretiōez
ā ei' q̄ pē ptinet: ut agnoscat
que culpe secretō: que maīfeste
sīt corrigēde. Occulta culpa se
crete corrigēda ē: maxīe si ī fa
mā gn̄at. Mt. xviij. Si pecca
uerit ī te frē tuus: corripe eū.

ī tē te ⁊ ipm solū. Maīfesta
culpa: maīfeste ē corrigēda. j.
thi. v. Peccantes corā oībus
ãrgue: ut ceti timorē h'eāt.
Quod dī corā oībz: referēdū ē
ad p̄ncipiū ⁊ ad ūbiū. Isydo.
Maīfesta pccā: nō st occulta
pūgatōe pūgāda. Palā ē ãrgu
endi st quj palā nocēt. Ut dū
apta obiurgatōe sanāt᷑. hy
q eos imitādo deliquerāt: cor
rigāt᷑. Ad discretiōez ei' q
p̄est ptinet: ut agnoscat cuj l'
qñ debeat pãce ul' punire. Cū
pãce ⁊ punire sīt ɔ̄ria: ⁊ ɔ̄
rioz sit eadē disciplia. Quj
nescit pãce: nescit punire.
Glo. Siue plectēdo siue pãce
do huī' solū bn̄ agit᷑: ut uita
hoīuz corrigat᷑. Attēdēd' ē stat'
p'z q̄ corrigūt᷑. Quia nō sanat
oculū: q̄d sanat calcaneū. Cū
ueterano spūti' ē agēdū. Senēj.
thi. iiij. Seniorē ne īcrepaue
ris: s; obsecra ut patrē. Quj
nō possūt lenitate corrigi: duro
re sūt corrigēdi. Aug. ad boni
fatiū. Pudore ⁊ lib'tate lib'os
retinē: sancti' ee dco q̄ me
tu. Et subdit. Hoc dicē uez
ē: s; sic meliores sūt q̄s diti

git amor: ita plures sunt quos co-
rrigit timor. Ysydorus. Qui
blando verbo castigatus non cor-
rigitur: acrius necesse est ut ar-
guatur. Cum dolore enim abscinden-
da sunt: que leniter sanari
non possunt. ¶ Item mansuetudo
necessaria est in correptione. in ps.
Supervenit mansuetudo et cor-
ripiemur. Seneca. Vicia animi sicut
vitia corporis: leviter curan-
da sunt. Gala. vi. Vos qui spiritu-
ales estis: instruite huiusmodi
in spiritu lenitatis. Considera te
ipsum. ne et tu tempteris. Augustinus
scies enim infirmitatem propriam: atque
compatiens aliene. Et in mansu-
etudine corrigit. Ps. Sciant
gentes quoniam homines sunt. Eccl.
xxxi. Intellige que sunt proxi-
mi ex te ipso. Glo. Omnipotens
deus idcirco principem apostolorum
permisit cadere: ut in culpa
sua disceret qualiter aliis mi-
sereri deberet. Super omnia autem
cavendum est ei qui preest: in lo-
co correptionis ne ira ei dominetur.
Ira enim furor brevis est: que et au-
fert iustitiam. Iac. i. Ira vi-
ri iustitiam dei non operatur. Ira
discretionem minuit: quia ipse

dit ira animum, ne possit cer-
nere verum. Ira misericordiam aufert.
Prov. xxvii. Ira non habet misericordiam.
Ira contraria est mansuetudini. Man-
suetudo enim temperantia est in ira-
scibili: sicut sobrietas et contin-
entia in concupiscibili. Ira vero est
privatio irascibilis. ¶ In ac-
cusante vero debet caritas appa-
rere. Virga enim correptionis: pro-
cedere debet de radice iesse. i.
de incendio amoris. Illos libe-
rius debet accusare: quos am-
plius amat. Apoc. iii. Ego
quos amo: corrigo et casti-
go. Sunt aliqui qui illos maxime
volunt corrigere quos vi-
dentur non amare. quorum cor-
reptio ab hiis quibus adhibetur
non reputatur correptio: sed per-
secutio. Modeste etiam
accusare debet alium: quam se ipsum.
ii. thi. ii. Servum dei oportet esse pa-
tientem: cum modestia corripi-
entem. ¶ In eo qui accusatur
humilitas et patientia debet
apparere: et erubescibilia sua
humiliter et patienter audiat.
Apparere etiam in eo debet obedien-
tia: ut in susceptione disci-
pline patienter obediat. Si

ē uix' vbū capiens fabcan
to fabri et citharizando ci
tharista suo. ita audiēdo
erubiscibilia nr̄a et que
nob displicēt: patiēdo hu
miles et patiētes efficiam.
Si û uideat ei q̄ accusat
qd ille q̄ p̄est min bn̄ se ha
beat. ad memoriā redu
cere debet qd saluator nr̄
patiēciā huit qd eū pilat
iniuste iudicauit: et qd a
militib iniuste flagellat
fuit. W. Stat ihs an p̄si
dē capite iclinato. demis
sis aspectib. multo placi
to. smone raro. parat
ad obprobria: pmtus ad
ubera. Alix i capl'o maxi
me cauēda ē: que i t̄ abu
siōes claustri numerāt. Ad
eā uō cauēdā nihil ualet si
hij q̄ inocētes et maioris p
fectiois sūt taceāt: et eū
q̄ p̄est p se respōde pmictāt.
De hoc ex̄ habe. Luc. vij. Ubi
obscāte phariseo maria
tacet: et saluator p ea respō
det. Et itē. x. Martha accu
sante mariā, illa tacet: et
dn̄s p ea respōdet. Hoc aūt qd

ille q̄ p̄est p inocēte iniuste
accusato nō loq̄t. aliq̄n ex
casio ē qd inocēs prosequāt:
et lix i de orit. De ordinatiōe
ptinēte ad locū refectōis. xxi.

Sequit de ordinatiōe p
tinēte ad locū refectōis
ad quā ptinet: qd claustra
lis cibū corporis ad subste
tatiōē, nō ad delectatiōē
q̄rat. Cibū û spūalē ibi nō
negligat. Cib exqsitus:
nō cgruit desto claustri.
Unde quietent i t̄ abusiōes
claustri: numatur cib exq
situs. Quod claustrali appo
nit: disciplinate sine mur
mure cū gr̄az actōe debet
sumē. Reqre sup. ij. libro.
De ōdinatiōe ptinēte ad locū dormi

Sequit de ōdina tatōis. xxij.
tiōē ad locū dormitōis
ptinēte. Ad quā p̄mo p
tinet: ut caus'lis i statu
pictoso nō dormiat. Scdo ut
lecti mollitiē nō q̄rat. Tē
tio: ut nud' nō iaceat. Quar
to: ut pig'do ei sopnū nō
imictat. Quito: ut pigri
tia cū i lecto nō detineat.
Vj: ut nō brutalr dormiat

Diu: ut sopn i ordinat: te
p opotunu excitijs spualib
no ipediat. Nō ē secur ob
dormire i potestate dya: s. i pec
cato mortali. Sup illo ps. Im
missiōes p anglos malos. Di
cit aug. Imalis pot dyabol
sic i suo peccatore: n phibeat
a maiore. ij. thi. ij. A dya
captiuj tenēt: ad ipi uolūta
te. Sic ē ii abūdāt latrones
hoies domos suas scrutātur
añ q lectū itrāt ne lat ibi
lateat: sic claustralis debet
dormitoriū osciē sue pscru
tari añ q obdormiat: ne i
lat lateat ifernalis. Mul
tū timēdū ē illi: sup cui ca
put di iustitia tenet gladi
ū euaginatū. In tali statu ē:
q ē i peccō mortali. Job xix.
Fugite a facie gladij: qa
ultor ē iniqtatis gladius.
Multū timēdū ē ad portam
iferni obdormire. Qui ē ad
portā iferni ē: qui ē i peccō
mortali. Lum corporis diui
dit it ipm et ifernū. Si
ē aia separaret a corpore:
qi i puncto descēdit i ifer
nū. Job. xix. Ducūt ibois

dies suos: et i puncto ad ifer
na descēdūt. Nō debet clau
stralis ācte sopnu dare corpo
ri suo: donc qetu locū i se pa
rauerit do et suo sopnuj. ps.
Si dedero sopnū oculis meis
et palpebris meis dormitatōez:
donc iueniā locū dno. Añ q
obdormiat de malis suis a
do ueniā petere debet et orōne
et sig crucis q tēptatiōes se
munire. Nō debet claustra
lis: lecti molliciē querere.
Saluator ē nr i passiōe sua
locū duz huit. s. lignū crucis:
et io illi qui ex et amore ei
crucē claustralis pnte ascē
dit: durities lecti mag q
mollities ogruit. Aug. Lec
tū suū dimisit xps discipu
lis suis. Itē. Moriat i cruce:
et qui uult crucifixū placa
tū uidē. Nō debet claustralis
iacē nud. Lecti ē durities ad
hoc ualet: ut sugat libenti.
Qd āt iacet i dut ad hoc ua
let: ut sgat facili et ut sur
gēdo tiset min. Ecc. xxxij.
Hora surgēdi nō te tiset.
Itē cauere dz ne pigtia sop
nū imictat. Pu. xix. Pi

greco

grecio i mictit sopore. ¶ Itez ne pigritia cu i lecto deti neat. Pu. xxvj. Sic hosti u utitur i cardie suo: ita piger i lectulo suo. ¶ Caue e dz ne brutalr domiat. B'. Caue i qtu potes sue di ne tot aliqn domias: ne sit sop n tuus no reqes lassi: s sepultura copis suffocati. Carnalis sopn e brut: ab hoi nad e suo di. Ad hoc aut q sopn no sit brutalis duo faciut: s. sobetas i sumdo cibu e potu: e custodia sesuu. B'. Sobruu abu sobuq sesu: seqt sobus sopn. ¶ Cauer e dz claustralis ne tep matutinu: sopn i domat ocaupet. Opotunu e e oroni lectoi: meditatoi. Job. viij. Si diluclo sirexeris ad dm e oi potetez fueris depcat: stati euigilabit ad te: e placatu reddet hitaclin tuu. Ps. Mane astabo t. Solet diuites pmo paupi elemosina dar: qui eis mane occurit. Sic ds libet exaudit orone mane fcaz. Sap. xvj. Opotet p ueiire sole: ad bndictoez tua. Filij q isrl' colligebat mana: hora matutina. Exodi. xvj. Illa e hora dulcedo spus sci suscapit.

De ordinatioe ptine te ad loca locutois. C. xxiij.

Seqt de ordinatioe ptine te ad loca locutois. Et du no q cu ligua qtu ad locaciez spale sit organu roi: ad ordinatoez pmo ptinet: ut ligua i huc actu no exeat qn actus rois cu pcedat: s. exainato smonis q dicedo e. Un i ps dz de iusto q ligua ei loqt iuditiu: i. smone exainatu. Ite cu uita e mors sit i maib ligue. Pu. xviij. Ptinet e ad hac ordinatoez: ut cu timore ligua exeat actu loqndi. Ite cu gubenato ligue sit mlu difficilis. Jac. iij. Ligua aut nlls hoium domare pot: pmic teda e oro locutoi. Pu. xvj. Dni e e gubernar liguaz d dicta. plina i locutie regre sup i ij. li. ¶ Spalr debent caue claustrales: relatoes rumor de negotijs secularib. Un it abusiones claustri: rumo enuerat. Qui ad clau

trū seculares rumores afferūt: mūdū q̄dā m̄ intro ducūt. Et faciūt f̄res reminisci: que illos opor tuit obliuisci. Periculū fra trū uidet̄ amare: qui in na ui religiōis ponē uolūt aquā maris: s. turbines hui⁹ mūdi. De ordinati ōe s̄z diūsitatē tp̄oꝝ. xxiiij.

Dicto de ōdinatiōe respec tu locoꝝ: dicēdū est de ōdinatione respectu te poris. Ad hāc ōdinatōez ptinet ut qui ī religiōe ē: debito m̄ se hēat de noc te ꝫ die: an prādiū post prādiū: ī diebꝫ festiuis. ⁊ nō festiuis: tp̄e pspéri tatis ⁊ adūsitatis: tp̄e iuētutis ⁊ senectutis: ī statu īcipiētis: pfectis ⁊ pfectōis. Ordinatiōez ōn dit hugo ꝺ scō uic. dicēs. Tēpora agēdi suāda sūt. Aliud ē tp̄s uiuēdi ī noc te: aliud ī die. Nox ē tē p⁹ silēcij ⁊ q̄etis: dies ē tēp⁹ laboris mōdiōis ⁊ o pis. In nocte secū debēt ē hoīes: ⁊ aut fessa mēbra reficē: aut orōnibꝫ ul' me ditatōibꝫ scīs ī silēcio aīu͂ exercē. In die uō ī unū co heāt: ⁊ ad īuicē uidendos se ⁊ īmitādos ōndāt. Tūc ē bonoꝝ opū: tūc exor tatōes scōꝝ ūboꝝ: dare ⁊ accipe alterutrū licet. Tūc qui alienos actus secuta tur: uire ī pēs dī. Tūc qui alienos actus q̄tum expedit imitari dissimu lat: tōpēs ⁊ īutilis meri to noīat̄. Sꝫ nec cadē dꝫ ē facies nr̄a postq̄ refec ti suꝫ: sic que fuit p⁹ sūq̄ cibū sumēz. An ē suptu cibū mag̃ ylares nos ē ꝯuenit: ne ipā nob̄ absti nētia grauis ⁊ molesta ē uideatur. Postea uō mag̃ modestos ⁊ tacitos: ne p gule uitiū crapula nos īflamasse putet̄. An sup tū cibū doctrine ⁊ orōis tēp⁹ ē: post ū opis ⁊ laboris: q̄ tūc ⁊ exercēdꝰ ē aīus: dū adhuc ad studiū spūa le leuis ē. Et tūc repm̄ da ē caro: qñ calor eius ī cētiuus p cibū excitatus

ē. Sic ⁊ festiui dies a
liud studiū. ⁊ aliū ↄgru
satōis modū exigūt: atq;
aliū hij ī q̄b; licz opari.
exposcūt. In illis nos oz
deuoti ītendere: atq; ī
orōne diuti pseuerare.
⁊ hitu ī cessu ⁊ actu: ma
iorē deuotiōez erga cultu;
diuinū mōstrare. Nil nō
sāz: nil nō diuinū: nil nō
ordinatū agē. Liguā a ua
niloq̄o cohibē: pedes ab ex
cursu ⁊ discursu restrigē.
oculos ↄpmē: uultū ī cli
nare. mtē erigē. omēz
deniq; actū ⁊ omēz motū
cordis parit misterio diui
no mācipare: atq; ut ita
dicā quadā ↄūsatiōis no
uitate festiuos dies ho
norare. In cetis uō dieb;
qb; opari licet nullus oīno
ociosus apparē dz. s; unus
q̄sq; qd īiūctū ē fuciē nō
ipē elegerit: s; ope q̄tū
sciē ⁊ uirtutū suaꝝ possi
bilitas suppet sese dz ex
cēc. Quātū ē decoris dieb;
festiuis addit q̄es uaca
tiōis. tātū ōnamētū labo
ris ↄfert cetis studiū bo
ni opis. Ita ut ī illis q̄aiq;
noluerit eē q̄etus inex
sit uanitatis sue: ⁊ ī istis
q̄aiq; nō fuciē studiosus te
stis sit pigritie ei. Carna
les siq̄dē mtes ne ul' illis
dieb; qescāt uaitas exa
gitat: ⁊ ne ī istis bono ope
se exēceāt pigritia ligat.
Quapp nō negligētia ē ī bo
no ope discretō tēpoꝝ. qz
sic malū opus nullo tpē
laudabile ē: ita bonū opus
quodā m̄ repℏensiōe dig
iudicat: ū tēpore oportu
no factū nō ē. ¶ Debet
fuus dī ī dieb; festiuis
ↄsiderarē grāz quā sci ī ui
ta psēti habuerūt: ⁊ gliaz
ad quā puenerūt. Laudi
b; scōꝝ ⁊ ei a q̄ grāz ⁊ glo
riaz habuerūt īsistere. amo
rē ⁊ suffragia coꝝ īqrere.
ac se exēplis coꝝ puoca
re. glie coꝝ ↄgaudē. ⁊
exēplis coꝝ puocat' ⁊ de
dī libertate ac suffragijs
ↄfisus. s. dz gliaz desidera
re ⁊ sperare. ¶ Tēpore p
speritatis fuus dī ampli'

debet time: q̄ tp̄e adu̇si
tatis. Pic̄losior et ei̇ē p
spitas q̄ adu̇sitas. unde ḡm
gg. Adu̇sitas seuiendo erudi
at: psperitas blandiendo se
ducat. Pu. i. Pspitas stul
tor perdet eos. Tempore pspi
tatis: maiori discretione dz
se regē. Sen. Tunc ↄsilia sa
lutaria aduoca: cum tibi al
ludit uite pspitas. Tunc te
in dic̄ i lubrico retinebis
ac sistes. Sic potius idiget lu
mie q̄ icedit p loca lubrica
q̄ parida: sic lum̄ sapie
mag̃ necessariū ē hoī i p
spis q̄ i adu̇sis. Prospi
tatē comitari solet securitas:
gaudiū et elatō. Quolibet u̇
hor: occasio solet ēē peccati
i ps. Ego dixi i abūdātia mia:
nō mouebor i etnū. Et sb
dit. Au̇tisti faciē tuā a me:
et factus sū ↄturbatus. Sic ē ui
nū purum debilitat capita et
ifatuat: sic gaudiū tpāle
cordibus nocet: n̄ tēpē aq̄
tbulatiōis ul' saltē memō.
Ecc. xi. In die bonor ne in
memō sis malor: In die
malor ne i memō sis bonō.

Tempore pspitatis necessari
ē usus tēpātie: tp̄e adu̇sita
tis usus patiētie. In piclo ē
cui i pspis dēē tēpātia. ul' i
adu̇sis patiētia. Unde perit
aq̄s delitiarum: alter aq̄s tbula
tionū. ¶ Tempore iuetutis:
spetialr cauēda ē otiositas.
Unde i t abusiones numerat:
Iuuenis otiosus. Et s3 hu
gonē d sco uic. Large dī nō
solū q̄ ē i adolescētia: s3 et qui
ē i etate matura. Quadrupli
ci rōne: repr̄hēsibilis ē otiosi
tas i iuuene. Pō: q2 hec etas
labori ē ↄgrua. Sō: q2 dētine
et assuefactōni ē ydonea. Unde
uitali i iuētute domāt: et ca
nīc ambulatōi assuescit. In
senectute u̇: nō st susceptibi
les taliū. ¶ Tertio q2 etas ista
pna ē ad leuitatē: iō donere
laboris stabilienda ē. Maturita
tē q̄ i senibus facit etas: i iuue
nibus facē dz oneris huius gra
uitas. ¶ Quarto: q2 i iuueibus
corpus ē i suo robore: et sāguis
i suo feruore. Unde n̄ corpus repma
t oneri laboris: dn̄ari uult
spūi et nō suire. Iuueibus ne
cessaria ē uirga correptiōis: et

onus laboris. Ecc. xxxiij. Ci baria uirga et onus asino: panis et disciplina et opus seruo. S. cor poris ad seruiendum spiritui dato. Hu go de sancto ui. Juuencus in otio: quasi iuuencus sine iugo. Quatuor sunt signa bone spei in iuuentute. S. amor laboris. taciturnitas: corporis continentia et uerecundi a. De hiis ultimis dicit anselmus. In iuuene tria notantur: quibus ad bonitatem uenturus prenoscatur. Hec autem sunt taciturnitas. corporis continentia: et uerecundia. Tempore senectutis: specialiter timenda est obstinatio. Unde inter abu siones claustri enumerantur se nex obstinatus. Unde dicitur hu go. Inter abusiones seculi huius: maior est senis obstinatio. Quia morti proximus: morti non abhorret aduentum. In senectute: maio ri discretione opus est. Gregorius. Tanto debet esse quisque in suo regimine cau tior: quanto fuerit etate prouectior. Periculosa est insipientia: in fine uite. Illa est nullam corrigit sa pientiam. Frequenter hec insipientia in uenitur in illis: quos mundus reputat sapientes. Unde de cupido et aua ro legitur. Jer. xvij. In nouis simo suo: erit insipiens. Sapientia uero in fine uite multum est utilis: stultitias et preterite uite corrigit. Obstinatio in fine uero periculosa est, quia in eo etas senilis adduritiam facit: et ut frequenter longa assue factio ad malum.

De parentibus ad diuinum statum filios trahentibus religionis

In statu

In statu filios stat religiosis incipientis. debet in tendere. C. xxv. claustralis destructori uite se cularis: et uiciorum extirpatori. Destructio uite secularis omnimo da: non fit subito. Gregorius. Conuersa tionum initia bonis moribus ma lisque permixta sunt: et noua iam per intentionem agitur et uetus adhuc uita ex usu retinetur. Et non dum quamquam de causis accidit: quod in grediencium religionem non destruitur uita uetus. Prima causa est: quia per longam consuetudinem uita secula ris quasi in naturam uersa est. Consuetu do est: quasi altera natura est. Jer. xiij. Si mutare potest ethyops pellem suam: uos potestis benefacere cum didiceritis malum. Prov. xxij. Adolescens iuxta uiam suam et cum senu erit non recedet ab ea. Ecc. x. Langor prolixior grauat me dicum. Secunda causa est: laxitas mo nasterij. Sic est species non in fo

ramine lato s; i arto uet
e; pellē deponit. sic mona
sterio illo mores seculares
nō deponūt i q̄ fr̄es ƀm uo
lūtatē suā uiuē pmictūt.
¶ Tertia ē defect⁹ doctrīe. i ps.
Lex dō i maclata: cūtes aīas
.i. lex dī ē ut ig̃s ad q̄ fit
cōdis liq̄factō. ut amota p̄
ori fo²: fiat noue forme i
p̄ssio. ps. Ignitū eloqū tuū
uehem̄t. Cant. v. Aīa mā li
q̄facta ē: ut dilect⁹ locut⁹
ē. ¶ Quarta ē defect⁹ boni
ex. Longū ē p p̄cepta: bre
ue ⁊ efficax p ex. Ex̄ bonū
se h̄t ut fo² exēplaris: qd
mltū ualet ut aliq̃s noui
tatē uite assēq̄t. ¶ Q̄tō ē de
fect⁹ bone uolūtatis: q̄ ē
q̄ī q̄dā i formis materia ō
bonoꝝ i religiōe. In statu
i apiētis mltū necessari⁹
ē timor dō. q̄ ⁊ p̄tita ma
la deleri possūt ⁊ futura ca
ueri. Timō ē dō ut ait scp
tura expellit peccm̄. siue
q̄d admissū ē: siue q̄d tēp
tat itrare. Hoc ē expellit
peītēdo: illd resistēdo. Si ti
mō desit. n̄ p̄tita expellūt:
n̄ futuris resistit. De malis
uiuētib⁹ i religiōe. xxvj.
Est dū nō
Qualde rep̄hēsibilē ē eū
quj i religione ē: ⁊ male
uiuit. Quj aut i seclo
male uixerat: aut bn̄.
Si bn̄. ualde rep̄hēsibilis
ē: q̄ male uiuit i t̄ bonos.
quj bn̄ uixit i t̄ malos. Et
i t̄ inocētes inocētiā amī
sit: quj i t̄ nocētes eā s̄ua
uit. Siū i seclo male uixe
rat. ⁊ metuēs ne iaceret
i mari dī uiuētis cārcere;
claustri spōtanee s̄ elegit.
ualde fatuus ē si dn̄i carce
ris offēdat i cārce: ⁊ fune;
pecti q̄ i ifēno suspēdat: quē
sibi mīa dī dirupat resu
mit. Et quj dirūpētē ui
cula sua sacrificiā laudis
debuit honorificare: p lau
de ₒtumeliā reddit. Non
timet peccaꝝ ppetre ibi: ū
ppetrata i seculo debuit cor
rigē. Misicōdie q̄; dī illu
dit. que ei penā etiam
cuj ⁊ p minimo pecco mor
tali quod fecerat adiudi
cat⁹ erat: i penā momtane
a; ₒmutauit. Itē ualde re

reprehensibilis ē qui deo negli
git reddere uota illa: que di
stinxerunt labia sua. Non
ē enim religiosis ī ꝑitu ē no
lenti uel ignoranti: sed post ex
pectationem & deliberationem ab eo
spontanee ē assumptum. Iste fuit
promissor largus: sed redditor
ē auarus. Iste ē diuisor ini
quus: qui sua dedit deo: se
uero dat dyabolo. Iste mentitus est
deo: quod non ē parum periculosum sicut
ostendit. Actuum .v. Cum igitur pe
trus ananye temptauit satha
nas cor tuum mentiri spiritui sancto?
Non es mentitus hominibus: sed deo. Audi
ens autem ananias hec uerba ce
cidit & expirauit. Iste deum ir
risit: & non soluit quod promisit.
De qua irrisione loquitur beatus be
nedictus in regula sua: dicens de
illo qui professionem fecit. Nam si
aliquando aliter fecerit: a deo se
dampnandum sciat quem irridet.
Tales in futuro: merito illu
dentur. ps. Qui habitat in celis:
irridebit eos. Prouerbiorum .i. Despe
xistis omne consilium meum: et
increpationes meas neglexistis:
ego quoque in interitu uestro ridebo.
Item reprehensibilis ē qui illud

negligit: quod pro paucis mun
di amabilibus elegit. Ille ē
qui mundum pro deo relinquit: si deum
amittit: omnia amittit. Iste
talis similis ē homini querenti bo
nas margaritas: qui inuenta
una preciosa margarita uendit
omnia que habuit & emit eam:
& postea proicit. Iste qui inter du
as sellas: ad terram cecidit. Vel
loquens quidam male sanctimoni
ali. Deum igitur repellens & a
seculo repulsa: inter duas ut
dicitur sellas corruebas. Nec deo
uiuebas quia nolebas: nec se
culo quia non poteras. Frequenter
debent hic in corde suo qui mun
dum reliquerunt & monaste
rium intrauerunt: illud uerbum petri
Mathei. xix. Ecce nos reliquimus
omnia & secuti sumus te: quid ergo erit
nobis? Mira fatuitas ē cum
aliquis amicum illum pro quo patrem
et matrem & omnia mundi dere
linquit: a quo omnia recepit et
plura erat recepturus: inimi
cum sibi facit & peccando offendit.
Qui in monasterio male ui
uunt: debent frequenter domino. Illud
tob. x. Omnia in te habentes: te
non debuimus dimittere ire a

nobis. Itē ualde rephēsibilis
ē q̄ monrio male uiuit: ū nō
solū bn̄ s3 ⁊ meli⁹ uiuē debuit.
Ipē ū ēōuio nō solū uiuit ibi
male: s3 ⁊ ualde male. Tales
ē ul' sūt ualde boni. ul' ualde ma
li: ul' sūt demones ul' angli.
Aug⁹. Nō iueni meliores q̄
q̄ i monrio pfecerūt: n̄ exptus
sum deriores: q̄ q̄ i monrio defe
cerūt. Multa ū sūt q̄ ad ma
gn̄tudinē malitie ei⁹ q̄ i monrio
male uiuit face uidētr̄. Primū
ē: loci s̄ctitas. Sc̄m ē: bonoꝝ
societas. Tertiū bn̄ uiuēdi o
pportunitas. Quartū ē q' a do
pmissionē recipiat. Qntm ē: p
fessio q̄ p̄cessit. Vj ē: ⁊ q' a qb3
i dig⁹ ē face p̄sumit. Vij ē:
q' locū uni⁹ s̄cī uiri occupat.
Viij: q' eos a qb3 bn̄ficia re
cepit defraudat. Viiij ē: q'
penis qb⁹ similes puniti sūt
nō terret̄. Xm: q' dapno qd
i currit nō cohibet̄. Sc̄itas
loci: nō parū agrauat pecc̄m.
ysay. xxvj. In tra scōꝝ ini
q̄ gessit: ⁊ nō uidebit gl'ia
di. Multū displicet salua
tori: cū ōtaīnant̄ loca salu
ti deputata. Multū ⁊ agra
uat pecc̄m: bonoꝝ societas.
Quj mal⁹ i t̄ bonos ē: ē sic
iudas i t̄ aplos: ⁊ sic sathan:
i t̄ filios di. Job. j. Cū uenisset
filij di ut assisterēt corā dn̄o:
affuit ⁊ i t̄ eos sathan: i. ad
ūsari⁹. Quia saluti alioꝝ ad
ūsat̄: aut eos defraudādo ad
iutorio q̄d eis face d3: ul' eis
gressu ōtrio i cedēdo cūdo. s.
i iferniū: alijs eūtib3 i paradi
sū: ul' eos sc̄daliz ādo. Et Ju
das dict⁹ ē a dn̄o dyabol⁹. Jo. vj.
Nōne uos duodecī elegi: et
un⁹ ex uob̄ dyabl̄s ē: Itē oportu
nitas bn̄ uiuēdi. quā h̄t ali
q̄s i claust̄o bn̄ disposito: mul
tū agrauat pecc̄m male uiuē
tis ibi. Nō solū ē fructuosi⁹:
s3 ⁊ iocūdi⁹ posset bn̄ uiuer̄
q̄ male. B'. sup illd̄ ps. Cō
fūdant̄ oēs iniq̄ agētes sup ua
cue: dic̄. An nō sup uacue
iniq̄ agit: quj nō m̄ fructu
osi⁹ s3 ⁊ iocūdi⁹ bn̄ uiuere poterat
q̄ male. Maior ē ē pena quā
h̄t religios⁹ dū peccāt̄ pauat̄:
et i stimulo ōsc̄ie quj seq̄t̄:
⁊ erubescētia quā h̄t dū de
p̄hēdit̄: ul' i timore quē h̄t
ne dep̄hēdat̄: et i pn̄ia quā

facte compellitur: quod sit iocunditas qualis hic cum peccato perpetrato. Postea si bene vivere interiorem iocunditatem habet: in custodiendis est mandatis dei et retributio multa. Sed sicut dicit bernardus. Vesana mens plus se affecit aspera carnaliter: quam terrene blanda spiritualiter gaudet. Habentes manna fastidiunt: et cepe cum litteram quam non sine lacrimis comederunt. Promissio et quam a deo recepit: peccatum multum agravat. Proditor est enim: qui cum a quo vestitur et pascitur impugnat. De illo potest dicere deus. Illud luc. xxij. Ecce manus tradentis me: mecum est in mensa. Si inimicus meus maledixisset mihi sustinuissem utique. Tu vero homo unanimis dux meus et notus meus: qui simul mecum dulces capiebas cibos. Canis illum amat a quo pascitur. Caveat ergo dericus esse convictus: quod non beneficiis que a deo recepit ab eius impugnatione cohibetur. Item non parum agravat peccatum: professio quam fecit. Non est parva culpa cum quis deo se obtulit: deo postea se aufert et dyabolo se offert. Et quod corpus suum per votum consecratum deo exhibuit hostiam viventem sanctam deo placentem: postea per incontinentiam illud dyabolo exhibet hostiam mortuam execrabilem et

fetentem: et inter anglice quod posuit dicere: multam penam ponit. B. Quia decorum castitatis: que de homine angelum facit: e contrario quod in multum dyabolum luxuria: que angelum in porcum mutat. Multo satis agravat peccatum: quod ea facere presumit ubi in digno est. Presumit est stare in conspectu domini: cum deus ad mortem irat sit ei: quod non parum periculosum cum dicat. Levit. x. Sanctificabor in hijs qui appropinquant mihi et in cunctis apparebo: iudicium de malis eorum sumendo. Item ad magnitudinem peccati facit: quod locum unius boni viri occupat. Unde timendum est ne a domino tali per mortem abscidatur ut locus eius expediatur: cum scriptum sit. Luc. xiij. De ficulnea steri li. Succide eam ut quid et terram occupat. Item ad magnitudinem malicie eius facit: quod illos decipit a quibus beneficia recipit. Qui sunt vel in periculo mundi: vel in igne purgatorij. Quia cum ipse deo displiceat: debito modo eis non subvenit. Cum enim is qui displicet ad intercedendum mittitur: irati animus ad deteriora provocatur. Item peccatum auget quod penis illis non terretur: quibus peccata in locis sacris commissa punita leguntur. Commissa fuit in celo superbia: pro qua

tā nobilis creatura eternalr̄ ē
dāpnata. Cōmissa fuit in
obediētia ī paradiso terestr̄:
p q̄ totū gen̄ humanū exilio
& morti ē adiudicatū. Cōmis
sū ē pecc̄ carnalis amoris:
ī illa cōgregatiōe ū xps p̄fuit.
Judas cū illd qd dandū erat
pauperib; dabat uxori & filijs:
qd peccm suspēdio ē puni
tū. Cōmissū ē peccm ꝓprieta
tis ī illa cōgregatiōe ubi p̄
fuit petrus: qd morte subi
ta ī anania & safira puni
tū ē. Act. v. Item pecc̄ agra
uat qd a peccō nō cohibet:
dāpni magnitudie qd ī currit.
Quj assumit crucē trāsma
rinā / siue sit raptor siue la
tro: cauet tn̄ a peccō ne pe
grinatiōis fructū amictat.
Quāto g° ampli9 dz cauē
religiosus ne bona religi
ōis amictat: Cū religio
p̄ualeat omī pegrinatōi:
Cui signū ē: q pegrinator
ī religione pōt cōmutari.
Meliores fratrib; eē uidēt:
qui ī religiōe ītrant & senō
emdant. Quj malus ē ī re
ligiōe. ē sic mal9 lat ī celo

ꝯ blasfemās: hic de celo
claustri trāsitur ē ad celū
īferni. Talis ualde ī felix
ē / quj ī diuinario morit:
& ī cel suatorio corrupitur: In
loco salutis dāpnatiōez s
opat: ī loco lucri dāpna
tiōez acqrit. Quod alijs
ē auxi / ei ē plūbū: onus
s. religiōis. Et qd alijs
ē salus / uita / & sacramentū
altaris: ipi ē mors & dāp
natō. Talis qr bōis ē scā
dalū / malis gaudiū: reli
giosis putor / & secularib; ma
lis exēplū: a bōis separabit
& cū impijs reputabit ī
eternū. Quj ē ī statu ī ca
pietis: p̄mo cū expiētia
ei desit nō dz d sensu suo
cōfidere: s alienū suo ꝑponē.
Sdo q̄tū ī se ē rigorez re
ligiōis dz amare: aliene
dispēsatōi acqescē. Tercio
p suor īterior diligētia:
exteriora dz negligere. De
p̄mo dic ꝯ. obsec uos
nouelle plātatiōes dī: uo
quj nōdū excitatos habe
tis sens9 ad discretiōez boni
& mali: Nolite sequj cordis

uri iudiciu͂: nolite abu
dare i sensu ur͂o: ne uos
tam͂q͂ rudes adhuc ursut
ille uenator decipiat. Ite
ij. ite. Feruorē nouitio͂
nō decet ille misericordes
i se ip͂os / discretiones discre
tionu͂ / dispensationes faciles
indulgentie suo iudicio: nō
tn͂ recusande sunt alieno.
Ite anouitio i se ipsu͂ rigida
dz ee͂ censura discreta sunt:
ad regentez u͂ ⁊ consulentez pa
tnā ul' frnā caritatē ⁊ pi
etatē: lenis ⁊ obediens i oib;
humilitas. De iij. Ite. Placeret
fateor i nouitijs neglectior
utiqz is q foris ē cult9 cor
poris ⁊ uestiu͂: s͂mo rarior:
uultus hilarior: aspectus
uerecundior: incessus matu
rior. Qui i statu pficiē
di ē defect9 suos debet consi
derare: ⁊ p illis supplendis
d i orone stare: ⁊ pfectu͂
continuare. Proficiens qi du
ob; pedib; debet ascende͂:
meditatione. s. ⁊ oratione.
Meditatio quid desit docet:
oro ne desit obtinet. Aug9.
Semp tibi displiceat qd es
si uis puenire ad id qd nō
du͂ es. Nā u͂ tibi placuisti:
ibi remansisti. Si aut͂ dixi
sti sufficit pisti. Ide. Adde
semp / semp ambula: semp pfi
ce: noli i uia deficere: noli
retire: noli deuiare. Rema
net qui nō pficit: recedit
qui ad ea reuoluit͂. unde
iam recesserat: deuiat qui a
postotat. B. Aut ascendas
necesse ē: aut descendas. Si
actedas stare: ruas neces
se ē. Et nō m͂ q quanto aliqs
ampli9 pficit: tanto defectus
suos ampli9 agnoscat: ⁊ ma
gis irascat͂ malis suis. Gl͂.
Sci uiri quanto alti9 apud dm͂ u͂
tutu͂ dignitate pficiunt: eo
subtili9 i dignos se ee͂ dep
hendunt. Quia du͂ pximio
res luci fiunt: quicqd eos i
se ipis latebat inueniu͂t. Quā
to plus pficiunt i cognitione:
tanto nobis ampli9 indignū
de puso opere. Que congru
ant eis qui sunt i statu pfec
tionis: Dic. B. ita. Pfect9
ois reputabit͂ i cui9 aia
hec tria congruerit: atqz opo
tune occurre uidebunt. Vt

⁊ gemē ꝓ se ⁊ exultare ī dō
nouerīt simł. et ꝓximoꝝ
utilitatib; potēs sit subue
nire: placēs dō. caut' ē: uti
lis suis. Ad statū ⁊ ei qui
pfect' ē ptinet īpfectionē
suā ↄgnoscē. ⁊ ꝓfectū appetē:
⁊ īpfectionē proximi pa
tient' tolerare. Gō. Magna
ē īpfectō sīn pfectōis aug
mto. Aug'. Quātū m̄ uidet'
ī ea q̄ pficiēda ē iustitia mł
tū ī hac uita ille ꝓfic: q̄ q̄
longe sit a pfectōe iustitie
pficiēdo ↄgnoscat. B'. Nemo p
fect': qui pfectior ēē nō ap
petit. Jeē. Ita nimiꝝ solet
diuina pietas ↄsuādē hūi
litatis grāz ordinare. ut
q̄to plus aliq; ꝓfic ꝓficat:
eo min' se reputet ꝓfecisse
se. Nā usq; ad extmū spūa
lis exitꝰ gradū siq̄s tātū
ꝓfic. aliqd ei de pmi grad'
ī pfectōe relinqt: ut adhuc
uix s' illū adept' uideat. Gō.
Ille uō īpfect' ē: qui ad īp
fectōnē ꝓxi patiēs nō est.

De q̄bđā īordiatōib' claust

Ultimo ī hoc q̄rto lui. xxvij.
Uib' nō ē. q' ī aliq̄b' clau
st's ū aucta ordinate fieri de
beret. loco ordinatōis ē ↄfu
sio ifernalis: ū null' ē ordo.
Job. x. Qd debet ēē īt' ē ex'.
qd debet ēē ſ'sū ē deorsū. qd
debet ēē dextū ē sinistrū. qd
deberet ēē an̄ ē ret: ⁊ qd de
beret ēē mediū ē extmū.
Pᵃ ma īordinatiōz fac ypocri
sis: qm. s. claustrales opa sua
faciūt ut uideant ab hoib;.
Et q̄ puritatē deberēt q̄rere
īti': querūt eā exti' a dō ma
ledicti. Mt. xxiij. Ve uob scbe
⁊ pharisei ypocite: q̄ mūda
tis qd foris ⁊ ē. Et ī eodē. Ve
uob qui similes estis sepul
c'is dealbatis. Sa īordinatō
nē fac subditoꝝ supbia. qui
qm pedes sūt ſ'sū ⁊ caput
deorsū: qm oz q' plat' q̄rat a
subditis qd plat' q̄sivit a dctis.
Qd uultis faciā uob. Mt. xx.
Poti' ↄgruēt subdito: qd dix
paul'. act. ix. Dn̄e q̄d me
uis facē. Tcia īordinati
onē fac sapia cārnis inimi
ca dō qd dextrū ē sinistrū
reputas. pnīaz ualde fruc
tuosā cdeli misatōe minu
ēs: q̄ ūgā disciplic abicē q̄

debuit osculari. B. Si pena
nostra celi misatione minuit
est: paulatim geminis corona
nostra priuatur. Quanta in domina
tione facit cupiditas. Quia cum
facie, postreata habet religio in q̄
temporalia spiritualibus preponuntur. Jer.
vij. Facti sunt retrorsum: et non in
ante. Quanta in dominatione facit
negligentia quorundam miserabiliter:
qui unde in fine uite sue faciunt:
quod in principio conuersationis facere de
buerunt. Vbi in dominatione
facit prelatorum malitia: qui cum ex
saluatoris in medio fratrum debe
rent esse participes scilicet tribulatio
nis et gaudii honoris et mer
cedis eorum: in parte se ponunt
prospera. sed non aduersa. Non autem
sic xpistus eorum magister prius: qui pri
us ipse ieiunauit ut ieiunium
postea predicaret: et ut certem
amarent discipuli: crucem prius
passus est doctor bonus. Expli
cit liber quartus. Incipit liber

Quintus. xxv.

Dictum est in libro precedenti: quomodo is qui
in religione est debet ordina
re animum. In hoc quinto libro ostende
dum est: quomodo se debeat habere ad pro
ximum. Et primo generaliter hoc osten
dit: deinde specialiter declarauit
aduersitates proximi. In principio:
status uiuentium sub obedientia et
in societate commendabitur. Post quam
sit commendabilis sotiabilitas hys
qui in societate sunt uicti usque in fi
nem uite: ostendetur. Tertio agetur:
de hys que ad sociabilitatem perti
nent. Et primo de unitate. ij.
de innocentia. iij. de dilectione. iiij.
de mutuo amore. Deinde de pre
latis: subditis et ministris. Item
de hys qui pauperes fuerunt
in seculo: et de hys qui fuerunt di
uites et de infirmis. Commendatio

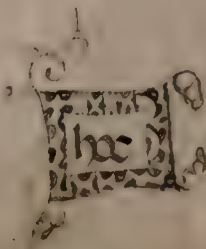
Quod pro datio obedientie. j.

Quod pertinet ad commendationem status
sub obedientia uiuentium in socie
tate: scilicet commendatio obedientie: et com
mendatio societatis sancte. Et non
tantum quia status in quo sub obedientia uiui
tur: ualde est laudabilis. In illo
est multum uirtutum additur: triplex
nobilissima acquiritur: meritorum
abundantia cumulatur. Obedien
tia de dei placito hominem certifi
cat: a sollicitudine sui ipsius
hominem exonerat: a periculo ob
uiat: mentem castificat: hominem
super se leuat: statum celesti
um ciuium assimilat. Per

hanc acceptissimū deo sac
rificiū offerre. p hac ds hoī
pfecte dn̄at. p hac mlitū
ds glorificat. p hac mlitū
uirtuti addicit. Cū e sapi
ens dicat hoc solū uirtuti adi
cies qd ppe uoluptati detra
xeris. Quātū uirtuti addicat ai
p obedientiā ppa uolūtas oī
no amputat. Et e obia e:
q hō spontanee i uirtu di al
terius hoīs subdit uolūtati.
Additione u ad uirtutē seqt
additio ad pmiū. Jero. Pre
miū uiuentiū sub obedienti
a ualde magnū e. Sic ostensū
e cuidā patrū i extasi po
sito: q uidit quatuor ordines
ant dnm. Primi erat: hoium
ifirmātiū et deo grās agēti
ū. Sds: eorū q fuerāt hospi
tales. Terti eorū qui solitu
dinē elegerāt: ut nō uide
rent hoies. Quart. eorū qui
ppter dm et obedientiā subditi
sūt patribus. Sz erat hic ordo
superior illis tribus et maio
rē gliaz p ceteris habebat:
utens corona aurea. Et
cū quereret senex qr hoc:
Responsū e ei. Quia oēs alij
bonū aliqd recte implendo p
pras uolūtates quis i bonis
operibus cmorent. Hic aūt oēs
uolūtates suas relinquens:
tot pendet i uolūtate patris
iubēns. Vnde cū ualde uirtu
osū sit qz alias uolūtatem
inuēdi relinqt et pp se mō
ri exposuit. Quāto uirtutū
e omēz ppaz uolūtatē reli
quere et p ea aliene uolūtati
se subicere. Per obiaz triūph
nobilissimū acqrit. Nobilis
simū e genus triūphi e uic
tē se ipm. qd fac obediens
sup illud. pu. xxi. Vir o
bediens loqt uictorias.
Dic Gg. Dū e aliene uolū
tati subdim: nos met ipōs
i corde supam. pu. xvi. Me
lior e q dnatur aio suo: ex
pugnatore urbiū. Multi ur
bes et regna s subiugauerūt:
qui tn̄ ad huc triūphū nō p
uenerūt. Hic triūphus ppri
us e hoīs. Vicit leo ul aliud
aīal cetera aīalia: se ipm aūt
uincere nō pōt. Sen. Qui
semet ipm uicat q oīa for
tis e. Per obedientiā: meritorū
abūdātia cumulat. Dum

ē alicꝰ fac̄ ꝓpā uolūtate: nō uidet̄ mereri nisi apđ semetipm̄. Ab illo ē nīl tū expectat̄ cui s̄uit̄: et cuiꝰ uolūtas implet̄. Non meret̄ gᵃ apđ aliū. n̄ q̄ uult alienā fac̄e uolūtatē: qđ ē obedire. Augᵘ. Oportebat ut hō sub dn̄o posit̄ ab aliq̄ ꝓhibet̄: ut eēt ei uirt̄ merendi obediētia. Obediētia s̄cā ē sic̄ nauis isti toris. Qui ī naui ē ꝛ q̄escēs comedēs ꝛ bibēs mouet̄ ꝛ ꝓcedit: motu tm̄ alieno. Similr̄ obediēs q̄ ē ī religiōe: q̄escēdo comedēdo meret̄. Obediētia de di placito certificat: nisi apte sit mala. Quod a supiori p̄capit̄: sic acciꝑiēduz ē ac si a deo p̄ciꝑet̄. Luc̄. x̄. Qui uos audit: me audit. B. Quicq̄d uice di p̄capit hō quod nō sit tm̄ c̄tū displicē deo: nō secus ōio accipiēdū ē q̄ si p̄ciperet ds. Obediētia ī huiꝰ mūdi tenebris: uicē supplet discretōis. B. Rara auis: in t̄ris discretō. Jdeo locū di scretōis ī nob̄ suppleat uirtᵒ obediētie: ut nichil plus nich̄ minꝰ nichil alit̄ q̄ ī p̄ceptū sit faciaz. Obediētia: hōiez a sollicitudie sui ipꝰ exonerat. Alij ē ī q̄bꝰ sollicitudo ꝛ tp̄alit̄ ꝛ sp̄ualit̄: ꝓ illo qui ī religione ē. Vn̄ cū alleuiat̄ sit ꝛ a se ipō: ualde repheñsibile ē ī eo si pigritia torpet ꝛ nō ꝓfic̄: ualde fatuus ē si tm̄ on͂ resumit. B. Qui ūri curā semel nob̄ credidistis: quid rūsū de uob̄ ītromictitis: Obediētia: hōiez a ꝑiclō ꝯs̄uat. Jpā ē q̄ eques uadit: alieno ē sessui ꝛ aliene uolūtati: q̄ alienis pedib; ī nitit̄. Jdō nec maclat̄: nec ledit̄. Jn q̄nato ē ꝛ lesio ī pantis ē ꝛ nō obediētis: nisi malū qđ impat̄. Ad cā pōt di ci illud ps̄. Jn manib; portabut te: ne forte offendas ad lapidē pedē tuū. Obediētia m̄tē castificat a libidine ꝓpe uolūtatis: s̄m illud. j̄. p̄. i. Aīas urās castificātes: ī obediētia caritatis. Sic̄ ē ramꝰ nobilis

arboris arborem silvestrem reddit
domesticam: sic obedientia mentem
libidinosam reddit castam. Gregorius.
Sola obedientia virtus est que ceteras
virtutes inserit: insertasque cu
stodit. ¶ Obedientia hominem super se
levat. Trenorum iii. Levabit se
super se. Nisi corpus ei esset so
ciatum spiritui ut sensus eius im
perio regeretur: non ascenderet ad
hoc ut remunerationem eternam
reciperet. Sic vir simplex per
obedientiam ascendit ad sapientiam
et mores bonos: quibus tegitur
anima et seipsum exuit et deum
induit. Gal. ii. Vivo autem iam
non ego: vivit vero in me christus.
¶ Obedientia statui celestium civi
um assimilatur. Ipsa est enim yma
go hominis celestis: Sed inobe
dientia est ymago hominis terreni.
Sicut ergo portavimus ymaginem
hominis terreni: sic et portemus y
maginem hominis celestis. Obedientia
facit ut dei voluntas sic fiat
in terra: sicut fit in celo. ¶ Per obedientiam
acceptissimum deo sacrificium of
fertur. Gregorius. Melius est obedientia
quam victime: quia per victimas
aliena caro: per obedientiam
vero propria caro mactatur. Obe
dientia quoddam martirium
est. Obediens vero qui proprium ca
put per christum se amputat: et caput
sibi constituunt christum: vel illum
qui loco christi est. Gregorius. Tanto quisque
citius deum placat: quanto repres
sa ambitione sui superbia gladio
precepti se immolat. ¶ Per obedientiam
deus homini dominatur. Qui obedientiam
promittit domino sui se
exuit et illum qui locum dei tenet
in possessorem sui ponit. Matthei.
xvi. Si quis vult venire post
me abneget semetipsum:
et cetera et sequatur me. ¶ Per obedientiam:
multum deus glorificatur. Ysa. lviii.
Sic glorificaveris eum dum
non facis vias tuas: et non
invenitur voluntas tua ut lo
quaris sermonem: tunc delecta
beris super domino et cetera. Multum
glorificat deum vir obediens:
qui paratus est facere ei beneplacitum
et si mandetur per vilem
personam: ideo merito ab eo glo
rificabitur. i. Reg. ii. Quicumque
honorificaverit me glorifi
cabo eum: qui autem contempnunt
me erunt ignobiles. Eccli.
x. Semen honorificabitur hoc:
quod timet deum. Semen autem

hoc exonorabitur: quod petit mandata dei. De commendatione sancte societatis. Capitulum.

Ad commendationem sancte societatis notandum est: quod desideranti propriam salutem societas mala valde est fugienda: solitudo tenenda: et societas bona eligenda et amanda. De periculo male societatis require supra primi libri octavo capitulo. Qui mundum relinquit timore periculose societatis: valde insipienter agit si sciens claustrum dissolutum eligat: vel si postquam claustri talis statum cognoverit ibi remaneat. Societas multum iuvat ad salutem si bona sit: et multum impedit si mala sit. Et tanto societas est periculosior quanto maior. Unde cum maxima societas sit religiosorum: difficilius salvatur aliquis in religione dissoluta: quam in seculo. Periculum suum videtur amare: qui navem religiosis intrat quam conspicit perire: vel hoc cognito si vult ibi remanere: talis merito perit. Eccl. iii. Qui diligit periculum in illo peribit. Qui claustrum corruptum intrat cito ibi corrumpitur: et si ante erat bonus. Sap. Sicut non vas quodcumque in fundis acescit. Si modicum fermentum totam massam corrumpit: quanto magis multum fermenti modicam massam corrumpit. Difficile est bonitatem unius: malitie multitudinis resistere. Parva allocutio serpentis prave mulieri occasio fuit mortis. Et societas mulieris virum corrupit. Gen. iii. Non est societas mala sine dyabolo: nec societas bona sine deo. Mt. xviii. Ubi duo vel tres congregati fuerint in nomine meo: in medio eorum sum. Qui societatem malam amat: dyaboli societatem amare videtur. Timenda est solitudo: maxime homini infirmo et inexperto. Gen. ii. Non est bonum esse hominem solum. Eccl. iiii. Ve soli. Cum non sit homo sine mali subgestione et impugnatione: non est ei tutum esse sine consultore: custode et adiutore. B. Cuidam moniali volenti transire de congregatione ad heremum. Volenti inquit propriam agere desertum habundantiam dat: ut nec umbra et solitudo silentium. Malum quod

nemo uitet nemo argui[t]
et u non timet rephensor se
curius accedit temptator.
et licentius perpetrat iniquitas.
Item. Audiat qui sine precep
tore uias uite agredi non
formidat: ipsi soli existen
tes discipuli et magistri. Se
ductori dat manum: qui
dat dissimulat preceptori.
Qui dimictit oues in pa
scua sine custode: pastor non
est ouium sed luporum. Melius duo
esse simul: quam unum. Ad sta
tus esse societatis preferendus
sit statui solitudinis: om
ni pot per hoc quod ad creaturam
duo pertinent. s. bonum dare al
teri: et recipere ab altero. hic
est unum actiuam et passiuam: col
latiuam et subsceptiuam: et quantum
ad utrumque melius est duos
esse simul quam unum. Si ille q
est in multitudine habet aliquam
gratiam: gratia illa pluribus profi
cit. Si solus esset otiosus
par, posset usus eius: nunc
uero cetera membra corporis
usum habent in eo: quantum neces
se est eis. Manus eum et pe
des per eum in sua operatione di

stinguunt. Visu et aliqua l' salu
bria olfatu gustu audi
tu prodeunt. Ex societate et
ceterorum membrorum: multa bona re
cepit oculus. Si solus esset
multa indigeret: ut ablu
tione. Ad appropinquandum hys
que appetit: que appropi
quato fit pedibus: indigeret
actractione quam habet in manibus.
Item discretione noxiorum que
retro appropiquant: que
habet ex auditu. Discreti
one fetoris aeris corrupti:
que habet ex olfatu. Subste
tatione: que habet ex gustu.
Sic ex societate bona: mul
ta bona recepit. Multa
eum necessaria sunt corpori
uel anime: quando non habet in se: habet
in socijs suis. Et possum
tangere duodecim emolumenta:
que habet ex bona socie
tate. Primum est diuina indulgen
tia. Paratur est aliquando ei a mor
te uel a pena quam meruit:
ratione societatis. Unde gen.
xviij. Dicit deus abrahe. Si inue
nero sodomis quinquaginta in
stos in medio ciuitatis: di
mictam omni loco propter eos. Sed

ē sāficatō: sine grē sus sceptō. Carbo mortuus cū prunis ponitꝰ ⁊ uiuifica tꝰ. Et peccātor ī societate bona iustificatꝰ. ps. Cū scō sācūs eris. j. cor. vij. Sāficatꝰ uir ī fidelis: per muliēr fidelē. ¶ Tertiū ē: prouocatō ad proficiē dū. Siq̄s tepidus ē. ī so cietate bona accēditꝰ ex aliorū ⁊ feruēs efficitꝰ. Si solus ē: remanet in tepiditate sua. Ecc. iiij. Vnus quō calefiet? ¶ Quartū ē: fulcāmtū. Si unus ex nimia debilita te ul' oneris magnitudi ne ul' ↄtinua hostis ī pu gnatione casui appropin quat: ab alijs substēta bitꝰ seu fulcietꝰ. ¶ Vō ē sb leuatō: si ↄtigat eū oīno cadere. Si ille qui solus ē cadit nō hȝ sbleuatiōē: iō ve illi soli. Ecc. iiij. ¶ Vj ē: custodia. Qui eīȝ ī bona societate e: qī ē ple nus oculis añ ⁊ retro. Si aliquod malū appareat ī eo: oñditꝰ ei ul' ei p̄lato. p erubescētiā ⁊ ⁊ reuēren tiā eorū a mltis malis re frenatꝰ: ⁊ sic frēs qui st̄ unī ↄgregatiōis mutuo se custodiūt. Qñ simul estis ī ecclia ⁊ ūcāq̄ȝ sūt femine: urāȝ pudicitiaȝ custodite. Deus ē qui ha bitat ī uobis ⁊ isto mo do custodiet uos: ex uob̄ societas bona tribilis ē hostibꝫ ut castrorū acies ō dinata. ¶ Vij ē: erudito. Qui ē ī societate ē: ↄsiliū hȝ ⁊ doctrinā ab alijs q̄d multū ē necessariū ei q ī cedit p semitā uite re ligiose: ubi error mltos īpedit a pfectu: sic filij isral' errauerūt ī deserto. pū. xxiiij. Vbi mlta ↄsi lia ibi salus ¶ Viij ē exō tatō que pigris ē neces saria: qua ad bonū stimu lantꝰ. Ecc. ultiō. Verba sapiētū: qī stimuli. ¶ ix. ē ↄsilatio spūalis: que multū necessaria ē hijs qui cānalē ↄsolatiōē re nuūt: ⁊ ↄsolatiōe nō dū digni st̄. Multū ualet u

bũ ꝯsolatioĩs: ꝗ̃ estũ tribulatioĩs. Ecc̃. xvij. Nonne ardorẽ refrigerabit ros et ũbũ meliꝰ q̃ datũ? ¶ x̃ẽ ẽ uictoria de hoste. Prũ. xviij. fra ter q iuuat̃ a f̃re: q̃i ciuitas firma. ¶ xj̃ ẽ: exauditio ĩ oroñe. Mt̃. xviij. Si duo ex uob̃ ꝯsenserint sup t̃ram: de oĩ re quãcũq; pecierit fiet illis a patre mõ. D̃s mltoties exaudit multitudinẽ: q̃n unũ nõ exaudiret. ¶ xij̃. ẽ ꝯgratulatõ. Nõ solũ ẽ bonum habitare f̃res ĩ unũ imõ et iocũdũ: et caritas que uẽitati ꝯgaudet ĩ sotietate bona et magna. multã mat̃iã gaudij et recipit et p̃bet: r̃one eius ꝯgratulatõis q̃ bona dicit̃ caritatis. b̃tũs. Penset ĩuicẽ q̃tũ bonũ ẽ caritas: que sine labore nr̃o aliena bona nr̃a fac̃. Conuenientis suꝰ modꝰ acq̃rẽdi bonorum abũdãtiam ẽ: p sotietate. O q̃tũ bonũ ẽ mat̃ie: ex sotietate forme. Quãtũ bonũ ẽ carni: ex sotietate aĩe. Quãtũ bonũ humane n̄re: ex sotietate diuine ĩx̃. Quãtũ bonũ ẽ electis hoĩb; et anglis: ex sotietate sc̃ã quã h̃nt cum d̃o. Et nõn q q ẽ ĩ bona sotietate: h̃t emolumẽtũ et ĩ uita et ĩ morte: et post mortẽ. De emolumẽtis que h̃t ĩ uita: satis p; ex p̃dc̃is. Emolumẽtũ qd̃ h̃t ĩ mõte: ẽ securitas. Securior ẽ transitus p locũ p̃iculosũ cum sotietate: q̃ sine sotietate. Vnde trãsitꝰ mõtis cũ sit ualde p̃iculosꝰ: magña securitas ẽ illi quẽ ĩ morte sotietas bona oĩoĩb; iuuat. Trãsitũ istũ timebat b̃. cũ dicebat. O aĩa m̃a q̃s erit ille pauor: cũ de cũrẽtia cãtuatũ illa teterrima monstra uidebis? Emolumẽtũ post mortẽ: ẽ f̃rm subuẽtio. Qui ĩ sc̃ã sotietate ẽ q̃n morit̃ ĩ se: ĩ frãtrib; suis uiuit qui ei post mõtẽ suffragãtur.

Qr̃ necessãia sit stabilitas uiuẽdi in sotietate. C. iij.

C Ommodato statu uiuẽdi sub obediẽtia et sotie

tate: ostendum est quod necessaria sit sotiabilitas ei: qui in societate sub professione semper debet vivere. Sotiabilitatem non intelligo: gratiam habendi se debito modo cum proximo. Que autem ad hanc sotiabilitatem pertineant: in parte ostendit Bernardus dicens. Arbitror tibi quod in congregatione es quod bene vivis: si vivis ordinabiliter tibi et sotialiter proximo: humiliter deo. Et subdit. Sotiabiliter: ut studeas amari et amare et blandum et affabilem te exibere et supportare non solum patienter sed etiam libenter infirmitates fratrum tuorum: tam morum quam corporum. ¶ Circa sotiabilitatem notandum: quod sicut membrum humani corporis convictionem suam ad certa membra naturaliter amat et sicut tremor indicat quem dolorem habet cum separatio sibi imminet: et dolorem quem patitur cum ab eis separatur vel dislocatur et Sic frater qui est in congregatione iuncturam convenientem suam ad certos fratres debet amare: et separationem vel inordinatam coniunctionem timere. Et sicut oculus erutus vel manus abscisa inutilis est: sic qui per apostasiam a congregatione separatur inutilis efficitur. Proverbiorum vi. Homo apostata vir inutilis. Si non manens in congregatione ad fratres male se habet: in dolore vivit et sicut membrum infirmum in corpore: aliis membris doloris et turbationis causa existit. Commendatio unitatis. c.

Commendatio unitatis. c. iiij.

Unitas in congregatione valde sit necessaria et commendanda est ut ametur: dicenda est ut plenius agnoscatur. Sic agendum est et de hiis que eam efficiunt et ut ad eam ingredienda via sciatur: et de hiis que eam impediunt caveatur. Notandum igitur quod cum gratia sit excellentior quam natura et spiritus sanctus a quo est unitas congregationis excellentior sit quam spiritus noster et corpus et misticum cuius xpistus est caput nobilius sit corpore humano et unitas ergo corporis mistici multo amplius est amanda et servanda: quam unitas nature. Unitas ista multum grata est deo: et sanctis eius congregationi valde utilis:

demonibus non tribilis. Quod multum sit grata: patet ex eius doctrina. Matth. xii. Qui non colligit mecum dispergit. Christi est colligere: diaboli est dispergere. Item christus in transitu suo de hoc mundo: pro hac unitate orauit deuote. Jo. xvii. Pater sancte conserua eos in nomine meo quos dedisti mihi: ut sint unum sicut et nos. In passione etiam quando membra corporis sui perfodi permisit: tunicam qua significatur unitas corporis mistici scindi noluit. Quod hec unitas placeat sanctis patet in paulo: qui multum gratulabatur de ea. Phil. ii. dicens Implete gaudium meum ut idem sapiatis: eandem caritatem habentes. Et ad eam multum hortabatur. i. Cor. i. Obsecro uos ut idem dicatis omnes: et non sint in uobis scismata. Item sine unitate: congregatio destruetur. Matth. xii. Omne regnum in se ipsum diuisum desolabitur. Jero. Quomodo in concordia parue res crescunt: sic discordia maxime collabuntur. Ubi unitas est habetur de hoste uictoria. Ambro. Omnis pugna unanimiter agressa: uictoriam parit. Et notandum quod congregationi religiose necessaria est duplex unitas: interior scilicet et exterior. Unitas interior idem est: quod unanimitas de qua paulus commendat timotheum. Phil. ii. Neminem habeo tam unanimem. Item. Act. iiii. Multitudinis credentium erat cor unum: et anima una. Habet autem hec unitas duas partes: quarum una pertinet ad intellectum: alia ad effectum. De prima habetur. i. Cor. i. Sitis perfecti in eodem sensu: et in eadem sententia. De ii. Phil. ii. Eandem caritatem habentes. Unitas exterior quedam est oris scilicet uniformitas laudis diuine: de qua. Ro. xv. Uno ore honorificetis deum. Alia est unitas laboris. Soph. iii. Seruient ei humero uno. Alia est unitas uictus et uestitus. Aug. Sic pascimini

ni ex uno cellario: sic
i̅duamini ex uestiario.
Alia ē habitatioīs. ps.
Ecce q̄ bonum et q̄ iocū
dū. habitar̄ f̄res i̅ unū.
Iste uersus uelud dulcis
sit et suauis melodia to
to orbe notissi̅. ut tuba
sp̄us sc̄i diuisos corpo
re c̄gregauit i̅ unū: et
monasteria plurima pe
perit. Unitas exterior
effectus ē i̅terioris uni
tatis: et eam i̅dicat et ob
seruat. Diuisitas uō i̅ ex
terioribȝ unitatem i̅teriorē
dissipat: et diuersitatē
aīorum desig̃t. Distinctio u
nitatis. C. v.
Est notan
dū: q̄ octo s̄t que
ad dc̄am unitatem ptinēt.
Primū ē unio cum d̄o:
qui ē bonū unū oībus
necessariū sufficientis
simū. qui quāto a plu
ribus h̄ēt: tanto ampli⁹
a singlis possidet̄. Qui
em adheret ei: unus
sp̄us ē cū eo. i. cor. vi.
Et omnes qui pf̄ce ei
adherēt: inuicem uniū
t̄. Int̄ malos ul' bonos
i̅fectos: pōt ēē discordia.
In bonos pfectos: ē c̄cor
dia. Aug. Pugnāt i̅t̄
se mali et mali. Itē pugnāt
i̅t̄ se boni et mali. Boni
uō et boni si pfcī sūt: pu
gnar̄ nō possūt. Profi
cientes et nō dum pfecti
ita possūt: ut bonus q̄sq̄
ex una pārte pugnet c̄
alium: qua c̄ se ipm̄. et i̅
uno q̄q̄ hoīe caro c̄cu
piscit ad usus sp̄us et sp̄s
ad usus carnē. Unio uō
ad t̄pōralia que multa s̄t:
occasio ē diuisioīs et di
scordie. Gen. xiii. Dicit̄
d̄ loth et abraā q̄ substa
corum multa erat: et ne
q̄bāt habitare c̄īt. Unī
facta ē rissa: i̅t̄ pasto
res gregū eorum. Amor
bonorum que a diuisis pos
sideri i̅tegre nō possūt:
i̅pedit unitatem. Amor
uero eorum que simul a
diuisis possideri possūt:
non. Tertium ē separatō a
ceteris rebȝ a d̄o. qui em
adheret alicui rei p̄ter

dm̃ et nõ ꝓp dm̃: mun᷒ deo adhereret. Aug᷒. Minꝰ te amat: qui aliqd p̃t te amat. Dñs uolẽs habra az ꝗ pfecte adherere: uo luit eũ separare a cet̃is reb;: et dedit ei p̃ceptu; q separaret̃ a p̃ria sua et a gẽte sua dicẽs. Egrede de t̃ra tua et de cognatiõe tua: et d̃ domo patris tui. Geñ. xij. Jtẽ p̃cepit ut se pararet̃ ab unigẽito suo di lecto ysaac. Geñ. xxij. Jtẽ p̃cepit q separaret̃ quo dam a se ip̃o: p̃cepto. s. cir cũcisiõis: q̃ uoluit separa re a se q̃tũ ad carnalia d̃ sideria. Circũcisio ẽ tãz ĩ carne monebat: adre secãdu; sup̃flua desideri a carnalia. Et iõ fiebat ĩ mẽb᷒ ĩ q̃ ocupiscẽtia seuiebã. Et sic eũ diuisit a m̃ltis et poduxͣ ad unu;. Separa uit a mala unitate qua mũdus erat ↄiũctus et carni: et ĩduxͣ ad unita tẽ di et sp̃us. Nã unitas mala et que nõ ẽ s̃m dm̃: multũ adu̇sat̃ unitati sp̃s

sci. Aug᷒ s̃r Jo. Est et ma la ↄcordia: ẽ et mala dis sonãtia. Gg. Sic̃ nociũ ẽẽ solet si unitas desit bo nis: ita p̃ciosiu; ẽ si nõ desit malis. Jn m̃ltis re ligioĩb; amor qui nõ ẽ s̃m dm̃: mag᷒ nocet q̃ odiũ. Odiũ cauẽt m̃lti q2 õs sciũt illd̃ ẽẽ malu;: amore; u᷒ qui nõ ẽ s̃; dñ: nõ ita cauẽt. Voluit d᷒ s̃uos suos et a carissimis separatos ẽẽ: ut q̃i odi rẽt eos ut ip̃i pfecti ẽent ip̃i. Luc. xiiij. Siquis ueĩt ad me et nõ odit pa trẽ suu; et c̃: nõ p̃ot me us ẽẽ discipl̃s. De utõ. Qui dix̃ p̃ri suo et m̃ri sue nescio uos et f̃rib; suis ignoro uos et nesciuerũt filios suos: hij custodiũt eloqũ tuũ. Vnitas ĩ reli gione que nõ ẽ s̃m dm̃: multũ ẽ picl̃osa. Jlla ẽ bo nis resistit et malos ro bustiores et audatiores fa cit: ↄceptionẽ impedit: et bonor p̃secutiõe; auget. De resistẽtia habet̃. Act.

vij. Dura ceruice: uos
sep spui sco restitistis.
Spui sco resistit: qui bo
nis que a spu sco fiunt
odic. De roboratione di
cit. gg. Puisos unitas
roborat: du eos concordat.
De audacia. Act. viij. Im
petu fecerunt unanimit
in eu. Audaciores fuerunt
qr unanimes. De ipedi
mto correptionis. gg. ait.
Puisos unitas tanto inco
rrigibiles: quanto unanime
facit. De augmento pse
cutionis bonor. dicit. gg.
Reprobor unitas bonor
uitam tanto durius pmit:
quanto se ei p collectione du
riorem apponit. Talis uni
tas: non e sm legem uere
amicitie. Lex uere amici
tie e sm sapiam: ut nuq
turpe quod rogem: nec roga
ri faciam. Tertium e timor
di: qui offensas di et sca
dala proximi cauet. Pu. xv.
P timorem dni declinat ois
a malo: p temeritatem u p
sumitur oe malum et scanda
lum proximorum. Mt. xviij. Quicumque

scandalizauerit unum de pusill
istis meis qui in me credunt:
expedit ei ut suspendatur mo
la asinaria in collo eius: et de
mergatur in pfundum maris.
Quantum e humilitas: quanto ho
mini sentit de se quam de aliis. (humilitas)
Unde sensum alior meliorem
quam suum reputat: facile se (sui)
sum p sensu alior dimittit et
multum ualet ad unitatem.
De hoc se comdat. B. dicens.
Sep min m credidi quam alii.
Abundantia sensus: in fondum e ca
discordie. gg. Sepe dum quosdam
maior scia erigit a ceteror
societate disiungit: et qui
quo plus sapiunt: eo a
uirtute concordie desipiscit.
Humilitas pacatissima e.
Pacem e uidetur hic cum suo op
posito. s. cum supbia. Unde (non supbia)
supbi alium supbum non patitur:
nec cum eo pacem habebit.
Tumor e uni: tumorem
alti pungit. Nam dum unus
erigitur alter extollitur sup
eum: qui se non patitur sup
ari. Cum humili autem pacem ht.
qr dum hic inclinatur: ille ut
appetit respicit cum exalto.

Supb⁹ dū se dilatat.
alios cōp̄mit ⁊ cōtbat:
⁊ scissure occasio ē. P̄o
ū. xxviij. Quj se dilatat
⁊ iactat: iurgia cōcitat.
B. Dilatatō solet h̄re
scissurā. Quītū ē obe
dietia: que affectat ex̄ x̄
alienaꝝ facē uolūtatem.
Vn̄ agnita di uolūtate
que una ē ul' ei quj locū
di tenet: eā eligit facē:
q̄ mltū ualet ad unitatē.
Cuj obstinatō ꝓp̄e uo
lūtatis: mltuꝫ ē ꝯ̄ria. B.
loquēs ꝺ illo ūbo luc. ij.
Descēdit cū eis ⁊ uenit
nazareth: ⁊ erat sbdit
illis. Quis nō erubescat
obstinatus ēē ī ꝯsilio suo:
qn̄ sapīa ip̄a suū deseru
it: Sapīa que desursū
ē pacifica ē modsta sua
dibilis ē: bonis ꝯsentiēs.
Jac. iij. Sextū ē: patiētia
Nō iracūdus ⁊ īpatiēs:
occasio ē discordiaꝝ. P̄u.
Vir iracūdus suscitat ris
sas: quj aūt patiēs ē susci
tatas mitigat. Ad p̄fectā
ptinet bonitatē: maloꝝ to
lerātia. Gō. Q'sq̄s malos
nō tolerat: ip̄e s̄ p̄ ītole
rātiaꝫ testis ē: q̄r bonus
nō ē. Abel ē ēē renuit: q̄
caym malitia nō exercet.
Septimū ē: amor pacis.
Pax ē qđ quoddā uīculū:
quo mēbra ī corp̄e mistico
ꝯiūgūt. Eph̄. iiij. Sol
liciti suare unitateꝫ: in
uīclo pacis. Ad hāc pacē
sm̄ glo. ptinet: ut bona
nr̄a īuiceꝫ diligaꝫ: Et pec
cata que sin̄ dāpno eru
niāt ⁊ cū sp̄e salutis cōri
gētoꝝ eradicari nō possīt:
uꝫ ad messeꝫ ultiāꝫ tole
remus. Et p̄fectōnis opa
que fieri ⁊ nō fieri licꝫ:
ne ī firmi scādalizēt: non
facē dispēseꝫ. Mag̃ bonū
ē pax nec dat ds eaꝫ nō
amātī: sꝫ q̄rētī eā cū ma
gno desiderio. Ps. Jnq̄re
pacē: ⁊ p̄seq̄re eā. Quidā
pacē oblatā recipēt: sꝫ eā
p̄mo q̄rere nollent. Hij
nō ītelligūt pacē hereditā
tē ēē x̄anoꝝ. Si ē se ag̃
scerēt exheredītatos ab
eo qđ x̄p̄s eis legauit:

nō expectarēt q aliqs eos excitaret ad heredi tatē suā recupādā. Hebr. xij. Pacē sequimini cū oībȝ. Pax ū ē repugnā tia nō ē. Octauū est: lingue custodia. Sic ū domus sūt de lignis et palea tecte ignis cau te suat ne dom succē dat: sic lī gua caute cu stodiēda ē i ɔgregatiōe. Lī gua ē ignis ē: uniū sas iniqtatis. Jac. iij. Ali ē flāma ire i ɔgregatiōe accēdit. In eodē. Ecce q̄t ignis: q magnā siluā iccēdit. Nisi lī gua custo diat: multe turbatiōes i ɔgregatiōe oriūt. Ecc. xxviij. Susuro et bilīguis maledict: mltos ē tur bauit pacē habentes. In eodē. Lingua t̄tia mltos ɔmouit. De inocētia cu stodienda sit ab oībȝ. vj.

Sequit de inocētia. Cir ca quā pmo ondit: q custodiēda sit ab oībȝ. So: q maxiē ab hys q sūt i religiōe. Tertio: tāgēt de pātib i nocētie. Quarto: de nocumētis que i religiōe mali iferūt bo nis. Ad pmū monet sps scūs i ps. Custodi igr i nocētiā. glo. i. exto quear a te. Sen. Piaculū ē odio nocētis: inocē tiā pdē. vsitor. Duo sūt erga dilectiōē pximi ɔ uanda: ut bnficiȝ i pfsiōe ferueat: et nulla malitia ledat. Tripli rōne co nari debem ad custodiā i nocētie. Pmo: q facile āmictit. So: q āmissa oīa āmictūt. Tertio q ca suata oīa suāt. Faci le āmictit: q fcō uerbo uolūtate: et obmissiōe. Fcō duplicat: ut cū bona aliena auferūt: et cū ma la alijs iferūt. Aug. Dīs hō quj aliū i corpore pse quit: pus ipse i corde su stinē psecutiōē, ɔgnosca tur. Itē. Nemo ht i iustū lucrū: sine iusto dapno. Lucrū i archa dapnum i ɔsciā: tulit uestē et pdi dit fidē: acqrit pecuniā:

⁊ poīt istitiā. s. īnocētiā.
Ide. Malitia tua ut alteri
nō noceat fieri pōt: q̄ aūt
tibi nō noceat fieri nō p̄.
Verbo āmictit̄ īnocētia:
ut cū aliqs ī malū pximū
ītit̄. Aug. fraudatoꝛ pꝰ
⁊ peiꝰ ledit̄ dapno īnocē
tie: q̄ pxiꝰ dapno pecūie.
Ps. Lacū apuit ⁊ effodit
eū: ⁊ cadit ī foueā quam
fec. Voluntate ā̄ potitur
īnocētia: s. odio ⁊ ītētiōe
nocēdi. j. Jo. iij. Oīs quj
odit frēz suū homicida ē.
Quj ū est homicida: īno
cēs nō ē. Obmissiōe ā
mictit̄: ut cū aliqs nō
sbuenit pcūia. Ambros. Pa
sce fame morietē: si nō
pauisti occidisti. Si īno
cētia āmictit̄: oīa bona ā
mictūt̄. Amictit̄ ē iustitia
fūdit̄: Cū īnocētia āmic
tit̄ q̄ ē iustitie fūdamētū.
Tullius. Fūdamētū iustitie
ē ut nemi noceas: deinde
ut cōmuni utilitati deserui
as. Amictit̄ ip̄e dn̄s iustitie
dator. Ysay. lix. Iniquitates

urē: diuiserūt īt̄ uos et
dm̄. Si īnocētia fuerit:
cuncta bona fuāt̄. Qui
ad dā īnocētiā fuauit n̄ ei
nocuit: n̄ ā̄ nocet hoīe ī
nocēti. Aug. Quid times
hoīez o ī sinu dī posit̄: Tu
de sinu noli cade. Quicqd
ī patieris ad salutez ualē
bit nō ad pniciē. Mt. x. Oēs
capilli capitis urī: nūāti
sūt. Ro. viij. Scim̄ qm̄ dili
gētibꝰ dm̄ oīa coopāt̄ ī
bonū. In bonū hijs quj s̄z
ppositū uocati sūt sci. Inno
cētia āmatura dī ē: quā
si habueris tu cū tuis ī sal
uo eīs. Job. iiij. Quis īq̄
īnocēs piyt: Sin̄ ueste
īnocētie nullꝰ ītt celum.
Ps. Quis ascēdet ī mōtē
dn̄ ⁊ c. In nocēs maibus
⁊ c. Hac ueste latrō ī ferna
lis conat̄ nos expoliare:
sic̄ expoliat̄ descēdēs de ierl'z
ī iericho quj ī cadit ī latrones.
Qz maxie custodiēda sit ī
nocētia a qb' st̄ ī religiōe. vij.
Multiplici rōne custodi
ēda ē īnocētia ab hijs

q sit i cade religioe: ut .s. un alt̃i nõ noceat. Et possũ ad hec decẽ rõnes põnẽ.

Primo reqrit hec .s. familia ritas. nã co₂ ẽ ad maxiẽ adhere: p q̃ oĩa reliqrũt. Ad hec uõ ut pfecte dõ adhereãt: mltũ ualet inocẽ tia. Ps. Innocẽtes et recti adheserũt m. Unitate uo lũtatis: maxiẽ adheret q̃s dõ. Volũtate uõ unã cũ dõ habet. si irascabilis sit sm̃ purit̃ate: et ɔcupiscibi lis sm̃ caritate. Primũ fac inocẽtia: s̃m fac rectitudo. Innocẽtia adũsat malig nitati: q̃ ẽ appetit᷒ alieni ma li. Rectitudo curuitati: q̃ ẽ iordinat᷒ appetit᷒ cõmodoꝝ boni. Scdo reqrit hec: loci imunitas. Hoiẽs et scele rati ɔfugiẽtes ad domũ re ligiosã: securi st̃ i ut eis non noceat᷒. Etiã tyrãni nolũt nocẽ ul' i habitãtib: ul' ad eã ɔfugiẽtib. q̃to ma gis ipi habitatores loci sac cauẽ debẽt ne s' iuicẽ no ceãt. Tertiũ reqrit: sotie

tatis sc̃itas. Multũ cauẽdũ ẽ ne inocẽtia i t' inocẽtes ã mictat: q̃ i seclo a bonis i t' nocẽtes fuat. Si ãmissa erat i seclo: i claust᷒ ẽ restau rãda n̄ ãmictẽda. Ps. Laua bo i t' inocẽtes man᷒ mẽas. Quarto reqrit hec firmitas. Et ẽ t'plex ẽ firmitas i t' reli giosos. Prima ẽ n̄alis: q̃ cõis ẽ oĩb hoĩb. Scda fidelis: que cõis ẽ oĩb xanis. Tertia ũ spũalis: religiosoꝝ. De p̃ dic Aug᷒. Si putas nõ ẽẽ p xĩos n̄ q̃ de eisdẽ parẽtib na sciẽt. adã et euã itedã: et oẽs fres sui. De sa dic Aug᷒ idẽ. Oẽs q̃dẽ fres s₃ q' hoĩes sui. q̃to mag sacẽdũ q' xani sui. Ad id q' hõ es: et pat fuit adã et una mat fuit eua. Ad id q' xan᷒ es: un᷒ pat dñs ẽ: una mat ecclia. Ter tia pfectissiã ẽ q̃ oĩa bona fa cit cõia: et tp̃alia et spũalia. Quito reqrit hec societas maxiã. q̃ ẽ i t' eos q̃ st̃ uni religiõis: q̃ simul' iacẽt come dũt et bibũt. Qui nõ solũ ac cedũt ad eãdẽ m̃suram corpõis:

sz ꝛ ad mēsā doctīne celestis ad mēsā sac̄ altarīs. Vn̄ ꝑ ciose agit fr̄. si frēi eidem ꝯgregationis nocet. de q̄ ille dicere pōt mali ꝑditoris me cū ē ī mēsa. ¶ Sexto req̄rit hoc: q̄ q̄ ī religōe sunt mū do mortui sūt. Mag̃ uō ī pietas ē ī mōtuū deseui re. cū clauis q̄ corp̄ dn̄icū leserit uiuum: dulces dicā ē. Lancea q̄ corp̄ ꝑforauit mōtuum: dira dicat̄. ¶ Sep timo req̄rit hoc q̄ ipi sit de p̄ria una ī t̄ra aliena: ī colis illi t̄re exosi. Qd̄ ml' tū solet facē ad mōtē uiri religiosi. Ad sit de mūdo isto: celū eoꝝ p̄ria ē ꝛ a mūdo odiūt. Jo. xv. Si de mūdo fuissetis mūd' quod suū erat diligeret. q2 u° d' mūdo nō estis: ꝑꝑea odit uos mūdus. ¶ Octauo re q̄rit hoc: q̄ pat̄s ꝛ m̄rem ꝛ oēs s' actinētes ꝑ sotie tate religiōis relīq̄runt. Vn̄ mag̃ ꝑ'sitas ē: si so tietatē sibi p̄uā faciāt. ¶ Nono req̄rit hoc: simili tudo. Ecc̄. xiij. Omē aīal: diligit simile s'. Etiā aīa lia ī rōnalia ī mutia: illaꝝ ferocitatē nō excedit ī aīa lia sue spetiei. Lup' ē lupū nō ledit: leo leoni nocet nō Adq̄ ꝛ q̄ pug̃ h̄t cū ig̃. caz alia ad pacē h̄t: sic unus religios' alij nocē nō dz. ¶ De ciō req̄rit hoc abūdātia bo noꝝ sp̄ualiū: q̄ h̄t uiri re ligiosi. Quāto plura bona h̄nt tāto mag̃ solliciti eē debēt de eoꝝ ꝯs'uatiōe: ꝛ eoꝝ āmissiōez timere. Aug' ad religiosos. Quāto freq̄ntiores oīones habetis. sanc tiores hēe uos debetis: ꝛ sic de alijs opib; eoꝝ. Inno cētia multū grata ē do: ꝛ multū utilis hōi. Aug'. Nichil do dign' uł carius ei eē pōt: q̄ si ī nocētia to ta obs'uatiōe teneat̄. Licet ē q̄s ī alijs opib; deuotus appareat. si illaz nō habu erit: s' frustra blādit̄. An selz. Si hīc pcc̄a pudorē ꝛ illīc cernerē ī ferni ḣo rorē: ꝛ necessario uni eoꝝ hēez ī megi. p̄us me ī ī fernū ī mēgerē: q̄ pecc̄m

ī me mittēȝ. Malle ē ꝑ pu
ra ꝑctō ⁊ īnocēs gehēnā
īttarī: q̄ sorte pollutus ce
loꝝ regna tenē. Cū ꝯstet
solos malos ī iferno torq̄
ri: ⁊ solos bonos ī celi bea
titudīe foueri. De partibȝ
ēb notādū īnocentie. viij.

Est quatuō ꝑtes eē īno
cētie. Pma ptinet ad id
qd̄ ē sup̄ nos: s. dm̄. Sa:
ad nos. Tertia ad id qd̄
ē iux̄ nos: s. ꝓxīuȝ. Qua
ta ad id quod ē ī fra nos:
.s. tēpoꝛalia bona. Quj pri
mā partēȝ īnocētie h̄t ca
uet ne do noceat: ul' di
gliaȝ s̄ usurpādo ul' eaȝ
ledēdo/ ul' diminuēdo. Q̄
ḋaȝ partē h̄t: s̄uat mū
dā suā ꝯsc̄iaȝ. Quj t̄ciaȝ
h̄t: s̄uat famā bonā ne
suo ex malo noceat ꝓxīo.
Quj quartā h̄t: abusiōeȝ
bonoꝝ tp̄aliuȝ cauet. hec
sūt quatuō partes īno
cētie: sibi quasi quatuo
lata claustri sp̄ualis ꝑ q̄
sp̄s bñ oꝛdinat⁹ deambu
lat: s̄m illud. Pambula
baȝ ī īnocētia cordis mī.

Pratū amenissimū ē ꝯsc̄ia
sacis meditatiōib⁹ ī tenta:
celestibȝ desiderijs flagrās:
ū uelut lilia cādēt affec
tiōes castitatis: uelut rose
rubēt affectōes paciētie et
pietatis: paciētie ꝓpt̄ rubo
re: pietatis alieno: ū ue
lut uiole redolēt: affectōes
huilitatis. Jn medio stās
uelut laur⁹ ꝑpetuū uiroꝛē
ꝓstat ⁊ ūbraculū: ū nō dee
aqua celestis doctrine unde
uiriditas ꝯsuat. De nocumē
tis que mali īferūt bōis. ix.

Jstē nōnulli ē q̄ ī religiōe: ma
li m̄ltis modis nocent
bonis. Quātuȝ ad bona
tp̄alia nocēt eis: ul' sup
flua circa se expēdēdo: ul'
hijs q̄b⁹ dāda nō erāt ea
dādo. Nocētes p̄mo m̄ si
miles sūt usurarijs: q̄
uolūt eē socij ī lucro ⁊ nō
ī dāpno. Minus ceteris
uolūt laboꝛarī: ⁊ plus ce
tis ꝯsolatiōis h̄re. Exēm si
nocumēti habēȝ ī iuda ꝓdi
toꝛe: quj fur erat ⁊ locu
los habēs: q̄ mictebāt poꝛ
tabat. Jo. xij. Que dāda

erat pauperibus: dabat uxori sue et filiis. Satis debet suf ficere ad confessorem ab hoc pecc pena infelicis mortis que hoc ei peccatum occasio fuit. Suspensus est et crepuit medius. Act. i. Accidit et malum bonis in religione: quia subtrahendo eis debitum beneficium et prestando eis salutis impedimentum. Prestat adversarium iuvando. verbo detractionis: vel conviciis fratribus in iniuriando. Subtrahunt eis benefi cium consilii: exhortationis: ex boni: consolationis: adiutorii et correp tionis. Unde innocens non est si fac misum: vel desit misum. Item nocentes noti estis: si fratres non quos indicando corrigere poteritis: tacendo perire permittitis. Salu tis prestant impedimentum quod ministrant malum exemplum quo volentibus iter in pa radisum resistunt: dum via contraria eis incedunt: et qui ad manum trahunt in infernum: quos debuerant trahere in paradisum. Adversarium iuvant quod dum peccant se ligant et impotentes se reddunt ad adver sarii impugnationes. Adversarium est iuvare: dum verbo vel facto ad malum fratres incitant: quod non est parva proditio. manifeste proditio iudicaretur: qui in

conflictu existens cum deberet iuvare suos verteret se ad adversarios: et impugnaret socios suos. De hiis que incitare possunt religiosum ut amet

Sequitur de dilectione fratres suos. C. x.
Ad quam religiosus debet diligentem opera dare ut fratres amet et ab eis ametur. Primo tangetur de hiis que incitare possunt: ut eos amet. Secundo de modo amandi. Tertio: de hiis que valere possunt ad hoc ut ametur. Quarto: specialiter de amore inimi corum. Circa primum notandum quod ad aman dum proximum. Primo incitat natura: secundo scriptura: tertio gratia. quarto exemplum: quinto utilitas: sexto de opposito dampna. Natura ad hoc incitat: cum naturalia precepta iuris naturaliter in corde hominis et scripta. Quorum primum habetur. Thob. iiii. Quod ab altero tibi odis fieri: vide ne aliquando tu alteri facias. Matth. vii. Quecumque vultis ut faciant vobis homines: et vos facite illis. Dilectio est debitum naturale: quo unus ipso alligatur et alteri. A quo debito nullus absolvitur: quantumcumque ab eo solvatur. Unde super illud. Ro. xiii. Nemini quicquam debeatis: nisi ut invicem diligatis. Caritas est que et reddita semper detinet debitorem. Scriptura et ada

maȝdū pximū nltū īcitat
.j. Jo. iij. Carissimi: diligam
nos īuicē. Itē .j. pe. iiij. An
oīa mutuā ī uob metipīs
caritatē hntes. Septimā do
cem: q dilecto sit spāle
pceptū xpi. Spāle discipulor
xpi ē: legis pleitudo. De p
Jo. xv. Hoc ē pceptū meū:
ut diligatis īuicē. De sc
cūdo. xiij. In hoc cognoscēt oēs
q mī estis discipli: si dilec
tiōēz habueritis ad īuicē. De
.iij. Ro. xiij. Qui diligit p
ximū: legē impleuit.
Gra ad hoc īcitat: que oñ
dit hoīez fcm ad ymagi
nē di. Licz aliqs amet oēs
filios amici sui: tū spālē
ht amorē ad eū q pri suo
amici ei ē similior. Silicz
ad opa di coīt amorē debeāt
hre: tū ad hoīez spālr q ad
ymagiēz & similitudinem
ē factus. gen. j. Gra oñdit
pximū mbrū ēe uni corpo
ris: c ē xps cap. j. cor. xiij.
Vos estis corp xpi. No amat
caput: q odit mbra. Itē gra
oñdit pxiuz ēe di filiū xpi
frēz: & coherede etne glie. Si

amādi st frēs q pōtiōēz uniciq
minorē faciūt diuiciāo he
reditatē: qntū amādi st frēs
q pōtiōēz uniciq augēt. Quā
to ē plures erūt electi: tan
to āpli gaudebūt. Pl gau
debit un electorꝫ de glia aīe
alti: q de glia pri corporis.
Ex possit īcitare ad amādū
pxiuz. Et p exēplū xpi. No ē despi
ciēd quē xps ita carꝫ hūit:
q p ei redeptiōē mori uoluit.
Apparēt debēz pximū hoc pto:
ne nob uilescat. Apoc. j. Qui
dilexit nos: et lauit nos ī sā
guiē suo a pecc̄is nr̄is. Ephe.
.ij. Qui dedit semetipm pro
nob. Sdo exēplo angli. Qui adō
amat hoīez: ut custodiat eū
ī oībꝫ uijs suis. No ē despicā
end hō ab hoīe: q ita carus
ē anglo. Mt. xix. Videte ne
cōtepnatis unū ex hijs pu
sillis: dico ē uob: q angli
eorꝫ ī celis sep uidēt faciez
pris mī q ī celis ē. Tertiū
exēplo scōrꝫ. Legit ī uita bti Johis
euāgte: q cū uenisset ad ultimā
senectutē & uix ī ē man di
sciplor ad ecclīā deferret:
nec posset plura dicē uba:

ad quãlibet paucã hec dice
bat. Filioli diligite alte
rutrũ. Tãdẽ discipli & f̃res
quj aderãt: audiẽtes q'
catẽ sẽp repetẽt dixerũt.
Magister:" qr̃ sẽp hec loq̃
ris: Quj respõdit. q' p̃cep
tũ dñi ẽ: & si solũ fiat suf
ficit. Quãto eẽ creaturaꝝ
i ratõnabiliũ: que amorẽ
hñt ad i diuidua sua spẽi.
Ecc̃. xiij. Om̃s caro: ad simi
le s' cõiũgit̃. Utilitas ẽ
mag̃ dilectõis: i citat ad
amandũ ꝓximũ. Dilectõ
ẽ unit m̃bra i illo nobilis
simo corpore ẽ xp̃s ẽ cap̃:"
& ũtute m̃bꝝ unita ad uẽ
saño potẽti resistit: & ad
pfectiõẽ pduc̃. Colo. iij.
Sup õ caritatẽ hñtes: qd
ẽ uicl̃m pfectõis. Tulli?
Uirtutũ amicitia: adiut̃x
a nãa data ẽ. nõ uitõꝝ co
mes:" ut q' solitaña nõ pos
set puẽire ad ea que sũ
ma sũt: cõiũcta & sotia
ta cũ alto puẽiret. Nãp
na ẽ que odiũ fac̃: possẽ
i citat̃ ad hec. Nã hec fac̃
fr̃nũ odiũ i cõpore mistι
co q̃ diuisio cõtinuitatis
i cõpor̃ humano: ex q̃ se
q̃t̃ dolor magn̄ & q̃ñq3
mors. De m̃ amãdi. C. xj.
Circa modũ amãdi ꝓxi
mũ notãdũ: q' scẽptuã
fac̃ t̃plex exẽplar de hec
nob' mõstrat. P̃mũ ẽ amo:
q̃ xp̃s dilex̃ nos. Jo. xv. hec
ẽ p̃ceptũ meũ: ut diligatis
i uicẽ sic dilexi uos. S̃z
ẽ amor: q̃ amaꝫ nos met
ipõs. M̃. xxij. Diliges ꝓxi
mũ tuũ: sic te ipm̃. Ter
tiũ ẽ amor: quẽ hñt m̃b̃
c̃rẽ cõpõis ad i uicẽ. Ro. xij.
Sic i uno corpore m̃lta m̃
bra habeꝫ: ita m̃lti unuꝫ
corp' sũ i x̃ ihũ. Circa
p̃mũ notãdũ: q' xp̃s ama
uit nos amore gratuito.
Gratis. s. dato: nõ p̃cedẽ
tibi meĩtis reddito. j. Jo. iiij.
In hec ẽ caritas nõ q̃i nos
dilexeꝝ eũ:" s3 q̃m ipe p
or dilex̃ nos: sic amadus
ẽ ꝓxi?. Amor eoꝝ quj no
lũt amare n̄ illos a q̃bꝫ
se p cogñsciũt amari: non
h̃t g̃raꝫ ap dm̃. M̃. v. Si
diligitis eos quj uos dili

gūt: q̄ mercedē habebitis? Nōne et publicani hoc faciūt? Itē amauit nos amore recto: qr nō ꝓ utilitate suā. Nō ut a nob accipet: sȝ ut daret: sic amādus ē ꝓxīꝯ. Sen. Ego amicū paro ut habeā pro quo mori possiȝ: ut habeā q̄ī exiliū sequr: cui morti me opponā et impedā. Aug. Vera amicitia nō pēsēda ē tēpalib; comodis: sȝ gratuito amore pētāda. Ambro. Amicitia ūtus ē: nō q̄stus. Boeci. Que felicitas amicū: ī fortuitū faciet inimicū. Itē amauit nos xp̄s amore discreto. Amor discretus ē quī psonas amat et uitia psequit: nec sic psonis ꝯdescēdit: q̄ uitijs implicet. Vn̄ xp̄s ī carnis assūptiōe ꝯdescēdit m̄: ī culpe uitatiōe ꝯsuluit sibi. Ro. xiij. Dilectō ꝓxī malū nō opa. Tullius. Nulla ē excusatō: si amicitie cā peccaueīs. Difficile ē amicitiā manē: si ūtute defeceīs. Itē xp̄s amauit nos amore mag°. Io. xv°. Maiorē hac dilectōnē nemo hȝ: ut aīaȝ suā ponat quis ꝓ amicis suis. Sic amādus ē ꝓxim°. Johis. iij. In hoc cognoscaȝ caritatē: qm̄ ille ꝓ nob aīaȝ suā posuit: et nos debeȝ ꝓ fr̄ib; aīas ponē. Amor magn̄ ē, amor magn° opās: et ad inimicos se extentēs. Gg. Probatō amoris: exhibitō ē opis. .I. Io. iij. Filioli nō diligaȝ ūbo nec lingua: sȝ ope et ueritate. Itē amauit nos xp̄s amore pseuerāti. Io. xiij. Cū dilexisset suos q erāt ī mūdo: ī fine dilex̄ eos: sic amādus ē ꝓxim°. Sȝ sūt q̄ eū felicē amant: cessante ū felicitate ab eo recedūt. Hij s̄m ueītatē: nūq̄ eū amauerūt. Gg. Cū quis posit° ī ꝓsperitate diligit: ī certū ualde ē utrū ꝓspeītas an psona diligat. Amissio felicitatis: uiȝ īt rogat amoris. Quī ī adūsitate despicē ꝓximū: apte ꝯuicāt q eū ī ꝓsperis nō amauit. Sen. Multi illū

secut̃ cōmitat̃: cadauia
lupi frumẽta formice. P
daz seq̃t illa tuba: nō (tem)p(or)ez.
Ecc. vi. No cog'scet̃ ī bonis
amic'. Jt̃e. Est amic' s(e)c(un)d(u)m tẽp
suū: ⁊ nō p(er)manebit ī tp̃e
tribulatōis. ¶ Circa s(e)c(un)d(u)m eẽ
notādū: q(uod) hoc mādatū di
liges p(ro)ximū tuū sic̃ te ip̃z:
dupliciter pōt ītelligi. Uno
m(od)o sic .i. ad qd̃ te ip̃m .s. ad
grāz ī p̃senti: ⁊ gl(or)iaz ī fu
turo. Vel sic: ut sit sens(us).
Hoc facias p(ro)xīo qd̃ ē uis
fieri: qd̃ aūt nō ē uis fieri
ei nō facias: ut duo p̃cep
ta l(eg)is n(atur)ālis p(ri)us posita: h(uius)
mādati sīt expositiua. Et
notādū q(uod) cū p̃ceptū sit p
x(imu)m sic̃ nos diligam(us): quj
se nō diligit: p(ro)ximū dili
gẽ nescit. Aug(ustinus). Uide si iā
nosti diligẽ te ip̃m: ⁊ c(om)
micto tibi p(ro)ximū quẽ di
ligas sic̃ te ip̃z. Si aūt te
nō nosti diligẽ: timeo ne
decipias p(ro)ximū sic̃ te. Jt̃e.
Si ītrogẽ ut(rum) diligas te:
respondes q(uod) diligis. Quis
ē se odit: Ergo nō diligis
iniq(ui)tatẽ. Naz si diligis ini

q(ui)tatẽ: odis te. Nō ego
dico: psalmū audi. Quj
diligit iniq(ui)tatẽ: odit aīāz
suā. Jt̃e. Quj diligis ini
q(ui)tatez: q(uo)m(odo) tibi uolebas c(om)
micti p(ro)ximū u(t) diligẽs eū
tanq(uam) te: Jmo qd̃ p(er)dis te. Si
ē tu ip̃e sic te diligis ut p(er)
das te: sic p(er)fecto p(er)ditur(us) es
eū q(uem) diligis sic̃ te. Nolo g(ra)
ut queq(uam) diligas tu solus
per te aut corrige dilecti
onẽ aut respue societatẽ.
¶ Jt̃e notādū: q(uod) nō d(ebe)z dili
ges p(ro)ximū tuū plus q(uam) te ip̃z.
Uidet(ur) plusq(uam) seip̃m p(ro)ximū
uelle diligẽ: quj curatōi p(ro)
p(ri)e nō sufficiẽs: curā p(ro)ximi
sui acipit assumẽ. B(er)n(ardus). s(upe)r cān.
Tu s(upe)r ea(m) firma satis p(ro)p(ri)a sa
lus nō dū ē cuj caritas ad
huc aut nllā aut adeo tene
ra atq(ue) arūdinea: q(uo)d oī
flatui cedat oī credat sp(irit)ui
oī circūferat(ur) uēto doctrine:
ī(m)mo cui tāta caritas ut ul
tra mādatū quēdā diligas
p(ro)ximū plusq(uam) te ip̃m: ⁊ rū
sū tācilla ⁊ c(on)t(ra) mādatū fauor̃
liq(ue)scat: pauore deficiat: p(er)
turbet(ur) t(ri)stitia: auaritia c(on)trahat(ur):

ꝓ t'hat ambitōe: suspitio
nib; ī q̄etet': ꝯuiciis exagi
tet': auris īmisceat': ho no
rib' tumeat: liuore tabescat:
tu ī q̄ ita ī ꝓꝓiis te ipm̄ se
ties: q̄ nuc̄ q̄so dementia ali
ena curas aut ambis aut
aut acq̄escas: Quo q̄d ꝯsu
lat cauta uigilq; caritas:
Nō q' alijs ī q̄t sit remissio:
uob' āt t'bulatō. Sz exq̄lita
te noli nimiū ēē iustus: suf
fic̄ si diligas ꝓximū sic̄ te
ipm̄. Itē notandū q' q̄ pro
ximū debito m̄ diligit: dm̄
plus diligit ꝓ q̄ diligit ꝓxi'.
Vn̄ pz q̄m̄ illd sit uer: Qui
diligit ꝓximū suū legē i
pleuit. Ro. xiij. ⁊ illd gala.
v. Oīs lex ī uno s'mone ꝯ
plet': Diliges ꝓximū tuū
sic̄ te ipm̄. Impletō ē māda
tū dī de dilectōe dī: implet
mādatū d dilectōe ꝓximi.
In q̄s amicos nō ē rez diui
naz ꝯfessio: n̄ humanaz
plena ēē pōt: n̄ hoīez dilig̃
nouit: q̄sq̄s ē nō diligit q̄
hoīez fec̄. Circa t'tiū exēplū
notādū: q' septē st̄ ī q̄b; a
mō q̄ ē respectu ꝓximi: ī

mitāi dz amorē mbr' eidē
corꝑis. Pmū ē hoc. q' unū
mbrū nō īuidet alij mbro:
lz nō hēat officiū qd illd ht̄.
Si ō mb' uniāi officiū hrēnt:
ēēnt q̄i unū mbrū. i. cor. xij.
Si totū corp' ocul': u audit': Et
p' si ēēnt ō unū mbrū: u corp':
Et ro. xij. Quia mb' nō eūdēz
actū hnt: sic nō dz aliq̄s īui
dē ꝓxiō suo hn̄ti grāz q̄ ipse nō
ht̄. Multū timida ē īuidia:
tāq̄ uitiū dyabolicū. Aug' de
u'ginitate. Duob' malis: hoc ē
supbia ⁊ īuidia dyā ē. Idem
d disciplā xana. Auertat ds' pe
stē īuidie: ab animis oīū hoīu'
uitiū dyā. Inuidentia dyācū ui
tiū ē: sz ht mat'es suā. s. supbiā:
suffoca mat'ē: ⁊ nō erit filia.
Scdm ē q' mbrū unū officiū suū
s' auare nō appropiat: imo
gratis alijs illd cōicat. Ocul'
ē ē oculus oīb; mbr's: ⁊ sic de
singulis. Sic dz ēē īt' fideles.
Ro. xij. Multi unū corp' sum'
ī x̄: singli āt alt' alti' mb'. In
corde. Necessitatib; scōz cōi
cātes. Cibū q̄s unū mbrum
recipit ceteris mbr's cōicat. Si
u aliq̄d mb' ampli' debito s' de

illo conuenit ad malum su
um illud retinet. Est materia
apostatis et alteri in firmita
tis: sic est et in fideles. Ter
tium est quod unum membrum lesum ab
alio se non uindicat: sic debent
esse in membra ecclesie. Ro. xii. Nul
li malum pro malo reddentes.
Quartum est: quod unum alteri compa
titur et congaudet. i. cor. xii. Si
patitur unum membrum compatiuntur
omnia membra. sic fideles debent
gaudere cum gaudentibus et flere
cum flentibus. Quintum est quod
unum membrum reputat sibi fieri
quod fit alii: siue bonum siue
malum. Si ledatur pes os conque
ritur: si lauetur pes os regra
tiatur. Luc. vii. Intraui domum
tuam aquam pedibus meis non
dedisti: hec autem lacrimis riga
uit pedes meos. Sic omnis fi
delis reputat sibi debet fieri quod
fit alii. Vnde caput ecclesie dixit.
Quod uni ex minimis meis
fecistis: mihi fecistis. mt. xxv.
Sextum est quod unum pro alio lesi
oni se opponit: ut manus
pro oculo. Sic debent facere fide
les ex capitis: qui scapu
lis suis obumbrauit nob

is et ictum recipiens: quod unum
num gentium debebat recipere. Sep
timum est: quod unum membrum timet
ab aliis separari. Sic fideles
timere debent separari a corpore
ecclesie. Aug. Nichil sic debet
formidari christiani: quam separari
a corpore christi. De doctrina quo
modo homo amet a proximo. xii.

Sequitur de hiis que ualere
possunt: ad hoc ut aliquis
ametur a proximo. Quinque sunt:
que ad hoc ualent. Primum est: di
scretio. Vnde sapientia dei est mater
pulcre dilectionis. Ecc. xxiiii.
Fatuitas nescit acquirere uel
conseruare amicitiam. Ecc. xx. Fa
tuo non erit amicus. Secundum est:
modestia in sermone. Ecc. xx.
Sapiens in uerbis amabilem se facit.
Gratie autem fatuorum offendentur.
Tertium est similitudo. Ecc. xxvii.
Volatilia ad similia sibi conue
niunt. Ambro. Est in situ hominis:
ut unusquisque suas uirtutes in aliis
amet. Econtrario dissimilitu
do facit ad odium. Oderunt uola
re tristes: tristesque iocosi. Quar
tum est uirtus. Tullius. Nichil est uirtute
amabilius uel quod magis alliciat
ad diligendum: quippe cum propter uirtu

te et probitate: eos et quos numquam uidimus quodammodo diligamus. Idem. Tanta est uis probitatis: ut eam uel in cognitis: uel quod maius est in hostibus diligamus. Specialiter ualet ad hoc: uirtus mansuetudinis. Eccl. iij. Fili in mansuetudine opera tua perfice: et super gloriam hominum diligeris. Item specialiter ualet ad hoc: uirtus humilitatis. Sicut odibilis est deo in hominibus superbia: sic amabilis est deo in hominibus humilitas. Superbia dum se exaltat alios deprimit: ideo non est mirum si ab aliis odiatur. Humilitas autem dum se deprimit alios exaltat et honorat: ideo merito ab eis amatur. Maxime iterum ualet ad hoc ut aliquis ametur: si ipse primo amauerit. Aug. Nulla est maior ad amorem inuitatio: quam preuenire amando. Et durus nimis est animus si dilectionem nolebat impendere nolit et rependere. Sen. in epistolis. Queris quomodo amicitiam facturus sis: cito ego tibi monstrabo amatorium sine medicamento: sine herba sine ullo ueneficio: sine carmine. Si uis amari ama. Quintum est obsequium uel beneficium. Sap. Hoc tempore obsequium amicos: ueritas odium parit. Ignis amoris signis beneficiorum nutriendus est: alioquin deficit. Beneficia et feras ad amorem incitant: et inimicos efficiunt amicos. Ro. xij. Si exurierit inimicus tuus: ciba illum. Si sitierit: potum da illi. Hec enim faciens: carbones ignis congeres super caput eius: et cor eius accendes ad amandum. Et notandum quod beneficium non parit amicitiam: in discrete dat. Unde dicitur de fatuo. Eccl. xx. Quam non erit gratia bonis illius: qui est comedunt panem illius false lingue sunt: quoties et quanti irridebunt eum. Sen. Nullum habet maius malum occupatus homo et bonis suis obsessus: quam quos amicos esse putat quibus ipse non est. Idem. Hoc consilio sapientes utentur: ut magis existimes pertinere quis quam quid accepit. Tullius. Apud bonos: quam apud fortunatos beneficium collatum est. Et notandum est quod obsequia a fratribus humilibus exibita: ad dilectionem prouocandam et persuadendam multum

sūt efficatia. Ideo sci̅ multum noluerūt a se et ab alijs: obsequia cū diligentia exhiberi. De hac diligentia hēmus exemplum in abraā. gen̄. xviij. Qui tres uiros suscepit in hospitio. De quo ait Iero. Non seruis precepit ut hospitibus ministraret: nec bonum quod excedebat palluū minuit. Sed quasi preda repta: cū sara humanitati solus incubuit. Ipse pedes lauit. ipse suis humeris uitulū de armento portauit: ipse ut seruus stetit prandentibus peregrinis et manibus coctos cibos ieiunaturus apposuit. Item aliud exemplum habemus in paulo. Ro. xv. Obsecro igitur fratres per dominum nostrum ihesum xpm et per caritatem sci̅ sps: ut adiuuetis me in orationibus uestris scilicet ad deum et cetera: ut obsequij mei oblatio accepta fiat in ierusalem sanctis. Super omnia exemplum est exemplum quo pedes discipulorum lauare uoluit. Io. xiij. Circa quod exemplum sex nobis sunt attendenda ad hedificationem nostram. s. Status eius: quia pedes lauit. Tempus quando hoc exhibuit. Locus: unde ad illud exhibendum surrexit. Ministrantis sublimitas. Ministerij diligentia quam tunc exhibuit. De primo Aug. Hoc ad maximum cumulum humilitatis accessit. quia et illi pedes dignatus est lauare: cuius manus preuidebat in scelere. Circa secundum notandum: quia dominus distulit dare hoc documentum usque in finem uite sue: ut melius memorie infigeretur. Crisosto. propter quod antea non fecit: Et cetera. Que maiora sunt ultimo adiecit. Circa iij. notandum: quod de surrexit a cena iam inchoata non de consummata. Aug. Non ita debemus intelligere cenam factam: uelut cā consūptam atque transactam. Adhuc enim cenabatur cū de surrexit et pedes lauit discipulis suis. nam postea recubuit: et bucellam suo traditori postea dedit. Cena ergo facta dictum est parata: et ad communicandum mensa cibisque producta. Mira dignatio quia tantus a tali statu: ad tale opus surrexit. Circa iiij. notandum quia euangelista sublimitatem ministrantis curauit nobis ostendere: ut eius humilitas gratior nobis esset. Unde ait. Sciens quia omnia dedit ei pater in manus. Aug. Ergo et ipsum traditorem. Iam traditor iam traditus erat

ei: quē t̃ce ampiebat. Itē.
Tāte ē humane huīlitatis
utilitas: ut eā suo cōmdaret
ex̄ & diuinā sublimitas. Bˀ.
Vis huīlitatis nescio q̄ pac
to maiō ī maioribꝫ: claīori ī
claīoribꝫ cōpbatꝰ. Circa. xv.
actē tēdū ē q̄ mbˀ ī fima īcō
pore humano sꝫ pedes: & m
les sortes eis adhereēt. In
hoc gᵒ q̄ caput ecclie sortes
pedū lauit: cōsīū ē: q̄ ma
xime ī ecclia dī ī necessitate
debeat & obsequia minima mi
nimis pstaī. Circa. xvi. actē
tēdū q̄ ad misteriū pagēdū
diligēt se parauit: uestim
ta ut eēt expeditꝰ deposuit:
linthēū accepit & se pcīxit:
q̄ faceē uoluit: aq̄ ē ī peluī
misit: pedes lauit & extēsit.
Crisostō. Ipē impleuit pel
uī: & nō aliū implē iux̄.
Sꝫ ō ipē opatꝰ ē. Per hec mō
strāns: q̄m cū oī huīlitate oꝫ
implē talia. Itē petꝰ resistēti
nō cessit: īmo cū cōmina
tiōē eū ad cōsentiēdū īdux̄
dicēs. Si nō lauero te: nō
habebis ptē meā. Certam
habuerūt huīlitas petꝰ: & hu
militas x̄. Sꝫ huīlitas petꝰ cess
sit tāq̄ minor. Et q̄ obediē
tia huīlitatē x̄ īuīt: ait pe
trus. Dn̄e tu m̄ lauas pedes:
Crisostō. Manibꝫ q̄bꝫ oculos ce
cī nati apuisti: leprosos mūda
sti: mortuos suscitasti. Augꝰ.
Quis nō expauescat sˀ laua
ri pedes a filio dī: Quāuis ma
gne audatie eēt cōtdicē suū dō:
hoīe dō: tm̄ petrus hoc faceē ma
luit: q̄ pati ut xp̄s sˀ eos la
uaret. Itē. Augꝰ. Didiciꝫ frēs
huīlitatē ab excelso: faciāꝫ
īuicē huīles qd̄ huīlr fecē excel
sus. Faciāt & hoc sˀ īuicē frēs
& ipō ope uisibili: cū se hospi
tio recipiūt. Et apd̄ scōs ū
hec cōsuetudo nō ē: hoc q̄d ma
nu nō faciūt corde faciāt.
Multo ē meliꝰ & sine cōtuē
sia uerꝰ ut & manibꝫ fiat: nō
dedigtē qd̄ fecē xp̄s faceē xp̄i
anꝰ. Cū ad pedes frīs īclina
tē corpꝰ: & ī corde ipō ul' excita
tē ul' si iā erat: cōfirmatē ipiꝰ
huīlitatis affectꝰ.

De amore inimicoꝝ. xvij.

de amore inimicorum cā. xvij.

Sequitꝰ de amore inimicoꝝ. Et
nō dū q̄ q̄ ē ī religiōe spālr oꝫ
conari ut inimicos amet.

⁊ ad amād̄ū sese ꝓuocet.
Pceptū ē ē saluatoris: ut
inimica diligāt̄. Mt̄. v̄. Di
ligite inimicos u̅r̅os ⁊ c̄.
Aug. Dic̄ q̄ i mādatis di
nich ē mirabili: q̄ qd̄ p̄a
pim̄ diligē inimicos. Et
q̄busdā uidet̄ i possibile
ut eos diligāt: q̄ exdefec
tu sapīe accidit. Ad lum̄ e
sapīe satis appar̄ pōt̄ ini
micos diligēdos ēē: nō o
diēdos. Octo ē s̄t̄ que sibi
ligent̄ actēdāt̄: nō tāta dif
ficultas i dilectiō̄ inimico
rū ēē c̄ret̄. Pmū ē stat̄
ip̄i inimici q̄ tibi i iuriat
ē: ⁊ nō uult satisfac̄. Et
ē spiritualr̄ mōtuus. Ip̄e
ē q̄ i isanis man̄ i se i iec̄:
q̄ tibi i iuriā i tulit. Sap.
xvj. Mag̃ c̄delitas ē i sa
nire i fr̄e; suū mōtuū: c̄
ꝯpassio deber̄. Crudeliores
fuerūt q̄ ȳ mōtuo nō pep
cerūt: q̄ q̄ uiuēt̄ leserīt.
Dedecus ē uelle uīdicare
se de mōtuo. Sm̄ ē utili
tas i iurie illate. Psecuto
res n̄r̄i uix ūbū psalmiste.
Circūdabāt nos sic̄ apes: q̄
ad modū apū molestant
nos t̄bulatōibȝ: s̄ꝫ i futu
ro fauū et̄ne b̄titudīs nob̄
p̄parat̄. Ecc̄. j. Usq; ad tēp̄
sustinebit patiēs: ⁊ postea
reddit̄ iocūditatis. Ter
tiū ē q̄ dilectō inimicoꝝ
nb̄ ē utilioꝛ: q̄ amicoꝝ. Ip̄a
mltū; ualet ad spiritaliū
uulneꝝ sanatōnē. Aug.
Ego ad dilectōē; inimicoꝝ
uos moneo: q̄ ad sanan
da pectoꝝ uulnera nulliū
medicamētū utili ēē cog
sco. Ip̄a ⁊ mltū fac̄ ad pfec
tiōē; ⁊ cumulū bonitatis.
Aug. Magn̄ficētissīe boni
tatis ē ut tuū q̄ diligas
inimicū: ⁊ ei quj tibi ma
lū; uult ⁊ si pōt fac̄: tu
sēp bonū uelis atq; facias
cū; possis. Itē mag̃ mer
cedē mer̄. Luc. vj. Si dili
gitis illos quj uos diligūt:
que uob̄ gr̄a: Diligite i
nimicos u̅r̅os ⁊ c̄: et erit
mercedes u̅r̅a mag̃. Quā
tū ē: q̄ dō ē gratōꝛ. Aug.
Quj dilexerit inimicos
hic erit di amic: ⁊ nō solū
amic: s̄ꝫ ⁊ fili. dn̄i. m̄. v̄.

7 luc. vj. Diligite inimi
cos u̅ros: 7 eritis filij altis
simj. Ite aug. Quanta gr̅a
p nos s̅uij digni no̅ fuim̅:
7 inimicor̅ dilectione filij ef
ficim̅. Criso. sr̅. a. Nich
e̅ qd sic do efficiat similez:
n̅ malig̅s atqz ledentib
e̅e placabile. C No̅ e̅ q hec di
lecto: e̅ molestio̅ dyá. Ma
gis e̅ elo̅gat ab ei simili
tudie: quj odio obstinato
ho̅iez p̅seqt̅. Stultu̅ e̅ s̅ui
re dyabo offenso: quj nllo
placat̅ obseq̅o. C Vj e̅ q
dilecto̅ illud q̅d odie̅du̅
e̅ inimico mag̅ destruit
q̅ aliq̅d aliud: ip̅a e̅ e̅ ig̅
inimicitias i inimico ip̅o
ad nichilas. Ro. xij. Si exu
rierit inimic tuus: ciba
illu̅ 7 c̅. Sic e̅ carbones ig̅
cgeres sup cap̅ ei. Ip̅a e̅
gladi i̅efficac̅s inimicaz:
i q̅tu̅ e̅ inimic. Criso. Su
stine ad te̅p inimicu̅ tuu̅
7 b̅n̅facias ei: 7 postmo
du̅ a̅t uictu̅ beniuole̅tia
tua amabis q̅i amicu̅ tu
u̅. Ioe̅. O̅is inimicitia: b̅n̅
ficior̅ assiduitate cpesci

t̅. Gg̅. Miles di scutu̅ pa
tie̅tie debet a̅n se ferre ne
pereat: 7 ad p̅lia̅du̅ p̅mp
tus i ferre iacula amoris ut
uincat. Cui̅ a̅matur̅ suma̅:
paul breuit̅ i̅sinuat dice̅s.
Caritas patie̅s e̅: b̅eigna
e̅. Cu̅ u̅ unu̅ ex utiqz defue
rit: caritas no̅ e̅. Si uidelicz
malos absqz b̅eig̅tate tole
ra̅t no̅ amat: aut rursus
sine patie̅tia negligat tole
rare qd amat. C Vij. e̅ q
no̅ p̅ot ex opposito noce̅ p̅xio
suo: q̅n s̅ p̅us noceat. Au.
Malitia p̅cedit ex se 7 q̅d
uastat ante q̅ se. Quo
p̅fundit ramu̅ ledit: u̅ u̅
radice̅ h̅t no̅ ledit. Non e̅
dedecus alicui si no̅ uult i
q̅nare man suas se uindi
ca̅do: u̅l suu̅ quitiu̅ p̅ cui
tio reddendo. Imo hono̅ e̅ 7 sig̅
nobilitatis ai̅. Ip̅u. xx. Ho
nor e̅ ho̅i: quj separat a c se
te̅ptioib. C Viij e̅ q ille q̅
tibi i iuriat̅ mag̅ do i iu
riat̅ q̅ tibi: quj hec ei p̅hi
buit: quj mai ius h̅t i te
q̅ tu ip̅e. Si g̅ ds differt iu̅
dicare i iuria̅ sua̅ 7 no̅ e̅

de honore quem debent fratres sibi invicem exhibere c. xiiij

ei dicere: non est, et tamen dicere: ymmo ho-
nor: si ex deo non ius te iudicaret. Eccl.
xxiij. Gloria magna sequi deum.

De honore quem debent fratres sibi invicem exhibere. C. xiiij.

Sequitur de honore quem debent fratres
sibi invicem exhibere. Et primo
quid sit honor iste: sic ostenditur.
Secundo exhibitio mutui honoris
commendabitur. Tertio ostendetur: quod
in exhibitione honoris discretio est
habenda. Quarto: quod fratris inhono-
ratio multum sit cavenda. Cir-
ca primum notandum: quod nomen hono-
ris quandoque sumitur pro dignitate. ut
Hebr. v. Nec quisquam sumit sibi ho-
norem: sed qui vocatur a deo tamquam aaron.
Aliquando vero honor sumitur pro timore
reverentie: cum aliquis altitudinem
alterius reveretur. Et dicitur esse fuga vel
resilitio ab altitudine alicuius rei in
propriam parvitatem: et huic motui
respondet exterior elongatio et fuga
qua humiles persone elongant se ab
hiis qui sunt in dignitate positi: non
audentes eis appropinquare. Aliquando
vero dicitur honor: quod alicui persone propa-
latio exterius exhibetur. Quod ali-
quando fit gratia superioritatis: ad
ostendendam subiectionem et voluntatem
obediendi: cum aliquis assurgit veni-
enti. vel assistit sedenti. vel inclinat transeunti: vel incede-
re sequitur: vel coram eo ge-
nua flectit. Ro. xiij. Cui
honorem honorem. j. pe. ij.
Regem honorificate. Ali-
quando exhibetur honor alicui propter prolixi-
tatem temporis: ut senibus. Levit.
xix. Coram cano capite consur-
ge: et honora personam senis.
Aliquando exhibetur honor alicui:
quia genitor. Exodi. xx. Hono-
ra patrem tuum: et matrem tuam.
Aliquando vero propter excellentiam in aliqua
gratia: et sic exhibendus est omnibus.
Debemus enim credere: quod omnes exce-
dunt nos in aliqua gratia. j. pe. ij.
Omnes honorate. Phil. ij. In
humilitate superiores sibi invicem
arbitrantes. Dicit glo. augu.
Non enim hoc ita debemus, ut nos
extimare fingamus: sed extimemus
posse esse aliquid occultum in alio
quod nobis superius sit. Etiam si bo-
num quo illo videmur superiores
esse: non sit occultum.

Exhibitio amoris mutui. xv.

Exhibitionem amoris mutui inter fratres: com-
mendabilem reddit primo scrip-
tura. Ro. xij. Honore invi-
cem prevenientes. glo. Aliter non
est fraternus amor nisi mutuus

se producant obsequijs. Ephe. v. Subiecti inuicem in timore xpi. Reddunt eam commendabilem exempla: in que propheta erga eius creatos: qui homines tamen uoluit honorare. Honorauit eum creando: quia ad ymaginem et similitudinem suam eum fecit. gen. j. Honorauit eum prouidendo: quia uisibilia mundi propter eum fecit. ps. Gloria et honore coronasti eum et cetera. Item honorauit eum in conseruando eum: cui angelorum custodiam deputauit. ps. Angelis suis deus mandauit: ut custodiant te in omnibus uijs tuis. Honorauit etiam eum in incarnatione: naturam humanam cum diuina in persona sociando. Honorauit etiam eum in passione cum ignominia crucis: gloriam homini acquirendo. Unde dicit aug. de exemplis. Qui redemit nos uendidit: uiuificauit nos occisus: honorauit iniuriatus. Honoratur etiam in retributione: quia regnum celorum ei datur et cetera. Mt. xxv. Uenite benedicti patris mei: percipite regnum et cetera. Non est ergo homo despiciendus ab homine: quem tantum honorat a creatore. De in exhi

Habitione honoris discretio sit adhibenda in exhibenda. xvj. Autem discretio in honoris exhibitione: ut non habeatur respectus ad bona ostentibilia .i. ad bona fortune: sed ad bona nobiliora .s. nature uel gratie. Honorare aliquem propter bona fortune: et bona nature et gratie honorabiliora despicere magne stultitie est. Senec. Quemadmodum stultus est qui equum empturus non equum sed stratum et frenos conspicit: sic stultissimus est qui ex ueste aut conditione que nobis in circuitu data est: homines extimat. et cetera. in moralibus. Personam hominis accipere homines non quia homo: sed propter aliquid quod circa ipsum est honorare. Discretionem que in exhibitione honoris habenda est: in parte ostendit hugo de sancto uic. hijs uerbis. Discretio prout quantum pertinet ad dilectionem secundum meritum: quantum uero ad uenerationem secundum etatem uel officium habenda est. Meliores diligere superiores honorare debemus: quia par estimatio est: siue in eo qui per uitam inferiorem contempnit gradum superiorem. Istis ergo honor non illis amor impendatur. Sic

[illegible]
[illegible] exhibenda [illegible]

tn̄ ut honor istorum sit volū
tarii: et illorum amor venerandus. Reuerentia ē sin̄ amore ser
lis ē. Et amor sin̄ reuerētia:
puerilis iudicandus est. Cū tan
ta g̃ humilitate et reuerentia
melioribus ē exhibendū bn̄fi
tiū dilectionis: ut illis qui
ex necessitate iudicant̄ esse sub
iecti. Et cū tāto affectu atq;
ylaritate superioribus soluēdū
ē obsequū subiectionis: ut
solo potius dilectionis debito
illis credamur astricti. Istis
sic reddam⁹ sua qui nr̄m ī pē
terea: illis sic exhibeamus
nr̄a qui suū reddiderint. Li
cet hoīes sint honorandi tā
q̄ ad dei ymagines facti: am
pli⁹ tn̄ honorandi sunt boni
tanq̄ dei filii: tanq̄ q a spū
scō ī habitant̄. Aug. Hono
rate ī uob dm̄ ī uicē: cui⁹
tēpla facti estis. Honorā
di et pcētis sūt plati: qui
loco dei sūt pr̄es spūales.
Ecc. iij. Decore filii pr̄ sine
honore. eiusdē. iij. Qui timet
dm̄ honorat parētes. Ex
hibitio hui⁹ honoris: ualet
ad plōgationē uite et corpo

ralis et spūalis. Corpo
ralis q̄ ad parētes car
nales: spūalis q̄tū ad spū
ales. Exo. xx. Honora pr̄em
tuū et matrem tuā: ut sis
lōgeuus sup terram. Ecc. iij.
Qui honorat patrē suū:
uita uiuet lōgiore. Pat
celestis uitā eorum ↄs̄uat:
qui pn̄ a q̄ uite pn̄cipiuȝ
habuerit ī grati nō sūt.
Ualet et exhibitio hui⁹ hono
ris ad hoc: ut honorās pa
trē honoret̄ a filiis. Ecc. iij.
Qui honorat pr̄em: iocū
dabit̄ a filiis. Honorā
di sūt et pcētis sacerdotes:
maxīe celeste pabulū mi
nistrantes. Ecc. vij. Honora
fica sacerdotes. j. thi. v. Qui
bn̄ p̄sūt p̄bri duplici ho
nore habeant̄: maxīe qui
laborant ī scīa et doctrina. De
fr̄is ī honoratio multū sit ca
uenda. Ca. xlvij.

Multū cauēda ē: ī honoratio
fr̄is. Pr̄mo: q2 multū offē
dit̄ aliqs cū ī honorat̄. bn̄
saluator qui patiētissi⁹ erat:
de hoc uidet̄ ↄq̄ri. Jo. viij.
dicēs. Et uos ī honorastis

me. Xo q[uod] i[n] fr[atr]e i[n]ho-
rat[ur] d[eu]s: ad q[uem] v[e]n[i]mus et
cu[m] i[n]habitator e[st]. In ho-
norat[ur] et angl[u]s: qui ad ei[us]
cu[m] custodia[m] deputat[us] e[st]. M[a]t[th].
xviij. Videte ne c[on]te[m]pnatis
unu[m] ex hys pusillis. An-
geli e[nim] eor[um] i[n] celis se[m]p[er] vide[n]t
facie[m] p[at]ris mei: qui i[n] celis
e[st]. Sa pars principalis.

Ostensu[m] g[e]n[er]alit[er]: q[uo]m[odo] fr[atr]es
qui su[n]t i[n] religio[n]e debe-
ant se h[abe]re. Nu[n]c sp[eci]alit[er] os-
tendu[m] e[st]: quom[odo] h[abe]re se debeat
qui ceteris p[re]e[st]. Et tangent[ur]
.xij. que ad eu[m] p[er]tinent. P[ri]-
mu[m] e[st]: ut habeat discrec-
tio[n]em. Sc[undu]m ut habeat dili-
ge[n]tia[m] i[n] novicior[um] i[n]structio[n]e.
iij: ut ad p[ro]fessio[n]em no[n] levi-
t[er] aliquem recipiat. iiij:
ut i[n] o[mn]ib[us] ex[em]p[lu]m bonu[m] p[re]beat.
v: ut malor[um] correptio[n]em
no[n] negligat. vj: ut p[re]po-
nendo unu[m] alij bonitatem:
no[n] nobilitatem carnis at-
tendat. vij: ut de questu:
mag[is] cura[m] h[ab]eat. viij:
ut i[n]firmis necessaria ex-
hiberi faciat. viiij: ut
p[re]ponat sp[irit]ualia t[em]p[or]alib[us].
x: ut maiora bona p[re]po-
nat minorib[us]. xj: ut di-
sp[e]nsatio[n]es levit[er] no[n] faciat.
xij: ut te[m]p[er]et unu[m] q[uo]d[que]. Q[uod] p[re]-
lat[us] d[ebet] h[abe]re discretio[n]em i[n] fr[atr]u[m]
Circa receptione[m]. C. xviij.
P[ri]mu[m] notandu[m] q[uod] qui vult
vinea[m] bona[m] h[abe]re: palmites
ex q[ui]b[us] pla[n]tanda e[st]: cu[m] discre-
tio[n]e d[ebet] elige[re]. Sic cu[m] discre-
tio[n]e fr[atr]es recipiendi su[n]t i[n] re-
ligio[n]e: ex[em]p[lu]m Jo. ij. Ego te
pla[n]tavi vinea[m] electa[m]: o[mn]e
se[men] ver[um]. Circa illu[m] v[er]o q[ui]
recipi vult. P[ri]mo atte[n]de[n]-
du[m] e[st]: an magna[m] volu[n]ta-
te[m] ad religione[m] h[ab]eat. Ille
e[nim] qui magnu[m] on[us] vult s[ibi]
assume[re] portandu[m] toto t[em]p[or]e
vite sue: d[ebet] magna[m] volu[n]-
tate[m] ad illud portandu[m] h[abe]re.
V[n]de b[ea]t[u]s b[e]n[e]dict[us] dic[it]. De no-
vit[er] veniente ad c[on]v[er]sione[m]: ut
no[n] facilis ei tribuat[ur] i[n]gres-
sus. Et ut dura et asp[er]a ei
p[re]dicent[ur]: et sic appareat an
vehemens desideriu[m] h[ab]eat. Ad
q[uo]d req[ui]rit[ur]: ut dilato desiden-
riu[m] ei[us] augme[n]tet[ur]. Sc[ilicet] e[st] desi-
deria dilatio[n]e crescu[n]t: ut
g[regorius]. Magnitudo e[nim] bone volu[n]-

tatis i eo qui uult recipi: si
gnū ē scī spūs i habitātis ⁊
i eo opātis. In li. de iii. so. B.
Nō sine grādi scrupulo m̄
tis a q̄cūq; religiōe recedē
dū ē: cui testis i habitātis ⁊
trahentis sps scī bona uolū
tas ē. Sc̄o actēdēdū ē cir
ca illū qui uult recipi: q̄d
ipse p̄ncipalr̄ i tendat: utrū
xp̄m aut aliud p̄t ipm̄. Si
aliud p̄t ipm̄: timēdū de ipo.
Mt. viii. Ait un᷒ scriba xp̄o.
Magister seq̄r te q̄cūq; ie
ris. Qui cognito q p lucrū
seculi eū sequi uellet: di
x̄ ei. Vulpes foueas hn̄t ⁊
uolucres celi nidos: filius
aūt hoīs nō h̄t ū caput su
ū reclinet. Nō uult xp̄s:
ut p bona tp̄alia hoīes eū
sequāt᷑. S; illi i futuro etiā
diuitias dabit: qui i p̄sen
ti pauptatis ei᷒ socius fue
rit. Ecc. xxii. fidē possidē
amico tuo i pauptate illius:
ut i bonis illi᷒ leteris. Vel'
tū cauē d; qui tenet locū
di: ne i t᷑ducat i domū ipi᷒
inimicū ei᷒. Inimic᷒ ē di: q̄
amator ē mūdi. Spetialr̄ ca
uē d; ne hoīes suplos reci
piat: qui ei qui locū di te
net nesciūt sbēē: nec frūz
sotij uolūt ēē. Ex duob; ge
neribȝ hoīū; dom᷒ religiōis
repleta ē/ uł de simplicibȝ
q̇ ɔsensu ⁊ uoluītate/ ad se
q̄ndā religiosā; prudētiā;
fc̄uētes apparuerīt ⁊ ama
biles: uł de prudētibȝ quos
religiose ⁊ scē simplicitatis
ɔstitcīt ēē emulatores. In
li. de iii. so. B. Stulta sup
bia ⁊ supba stultitia: a tab᷒
naclis iustoꝝ sēp procul
sit. Et i eodē. Oīs supbia
stulta: q̄uis nō oīs stulti
tia supba. Stultitia ē siñ
supbia: nō nūq̄ stultitia i
uenit᷑. Que si ignorat for
sitā ē docibilis: si negāt do
ceri forsitan ē d̄tēabilis. Et
ppa ē ciuitas refugii sim
plicitati. cohabitatō religi
oīs: n̄ sit talis que nolit
hūiliari: uł tā bruta ut pos
sit regi uł tractari. Bona
tñ uoluītas ⁊ si mltū sit
bruta nō ē deserēda: s; sa
lutari ɔsilio ad laboriosam
et actiuosā; uitā t̄nsmic

tēda

tenda. Supbia aut q̄uis prudēs iudicat: dimittēda sep ē et ambigēda ¶ Discre tioēz hic dz qui p̄ē/ nō qua siplices recipiat suauia re ligioīs eis ostēdēdo et aspa occultādo: sz q recipiēdis et recipiētib; caueat. Crude litas magr ēē iudicat: cū pā uuli ī nocentes aspitatē re ligioīs nō ītelligētes crua religioīs affigūt. Hij ī in gressu nich spūale ītēden tes: nec ītelligētes ea que ī reglā otinētur. post ī gres sū inimica crucis x̄ ī ueniūt: uēt suo nō dnō ihu x̄ ī mo nasterio suiētes ¶ Et notā dū q multis de causis acci dit q ī religione recipiūt: qui ad religioēz nō st ydonei. Aliqn̄ ex cupiditate recipiē tiū. Sic ē nautē aliqn̄ egro tātes nō ex toto mōtuos. ī mare nō timēt, pcē ut bo na eoz possīt hēē. sic aliq̄ nō timēt hoīes adhuc uiū do uiuētes sudario ī uoluē et sepulē claust sepellirē: ut aliqd tpāle comodū possīt īde acqrē. Sudariū ē habitꝰ religiosoz cū ī eo osueuerīt sepelliri: mōtui debēt ēē mū do q ī hoc sudario ī uoluūtē. Nō debēt iā desiderio aceth̄ere bonū huiꝰ mūdi. diuitias: delitias et honores. Mōtuj et debēt ēē s ipīs. Ro. xiiij. Nemo urm s uiuit. Hanc mōtē seqt bta uita sz illō. Ro. vj. Si mōtui sumꝰ cū x̄: c̄ diꝰ q simil' uiuēmꝰ cū illo ¶ Ali qn̄ accidit hoc ex recipiētiū cārnalitate. qui cū di ordi natiōē filios nō hēant dvā p cātiōē nepotulos s agregāt: qs ī religiōē recipi faciunt. nō ut saluētē sz ut ditētē: et p eos fortiores efficiantē. Qui sic cārnalr ī gdiūt: sic post ī gssū cārnalr osūmāt. Jo. iij. Qd natū ē ex cārne caro ē: et qd natū ē ex spū sps ē ¶ Aliqn̄ accidit hoc ex parētū cārnaliū ī pbitate: q filios suos ī religi one ponūt ut ab eis se expe diāt. poti ītēdētes cōporalem eoz pusionē: q̄ eoz salutē. ¶ Aliqn̄ ex siplicitate recipiētiū. Aliqn̄ ueniūt ad monasteriū p timore inimicoz. Aliqn̄ pro nimia paupptate: oibꝰ hijs mo

dis semp i discrete. Qz p
lat⁹ dz hre diligētiā i nouī

Circa nouitios de toz i stctā
habet qui ogregatoi xviij.
pe: diligētiaz magnā hre.
Matrē se dz eis exhibere:
benignitatē ondere. ut
eu nō refugiant: s ad eū
taq ad sinū matris recū
rāt. Si u negotijs occupa
t⁹ nō pōt eis itēdē: nut
cē dz eis assignare/ frēz. s.
aliquē discretū/ matur:
& benignū: qui eos custo
diat: mūditie coz itēdat:
cibo spūali freqnt eos pa
scat: religiōis morib eos
i formet: Necessitatem
sub stentet: & necessaria
eis mistet. Habēda ē di
ligētia circa nouitios: tā
q circa pāuulos. Custodi
endi st a piclis. igne aq
& fouea. Monēdi st ad pa
tiētiā q mala pene: ne igē
re bona spūalia amictāt.
Qui i patiēs ē sustinebit
dāpnū. pu. xviij. Monē
di sūt q ad tēpātiā: ne i
aq uoluptatis se imēgāt.
Vult pharao puulos i

flumine proici. Exo. j. Itē
monēdi sūt ut a fouea il
la caueāt: aq totiēs lapsi
sūt. Ecc. xiiij. Beat⁹ uir
qui nō lapsus ē uo ex ore
suo. Mūditie coz dz itē
dere. De modo ofessionis
diligēt istruēdi sūt. Añ
ofessionē: ofessiōes coz
debēt recipi. Ad freqnter
ofitēdū sūt monēdi: ut
oī tpe sint cādida spūalia
uestimēta coz. Circa nouī
nos pmo itēdēdū ē i pctīs
amouēdis: ne seruint in
t spinas. Spine sūt pec
cata que pūgēdo mētez
cruciāt: crescētes cū se
gete bonoz opū eā suf
focāt: i cēdio i fernāli.
Maciā iā miserāt. pmo
faciēda ē amotio spinaz
istaz: Et q postea iāi
crescūt: nō ē negligēda
illaz extirpatō. Vnica ē
spina mortalis pctī: se
getē bonoz opū destruit.
pu. xxiiij. p agrū hois
pigri trāsiui & uineā ui
ri stulti: & ecce totā re
pleuerāt urtice: opue

rāt supficiē ei spine. No
uitiis spūalis cibi frequē
t ē ministrād: q̄ ⁊ nutrim
ē ⁊ augeāt. Quod insinu
at. Jo. ulti. vbi saluator
dic̄ bis petro: pasce agnos
meos. Cum gn̄a hoīm nō
possit ēē diu sine cibi sup
ticē: qn̄ grauetē. s. p̄uuli
pueri: qualescētes a gra
ui infirmitate: ⁊ recidentes.
Ut pueri paruuli sūt no
uitij: qui nō diu p̄uum
uitā religiosā duxerūt:
qb3 multū cauendū ē ne
cibi spūalis defectū pati
ant. De quo defectu ī mltis
locis dolendū ēēt ⁊ plangēdū:
iux illud trenor. iiij. Par
uuli petierūt panē: ⁊ nō
erat qui frangeret eis. Ipi
laborauerūt nō una gen
ui infirmitate solū: s3 mul
tis. Ideo necesse ē eos fre
quent̄ reficī: ut uires resu
mant. Reg. xix. Cū accepis
set cibū: confortat̄ ē. Ipi
longā uiā ⁊ grauē. s. ice
lū que ualde grauis ē ⁊ a
dua: agressi sūt. Ideo re
ficiendi sūt frequent̄: ne ī
ea deficiāt. Mr. viij. Si
dimisero eos ieiunos
in domū suā: deficient in
uia. Nouitior tanq̄ p
uulor in becillitatē d3 q̄
eos regit supportare de
fect⁹ eor paciēt sustine
do: ⁊ de temptatōib⁹ eor eos
consolando: adiutoriū diui
ne grē orōib3 eis īpendo.
Ro. xv. Debem⁹ nos firmi
ores inbecillitates infirmor
sustinē: ⁊ nō nob placē.
ysa. xl. Congregabit agnos:
⁊ in sinu suo leuabit. Sta
tus nouitior ē tractabi
lior sicut uirga tenue ē flex
ibilior: ideo directioī eor
cura mltā adhibēda ē.
Tempore nouitatis in psalmo
dia ⁊ officio diuino dilige
ter debēt insistē: ⁊ regla ⁊
in statutis ordinis scd̄m qd̄
hnt uiuē. Nouitij nō st̄
leuit̄ ad pfessionē recipi
endi. Leuit̄ recipiūt̄ cū de
moribus eor an pfessionē
experientia nō hēt: ⁊ illam
ea ad que ī pfessione se ob
ligant: eis an pfessionem
nō exponūt. In his b̄noēs

in regula sua dicitur. Ut nouicio post duorum mensium circulum legatur regula per ordinem et dicatur ei: ecce lex sub qua militari uis: si potes seruare ingredere. Et si adhuc steterit: post sex mensium circulum relegenda est ei regula: ut sciat ad quod ingreditur. Et si adhuc stat: iterum post quattuor menses relegenda est ei. Leuitici xx. Prohibuit deus ne animal cecum offerretur ei. Cecum animal deo offertur: quando aliquid deo promittitur: et quid illud sit nescitur.

Quod prelatus ad professionem non debet leuiter recipere. Cap. xx.

Quod aliquis leuiter recipitur ad professionem quandoque accidit ex superbia recipientium: qui uerecundantur quod aliquis qui ad eos ingreditur ad seculum reuertatur. Qui tali fatuitate laborant uidentur esse: quasi qui uerecundaretur a messe sua paleam separari: ne ab hominibus exprobraretur. In hijs qui in religionem ad probationem ingrediuntur: uentus temptationis indicat: quis palea quis granum existat. Ad impetum enim huius uenti palea discedit: granum uero locum obtinet. Superuacuum esset tempus probationis si omnes qui probantur necessario approbarentur: cum de multis a deo uocatis pauci sint electi. Non est mirum si non omnes qui probantur: ad professionem admittantur. Aliquando accidit quod ad professionem aliquis leuiter recipitur ex indiscreta pietate recipientium: qui carnalibus hominibus adeo compatiuntur: ut eis carnales efficiantur. Ipsi sunt infirmis adeo misericordes: ut sanis sint crudeles et infideles: inter quos ponunt homines pestilentes: qui eos corrumpunt. Prouerbiorum xx. Multi misericordes uocantur: uirum autem fidelem quis inueniet? Oportet ut religio dispumetur: ad hoc ut in sua puritate sueatur. Ubi est dispumatio nulla est ibi puritas. Multum gloriantur aliqui: de hoc quod de ordine illorum nullus apostatat. Quibus dici potest: quod non est mirum si nullus apostotando de ordine illorum egreditur: in quo apostasia toleratur.

Quod prelatus bonum exemplum debet omnibus prebere. C. xxi.

Moliri decet cũ q̃ cõgrega
tiõi p̃e: ut ex̃ bonuʒ
ei mĩstret. Et cõgregatiõi
hoc ualde utile ẽ. Cont̃
riũ ũ ei qui p̃e mliũ ẽ ue
recidiũ: ⁊ cõgregatiõi ual
de noxiũ. Dic̃ btũs bñdic
tus ĩ reglã sua. de abbĩe.
Ut oĩa bona ⁊ scã: fcĩs
ãplĩ q̃ ũbis ostendat. gg̃.
Sic rector actõne p̃cipu
us ĩ uita: ut cõsuetudinis ui
uendo tenuẽrit. Idẽ. Ppo
sitor bonitas: subiectoꝝ
salubris ẽ reglã. Tit. ij.
In oĩbꝫ ex̃ te ipm p̃be boꝝ
opũ. Ω. ij. Dic̃ caput
eccle p̃curso: sic decet
nos imple oĩeʒ iusticiaʒ.
Supiores oĩeʒ iusticiam
debent imple: qui neces
se oĩeʒ iusticiã hĩnt docere.
Mĩ q̃ nãʒ ẽ: q̃ ligua sit ma
ior manu. Ꝟ. de cõsideratiõe.
Monstruosa res ẽ gradus
sũmꝰ ⁊ aĩꝫ ĩfiꝰ. sedes pma
⁊ uita yma. ligua magni
loq̃ ⁊ manꝰ otiosa. ꝟmo mlˀ
tus. ⁊ fructus nlls. Qui aliq̃
supat sublimitate: excedẽ
bꝫ eos honestate. gg̃. Nõ

oꝫ hoĩuʒ ducatũ susciꝑe: q̃
nesciat hoĩes bñ uiuẽdo ꝑe
rir. Ꝟ. loquẽs de cõtẽtione
saluatoris cũ Iohẽ de baptis
mo: dic̃. Ita sic decet ut
uincat humilitate: qui subli
mitate uincebat. Ecc̃. iij.
Quãto maioꝛ es: humilia te ĩ
oĩbꝫ. Valde ualde cõgregatiõi
ẽ: ut platus que agenda
sũt fcĩs potꝰ q̃ ũbis ostendat.
Efficacior ẽ ẽ uox opis: q̃ ꝟ
mõis. Et ꝟm ũbuꝫ sapiẽtis.
Longũ ẽ ꝑ p̃cepta: breue
⁊ utile ꝑ ex̃. Ap̃. Opus oꝫ ui
uat doctinaʒ: nõ ĩpedit. gg̃.
Loquendi auctoritas ꝑdit:
cũ uox ope nõ iuuat̃. Aug̃.
Nõ obediẽt audiẽ: qui se ipm̃
nõ audit. Opus debet ũbuꝫ
cõfirmar̃ nõ cõfutar̃. Ecc̃. xxix
Cõfirma ũbũ. Multũ cõfor
fr̃es: bonũ plati ex̃. Ꝟ. Ma
g̃ cõsolatõ ĩbus ex capite.
si uiderit fr̃es platũ asperi
tatẽ ordinis cũ ipis uirilr̃ su
stinẽtẽ: multũ ex hoc animant̃
ad fortia. Siũ uiderit euꝫ
aspa fugiẽtẽ: mltũ excedũt.
Strenuitas ducis: milites
nõ modicũ cõsolat̃. Ipõ ũ su

giete: et ipi i fuga uutit.
Preterea cu plat' omnis
asperitates cu alijs sustinet:
ipe intelligit que sut pximi
ex se ipo. Et cu sentit mi
sia. dic miaz: et repat te
pada. Vn de capite eccle
di. hebre. ij. Debuit p
oia similari fratrib: ut mi
sicors fieret. Qui p expi
etia misia no nouit. mi
sis opati nescit. Valde ue
cidiz e plato bn dicen: si
male agit. Qui e an se de
fert lucerna: qui i mudi
tia alijs ondit. pu. vj. Ma
dati lucerna: et lex lux. Ite
uulnus portas i facie: alijs
mederi psumit. gg. Qua
psuptioe alijs mederi ppa
rat: qui i facie uulnus
portat: Qui de bello fugi
es alios ad strenue pugn
du inuitat: ipe litis pe dap
natois publicat. scdm illd.
Ro. xij. In quo iudicas: te
ipm odepnas. Ex malu
plati: multu nocet ogre
gatioi. Qui mali sut in
ea: p hec i sua malitia o
firmant. scdm illd. Ier. xxiij.

Alius,

e

Confortauit man ipy:
ut no reuertat' quis a sua ma
la ut uiueret. Ite errare
fac simplices i religione:
unde maledictus e. scdm
illd de uto. xxvij. Maledic
tus qui errare fac cecu i
itinere suo. Ite fac q illd. le
uitici. xix. Ad pones offe
diculu cora ceco. Et potit
dice dns ei no solu illud
adusus filiu matris tue po
nebas scandalu: s adusus
filiu pprij ponebas scada
lu. Prelat' dz ee et lux
et sal monasterij. Si u lux
ista obtenebrer' et sal in
fatuer': tenebre erut in
monasterio ita ut que a
genda sut no uideat: et
desic odimtu ut ea no sa
piat que agut. Platus
e i monasterio sic sol in
mudo. scdm illd. Phi. ij. In
t quos lucetis: sic lumi
naria i mudo. Si u sol iste
ouertat' i tenebras: luna
ouertit' i sagui·ez. Congre
gato e pecci: sague ma
culat. Ioel. ij. Sol ouertet'
i tenebras et luna i sagui·ez:

nūq̄ ueniāt dies dn̄i. Apoc.
xi. Sol fc̄us ē niger q̄si sac
cus cilicin⁹: et stelle ceci de
rūt de celo. Stelle de celo
cadūt: qn̄ fratres celestē
cōuersationē deserūt. Mt̄. xxviii.
Sol obscurabit̄ et luna nō
dabit lum̄ suū: et stelle ca
dēt de celo. Platus ē sic lu
cerna sup candelabrū. Si
ḡ extincta fuerit: hec lu
cerna fumū reddit pesti
ferū. Mt̄. Nūq̄ pōt abscon
di ciuitas sup mōtē posita:
nec latere fum⁹ extincte
lucerne sup candelabrū.

Platus tanq̄ pastor dz gre
gē suū p̄cedere et dirigere:
sic̄ dic̄ saluator de bono
pastore. Jo. x. Cū emiserit
oues an̄ eas uadit: et oues
eū sequūt̄. Cū pabulicta ui
tor̄ graditr̄: necesse ē ut
p̄cipitiū grex seq̄t̄. Filij fa
cile pr̄ēs imitant̄. Jo. v. Que
cūq̄ pat̄ fecerit: hec et fili⁹
similr̄ fac̄. Pereunte pla
to: timidū ē alijs ne ip̄i si
milr̄ pereāt. Nūi. xxvi. Fac
tū ē grā di mirac̄lz: ut cho
re pereūte filij ei⁹ nō peri
rent. De plat⁹ corepcōez malor̄

Moltū nō dz neglige. xxv.
Mcauēdū ē ei qui p̄ē: ne
malor̄ correptionē negli
gat. Vn̄ dic̄ bt̄s bn̄dcūs
i regla sua. Nō dissimulet
abbas pecc̄a delinq̄ntiū: sz
mox ut oriri cepit: ea
ne p̄ualeāt amputet. Et
notādū q̄ uarijs de caūs
accidit: q̄ ille qui p̄ē est
mala nō corrigit. Qnq̄z
accidit hoc: ex ip̄i⁹ pigri
tia. Aliq̄ cū uocati s̄t a dn̄o
ut ī ip̄i⁹ uinea laborēt: sic
se hn̄t: ac si iā dixisset sp̄s
ut requiescerēt a laboribus
suis. Pu. xxiiij. Pagrū
hoīs pigri t̄nsiui et p uī
neā uiri stulti: et ecce totā
repleuerāt urtice operuerāt
sup̄ficiē ei⁹ uep̄s: et mace
ria lapidū destructa erat.
Hic ē ordo deficiēdi ī mo
nasterijs. Homo ē q̄si mur⁹
q̄i cemento ualde tenaci: q̄i
s. supiores ex caritate ui
lit⁹ p̄cipuit: et i f̄riores ex
amore humilr̄ obediūt. Huic
muro aliq̄n̄ succedit ma
ceria q̄ ē mur⁹ macilent⁹:

·s· sine ceruito. Qñ supio
res cū austeritate ⁊ pote
state pcipiūt: ⁊ īferiores
ex timore obediūt. Tāde
maceria destruit᷑: cū ab eo
q̇ pē̄ ↄcepto delinquētiū ne
gligit᷑. sic̄ legit᷑. Eccē. x. Jn
pigritijs humiliabit᷑ ↄtigna
tō: i. timidorꝫ uictura. Pp̄ū
pigritie ē̄ nō statī sbueniē̄
piclo: s; expectat donē̄ totū
hedificiū corruat. Sopñ
pigritie ualde rephēsibilis
ē̄ ī eo q̇ pē̄: ad qd̄ oñdēdū
spāl̄r rephēdit saluato͛ pe
trū d̄ dormitōe. Mr. xiiij. Sy
mon dormis? Dormitatō ista
s. ⁊ alijs ē̄ piclosa. Est ē̄
sic̄ ī urbe obsessa: cū dor
miētib⁹ hijs qui hn̄t uigila
re ītrāt hostes. p̄mo dese
uiūt ī eos: deinde ī alios.
Jdō bn̄dicit᷑ thimotheo: q̇
plat⁹ erat. Tu ū uigila. ⁊
ī ps. Nō dormitabit nē ob
dormiet: q̇ custodit isrl̄. Pi
gritia platorꝫ: multū nocuit
monasterijs. Mt. xiij. Cū dor
mirēt inimic⁹ seminauit ȝi
zania: ī medio trici. Aliqñ
quis pē̄ nō corrigit: q̄ ipē̄ re
phēsibil̄r uiuit. B. Nemo
fidel̄r rephēdit: ī q̇ se eē̄ ī
rephēsibilē̄ nō ↄfidit. Sicq̄ ē̄
humanitatis ē̄ oīūꝫ ī q̇ s̄ q̄s;
īdulget: alijs nō uehemt̄
irasci. Aliqñ ū nō corrigit:
q̄ p īdiscretā humilitatē; co͛
rigēdi auc͛ amisit. Cōtra
qd̄ dic̄ aug⁹. loqns de platis.
Qñ neccās disciplie ī mo
rib; corrigēdis. dicē̄ uos du
ra ūba ↄpellit: si ⁊ modū
excessisse sētitis: nō a uob̄
exigit᷑ ut a uris sbditis ue
niā postuletis: ne apd̄ eos
q̇ oꝫ eē̄ sbditos dū nimiū
suat᷑ humilitas: regēdi fra
gat᷑ auctoitas. Thi. ij. Ar
gue cū oī imꝑio. Aliqñ ⁊
nō corrigit: q̄ ī reb; tp̄alib;
sollicitudiē; ⁊ amorē̄ posuit:
et de spūalib; nō curās fr̄ūꝫ
culpas nō agnscat nec puiit.
Et q̄ mala nō puniūt᷑: siñ
timore ꝑpetrāt᷑. B. Jnpuni
tas ē̄ icurie soboles: īsolē̄
tie mat᷑: radix ī puitie:
trāsgressionū nutrix. Jtē aliqñ
nō corrigit timore scādali
ul᷑ alic⁹ tp̄alis comodi: nō
actēdēs q̄ uitas nō sit di

mictenda p scandalum: et q plus dz timere dnm q proximu. M. xv. Cu diceret ei scis q pharisei audito hoc ubo scandalizati st: ait. Ois planta qua no plantauit pat meus celestis: eradicabit. Sinite eos. ceci st duces cecor. Et de helia legit. Ecc. xlviij. Qi no ptimuit principe: n sup auit eu ubu aliqd. Ite aliqn no corrigit. q remissio que falso benignitas dicit hoc ipe dit: qualis uidet fuisse i hely. j. Re. ij. Qi remisse filios arguebat dices. Qr facitis res huiscemodi q ego audio: Qui de sella cecidit retrorsu: et fractis ceruicib mortuus e. j. Re. iiij. Item aliqn no corrigit. q malitia tm esse pmisit: q ia ei no suffic puale. Jo bndz i regla bti bndti. q pecca mox ut oriri cepint: radi cit aputet. Ite poeta. Principijs obsta sero medicina parat: Cu mala p longas qualuer moras. Ecc. xj. Ab una scintilla: auget ignis. Paruuli i fenalcs suffocandi

st: anq creuerit. Ps. Btus q tenebit et allidet p. s. ad pe. Pharao pcepit paruulos hebreor submergi. Exo. j. Etexcti g ab ipo et nos paruulos pharaonis i fenalis occidat: q fas e et ab hoste doceri. Caput s pentis i fenalis conterendu e: iuxt illud gen. iij. Jpa conteret caput tuu. Jero. Vbi e s pens aliq et n capite terat: tot statu illabit. In monte pgei tor: filij isrl de potestate pharaonis libati st. Exo. xj. Et tu suus ee i munus a suitu te pharaonis i fenalis: pmos conat cogitatonu carnaliu destrue ite. Q plat pponendo unu alti no carnis nobilitate s bonita

Qui congregatoi pe: te attede dz. xxiiij. nobilitate ai nobilitati carnis ppone dz. Vn bts bndcs i regla sua. No ppo nat ingenuus ei q conuitit ex suito: n aliq ca ronali exi stat. Cui contrariu mltu nocuit aliqb monasterijs. Plati e q fres ppone debebat q sapia et uita multo pcellebat: illos pposuert q gnis nobilitate habuert: cor nobi

les melioē ū parte sui in nobiles. Illos ū ↄtēpserūt: q̇ ex humili gn̄e ad nobilitatē sᵖcreuerūt. Illis honore dederūt: q̇ de nobilitate ad ĩnobilitatē ceciderūt degn̄ātes: & despexerūt gen̄ ꝓꝑū nobilitātes. Ipi ꝑtulerūt igⁱuiā deficiētiū: ꝓbitati proficiētiū. Ipi ꝑ nobilitatē illos extulerant: q̇ ipi nobilitati detcᵒ fecerāt. Illos ū despexerāt: q̇ gn̄is sui glīa fuerāt. Ipi nobilitatē illā ↄtēpserūt: que filios dī & ẋ coheredes fac̄. Ipi ū nobilitati detulerāt: que ē & thūs q̇ ēpitudoī ꝑuuit uitōꝝ. Malus ē tot dn̄ꝝ ꝑuus ē: quot uitōꝝ ū dic̄ augᵘ. Sapiēs. Is liber extimādᵘ ē: q̇ nulli turpitudoī ꝑuit. Plati illos honorauerīt: q̇ de aliena ꝓbitate tumebāt: illos ū despexerīt: q̇ ꝓpa ūtute pollebāt. Sap. Nemo ĩ glīā nr̄ā uiu̅: nec q̄ ān nos fuit nr̄ū ē. Aīuꝫ nobilis: fac̄ nobilē. B. An nō ꝑuus au dn̄āc̄ iniq̄tas: & maxīe ū tu forte ĩ digūū iudices hoīeꝫ, ubi q̄ uitiū dn̄ari. Ipi illd q̄d dn̄s abhoīnat. s. altitudinē tre dilexerīt: & cā sc̄itati ꝑtulerūt. Luc. xvi. Qd' al tū ē apd hoīes: abhoīnatō ē apud dn̄m. Cū trena altitudo sit dō abhoīnabilis: q̇ monasteria trena altitudīe dō credūt placē: abhoīnatōes egiptoꝝ dō suo uolūt ĩmolaē. Ruinā monasterioꝝ suoꝝ uidēt q̄rē: cū sit sc̄ptū. ꝓu. xvij. Qui altā fac̄ domū suā: querit ruynā. Cū ministrū dī decet dn̄i imitari. Io. xij. Qui m̄ mīstt: me seq̄t. Deus ū ignobilia mūdi & ↄtēptibilia elegit: ut nō glīet̄ oīs caro ĩ ↄspectu eī. Coꝛ. ij. Nō dꝫ plat' nobiles cetīs ꝑfērē: si sit sine sapīa & sc̄itate. Si ē oīs q̄ dic̄ se ĩ ẋ manē: dꝫ sic̄ ipē ambulauit ambulare. Io. ij. Quāto magᵉ necesse ē ut plat' sic̄ xp̄c ambulet: q̇ ĩ monasterio locū ẋ tenet. Nobilitas & potētia secularis si sīt ĩstrumīta sapīe & bonitatis: ūtēt illis ĩ bonū. Si

ū assit stultitia et ma
litia: iuenēt illis ī ma
lū. Nō sūt nobilitas gn̄is
et potētia secularis suffici
ēs rō: q̄r alt̄ al̄i ꝓponat̄
ī monasteīo. Que ē ē ma
gne potestatis. Job. xvi.
Nō est potestas sup̄ t̄ram:
que ei ualeat ꝯparari.
Creatūe et ē ualde nobilis
et ē ualde magne sciē: ē
tam̄ hec noxia sꝫ cū desit
boītas: qua eis bn̄ utātur.
Et notandū q̄ tpāliū bo
noꝝ defectio uidet̄ fuisse
occasio: qua ī monasteriis
aliis p̄fuerūt. Decepti tn̄
fuerūt ī hoc p̄lati. Plus
ē nocēt monasteriis no
biles mali et fatui bona
eoꝝ expēdendo fatue: q̄ p
sit ea defēdendo. Plus etiā
grauāt monasteīa carna
les eoꝝ amici: q̄ facerēt
inimici. Amici eoꝝ sꝫ ut
murelegi qui cascos a
murib; defēdūt: tn̄ si fa
cultates habeāt: eos pluꝰ
q̄ mures ꝯsumūt. Nobi
litas gn̄is ē possexio par
ui ualoris: honerata ma
gnis expēsis. Ita ut ei ex
p̄ēsas: magni nō sufficiāt
comitat̄ ul' episcopatus.
Imo magꝰ debitis comi
tes et episcopi obligant̄:
ut qd̄ recipit nobilitas
impleat̄. Dn̄s ex huīli sta
tu assumēe uoluit p̄mos
reges et p̄ncipes popli sui:
ut ipi huīles eēnt. Saul
assūpsit pō asinas: dauid
post oues: petrū et andreā
post retia: et matheū pō
luc̄e uilia thelonei. Nō sꝫ
g° nobiles p̄p solā nobili
tatē: ī monasteīo ceteris p̄
ponendi. Nobilitas gn̄is si
honorata fuit et discretō
et bonitas defuerit: huī
litatē et obediētiā a mona
sterio expellit et corruptiōi
maloꝝ se oppoīt: sic hodie
expietia m̄ltos p̄latos do
cet. Vn̄ et si nobiles aliqn̄
sīt utiles bona tpālia defē
dendo: tn̄ si fatui sꝫ et ma
li magꝰ noxii sūt bona spi
ritualia dissipādo. Qꝫ p̄la
tꝰ de quiētū dꝫ magnā cu
Q ram habere. C. xxiiij.
Q aggrauāt pē: m̄ltā cu

rã de ɔuctu hĩc dз. Valde
rep̃hẽsibilis ẽ si ɔuctu uix̃
facultatẽ monastery nõ mĩ
stret: cũ ɔuet᷒ p̄ͦdo᷒ diei ⁊ e
stus sustineat. Ecc̃. xxxiiij. Q
aufert ĩ sudore panẽ: q̃ q̃
occidit ꝓximũ suũ. Cõuct᷒
ẽ ut iumẽtũ: cui cõ ĩstet.
Saluatõ ẽ manet ĩ cõĩtate.
B. Amatõ cõĩtatis ⁊ ɔmõda
cõ: q̃m cõĩtatẽ deseret. Jeĩ.
Nõ amat ueĩtas ãgulos n̄
ei diuisoria placẽt: ĩ medio
stat cõĩ uita cõĩb; studys d
lectat᷒. Jnhũanũ ẽ ut iumẽ
to pabulũ necessariũ sbt̃hat᷒:
cui oñ ĩ poĩt᷒ ⁊ flagellũ ũ
ge adhibet᷒. Valde rep̃hẽsi
bile ẽ q filijs belial ɔiugũ
fregerũt: uĩcula ruperũt:
⁊ diu; ꝓiecerũt: supflua mĩ
strẽt᷒. Sustinẽtib; ũ cõ: et
ei obseq̃ntib: necẽa sbt̃hãt᷒.
Nõ decet hoc regẽ glie: ñ
fidelẽ s̃uũ reputat: q̃ familie
eĩ cibũ ⁊ alia necẽa nõ mĩ
strat ĩ tp̃e. Nõ ẽ s̃m lege;
di q os bouĩ triturãti in
frenet᷒: qd̃ s̃ capue cauẽ
dũ ẽ: ũ iuuẽli lasciuiẽtes
delicate nutiũt᷒. Nõ eq̃ pã
tiõ ĩ t̃ eos q̃ ĩ unũ mona
steriũ ɔueĩũt: ⁊ q̃ñ uni᷒
esurit alt̃ ẽ ebri᷒. De ag̃
gatiõe illa cui᷒ rectores fue
rũt apli: legĩt᷒. Actuũ. iiij.
q nll̃s eges̃ erat. Jnt̃ illos
diuidebat᷒ singlis: put
cuiq; op᷒ erat. Ex hoc q ne
cessaria ɔuctui nõ ꝓuidẽt᷒:
mlta mala ꝓueĩũt. Pro
ueĩt ĩde murmur. Nec mi;
si asina balaa; cũ ĩ iuste ce
dẽti ɔq̃sta sit. Nu̾. xxij.
Seq̃t᷒ ⁊ ex hoc euaciatio
ɔuẽt᷒. Aliq̃ñ ẽ ex defectu
qui pro modico posset sup
pleri: refectoriũ euaciat᷒.
Cu;. cũ detrĩmẽto religioĩs ⁊
magnis expẽsis: fr̃es pca
meas dispgũt᷒. Dat᷒ ⁊ eis
occasio potioĩs: s. ut ꝓꝓ
tary ẽẽ uelĩt. De plat᷒ ĩ fir
mis dз necessaria ꝓuidere

Circa ĩ firmos. C. xxv.
maxiã; curã dз hr̃e qui
p̄est. Vñ btũs B̃ñdc̃s ĩ re
glã sua. Jnfirmoɽ curã añ
oĩa diẽ ẽẽ adhibẽdã sup oĩa.
Cũ ĩ t̃ mĩsas p̄sẽtis exily q̃
sũt fames sitis frig᷒ caloɽ
⁊ laboɽ ĩ firmitas excedat

magnitudinem miserie. ma gnitudo n̄ miserie: dz magnitudinem mīe puocare. Mar ta circa īfirmos maxīe ītēta dz ēē. Itē cū religio mūda ⁊ īmaculata apud dīm ⁊ pr̄ez sit uisitar̄ pupillos ⁊ uiduas ī t̄bulatōe eoꝝ ⁊ se ī maculatū custodire ab hoc seclo. cū plus q̄ pupillus sit quī nō solū pr̄ez ⁊ mr̄ez s; ⁊ oēs carnales amicos deseruit: p̄mo ad religiōez ptinet ut de īfirmis curā maxiā habeat. Itē cū fr̄ oēz societatē mūdi p̄p monasterij frat̄nitatē dimiserit: mag̃ ī humanitas ē si monasteriū ī tāta necessitate ei desit. Frat̄ ē ī angustijs ɋpbat̄. pu. xvij. Itē cū q̄ derelict̄ sit paup. q̄m ꝟ uicari ī monasterio illi quī se pp̄ x̄ depauperauit uiscera sua ī tāta necessitate claudēē potest. Itē cū hōīes seculares quī sūt ex̄ pr̄iaz suā ī hoc fi dez custodiāt ut ī īfirmitate s̄ subueniāt. q̄m illi q̄ de hoc mūdo exierūt ī hoc s̄ fidē nō s̄uabūt. Itē q̄m se ēē discipulū ꝟ ɋfidit. q̄ mādatū de fr̄atna dilectōē aurib̄ discipuloꝝ a ꝟ ī culcatū nō custodit. cū diligat ī necessitate fr̄ez ope ⁊ ūtate. Prelatus pr̄ez se dz fr̄ib; exhibē: ɋpati ēdo īfirmis. Qui ex apli dicē dz. Quis īfirmat̄ ⁊ ego nō īfirmō. ij. cor. xj. Prelat̄ nō solū pr̄ez s; ⁊ mr̄ez se dz exhibē fr̄ib. quī pr̄ez ⁊ mr̄ez reliq̄rūt ⁊ ei adheserūt. E cōtrario n̄ multi p̄lati se hn̄t ad fr̄es: sic strucio ad filios suos. Iob. xxxviij. Durat̄ ad filios suos: q̄i nō sīt suī. s. strucio. Ad habēdū curā de īfirmis īuitam̄ ex filij dī. q̄ huānū gen̄ ī īfirmitate positū psonalit̄ uisitare uoluit ⁊ curare. ⁊ cū mag̃s expēsis īfirmis ⁊ corporalit̄ mag̃ huāītatē exhibuit: ⁊ eos ūtute sua curauit. Lepsū ⁊ cū īfirmitas ɋtagiosa ē nō abhorruit: īmo eū tāgē uoluit ⁊ curar̄. mt̄. viij. In t̄ opa mīe uidet̄ excellēr̄ illō: q̄d circa īfirmos exercet̄. In uita pr̄m legit̄: q̄ quidā fr̄ īt̄rogauit senez dicēs. Duo fr̄es sūt q̄ꝝ unus

ieiunat sex dieb; mul
tū laborās. alius u° f
uit egrotātib;. cui op̄
magis gratū ē dō. Cui
respondit senex. Si fr̄
ille qui sex dieb; ieiunat
laborans suspendat se
p nares: nō pōt eē eq̄lis
illi q̄ ĩfirmātib; deſuit.
Negligētia circa ĩfirmos
ĩ multis monasterijs: p
pētatis uitiū ĩtduxit. Vitiū
uz neq̄ssimū s̄m uidutū
btī bn̄dcī: ꝛ p̄cipue a mo
nasterio āputādū. Multi
ē uidētes q° fr̄ib; ĩ suis ĩ
firmitatib; de cōi nō puī
det. nō ĩtelligētes q° ma
ius ē picl'm male uiuē
di q̄ⁿ cito moriēdi. ppu
uoluerūt h're. ut de ppo
sibi posset ĩ suis ĩfirmi
tatib; puidē. Multis in
ĩfirmitate nō pfuit ppū.
imo cōrio ĩfirmitati oc
casionē dedit: ut ĩfirēt
ul' difficile sanarēt. Le
git ĩ uitis pr̄uz. q° qui
dā ortolan⁹ oīa dabat in
elemosinas que labore
acq̄rebat: p̄t tenuem

uictū. Tādē sugestiu
ē ei ĩspiratiōe spūs ma
lig̃. ut colligeret aliq̄
pecuniā. quā cū senescēt
ul' egrotaret: posset ex
pēdere ĩ suis necessitati
b;. Et fec̄ sic. Contigit
aūt eū ĩfirmari ĩ pede:
ꝛ expēdit q°cq̄d habebat
ĩ medicis ꝛ curari nō po
tuit. Vn̄ tn̄ ex pitis me
dicis dix̄ eū nō posse cu
rari penit⁹: n̄ p pedis ab
sisionē. Et cū quadā die
medic⁹ eēt ablatur⁹ ĩstru
m̄ta sua ad pedē absciēdū.
nocte p̄cedenti penituit
ortulanū de nūmis col
lectis. et q° nō dederat eos
paupib;. Et stati angl's
dn̄i astitit ei dicēs. Vbi
sūt nūmi q̄s collegisti.
Et ubi ē spes quā ibi fe
cisti. Qui cū peniteret ꝛ
miā peteret. angl's dn̄i
tetigit pedē ei⁹ ꝛ sanat⁹
ē. Jn mane u° medic⁹ ue
niēs ĩuenit ortulanū ĩ a
gro sanatū: atq; opantē
ꝛ glorificauit dn̄m. De plat⁹
debet spūalia tp̄alib; p̄pone.
.C.xxvj.

Quod p̄ponunt q̄ ī ɔgg͡a
tiōe . spūalia tp̄alib3
de3 p̄ponere. Ut b̄s b̄ndc̄s ī re
gula sua . Nō plus gerat
abbas sollicitudīe3 de reb3
transitorijs et terrenis : q̄ɜ de
salute aīaꝝ . Valde repꝛh̄ē
sibile ē q̄ p̄latus aīas ni
lipēdat . cu3 uices dī gerat
q̄ aīas sp̄alr̄ amat . Sap.
xi . Parcis oībꝫ : qm̄ tua
sūt . Dn̄e q̄ amas aīas.
Frequn̄t eēnt ei app̄hēdē
de aīe ex p̄tio quo salua
tor aīas suā dedit p̄ eis : ne
s̄ uilescēnt . Frequn̄t cogitā
dū ē : q̄ saluator eas san
guīe p̄p̄o acq̄siuit . Negli
gētia p̄lati circa sp̄ualia
cū diligētia circa tp̄alia ī
aliqbꝫ monasterijs ī q̄bus
oīa honeste et ordinate fie
ri deberēt tātā3 ī ordinati
onē pouīt : ut ī eis t̄ra sit
sursu3 : et celū deorsū . Ter
rena ē ibi celestibꝫ p̄ponū
t̄ : pedes s̄t ibi sup̄ caput.
Viri ē ibi sp̄uales despi
ciūt̄ : hoīes nō terrena sa
piētes : ad regim̄ tp̄ale u
tiles ī honore ibi h̄ent̄ . Pes

ē ille q̄ sollicitudīe et amo
re et misterio t̄ra tāgit :
q̄ frequn̄t ledit̄ et macu
lat̄ . Et lic3 uideat̄ ēe ne
cessariꝰ q̄ sustinet et poꝛ
tat corpꝰ : tn̄ si scādalizat
ē āputādꝰ . m̄. ix. Si pes tu
us scādalizat te : āputa
illū . ¶ Facies ē ret̄ : q̄ ī
opibꝰ que uident̄ bona p̄o
tius ī tēdit̄ utilitas t̄rēa :
q̄ mēdes etnā . Ezech. v.
Vnūq̄dq3 corā facie sua
ambulabat . Interiora ef
fusa sūt ex̄ : cu3 bona ītna
ibi negligāt̄ : et exteriora
diligant̄ . Ecc. x. Dr̄ de
auaro : q̄ ī uita sua p̄iec̄
intima sua . Hoīs ibi ɔcul
cat̄ : et t̄ra dificat̄ . Defic̄
ē ibi caritas que d̄s ē : et
regnat ibi auaritia que
ē s̄uitus ydoloꝝ . Colo.
iij . Dyā ibi honorifice re
cipit̄ : et d̄s ɔtumeliose
repellit̄ . Raptores ē ul' u
surarij q̄ sūt mēbra dyā
libēter et cū magno honore i
recipiūt̄ : et cū magnis expē
sis ibi p̄curāt̄ . Boni nō
paupes ī q̄bꝫ d̄s honorat̄

⁊ i honorat: ul' pauimt re pulsaz: ul' i male pcurat. cap. xxv. Quādiu uni ⁊ ē. Signa qb3 ppendi pōt q' platus salutē aiaz pāru pēdat: et plus de reb3 tēpsi torijs q̃ de aiab3 curā3 ge rat: sūt hec. Si i ppa pso na tēreis negotijs itendit: ⁊ i spūalib3 uicariū posuit. Si nō timet frēs suos pi culo exponē ut tpālia bona osuare ualeat ul' augerē: ut cū frēs iuuenes ul' leuē ponit i offitijs extioib3: ul' paucos frēs i paruis poza tib3. Itē si cū mag's expē sis honores erigit: ⁊ mores negligit. Si cotidianas expēsas freqnt oputat: aīaz ū detrīnēta ul' defect' ig'rat. Si qñ queuīt frēs ad capi tulū de rez tpāluī osuatiōe ul' mltiplicatiōe ē pm' tetat: de ōdis ū refoīatiōe ultī3 ul' null'. Si sollicite pcurāt que necessaria sūt corpoib3: de hijs ū nō curāt que ne cessaria aīab3. Cōmū. s. q' platus q̄tū ad spūalia uicariū ponat et relicto grege tpālib3 itendat: ual de rephensibile ē: ⁊ mltu3 lōge a osilio cogti moysi. s. ietro. Exo. xviij. Esto iq' tu populo i hijs que ad dm ptinēt. Platus ad itēdēdu3 spūalib3 circa tpālia aliu3 d3 substituē: ipē ū oroni ⁊ doctrine d3 itēdere: ipē d3 eē qī medi' it' dm ⁊ poplm: aliqñ d3 loq̄ dō p subditis ip3 orādo: aliqñ subditis p dō istruēdo. Qd aūt nō sit ta tū uicariū ponē ⁊ gregē desere: p3 ex pmo uicario sinagoge. Moyses ē ascē sur' ad dnz ad regnū ppli meliorē uicariu3 posuit quē iuēit. s. aarō: ⁊ tn̄ ppls quē recedēs fidelē reliquit: elapso modico tpē ipo rede ūte iuēt' ē ifidelis. Sim . s. pro tpālib3 reb3 pialis frēs exponē psonas mī' securas i extioib3 offitijs ponēdo: ul' p pozat' paruos eos dispgēdo: mltu3 ē rep hensibile. Cū ē boni pasto ris sit p suis ouib3 aīam ponē: longe uidet' eē a bo nitate pastoris p tpālibus

rebȝ eos exponẽt lupis. Lu
pi ĩ sẽnalis ẽ: oues dispgẽ.
Jo. x. Lupus rapit ⁊ disp
git oues: boni aũt pasto
ris ẽ oues colligẽ. eid. Jo.
x. Alias oues habeo que nõ
st ex hoc ouili: ⁊ illas opor
tet me adducẽ: ⁊ fiet unũ
ouile ⁊ unꝰ pastor. De man
dato pharaoĩs dispsus ẽ oĩs
pplꝰs p uniu̾sã ẽrã egipti:
ad colligẽdas paleas. Exo. v.
Et pcuratõe pharaoĩs ĩ sẽna
lis: uiri religiosi de mona
sterys magis p pãuos pora
tus uidẽt fuisse dispsi: ut
tpãlia acqrerẽt ul' ↄsuarẽt.
trenor. iiij. Dispsi st lapi
des scuary: ĩ capite oĩuȝ pla
tear. Cũ saluator dispsos
isrl' ↄgregaẽ ueneĩt. ysay.
xi. Valde ĩdiscrete fecisse ui
det qui uices eiꝰ gerebat: qñ
ↄgregatões dispserũt. Itẽ cũ
dauid q̇ sup seniores ĩtellex:
dix. Ecce q̃ bonũ ⁊ q̃ iocũ
dũ: habitare frẽs ĩ unũ. Te
meãrie uidẽt egisse q̇ eos
q̇ eligerãt uniuẽ ĩ ↄgregatõe:
posuerũt ĩ dispsiõe. Chore
exeuntẽ ĩ ↄgregatõe apparuit
dñs: separato u̾ nõ appa
ruit. Josue. xix. Fily iacob
ↄgregati: pris bñdictõeȝ re
ceperũt. xxxxviij. Et sup
discipulos ↄgregatos: spũs
scũs descẽdit. In pãuis p
oratibȝ religio adnichilaẽ
u̾ uidẽ ppetas appꝓpiaẽ:
meĩtuȝ obediẽtie minuuẽ:
⁊ ↄtinẽtia facile pclitaẽ.
Qui solus ẽ ĩ porãtu ul' cũ
uno socio: ut freqñẽ fere
ẽ ppetari: que hẽt p maiori
pte hẽt s. Obediẽtia ipi mi
nꝰ merez cui nullꝰ ĩbet aliqs:
ĩdo faĉ qđ faĉe libet. Cõtinẽ
tia ĩo facile pclitaẽ: q2 o
põtunitas peccãdi hẽẽ. V. Cui
dã moniali uolẽti deserere
ↄgregatiõeȝ. Audi me filia au
di fidele ↄsiliũ: noli te segre
gaẽ a grege: ne qñ lupus
rapiat ⁊ nõ sit q̇ eripiat.
Ezechiel'. xxiiij. Dispse sũt
oues mẽ ⁊ c̃. Facte st ĩ de
uoratiõeȝ oĩuȝ bestiar. Qr p
latus debet maioã bona ꝑponẽ

Qui ↄgregatori minõibꝰ. C. xxvij.
Qpẽ: maiora bona mino
ribȝ dz ꝑponẽ. Cui ↄtrũ aliq̇
bȝ monasterys multũ no

cuit vel cum magnis expensis aqua fontis de longe adducebatur: de aqua vero sapientie salvatoris non curabatur. Altaria auro et argento et lapidibus preciosis operiebantur: corpora sanctorum qui dum hic viverent aurum et argentum contempnebant in vasis aureis et argenteis reponebantur: parietes tam ecclesie quam claustrorum depingebantur. Monachi cappis sericis in missis et processionibus induebantur: cultus vero et ornatus interior qui viros spirituales decet et deo maxime placet: negligebatur. Corpora procurabantur splendide: de animarum vero refectione non curabatur. Si perdebatur asina studiosius querebatur: si peribat anima pro nichilo reputabatur. Hanc inordinationem reprehendit B. hijs verbis. O vanitas vanitatum sed non vanior quam insanior: fulget ecclesia in parietibus in pauperibus eget: suos lapides induit auro: et suos filios nudos deserit: de sumptibus egenorum servitur oculis divitum. Inveniunt curiosi quod delectentur: et non inveniunt miseri quo sustententur. Item. In claustris coram legentibus fratribus quid illa ridiculosa monstruositas: aut formosa deformitas: Quid immundi symie: Quid fieri leones quid monstruosi centauri: Quid semihomines quid maculose tigrides: Quid pugnantes milites quid venatores tubicinantes: Videas sub uno capite multa corpora: et rursus sub corpore multa capita. Tam multa denique tam mira diversarum formarum apparet ubique varietas: ut magis legere libeat in marmoribus quam in codicibus. Totumque diem occupare singula ista mirando: quam in lege dei meditando. Pro deolo si non pudet ineptiarum cur non piget expensarum: Item. Oratoriorum immense altitudines immoderate longitudines supervacue latitudines sumptuose depolitiones curiose depictiones dum in se orantium retorquent aspectum: impedi

unt & affectū. Qz plat⁹ nō
dz dispēsatōes leuit̄ facē.
Moltū cauēdē sūt. C. xxviij.
leues dispēsatōes: illi
qui ꝯgregatōi p̄sūt. B' i
li° de p̄cepto & dispēsatōe.
Nouit fidelis s'uus & p̄
dēs quē ꝯstituit dñs sup
familiā suā ibi tm̄ usur
pare dispēsatōēz: ubi bonā
possit h̄re recompēsatōēz.
In eodē. Remissio uoti absqz
necessitate: nō dispēsatō
sz p̄uaricatō ē. Itē i lib° d'
ꝯsideratōe. Nō sū tā rudis
ut ignorē nos dispēsatōēs:
sz i hedificatōēz nō i destruc
tiōēz. Deniqz q̄rit' i t' di
spēsatores: ut fidelis q̄s
i ueniat'. Ubi necessitas
urget: excusabilis ē di
spensatō. Ubi utilitas ꝓ
uocat: dispēsatō laudabi
lis ē. Utilitas nō dico ꝓ
p̄a sz cōis. nā cū nich' hoꝝ
ē nō plane dispēsatō fide
lis: sz dissipatō crudelis
ē. In dispēsatōēz duo re
q̄rūt'. s. auctoritas & cā:
auctōitas potestatis: & cā
necessitatis ul' utilitas.

Alia hoꝝ deficiēte nō ē
dispēsatō: sz religiōis cō
rupto. Xp̄s cruci sue
nō adhesit leuit': sz affi
sus fuit fortit'. Sic clau
stralis cruci religiōis affix⁹
dz ēē fortit': nec facile
ab ea recedē. Gala. v°. Qui
sūt x̄: carnē suā crucifi
xerūt. B'. In cōe salus nr̄a
ē tātū ei uirilit' i herēaz.
Itē. Si peītētia nr̄a cru
celi mutatōe minuit' pau
latī gēmus corona nr̄a p̄
uat'. Qz plat⁹ debet uniuē
sa tēpare. C. xxix.
Qui monasterio p̄ē: uniu
sa tēpar' dz. Unū btūs bn̄dc⁹
i regl'a sua. Abbas sic oīa
tēpar' dz: ut sit qd̄ fortes
cupiāt & i firmi nō refugi
āt. Tēpātia ista: expiētiā
req̄rit. Sic ē uinū nō bn̄
tēpat' n' ꝑgustatōe ei ut'
agnoscat': sic plati qui i
ꝯuētu nūq̄ iacēt ul' ꝯme
dūt ul' diuinū offitiū au
diūt: onus qd̄ ꝯuētus su
stinet tēpare nesciūt. Unū
nō exibent se pat'ē ul' pla
tos sz potī exactores: q̄

les fuerũt exactores pha
raoĩs: a ppl'o dı ꝯsuetũ
nũ latũ exigebãt. Tam
paleas ut ꝯsuetũ erat:
eis mĩstrare nolebãt. Exo.
v. Sic tales plati etiã ult
reglã fr̃es onerãt: ⁊ tñ
eis necessaria nõ mĩstrãt.
Tales sũt similes balaam
nõ parcẽtis asine: s; eã
cedentis u; ad q̃relã. Nũ
xxij. Cõgregatõe; ẽ que
ut iumẽtu; fcã ẽ apd eos
adõ stimulãt: ut eã mũmu
rare ꝯpellãt. Platus tñc
debet gregi suo ult debi
tu; onus ĩponẽ: ex̃ iacob
xxxiij. Si gres mẽos plus
ĩ ambulãdo fecero labore:
moiẽnt una die cuncti
greges. Et nõ q' sic plat
tẽperare debet que sũt alioꝝ:
sic ⁊ que sũt ipĩ. Bona
monasterij sũt paupu;
x̃: ⁊ ĩo cũ ĩ eccl'a tot pau
pes egeãt: nõ sũt bona il
la, pdige expẽdẽda. Vñ btũs
bñdcs ĩ regl'a sua de cel
lerario monasterij dic̃.
Ut nõ sit, pdigus aut
dissipatõ substãtie mona
sterij: s; oĩa mẽsurate fa
ciat. Platus nõ debet ĩ
fausto huic seclo se ꝯfoř
re pauꝑẽ ẽ se debet repu
tare: cũ ĩ bonis monaste
rij nõ dñatõe; s; dispẽsatõe;
hẽat: de q' districtã rõnẽ
eu; facẽ opõtebit. Sap.
Paup q̃ cepit diuitẽ imi
tari: perit. Monasteria
depaupãt cũ ĩ fausto pnci
pes imitãt. Quẽ faustũ
d. repl'ẽdit hijs ũbis. Ut
ceta taceã spẽcim̃ huili
tatis ẽ: cũ tanta pompa
eq̃tatus ĩ cedẽ: tantis hoĩ
comeatuũ stipari obseqis:
q̃ten' duob; epĩs unj' ab
batis sufficiat mĩstratio.
Mẽtior si nõ uidi abbtẽ
lx. equos ⁊ ãpli': ĩ suo du
cẽ comitatu. Dicas si ui
deas ĩnseũtes nõ pr̃es ẽẽ
monasterioꝝ s; dñõs ca
stelloꝝ: nõ rectores aĩaꝝ:
s; pncipes, puĩciaꝝ. Illas
expẽsas debet libent facẽ
platus que ualẽt ad ꝯsua
tiõe; religiõis: ⁊ q'b; uita
ẽ occasio dissolutõis. Ali
qñ, p defectu q' p modi

co posset suppleri cuiaci ato refectorio: carnē adi plent. Prouidere debet p̄latus q̄ntū pōt: ne dentur diuitib; ul' cōsāguineis ul' alijs q̄ danda sūt x̄ paupib;. Panis ē egētiū: uita pauperū ē. Et qui defraudat eū hō sāguinis ē. Eccl̄. xxxiiij. Itē puidē dz p̄latus ne fuerint īfideles mīstri: unde debēt uiuē sui x̄. Et ne egeāt domestici: unde luxuriāt̄ cēnei. Cogitare debet futurā cōputatiōēz ut ī dispēsādo hēat discretiōēz. Ido aliq̄ bona s̄ omissa dissipāt: q2 de reddēda rōne nō cogitāt. ps̄ u. xxviij. Viri mali nō cogitāt iudiciū: qui āt q̄rūt dnz aīaduūt oīa. De cōmdatiōē obe

Ostensū ē q̄m dic. xxx. se debet hīe qui cōgrega toī p̄ē. Nūc ostēdēdū ē q̄ q̄m se debet hīe q̄ subditus ē: qui obediētiaz debet timē ⁊ cauē. Vnde una de duodeciz abusioib; claustri enumerat̄. Discipulus inobediēs. Obedientiaz spālr amplecti debet q̄ ī statu sbiectōis ē. Hec g° p̄mo cōmdabit̄: ij. eī grad' distiguet̄: iij. tāget̄ de hijs q̄ eā iuuāt: iiij. de hijs que ei ad ūsāt̄ ⁊ impediūt: v. de eī pātib;. Obediētia lignū uite ē: hijs qui app̄hēderit eā. Et q tenuerit eā bt̄s: symonē .i. obediē tē btificauit saluatō. m̄. xvj. Bt̄s es symon bariona. Eodōrio ī obediētia lignū mōtis ē. Et q̄ p uiā ī obediētie īcedit: mis̄ ē ⁊ maledcēs. B. In obediētia cāin mōtis o's expīm: o's moīm̄ p eā. Obediētia scala ē quā uidit iacob. Gen̄. 28. Scala illa sup t̄rā stabat: cacum̄ eī celuz tāgebat: ⁊ angli ascēdebāt ⁊ descē debāt p eā ⁊ dn̄s erat ī nixe scale. Stat̄ debet obediē tia p celestē ītētiōēz: cacum̄ eī tāgit celū q̄ntū ad celi pueniēōēz. Pfecta obediē tia ī mediate se h̄t ad celū. Parū ē ul' nich morāt̄ pfecte obediētes ī pūgatōio: q2 magnū luc̄ ē obediētia:

⁊ qr ī obediēte pfcē xp̄s
uiuit ⁊ opat᷑. gal'. ij. Viuo
aūt iā nō ego: uiuit uō
ī me xp̄s. Nō ē ī credibile
q' d's sit eo₂ ultor: quo₂
hic ē actor. In obediētia
hoīez expulit de paradi
so terestri: obedientia uō
pduc̄ ad celestē. Angli
ascēdūt et descēdūt p hāc
scalā siue nob' mīstrent
siue do assistāt. p uiā obe
diētie ī cedūt: cui uolū
tatē agere ī tendūt. Ds
ī nixus ē huic scale: per
uiā ē obedietie ī cessit in
mūdū ueiēs. ī mūdo ui
uēs: ⁊ de mūdo trāsiēs. De
pmo leg᷑. Jo. vj. Descen
di de celo nō ut faciā uo
lūtatē meā: s; uolūtatē
ei' quj me misit. De .ij. Jo
iiij. Meus cib' ē: ut faci
a; uolūtatē ei' q̄ misit me.
Jo. xiiij De iij. sic̄ mādatū dedit
m̄ pr̄: sic facio. &c. Mem
torie fr̄es xp̄s ne pderet
obediētiā: pdidit uitā.
Insignū ē q' obediēdo mā
dato pr̄is: mortuus ī clinā
to capite tradidit sp̄m. Itē

alr̄ scala illa sup trā sta
bat: qr scā obediētia nich
terenū amat. Nō ē p t're
no comodo aut humana
laude laborat obediēs. qr
ei' ī tētio sup trā stat: i.
nō remissius sedet ul' cadit.
s; stat erept' pmt': ⁊ ad
obediētiā pseuerās. Ca
pud ei' tangit celū. qr uiā
obediētia de celestib; d; ēē:
ut de scīs ⁊ pijs opib; sit
pceptū. Angli ascēdebāt
⁊ descēdebāt. boni. s. ascē
debāt: mali uō descēdebant.
Quia pfcā obediētia ē que
bonis ⁊ pijs actib; sēp in
sistit: et hec ascēdit. Pnī
tiosa ē si malū qd pcipit᷑:
nō displicet ul' refugit.
s; libent' ⁊ pmte amplec
tit᷑: ⁊ obs'uat. Hec aūt
cū ruyna descēdit. Dns
ī nixus ē huic scale ut bo
nos iuuet malos uō repel
lat. bonis porrigat dexte
rā ad iuuādū: malis sinistrā
īferat ad repulsā. Ut obe
diētes pfecte ī duris ⁊ a
speris adiuuet. ī becilles
roboret. cforter debiles.

ꝯsolet͛ mestos: honera
tos reficiat: letificet fer
uidos: ⁊ pseuerãtes ad p̃
mia i(n)ducat. Ostẽdit se
ĩ summitate scale coiuto
rẽ ĩ laborib9: ⁊ p̃miũ ĩ ꝯso
latõib9. Pigros u(er)o ⁊ remis
sos murmurãtes ⁊ male
obedientes: supbosq(ue) si
mil(ite)r ut deiciat turpit(er) et
expellat. De gradib9 hui9
scale .s. obedientie. Lxxxi.

Est notãdũ q(uod) .B. tangit
septẽ gradus obediẽ
tie. Quo(rum) p(ri)m9 ẽ: obedire
diligẽt(er). Quẽ gradũ ut
ip(s)e ait nõ pot ascẽdere: n(isi)
qui uolũtatẽ sapiẽtis su
is fecerit. Voluntas u(er)o sa
piẽtis subditi nõ effic(it)ur:
nisi uoluntas subditi p(ri)us
abscidat(ur): ⁊ postea nobili
or ramis i(n)serit(ur). Sic uolũ
tas p(ro)p(ri)a p(ri)us abscidẽda ẽ
⁊ postea uolũtas ei9 qui
loco dei ẽ recipi pot: que
p(ro) dei uolũtate h(abe)nda ẽ. Nec
qd uicẽ dei sapit hõ qd nõ
sit tñ ẽtiã displiceẽ deo quic
secus: õio accipiẽdũ est:
q(ua)n ið qd sapit deus. Quid

ẽ i(n) t(antu)m ẽ utrũ p se an p suos
mi(ni)stros siue hoĩes siue
ãg(e)l(o)s ignotescat suũ pla
citũ d(eu)s: id ẽ ip(su)m quẽ p(ro) d(e)o
h(abe)m(us): tãq(uam) dñm ĩhũs que nõ
st apte g dñi audire debe(m)9.
Multi st qui mltis ãnis
ĩ religiõe fuerũt: qui nõ
dũ p(ri)mũ gradũ h(uius) scale a
scẽderũt. Et notãdũ q(uod) li
bet obedi(r)e tũc sapue ẽ
laudabile: cũ grauia ĩ uic
gũt(ur). Et ĩ moralib9. Sciẽdũ ẽ
q(uod) obediẽtia aliqñ si de suo
aliq(ui)d h(abe)t nlla ẽ: aliqñ mi
nima ẽ si suũ aliq(ui)d nõ h(abe)t.
Cũ ẽ loc9 superio(r) impat(ur):
obediẽtie u(ir)tutẽ s(e) euacuat:
q(ua)n ad huc p(ro)p(ri)o desiderio a
nhelat. Cũ u(er)o p(ro)p(ri)e ꝯtume
lie impan(tur): nisi hec ex
semetip(s)o ani(mu)s appetat o
bediẽtie s(ib)i meritũ minu
it: qui ad hec ĩuit(us) desce
dit. Hĩc moyses p(ri)ncipa
tũ p(o)p(u)li humil(ite)r recusat. Pau
lus ⁊ audact(er) dic. Ego
nõ solũ ligari ĩ ier(usa)l(e)m:
s(ed) ⁊ mori parat(us) sũ. Se(cundu)s
gradus ẽ obtemparare si(m)
plicit(er). Multos ẽ uidem9

s'm ibñ. b. post sapie
tiã ipũ: multas facere
questiones. Quare sepi
igeminare unde hec uene
rit. Quis hec i uenit osi
liũ. Inde murmuratõ. ex
cusatõ. simulatõ i possibi
litas. ad uocatõ amicor.
ps. Ab auditu auris obedi
uit m. Ut oñdat uno eodeq
momto pcessisse ⁊ impan
tis ipuz: et obseqñ obse
qntis. b. i lib de osideratõe.
Oibz nobis osideratõis mutõ
nulla magis uit e necessa
ria: q simplicitas huius
⁊ grauitas uerecũda. Ide
i s'monib. Rara auis: i t'ris
discretõ. Ide. Discretõis lo
cũ fres i nob suppleat uir
tus obediẽtie: ut nich pl
nich min nich alr q im
patũ sit faciatis. Ide b. Nõ
te moueat magister impi
t: ⁊ i discreta potestas. S;
meñto q nõ e potestas n
a do. ⁊ qui potestati resistit:
di ordinatõi resistit. Qui
nã simplicitatẽ delet hre
subditi i obediẽtia. ps. Q
deducat uelud ouẽ ioseph.

ad hãc simplicitatẽ expi
edã: antiq pres i pncipio
nõ sapiebat trib recta.
Un i uitis prũz. Dix qda
abbã pastori. Pastores
seniores nõ locant ab ini
tio trib recta: s; mag di
storta. Et si uiderit q ea
q sut torta faciũt. u eis
nõ locãt n qd expedit: a
gnoscẽtes qm i oib obe
diẽtes st. Tercii gradus
e: ylarit obedire. ij. cori.
ix. Ylarẽ datorẽ diligit
ds. Unde. b. Serenitas
i uultu. dulcedo i s'mone:
mltũ coronãt obediẽtiã
obsequẽtis. Nubilosa co
pois opositõ. ⁊ facies te
nebris tristitie obscurata:
deuotiõez ab aĩo recessisse
sig'ficat. Ecc. ij. In oi da
to. ylarẽ fac uultũ tuuz.
Qui cũ murmure obediũt:
cũ prauia ⁊ falsa mite dm
pascẽ noluit. ps. Qui de
derut i escã mã; fel. Ta
les st ut mag' lapides:
qui moueri nõ possũt sin
afflictiõe mouentis. Ecc.
x. Qui trãsfert lapides:

affligentur in eis. Tales sunt
ut rota carri: non solum in
hoc quod per defectum unctionis mur
murant: sed quia unus alterius prece
dere non uult dicens. Quare
potius michi iniungitis quam alteri. Eccli.
xxxiij. Precordia fatui: quasi
rota carri. Tales sunt ut
ymagines in edificijs: que
uidentur sustinere columpnas:
in facie contristitiam ostendentes. Pre
latus autem sborta cum contristitia h
murmurans obedivit: similis
est habenti omnia membra infirma:
que necessarie habent moueri
et nullum posset sine dolore
mouere: qui in magna miseria
esset. Prelatus talis imperat
isti et ille affligitur et contrista
tur: et ipse cum eo et sic de alijs.
Et ita qui obsequi debuerunt:
offenderunt. Hebr. xiij. O
bedite prepositis uestris: et sub
iacete eis. Ipsi enim peruigilant
quasi rationem reddituri pro animabus
uestris: ut cum gaudio hoc fa
ciant: et non gementes hoc enim
expedit uobis. Quartus gra
dus est: uelociter obedire. Luc.
xix. Dictum est zacheo: festinans
descende. Actuum. iiij. De petro et

andrea a domino uocatis: conti
nuo relictis omnibus secuti sunt
eum. Et similiter subditur de
iacobo et iohanne: illi statim re
lictis retibus et patre: secuti sunt
eum. Ideo perfecta obediencia est:
sua imperfecta relinquere. Cant.
v. Manus eius tornatiles. In
uitis patrum. Abbas siluanus
habebat duodecim discipulos:
uni eorum nomen erat marchus:
quem diligebat pre ceteris propter bo
num obediencie quod erat in eo.
Cumque diceretur ei quod alij disci
puli contristarentur: ex hoc ipse pul
sauit ad hostium uniuscuiusque uo
cans eos: et nullus exire uo
luit. Tandem uocauit marcum
qui statim exiuit. Et inuenit
in quaterno quem scribebat ipse
uocationis: litteram ultimam imper
fectam. Quam post uocationem:
propter bonum obediencie complere
noluit. Tunc illi iudicaue
runt eum magis esse diligendum:
eo quod magis diligeret ad
propter bonum obediencie. Valde
gratum solet esse principibus: cum
precepta eorum uelociter adim
plentur. Prouerbiorum. xxij. Vidisti
hominem uelocem in opere suo: coram

regib; stabit: n̄ erit ī t̄ ignobiles. ¶ Quint⁹ grad⁹ est: uirilr̄ adimplere mādatū. Ꝟ. Manū tuā misisti ad fortia. Agēdū ē istāt': ⁊ ꝯstant̄ obediē dū. Nec ī t̄ aspitatē; n̄ breᵹ: tā regalis ē semita relinquēda. Loq̄mur de se mita obediētie. Xp̄s hāc semitā ꝑ mōte ignomi niosa relinquē noluit. Phi. ij. Factus ē obediēs usq; ad mortē; mortē āt crucis. Ꝟ. Putas o bediētie fructū cū sbdit audit obediētiā quā mlt̄ expetiuerat uotis: qñ ei p̄cipit̄ qđ recolet digni tate. Ecōuo aslig̃ illi obediētiā q̄ tret aliū au diēns: grauis ad audiē dū: grauior ad implē dū: grauissima ad tenē dū. ¶ Sext⁹ grad⁹ ē: hu milr̄ obedir̄. Et sbdit Ꝟ. Mag̃ ūt⁹ humilitatis: sine cui⁹ obtentu ūtus for titudis nō solū ūtus nō sit: s; ⁊ ī supbiā erūpit. Luc. xvij. Cū feceritis oīa que p̄cepta sūt: dicite s̄ui inutiles sum⁹: qđ fa cē debuim⁹ fecim⁹. ¶ Septi⁹ grad⁹ ē: ī defināē obedire. Et sbdit. Ꝟ. Perseuerā tia singularis filia ē sūmi regis. Quid currere pđē: ⁊ ante metā curs⁹ deficē: Sic currite: ut ꝯphēdā tis. De hijs que iuuāt

Item obediētiā. C. xxxij.

In notādū q̄ tria sūt que ualēt ad hoc q̄ aliq̄d sit mag̃ tractabile ul' flexi bile: ⁊ similia hijs ualēt ad hoc q̄ cor sit mag̃ obe diēs. ¶ Primū ē separatō rei ab aliā re min' flexi bili cui adherebat: ut p; ī corio adherēti lig̃: qđ flecti nō pōt n̄ a ligno se parēt̄. Sic o; ad hoc ut aliq̄s ꝑfectior obediens fiat: ut uolūtatē suā separet ab oī re tpali: ut eā recolligat ⁊ habeat eā paratā quādo mādatū supioris ueneit. Ps. Pa ratus sū ⁊ nō sū turbat⁹: ut custodiā mādata tua. Itē paratū cor meū d's:

paratũ cor meũ. D. Pa ratũ ad sublimia: para tũ ad uniu'sa q̃cũq; p̃ce ptis. Aug'. Uerus obe diēs mãdatũ nõ pcrasti nat: s; parat aures au ditui: liguã uoci: man' opi: pedes itineri: et sic se totũ itra se colligit: ut mandatũ pagat im p̃tis. Ut abraã; mag' deb eet obediēs: uoluit eũ dñs separare ab oĩ re tp̃ali: dãs ei tria p̃cepta. Quorũ p̃mo uoluit eũ separari ab hys a q̃bus ortũ duxerat. Geñ. xij. Egredere de tra et de cogna tione tua: et de domo pa tris tui. Scdo a se ip̃o q̃tũ ad carnalia. Geñ. xvij. Circũcidet' ex uobis oẽ masculũ. Tertio ab eo q ortũ duxerat ab ip̃o. Geñ. xxij. Tolle unigenitũ tuũ filiũ quẽ diligis y saac et c̃. Uix potuisset flecti ad s̃m: nisi sepa ratus fuisset a p̃mo. Uix ad t̃tiũ: nisi a p̃mo et a s̃o. ¶ Sc̃m q̃ ualet ad

tractabilitatẽ ẽ exilitas: ut p; ĩ u̾ga: que p̄p exi litatẽ flectibilis est. Et ferrũ si sit tenue u'l exi le: flecti põt. Sic exili tas hũilitatis: multũ ualet ad obedientiã. Jdẽ apl's loquẽs de obedien tia x̄pi: p̃mittit de ei' humilitate dicẽs. Hu miliauit se metip̃m fac tus obediẽs et c̃. phi. ij. Aug'. xiiij. li. de ciuit. di. Obediẽtia n̄ hũilitũ ẽe nõ põt. Cũ hũilitas sit sensus p̄p̄i uacuitas hu milis h̃abet u̾ sẽsũ reci piat alienũ: tanq̃ q̃ ua cuus ẽ a suo. Et qui sẽsũ alienũ recipit nisi sit apte mal' alienã re capit uolũtatẽ; et sic fit uẽ obediẽs. Supbi p̃us exibit de sensu suo: q̃ sensũ recipiat alienũ et fiat uẽ obediẽs. Pu.

Uidisti hoĩeꝫ sapiẽ tẽ s̃ uideri: magis spẽ illo h̃ebit ĩsipiens. Ci bꝫ u̾ ẽ nimis de sale: cũ potius ẽ. Facilius sal

cibo addit̄: q̄ subtra
hat̄. Sic ille ī q̄ ꝓpus
sēsus nimis abundat:
nō ē aptus religioī. Fa
cili' tn̄ simplex religios'
efficeret̄ q̄ ille. Tertiū
ē alic' liquoris admistio.
Ut pellis dura iaco ungi
sit tur: ut tetabilior. Et tre
dure aq̄ miscet̄. Similr̄
unctō grē necessaria ē:
ut cor mag̃ tctabile fiat.
Ido q̄ ī religione ē freqn
t̄ dō d3 supplicar̄ ī orōne:
ut obediendi ei grāz tbu
at: ꝛ plato suo bn̄placi
tū suū de eo ī spiret. Aug.
xlj. ꝯfex. Dn̄e ꝯtinētiā
iubes: da qd̄ iubes: ꝛ iube
qd̄ uis. Quārtū ē calefac
tio: ut p3 ī cera. Que ca
lefacta: tctabiliō ē. Et
ī metallis q̄bȝ ad ignem
calefactis: for̄ rei cui ī p
mūt̄ facili' recipiūt. Sic
accēdendū ē cor hoīs ad
obediēdū: ꝯsidē bn̄fitōr
iā acceptor gn̄aliū ꝛ spā
liū. Itē ꝯsione bn̄fitōr
ꝓmissor. Imictēd' ē etiā
ig's diuini amoīs ī cor
hoīs religiosi: ut cogitet
qualr̄ d's ꝓ nob uoluit o
bedire usq3 ad mortē crucis.
Ut ꝯsidat̄ male obediēs
cē adleuia: que ex parte
ipī ei ī uiēguit. Luc. xij.
Ignē ueī mittē ī trā: quid
uolo n̄ ut ardeat. Valet
ē ad accēsionē ꝯsidratō cul
par ꝯmissar: et penar que
ꝓ eis debēt̄. B. O si ꝯg'uisses
q̄ multa ꝛ q̄ mltis debes:
uideres q' nich' ē qd̄ facis.
Debes p' x̄ totā uitā tuā:
qr ipē ꝓ tua posuit suā. Go
exiguīt p̄tita pecca nr̄a to
tā uitā nr̄ā: ut faciā dig's
fruct' pn̄e: ꝛ recogitē o's
ānos mōs ī amaritudine
aīe mee. Quid si tctū de
bitorē ꝯn̄dā: q̄ eā uēdicet
s: Puto q' desideres glāz:
quā oculus nō uidit ꝛ c̄.
Nōne ad hec emēdū. totū te
ꝛ q̄cq̄d potis dare oporte
bit. Et cū oīa ꝯpleueris :
nō st̄ ꝯdig' passiōes huius
tpōris: ad futurā glāz que
reuelabit̄ ī nob. Quarto
debitori debes qd̄ es a quo
totū habes: q̄ te fēc ꝛ bn̄

fcē. et tanta mīstrat t: cū hōr ꝓponis reddē qd de bes. Itē ualet ad accēden dū cor obediētis: misera sūit ī q̄ manet q̄ nō pro ficit. Et libertas ⁊ ɔsolatō: ad que ꝑuenit q̄ ꝓficit. ꝓu.

Manꝰ fortiū dn̄abit: que aūt remissa ē tributis seruet. Hostes hōis remis si cotidie acquirūt aliqd sup eū: ⁊ sic ī durā s̄uitutē eū ponūt. Hō remis sus hēt pugnā ⁊ nūq̄ uic toriā: nec ꝑmissā uidē di leticiā. Quītū ē assue factō. Equus assuescat cū uolutōibꝫ: ut ad uolū tatē sessoris flectat̄. Re ligiosꝰ q̄ ī sua uolūtate nu tr̄t: destruit̄. In uitis pr̄ū. Antonī. Precepit paulo simplici heremite suere ⁊ dissuē uestimēta: texere ⁊ frāgere sportellas: sic uolebat uolūtatē eiꝰ flexi bilē facē.

De hys que obediencie aduersant̄. C. xxxiij.

Obediētie: ꝓpriꝰ sensus et ꝓpa uolūtas adu̇ sant̄. Sensꝰ ꝓpꝰ ē: q̄ nō cōis. Circa q̄ repheñsibile ē: si nō sit a socijs suadi bilis. Repheñsibilis nō ē: si nō sit sbiectꝰ ei q̄ tenet lo cū dī. Maxiē repheñsibilis ē: si dō nō sit subiectꝰ. De t̄minaō ē sensus ꝓpꝰ poti respectu supioris: q̄ respectu īferioris. Sic ē nō dr̄ pla tus ꝓprietariꝰ q̄tū ad bona tpālia si nō disponat de illꝰ ad uolūtatē eiꝰ quj ē īferi or: sic n dicēd ē ꝓprietariꝰ q̄tū ad sensū: si sensus eiꝰ nō sit sbiectꝰ sensuj īferi oris. ꝓpꝰ sensus: ualde piclosus ē religioso. B. ī smoībꝫ. Lepra ꝓpi ɔsilij eo ꝑnitiosior ē: q̄ occulta. Et q̄ato plus abūdat in hōie: tāto s̄ saniō ēē uide t̄. Hec illor ē quj zelū dī hn̄t nō s̄m sciāz: seq̄ntes errorē suū ⁊ obstinati ī eo: ita ut nullis uelint ɔsilijs acq̄escē. Quj sūt u nitatis diuisores inimi ci pacis: caritatis expertes: uanitate tumētes: placētes s̄ ⁊ magni ī oculis suis: ignorantes dī iusticiā: et

suã uolẽtes statuere. Et que maior supbia ut unꝰ hõ toti ɔgregatõi ɔsiliũ suũ pferat: tãqͣ ipse solus spm̃ dĩ hĩat. Ydolatrie scelus ẽ: ⁊ qͣsi peccãm ariolandi. Ecce nũc q̃ se faciũt religiosiores q̃ nõ sũt sicͭ ceteri hoĩes: ydolatre ⁊ arioli fcĩ st̃. Nõ dz hoĩez ꝓprius regẽ sensus: quj eũz rexit in mũdo. Nõ debet hĩe pro duce eũ: quj ĩ tot foueas pcipitauit illũ. Deutõ. xij. Nõ facietis ibi qđ nũc faciamꝰ hodie: singli qđ sibi rectũ uidet̃. Proprius sensus ẽ oculus uetis hoĩs: oculus nuqͣ caligãs: sicͭ oculi solent in senibꝫ caligare. Talis oculus ẽ scandaliçãs: ĩo eruẽdꝰ. Mt. ıı̃j. Si oculus tuus scãdalizat te: erue eũ ⁊ c̃. Sicͭ equus uidẽs nõ ẽ ydoneus circuire ad molã: sic religiosus uolũtati obedien tie nõ ẽ aptus: nisi oculus ꝓprij sensus erutus fuerit. Proprius sensus ẽ ɔsiliarꝰ ĩfidelis: ⁊ q̃ nõ ẽ ɔfitẽdũ: eo qꝛ nimis ɔiũctus sit carnj. Ecc. xxxvij. Noli ɔsiliari cũ socero tuo. Itez iudex ẽ quj merito suspectꝰ nõ hẽt̃: eo qꝛ ĩordinato amore ul' odio ul' timore putat̃. B. ĩ li. đ ɔsi. Amor ul' odiuz ueritatis nescit iudiciũ. Et notandũ qꝛ una rõ qr̃ aliquis religionez ĩgredit̃ hec ẽ: ut đs ĩ eo plenꝰ dñet̃. Cũ aliqͣs uult recupare castrũ ãmissũ, ũ sũt mlt'e porte p quas oportet eũ ĩtrare: p̃ oportet eũ hĩe ĩgressũ p̃me pɔ̃te. Et si nõ hĩt ĩgressũ p̃me: nõ hĩt ĩgressuz s̃e. Velut p̃ma porta ẽ ꝓprius sensus. Si nõ hĩt đs sensũ hoĩs: nõ hĩt eiꝰ uolũtatẽ nec pfecte ei dñat̃. Obedientie multuz aduẽsat̃ ꝓpria uolũtas. B. Volũtatez dico ꝓpriaz: q̃ nõ ẽ cõis đõ ⁊ hoĩbꝫ. Sz oĩ casu qđ uolumꝰ nõ ad honorẽ dĩ ul' ꝓfectũ p

ximu s; p nos ipos faciq; pp̄is satisfaciendo affectibz. Hoc i uiro religioso deo mlt' tu; displicet. Quia mltu; placet religioni mltu; nocet. Nō ē mir si deo mlt' tu; displiceat cui ei domi niū suū auferat. Gō. de suplo. Quasi a se iugum dnatōis eius excutit: cui p i obedientiā subee contēp nit. B. Ppe uolūtati frō te ōnia est caritas que dēs ē: ad usus eā exercens ini micitias. Quid ē odit dēs ul' punit: n ppa; uolūta te;. Cesset ppria uolūtas: et ifernus non erit. Quia mltu; placet. Ecc. xviij. A uolūtate tua auerte si pstes aīe tue ocupiscētias ei: faciet te i gaudiu; ini micis tuis. Propria uo lūtas mltu; nocet et ei i quo ē: et ceteris q̄ i cogre gatiōe sūt. Ceīs nocet scādalizādo eos. B. Unde scandala n q seq̄ndo uo lūtatē ppa;: qd apd nos temere diffinimus. Si quoq̄ n phiberi otingat ul' impediri statī; i mur mure prūpu;. Et etia; i quo ē mltu; nocet. Primo oī bn̄fitia subtrahēdo sibi. Gō. Dignū ē ut ab ei' bn̄ fitijs sit q̄libet extraneus: cuius iussioibz nō uult ēe sbiectus. Sō: meritu; ei' euacuādo. Ysay. lvj. Qr ieiunauīq; et non aspexi sti. Et subdit. Ecce i die ieiunij ui: iuenit uolūtas ura. B. Grāde malū ppa uolūtas: q̄ fit ut bona tua nō sit bona. Ideo nō sapit deo ieiuniū: qd nō obediē tia sapit s; uitiū ppe uo lūtatis. Ego aūt i silētio et i oī obsuātia regulari: id ipm sentio. Tertio eū ofundit. Osee. x. Confūde tur isrl' i uolūtate sua. In hoc ofūdit q̄ propa; uolū tate; i religiōe seqt: qr ōtiu; ei accidit eius qd itēdit. Querit alicubi o solatiōe; et ex postea mo lore; ht desolatōe;: ul' re morsione osciē i puni tione pnē: ul' i ifirmi tate que ex hoc sequitur.

Dñica; qui plus uult uo
lũtatẽ suã facẽ ĩ religiõe:
plus cogit̃ facẽ q̃ eã. Cũ
e talis nõ h̃eat grãz illam
apud dm̃ & hoĩes quã h̃t
uer̃ obedieñs: mlta nõ ↄce
dut̃ s;: q̃ ↄcedũt̃ nõ obedi
enti. Jonas effugẽ uoluit
ut di uolũtatẽ nõ adimple
ret: & impleuit eã ĩ uitus.
. Gĝ. Ecce ionã fugitiuum
di tẽpestas ĩuenit: sors ligat:
mare suscipit: & q̃ a ctoris
uoci obedire renuit: ad lo
cũ q̃ missꝰ fuerat suo car
cere reus portat̃. Quar
to hoĩez ĩ afflictiõe ponit.
Vñ saul ĩ obediẽtez: ma
ligñ sp̃us exagitat. j. Re.
.xvj. De partib; obediẽtie
De partibus Ca. xxxiiij.
obediẽtie nõ.. q̃ ẽ obe
diẽtia rep̃hẽsibilis: & ẽ o
bediẽtia ↄm̃dabilis. Obedi
entia rep̃hẽsibilis: t̃plex
ẽ. Pma ẽ cũ aliq̃s obedit
creature ĩ feriori hoĩe: ut
pecuñe. Ecc̃. x. Pecunie o
bediũt oĩa. Sa ẽ cũ ex re
missione supioris & cer
uicositate ĩ ferioris accidit:
q̃ ille obedit q̃ d; impare.
Et mẽbrũ ẽ sup ũtice: et
q̃ debuit ẽe sup ẽ ĩ ista. Pu.
.xxx. P tã mouet̃ t̃ra et
quartũ substinere nõ p̃t:
p suũ cũ regnare cepit.
Tertia ẽ: cũ aliq̃s suo su
piori ĩ malo obedit. Gĝ.
ĩ moralib. Nũq̃ p obediẽtiã
malũ fieri: aliq̃n ãt d; bonũ
q̃d agit̃ p obediẽtiã ĩt̃mic
ti. Jtẽ caueãt sb̃diti ne plꝰ
q̃ expediat sit sb̃diti: ne
plus q̃ expedit studeãt sb̃iciꝫ
supiorꝫ ↄpellãt̃ uitia uene
rari. Aug. Sic modꝰ obedi
ẽtie tenendꝰ ẽ ut bonis in
malo nõ ↄsentias: nec ma
lis ĩ bono ↄtdicas. Obedi
ẽtia ũ ↄm̃dabilis ẽ quedã
sufficiẽs: & quedã abũdãs.
Sufficiẽs ẽ uolũtas implẽ
di p̃ceptũ uł mãdatũ supi
oris: iux̃ modũ pfessiõis.
Et ĩtellige p̃ceptũ ũ ẽ coac
tio impii: mãdatũ ũ ũ nõ
ẽ. B. Modꝰ obedictiõis ẽ te
nor pfessiõis: nec se ualet
extendere potestas impan
tis: ñ q̃tuz actingit uotũ
obediẽtis. Jtẽ. Nich me

plat

plat⁹ phibeat eoꝝ que ꝑ
misi: nec plus exigat uo
to mō nec augeat sine
mā uolūtate: nec minu
at sine necessitate. Itē. Est
q̃dā obediētie limes s'm tē
pus ipa tēpoꝛis extremitas:
ut is sit finis obediētie q̄
et uite. ¶ Habūdās obedi
entia ē: cū aliq̄s obedit
ī hijs ad q̄ ex uoto ꝓfessiōis
nō tenet᷑. B. Subiecti hui⁹
obediētiā q̄ finib; cohibet᷑:
nouerit ī ꝑfcā. Nā ꝑfcā
obediētia legē nescit: t'mi
no nō artatur: neq; conten
ta ē angustijs ꝓfessiōis: s;
largiori uolūtate fert᷑ ī la
titudiē caritatis. Et ad h̄
qd̄ ī iūcgit᷑ spontanea: ui
gore liberalis alacriq; aī: mo
dū nō csideras ī īfirmita
tē extendit᷑. Et notādū
q' ad ꝑfectiōē obediētie ꝑti
net: nō solū facē qd̄ iu
bet᷑ s; sic iubet᷑. geñ. xvij
Vbi de abrahā q' circūci
dit carnē ꝑputij eoꝝ sta
tim ipa die: sic p̄cepat
ei dn̄s. Jo. xiiij. Sic mā
datū dedit m̄ pat' sic fa
cio. Et nō q' B. tres gra
d' obediētie distiguit hijs
ūbis. Boni obediētie grad'
ē si ꝑ metū gehēne: seu
ꝑ ꝓfessiōē, qs obediat. For
tioꝛ aū ex dī amoꝛe obedit᷑:
illa q̄ppe necessitatis ē ista
caritatis. Illū aūt optimū
obediētie dixerī gradū:
cū eodē aīo recipit᷑ q̄ et in
iūcgit᷑. Vt. s. plus uelit
q̄ exeq̄t᷑: q' uult ille a quo
iubet᷑. Itē nouit uer' obe
diēs et minima nō ctēpnē:
et maxīa maxiē amare. Et
notādū q' religio n̄ sola s̄
uāt᷑ p̄cepta: mihi ē debone
stata. Auris ē obediētie: ꝑ
maiori pāte ī ea ē mutila
ta. Cū ī religiōe bn̄ oꝛdiā
ta plura mādata cōtinent᷑
ī reglā et cstitutōib; q' p̄cep
ta: et plura mādet᷑ a supi
oꝛib; q' p̄cipiāt᷑: q̄ sic obe
dit: magnā pāte cens'ul'
s'uitij dn̄o debiti ī fidel' re
tinet et q̄i furat᷑. Et ē si
milis furi ī p' furto dephē
so: cui pars ē auricle am
putāda. Talis obediētia:
par uid' eē dō grata. Quis

ē ē dn̄s ētēn̄ q̄ uelit hr̄e
s̄uiētē q̄ nich̄ ꝑ eo faciat.
n̄ qd̄ ꝑ̄capiet ei titione e
leuato ⁊ gladio euagina
to. Nī gladio euaginato
iubet: quj dic̄ p̄cipio. Ta
le ē ē: ac si diceret. Si
nō feceris: mōte morie
ris etiā. Itē p rāz ē o
bediēs: quj ad plura ē ī o
bediēs. In iure ē diuino
⁊ ī iure positiuo ⁊ ī statu
tis religionū q̄ bn̄ sūt ī
statute: plura mādāt̄ q̄ p̄
cipiāt̄. Itē p rāz ē gra
tus dn̄o s̄uus: q̄ nō pōt
ī ducā ad eūdē locū ad quē
a dn̄o mictit̄: nisi p̄us lige
t̄. Itē ī firm̄ molest̄ ē me
dicāti: ⁊ custodiēti quez
oz ligari. Itē ꝯpedita p̄
cepti uiolētia: nō ptinet
ad bonū filiū ul' ꝯ s̄uuz
beniuolū: s; ad maliuolū.
Ecc̄. xxxiij. Suo maliuo
lo: tortura ⁊ ꝯpedes. Cū
uolūtas sit radix merē
di ⁊ maḡ uolūtariū dz
ēē maḡ meitoriū: ⁊ ob
seq̄ū qd̄ mīn̄ gratū exibe
t̄: p rāz ē meritoriū. Pa
rū āt ē uolūtariū: qd̄
uiolētia p̄cepti a subdi
to extorq̄t̄. De ministris
seu offitialibz bonoꝝ mo
nasterioꝝum. Cap. xxxv.

Ostēsū ē q̄m subditi ī
religiōē debeāt se hr̄e:
nūc tāgēdū ē aliq̄d de
ministris q̄ bona tp̄alia
hn̄t dispēsare. Circa q̄s
spetialr̄ cauēdū ē: ne ipi
ī discrete mltiplicēt̄. Sz
btm̄ bn̄dictū ī reglā sua.
Unus dz ēē cellarari: quj
oī ꝯgregatōi sit sic̄ pat̄
⁊ curā gerat. De oībz q̄
abbas iuxerit dz agere:
qd̄ ꝓhibuerit nō dz p̄su
mere. Si ꝯgregatio fue
rit maioꝝ: ad solatiū de
bēt ei dari quj adiuuēt:
ut ipē eq̄ aīo ī pleat of
fitiū s̄ ꝯmissū. Nec ē s'z
reglāz ut mlti sit p̄nci
pales bona monastery di
spēsātes: s; un̄. Et ille nō
solū quēt: s; ī firmoꝝ pau
pū ⁊ hospitū curā dz ge
rē. In mltis tn̄ monaste
rys occasiōē ī firmoꝝ pau
pū hospitū ⁊ eoꝝ quj ad

ecclias ptinet: aliquibus psonis nō solū bonoꝝ tēporaliū dispēsatō: s; ꝛ dōnatio data ē ꝛ pmissa. Ut bona illa dispēsēt nō solū sm plati iussiōez: s; s; suaz uolūtatē: ut nō solū de illis offitiū i uictū impleāt: s; etiā s; puideant. Et que abundant ul' porige alijs distribuāt: l' auare s; custodiāt. In ɔgregatiōe cuj saluator p̄fuit: un' dispēsator ꝛ ille lat' fuit. Jo. xij. Dī q fur erat iudas ꝛ loculos hñs: ea q̄ mittebāt' asportabat. In mltis ū monasterijs mltiplicati sūt bonoꝝ tēporaliū dispēsatores: et mltiplicati sūt latrnes. Sicē iudas ea q̄ dāda erant paupib' dabat uxori sue ꝛ filijs: sic tales q̄ danda eēnt x̄ paupib; dāt s; acti gētibz. Et sic similes idē i culpa: sic freqūt similes ei fuit i pena. Judas occasiōe huj pecti i mai' peccz icidit: ut dñm uēderet: deinde ut desperaret: tādē

ut laqō se suspēderet. Sic tales post pecc̄m defraudando paupes: peccauerūt i pximū: Indigne ū celebrando ul' symoniaz ɔmictēdo peccant i deuz: ꝛ i duritia ꝛ sine peñtētia morientes: i cirūt suppliciuz ifernale. Quj i religione frībz mīstrāt: sollicti debēt eē ut mīstrando d̄o placeāt: cuj st bona q̄ dispēsāt. Nec porige debēt ea expēdē: nec auarī retinē. Cauē debēt a psonaꝝ acceptiōe. Aug' in reglā sua. Distribuat' unicuiqz a p̄posito uro uictus ꝛ tegumētū: nō eq̄lr oībz q̄ nō eq̄lr ualetis oēs: s; poti unicuiqz sm q opus fuerit. Sic eīz legitis i actib' aplōꝝ q erant illis oīa ɔmuīa: et distribuebat' unicuiqz sic̄ cuiqz op' erat. Siñ mūmur debēt mīstrare frībz ꝛ s̄uire: ꝛ sine dilatiōe ea q̄bz idigēt dare. Aug'. Siue q̄ cellario siue cuj uestibz siue q

cordicibus posuimus: sine mu
mur seruant fratribus. Item. De
stamenta et indumenta quando fue
rint indigentibus necessaria
dare non differant: sub quorum
custodia sunt que poscuntur. Item
maledicitur dissipator auarus:
cum largus est dominus. Item. Ministri
monasterii ne indigeant uel
ex conditione uiuendi uel ex con
ditione ministerium suscipientis:
Attendant de uisione pla
ti: uisionem esse dei secundum illud
luc. x. Qui uos audit.
me audit. Item attendere
debent ministerium quod exhibetur
minimo fratri: exhiberi christo.
secundum illud. math. xxv. Quod u
ni ex minimis meis fe
cistis: michi fecistis. Item mi
strare nulli sit dedecus: sed ho
nor magnus. Cum ille qui
inter natos mulierum maior
non surrexit: dicat se dignum
non esse ut soluat corrigiam
calciamenti eius. Item attendant
dominum indigentibus humile mi
nisterium exhibuisse, pedi
bus suis: qui et dixisse non
uenit ministrari sed ministrare.
Item attendant etiam quod angeli
hominibus quantumcumque uilibus: non
dedignantur ministerium exhi
bere. math. xviii. Uidete ne con
temnatis unum ex hys pusillis.
Angeli enim eorum semper uident faciem
patris mei: qui in celis est. Item
attendant de gloria premii: quam
habebunt ex humilitate mi
nisterii. Job. xxii. Qui humi
liatus fuerit: erit in gloria. De
hys qui fuerunt pauperes
in seculo et de hys qui fue
runt diuites. Cap. xxxvi.

Consequenter ostendendum est
quomodo se debeant habere in mo
nasterio qui in seculo fuerunt
diuites: et quomodo qui in secu
lo fuerunt pauperes. Quod osten
dit augustinus in regula sua hys
uerbis. Qui aliquid habebant
in seculo. quando ingressi sunt mona
sterium: libenter uelint illud
esse commune. Qui autem non habebant:
non ea querant in monasterio:
que nec foris habere potuerunt.
Sed tamen eorum infirmitati: quod
opus est tribuatur. Etiam si pau
pertas eorum quando foris erant:
nec ipsa necessaria poterat in
uenire. Tantum non ideo putent
se esse felices: quia uictum et te

gumentum inueniunt quale foris in
uenire non potuerunt. Nec e
rigant ceruicem quia sotiantur
eis ad quos foris accedere
non audebant. sed sursum cor
habeant. et terrena uana non que
rant. Ne incipiant monaste
ria esse utilia diuitibus non
pauperibus. si diuites illic
humiliantur. pauperes illic infla
ntur. Rursus illi qui aliquid ui
debantur esse in seculo. non habeant
fastidio fratres qui ad illam sanctam
sotietatem ex paupertate ue
nerunt. Magis autem studeant
non de parentum diuitum di
gnitate. sed pauperum fratrum so
tietate gloriari. Nec extollan
tur si aliquid communi uite de suis
facultatibus contulerunt. ne
de suis diuitijs magis super
biant si eas monasterio par
tiuntur. quam si eis in seculo frue
rentur. Alia quippe iniquitas
quecumque in malis operibus exer
cetur ut fiant. superbia uero in
bonis operibus insidiatur ut pe
reant. Item qui infirmi sunt ex pri
stina consuetudine si aliter trac
tantur in uictu non debet molestum
esse. nec iniustum uideri eis

quos fecit alia consuetudo forti
ores. Nec illos feliciores
putent quia sumunt quod non su
munt ipsi. sed sibi potius gratu
lentur. quia ualent quod non ualent
ipsi. Et si eis qui uenerunt
ex moribus delicatioribus ad mo
nasterium aliquid ciborum
uestimentorum stramentorumue datur
quod alijs fortioribus non datur.
feliciores illos non debent co
gitare quibus non datur quantum de
sua seculari uita illi ad i
stam descenderunt. quamuis iam
ad aliorum qui sunt corpore for
tiores frugalitatem peruen
ire non potuerint. Nec debent
uelle omnes quod paucos uident
amplius non quia honorantur sed quia
tolerantur. accipere ne contingat
detestanda peruersitas. ut in
monasterio ubi quantum possunt
fiunt diuites laboriosi. fiant
pauperes delicati. In abbatibus
dicam tamen monasterijs multa
circa hec peruersitas inuenitur.
ut scilicet aliqui ibi uelint habere a
bundantiam. qui in seculo non nisi pe
nuriam habuerunt. Aliqui enim
iuxta uerbum Jeronimi. dicti
ores sunt monachi quam fue

rint seculares: et possi
dent opes sub xpo paupere:
quas sub locuplete dyabolo
nō habuerūt. Aliqui etiam
ibi delicata querūt: qui
uix ī seclo panē habue
rūt. pro quibus dicit Ierō. Na
tus ī paupere domo. ī tugu
rio rusticano: qui uix
milio et cibario pane uē
trē erugientē satiare poterat:
nūc similā et mella fa
stidio. Ibi etiā uolūt a
liqui honori haberi: qui ī
seculo fuerūt despecti. vnde
Plerique ī domo dei nō pa
tiūtur hūi ɔtēptum: qui ī sua
nūquam nō ɔtēptibiles eē po
tuerūt. Ibi etiā aliqui uolūt
sibi facere nomē: qui ī seclo
nullius nois fuerūt. vnde Qui
ante ī suo opido uel uico
uix cogniti fuerūt: nūc cir
cuētes prouintias et curias
frequentates: regū noti
tias et principū familia
ritates ɔsecuti sunt. Item
aliqui ī seclo uitā laborio
sam ducebant: et ī mona
sterio contra suā uitā uolūt
ducere otiosā. Quod nō so

lū aīabus: sed etiā corporibus est
nociuū. Vñ medici mit
tūt egrotātes ad ministe
ria ɔsueta. Ministranda sunt
etiā necessaria hys qui pau
peres fuerūt. Homo prelatus
acceptiōis psonarum causā:
quia peccatum dissuadet. Iac. ij.
Fratres mei nolite ī personarum accep
tiōe: habere fidē domini nostri
ihesu xpisti. Cauendū ut mīm et scā
dalū pusillorum uitet: quod
multum timendū ē. Mt. xviij.
Quicumque scandalizauerit
unū de pusillis istis qui in
me credūt: expedit ei ut
suspendatur mola asinaria
ī collo eius. Tertiū pro ho
nore xpisti: qui sibi reputat fieri
quod fit pauperi. Mt. xxv.
Quod uni ex minimis meis
fecistis: michi fecistis.
Ad honorē regis celestis
fit: quia ministris eius sufficiēter
necessaria ministrantur. Quā
to maius misteriū ē ī hys
qui ministrant pauperibus: quia deus
solus ad hoc monet. In hys
uero qui ministrant diuitibus: fre
quenter monent alij. Vltimo
quia bona monasterij pau

pu sit. et anq monasteri
u3 ig diar: quato mag
posq i gsilio et i domo dei:
Digni e e opari mercede su
a. De infirmis. Ca. xxvij.

Ultimo i hoc libro q̄n
tu ad ondendu e: qualr se
debet hre i firmi. Mul
ta u sut q ad ifirmitate
ptinet: d qb. xij. tagere
sufficiat. Primu est: ut
attedat a quo ifirmitas
det. Scdm: ut attedat ad
qd dat. Tertiu: ut atte
dat q vi donu fuit sani
tas qua pus habuit. Quar
tu: ut cogitet qnta sit
utilitas ifirmitatis. Qntu
e: ut deo et ministrantib sibi
p dm valde gratus exi
stat. Vi. e. siquem defec
tpaliu ht: ut patienter
et sine murmur illo su
stineat. Vij. e: ut poti
exspectetia ifirmitati su
e q delectabilia qrat. Viij:
ut ex scdou ad suj osolati
one ad memoria reuo
cet. Viiij. ut spe euasio
nis maior malor: et spe
etiam bonor afflictioe3
sua alleuiet. X. ut timo
re dei cordi suo ifigere stud
at. Xj. ut alijs opati ad
discat. Xij. ut si ei ifirma
ria deest: necessitas heat
patientia. Vita u comez i de
siderio heat: et cessante
necessitate ad ea lect re
deat. Primu g attendere
de3 ifirmitate ee data a
pre: mia3 q no daret fi
lijs suis n q sic eis expe
diret. Ideo gratat debet ea
recipe. Ad qd monem ex
saluatois. Jo. xviij. Cali
ce q dedit m pr. no uis
ut biba illu: Scdo atte
dere debet: ad qd dat. Admi
n hoc debet itellige: q u
ninu uidet cogscer ai p
tute ul q ex uia e ut ad
uia redeat: ul q minus
lente icedebat: ut gressu
suu acceleret. Scrutari
debet osciam: que dns i i
firmitate pcutit. Et si ex
uia paradisi se iueniet:
debet opugi et ofiteri. Si
u no se iuenit ex uia: co
gitare de3 q piger erat
ad bn opandu: et pponer

qd bonū feruētiō 7 freqn
tior eēt. ps. Mltiplicate st
ī firmitates eor: postea ac
celerauert. ¶ Tertō actēdē
dz qd dedit ei d's. s. sanitatē:
nā ītellige fac ī firmitas
qd ualeat sanitas. Quj nūq
fuit ī firm: nesciat qd hēt
cū sanitatē hēt. Jdō n dm p
eo debito m diligit: ȝ ī
gratus existit. ¶ Quāto co
gitar dz qnta sit ī firmita
tis utilitas. Jlla hostē dome
sticū debilitat: 7 sic hoīez ī
tiorē roborat. B. Quo mir
si hoste debilitato tu fortior
efficeris? Jnfirmitas corporis:
ī firmitatē piculosiorē sanat
.s. mētis. Ecci. xxxi. Jnfirmi
tas grauis: sobriā facit
aīaz. Gg. d btō bndcō dic.
Quj pp tēptatōez carnis. pro
suit se ī spinis. Dic q u
ulnā corporis: sanauit uul
nā mētis. Jtē qs nesciat q
meli' ē artē flāmis febri
ūz q ig uitor? Et tn cū
febre corripim: q uitor
estu q occupar nos potat
cogitar negligiz: de p
cussione murmuramur.

Jtē dux nō extimes omē
qd patis: dū extōribz
cruciatib' ab īna passiōē
liberaris. Jtē ī firmitas
uirtutes pfic. ij. cor. xij. Vir
t' ī ī firmitate pficit. Jn
firmitas ē hoīez pbat.
Tob. xij. Quia accept' e
ras dō: necesse fuit ut
tēptatō pbaret te. Job.
xxxiij. pbauit me qi au
rū qd p ig trāsit. Sen. Nō
ī mari tm aut ī plio uir
fortis apparet: exhibet ē
7 ī lectulo uir. Multū est
utilis ī firmitas. Vñ ī ui
tis prūz. Cū qdā peteret
a Johē heremita ut sana
ret eū a ftiana: respon
dit. Rez t necessariam
cupis abicē. Vt ē corpus
a lāgoribz pgrauat: sic
aīa a mtō pcastigatōibz
purificat. Et qdā senex
ī firmāti discīplō dix. Ne
contristeris ex ī firmitate
fili: ul' plaga corporis. Si
ē ferrū es: erugīnē p ig
āmictis. Si n aur es p ig
pbaris: et ad māciā pue
heris. Et cū qdā miles

rogaret quendam virum sanctum ut a morbo liberaret eum. vir sanctus audito ab eo quod melior esset in infirmitate et devotior quam in sanitate: dixit. Oro dominum ut in statu te conservet: quo melior es. Frater multum debet esse gratus deo: ministranti sibi per eum. In monasterio est ordinatio homines gratis recepimus: et gratis eis ministramus. Non est quod eis ministret ab eis expectat mercedem et quam sine merito eorum eis ministret: et si laborauerit: pro eternis est labor ille non pro terrenis. Unde ualde gratum debent habere: quod deus gratis facit eis exhiberi. Non est principale quod ministretur: sed additur. Matth. vi. Hec omnia adicientur uobis. Qui ergo iniectum magis tenuis debet esse contentus quam expectat mercedem magnam: quam qui expectat nullam. Et si aliquando defectum sustineant: pacienter illum debent sustinere: cum deus sit monasterii prouisor. Et defectum medicinalem: sibi benedictionem deberent reputare. Quia scit celestis medicus quod nobis datur sit ad consolationem: quod subtrahitur ad exercitationem. Non est bonum sine causa uiuendo suo abaria subtrahunt. Non debet esse murmur: quod quam deus esset quam prouisor est. Exo. xvi. Non contra me murmur istud est: sed contra deum. Num. xiiij. xxvij. Uesania quod in istituto hec pessima murmurat contra me. Cor debet esse firmum ut nec abundantia dissoluatur: nec murmuret penuria. Multum cauendum est in claustro a murmure. Una est de duodecim abusionibus claustri. In uita patrum. Dicit abbas pastor. Qui iracundus est: monachus non est. Qui malum pro malo reddit: monachus non est, qui malitiam in corde de suo tenuerit monachus non est. Qui elatus et uerbosus est: monachus non est. Qui uere monachus est: semper humilis est. mansuetus. caritate plenus. et timorem dei semper et ubique pre oculis habet: ut non peccet. Viij. Experientia potius: quam delectatio debet uelle. Unde Aug. in regula sua. Si uelit et forte non expedit sue cupiditati non est obediendum. utrum sanando dolori quod delectat expediat si non est certum; medicus consulatur. Viij: Exemplis

scõr se dz ɔsolari. Tob.
.ij. hac teptatioẽ pmisit
ds ueire illi: ut posteris
daret exª patietie ei sicᵭ
scī Job. ⁊ postea nõ ɔtistat
qͣ plaga cecitatis euenerit
illi. Sufferētiā Job audi
stis. Jac. v. Gᵭ. Facta pce
detiū prīū ɔsiderēs: ⁊ nõ
erūt grauia q̄ tolerās. Spe
spe euasiõis maiorū malorū:
dz afflictioẽ suā alleuiare.
Euadit ē p hec mala q̄ pos
set facē si nõ impediret i
firmitate: ⁊ mala etne dap
natõis. Isidor. Quosdā p
scies ds multū peccarē posse:
i salutē flagellat eos cor
poris i firmitate ne peccēt.
Vt eis utili sit frangi lãgo
rib ad salutē: qͣ manē i co
lumes ad dapnatõez. Jdez.
Perniciosa ē sanitas: que
ad i obediētiā hoiez ducit.
Et salubris ē i firmitas:
q̄ p diuinā correptioẽz mētē
a duritia frangit. Euadit
⁊ mala etna. Isidor. Ordi
nata ē miseratõ di: q̄ pus
hic hoiez p flagella a pecc̄is
emēdat: ⁊ postea ab etno
supplicio liberat. Jdē. In
hac uita ds parcit i pijs:
⁊ tm̄ nõ parcit electis. In
illa parcet electis: tm̄ i
pijs nõ parcet. Magnª miā
ē qͣ ds p malis futuris
q̄ meruit: accipit i firmi
tates ul' alia mala psen
tis uite. Tale ē ac si ille
q̄ debēt recipe marchas
auri ⁊ argenti: recipit
p eis fabas et lapillos.
Quib ɔputatõ fca plus
ē ē faba una respectu mā
che auri: qͣ tribulatõ psēs
respectu futurē pene. Ece.
uij. Die p āno dedi tibi.
Itez ɔsolari dz se magnitu
die mercedis. Aug. Gau
de sb flagellis qr tibi suat
hereditas: illis ad tps pa
cit: q̄s i etnū dapnabit.
Jdē. Nõ timeas flagella
ri: s; exheredari. Gᵭ.
Nisi correptis dō heredi
tatez dare disponēt: eru
dirē eos p molestiā nõ cu
raret. Tz. timore dō cor
di suo debet i figē: ut p
penā q̄ patit penā futu
rā i telligat. Gᵭ. Si ds

tā aspere patitur ut parcat: q̄ aspe patietur ut nō parcet: Hugo de s. vi. Cū ↄsidero iob ī sterqlinio: iohēz ī here mo: petrū ī cruce patibulo: ex hys colligo qualia passuri sūt quos reprobat d̄s: ex q̄ sic punit quos amat. Cogitare debet q̄m potest ignē sustinere: qui nō pōt substinere modicū calorē febrilē. Febris eīz calor ē: nō ignis. Itē q̄ nō pōt substinere ignez ī modico digito. q̄m substinere potest q̄ ↄ corpus ↄ aīa sit ī igne grauiori: Itē q̄ nō pōt substinere ignē ad momētū: q̄ m̄ substinebit igne ī etnū:

C. xj. Conpassionē addiscere debet. Nescit ē ī firmis ↄpati: q̄ nūq̄ ī firmus fuit. Qui oīuz hēbat notitiā: ↄpassionē addiscere uoluit p passioēz. hebr. iiij. Nō hēz pontificez: qui nō possit ↄpati ī firmitatibus nr̄is teptatū p oīa. C. xij: ut cessante ī firmitate: ad oīez uitā libenter debeat redire. Aug. ī regla sua de ī firmis. Cū pristinas uires reparauerit: redeat ad feliciorez ↄsuetudinez suā. Que famulos dī tanto āpli delectet: q̄nto minus ī digent. Nec ibi eos teneat uoluptas iā uegetatos: q̄s necessitas leuauerat ī firmos. Explicit liber quītus. Incipit liber sextus. Pma ps.

Ultio ī hoc ope agendū ē de q̄ete m̄tis ī dō: qd ē excellētissimū bonū ppli dī. hebr. iiij. Relinq̄tur sabbatismus ppl'o dī. Et pmo ostē detur: q̄ nō ē uā q̄es ex dm̄. Sō tāgetur: de multiplici quiete ī dō. Tertio ostendentur: ea que hanc q̄ etē impediūt. Quarto a getur: de hys que ad hanc quietē faciūt. Q̄ non sit beata q̄es ex dm̄. C. j.

Circa pmū notādū: q̄ uā quies m̄tis nō ē ī mūdo: s; solū ī deo. Aug. In li. ↄf. Dn̄e fecisti nos ad te: et ī quietū ē cor nr̄m donec requiescat ī te. Io. xvij. In

muñdo p̃ssurã habebitis: ĩ me aũt pacẽ. Nõ quiescat mẽs hõis ĩ t̃renis. Aut ẽ bonũ seq̃t̃ qđ nõ assequit̃: ⁊ sic nõ h̃t quietẽ. Aut bonũ fugiẽs h̃t qđ retinẽ uult ⁊ nõ ualet: unde nõ quiescat. Aut h̃t bonũ s; ĩsufficiẽs bonũ. s. ɔ̃tẽptibile ul' minimũ: ũde in eo nõ quiescit s; ad maĩ bonũ ĩtendit: ul' p mlta bona discurrit. B. Inest hõi rõne utẽti nãlr p sua extimatiõe appetẽ potiora: ⁊ nullo ẽẽ ɔ̃tentũ cui aliqđ ẽẽ uidet̃ p̃ferẽdũ. Idẽ. Aĩa ad ymaginẽ dĩ fcã cet̃is occupari põt: impleri nõ põt. Capacẽ dĩ: qcquid d(e)o mĩ ẽ nõ ĩpleb(itur). Unde ɔ̃ nãli desiderio hõ sũmũ appetit bonũ: nllã ñ eo adepto req̃e; ẽ habitur. B. Cor meũ cor uagũ ⁊ ĩstabile: ĩ semetipso nõ põt ɔ̃sistẽ: s; oĩ mobili mobili p ĩfinita distinet̃. Et ĩ fca. Sicq; misis casib; subiugit̃: qm unũ de ñ q̃ ei sufficẽ potẽt dere linq̃t. Et dũ p mlta dispgit̃: q̃rit ũ q̃escẽ possit ⁊ ñ ĩuenit ut s(ib)i sufficiat: donec ad ip̃m redeat. Itẽ aliq̃n h̃t bonũ malo pmistũ: bonũ s; noxiũ: qđ possessũ onerat ⁊ maiori bono ĩpedimẽtũ p̃stat. Amatũ ĩquinat: amissibile ⁊ ãmissũ cruciat. Amissibile timore: ãmissũ dolore: ĩ acq̃rẽdo laboriosum: ĩ possidẽdo timorosũ: ĩ amictẽdo ul' dimictẽdo dolorosũ. Itẽ aliq̃n bonũ qđ h̃t ab eo appetit̃: ⁊ sup eo ul' lix ul' bellũ mouet̃. Bulla eĩ; ẽĩ t̃ ɔ̃petitores uix ũbi; senect: s. ĩt̃ illos qui idẽ; t̃renũ appetũt. Uera quies mẽtis ĩ d(e)o q̃ ẽ sũmũ bonũ: h̃ns oẽs nobiles ɔ̃ditiões boni. Est eĩ; bonũ honorabilissũ: sũme necessariũ: huãne mẽti sufficiẽtissũ: h̃nti suauissimũ: qđ nõ finit̃ ñ ab habẽte tollit̃. Ideo mẽs ĩ eo q̃escat: ñ ult̃a q̃rẽs. **Sia pars de mltiplici q̃ete mẽtis. C.**

Circa s(e)c(un)d(u)m nõ(tandum) q(uod) duplex

multiplex est quies mentis. Quarum una pertinet ad vitam presentem, altera ad vitam futuram: et est facilis transitus ab una quiete ad aliam. Ysay ultimo. Erit sabbatum ex sabbato. Ex quiete mentis pertinente ad statum gratie: erit transitus ad quietem pertinentem ad statum glorie. Quies vero pertinens ad vitam presentem: multiplex est. Quedam est purgate mentis: spei magnitudine et dilectionis perfectione habitans. De qua dicitur super cant. Est locus in quo inter timorem et securitatem medians spes in quodam supposito molli caritatis strato: mens suaviter requiescat. Et est cum mens ipsa formidine pene servilis punitur par hominis de spe de timore plurimum: non est pax nec requies: quia timor penam habet. Verum si paulatim crescente gratia ceperit deficere timor et perficere spes: cum demum ad hoc ventum fuerit ut perfecta caritas foras mictat timorem: nonne hominum anima in spe singulariter constituta videbitur: ac in pace in id ipsum dormire et requiescere? Mentem perfecte

omnium amantem et nichil in eo sperantem: non deest oleum suavitatis scilicet letitie. Bernardus loquens de vita beata. Non solum in quantum ipsa vita: sed et permissio vite eterne: et expectatio istorum letitia est. Et tanta letitia: ut omne quod concupiscatur ei non valet comparari. Idem. Sola spes apud te domine miserationis obtinet locum: nec oleum misericordie nisi in vase fiducie ponis. ¶ Alia quies mentis in qua est quorundam paucorum est virorum scilicet contemplativorum: qui in vita contemplativa profecerunt. Qui sibi eripiuntur et ad superna rapiuntur et aliquando in intuitu divina spiritualia et celestia dulcedines pregustantes: hinc quietem quamdam habent eternalitatis et arram future beatitudinis.

Tertia pars in qua ostendit octo que quietem mentis impediunt

Circa tertium nota Ca. vi.

Quod octo sunt que quietem mentis impediunt. Primum est: negotiorum exteriorum multitudo. Unde dictum est marthe: turbaris erga plurima. Exo. xviii. Ait Ietro ad moysen. Stulto labore

ɔsumeris: ulꝰ uires tu
as ē negotiū. Glo. ul m̄
uidet̃ sig̃ficari nimis at
tentū humanis actib; aīu;:
ꝫ q̄dāmͦ uacuari. ¶ Sm̄ ē:
sollicitudo mūdana. Jer.
xxxix. p̄ sollicitudinē q̄escē
non potuit. ¶ Tertiū ē: de
siderium t̃renoꝝ. Ecc̃. v. e.
Quasi qui apphēdit um
brā & seqt̃ uentū: sic q̄ at
tendit ad uisa mendacia. Gg.
Quid q̄eti q̃ ī mūdo nich
appetē: quid laboriosius
q̃ t̃renis desiderys estu
are: Hinc ē q ísrl' sabbm
accepit ī munē: egiptus
pertinē muscaꝝ multitu
diē. ¶ Quartū ē: stimulꝰ
pctī. Nobilitas mētis nāli
refugit ī mūditiā pcti:
unde cū ea nō q̄escit. Nō
ē q̄es mētis ī spinis uitioꝝ:
nō hēt q̄etē aīa pssa onē
pctī. Nō ē q̄es: ut ē ūmis
ɔsc̄e remordentis. ysay.
lvij. Nō ē pax ī pys dic̄
dns. In eodē. Cor īpy
q̄i mar̄ feruēs: qd qui
escē nō pōt. ¶ Ḡo ē: timor
mali ēnsitoꝝ ī īminētis.

Nō ē q̄escat q̄ mali pena
le fugit: qd aduenit. Sic
securitas fac̄ ad letitiā:
sic timiditas fac̄ ad t̃sti
ciā. pu. xv. Secura mēs:
q̄i iuge ɔuiuiū. ¶ Vj ē:
īpatientia mali penalis
p̄sentis. Nō q̄escat: qui
sustinet malū qd odit.
Alit̃ de illo q̄ malū pena
le ītelligit eē bonū & ex
pediēs sibi: qd a summo
bono uenit: ad sūmū bo
nū ducat. Sm illd. Gg. Mala
q̄ nos hic p̄mūt: ad dm̄
nos ire ɔpellūt. Et id
nō solū patiētē s; & libēt̃
& gaudēt̃ illud accipit
& sustinet: tanq̄ donū sa
lubre a p̄re missum s̄ mis
sū: ex illꝰ q̄ ait pet. Jo.
xviij. Calicē quē dedit
m̄ pr̄: nō uis ut bibā
illud. Tale ē malū pena
le mētis q̄etē nō īpedit.
¶ Vij ē: īmoderat' timor
cadendi ī pctm̄: q̄ spē īpe
dit & p ɔseq̄ns subuen
tionē & adiutoriū diui
nū. Sic spē comutatē di
ad uictoriā & letitia: sic

ei quam defectum diuini ad iutorij et molestia. Non in se sperauit de sic illa maie stas: que tam studiose mo net in se sperare. Plane non derelinquit sperantes in se: adiuuabit inquit eos et liberabit eos. Quare? Ver bi meritis. Quia sperave runt in eo. Dulcis causa: effi cax et irrefragabilis.

Nonus est in mouetur timor dispensationis. qui spem glorie impedit: quam spes reges est amicorum dei in presenti. Unde In spe uiuas ne deficias in tribulatione presenti: quia in expectatione sumus indefec tibilium gaudiorum. Neque est expectatio nobis uana uel dubia spes uideatur: immo certe promissionibus ueri tatis. Quarta pars in qua [illegible] ad quietem mentis disponimus. Cap. iiij.

Quarta iiij. notandum quod causa est uia ad quietem mentis in deo: quod ad pacem omne sal uatio docet. Unde v. Dispo nentia ad pacem pectoris: disponentia ad quietem mentis. Ad eum de statu pertinet: pax et quies mentis. Cum est mens naturaliter malum fugiat et bo num appetat: quoniam malum e uasit et bonum optatum sibi sufficiens obtinuit: pacem et quietem habet. Pacem quia non habet repugnans. Super illud math. v. dicit glo. Vera pax est: ubi nichil repugnat. Quietem: quia habet bonum quod optauit. ultra quod nichil querit. unde in eo quiescat. Primum igitur di sponens ad pacem et quietem mentis: est paupertas spiritus. Quia est temperatiua concupisci bilis: respectu boni contemp tibilis. Possessor est et a mator terrenorum non habet pa cem pectoris: nec quietem mentis. Sonitus est terroris semper in au ribus illius: et cum pax sit ille semper insidias suspicatur. Job. xv. Ecce v. Auarus non imple bitur pecunia. Secundum est man suetudo quae est temperatiua ira scibilis: respectu mali. Unde in ps. Mansueti autem heredita bunt terram et delectabuntur in multi tudine pacis. Tertium est gratia lugendi: quae homo ma

lũ culpe diluit ꝛ malũ pe
ne salub' eligit: et ꝑ ipm̃
malũ culpe destruit. Et
hec tã ptinẽt ad euacua
tioẽꝫ mẽtis a bono minõ
maioꝛis boni ĩpeditiuo et
a malo. q̃ euacuatioẽꝫ seqt̃
bonoꝝ uõꝝ repletõ. Po
stq̃ ẽ mẽs pũgata ꝛ sana
ta ẽ: recappetit ꝛ recte af
ficit. Vnde uera bona e
xurit ꝛ malis ꝓximi ꝯ
patit' ꝛ ꝑ hec ĩ opib' acti
ue exercet' ꝛ sic ad opa ꝯ
tẽplatiue dispõit'. Ysidoꝛ
de sũmo bono dic̃. Qui
ꝑus ĩ qt ĩ hac uita ꝑfic':
bñ ad ꝯtẽplatõnẽ ascẽdit.
Gg. Qui ad arcẽ ꝯtẽplatõis
ascendere desiderat: ꝑus ne
cesse ẽ ut ĩ cãpo se actõis
exerceat. Prius ĩ dducta
ẽ lya ad iacob q̃ rachel:
licet iacob aliã speraret.

Quartũ ẽ: exuries iusticie.

Quintũ ẽ: mĩa. Sextũ ẽ:
mũditia cordis' q2 q̃s omĩeꝫ
ĩq̃natõeꝫ abhoꝛret ꝛ refu
git: ꝛ puritatẽ studiose
ꝛ diligẽt' custodit. Aliud
ẽ ẽ efficere: aliud tenẽ pu
ritatẽ ut ait Aug'. Postq̃
ũ hõ hẽt cordis mũditiã: ĩ
tellect' ei' uelud speculũ
tersũ ꝛ politũ sub secũbi
lis ẽ supne illuminatõis.
Affect' ẽ purgat' ꝛ sana
t': ĩ ꝑfectia sũmi boni sita
uit' quiescit. Q2 orõ ad q
etẽ mẽtis ualet. Capl̃ꝫ .v.

Ad q̃etẽ mẽtis ĩ dõ specialr̃
ualẽt tã opa ad uitã ꝯ
tẽplatiuã ptinẽtia: s. orõ
lectõ ꝛ meditatõ. Hec tã
amoꝛẽ dĩ cũ ꝯtẽplatiua
uita ĩtendit: nutrũt ꝛ
ad ꝑfectioẽꝫ ĩ ducũt. B. ĩ
li. de uita solitaria. Amo
rẽ dĩ ĩ hoĩe ex grã geni
tũ lectõ lactat' meditã
tio pascit: orõ ꝯfortat
ꝛ illuminat. De hijs ꝑ
ordĩeꝫ aget': ꝛ ꝑ de orõne.
Circa quã ꝑ oñdet': q̃
ipa ad quietẽ mẽtis ĩ dõ
ualeat' ũ ꝯmẽdabit' de
ĩde oñdet' q̃n ũ q̃m sit
orãdũ: ultõ taget' de speb'
orõis. Circa ꝑmũ notã
dũ q̃ ꝑ orõeꝫ spũs sc̃s ĩ
uocat' q̃ ĩtellectũ ad di
uina illuminat: ꝛ affec

tū ī dn̄m ī flāmat. In ps.
Os meū apui: et attra
xi sp̄m. Intellect9 ū illu
minat9 q̄escat ī ueritate:
et affect9 īflāmat9 ī sūma
bonitate. Itē cū sc̄dm greg.
Omē op9 qd agim9 orōne
p̄uenire debeam9: maxime
op9 excellētia orōne ē p̄
ueniendū: ut ē diuinorū spe
culatō et futur̄ dulcedīs p̄
gustatō. Itē cū sumū bonū
sup̄ nos sit: nō pōt hō eo
frui n̄ sup̄ se m̄talr̄ ascen
dat. Sup̄ se ū nō pōt ascē
dere: n̄ p ūtutē supiorē
eū eleuātē. Un̄ necessari
a ē orō: ad hoc q̄ diuinū
auxiliū īpetret. Ideo dauid
scā sp̄ūs secretari9 dic̄. Btūs
uir c9 ē auxiliū abste: tōs
ascēsiones ī corde ei9 disp
suit. Sc̄dm iohē crisostomū.
Orō ē ascēs9 ītellect9 ī dn̄m.
Intellect9 speculatiuus ad
dn̄m ascēdit cū ɔsideratōe
humanorū defectuū: et ad
ɔsideratōē boni sufficiētis
simi et potētissimi illos de
fect9 trāsit. Qui uult o
rare p̄ defect9 debet ɔside
rare: de mēte ad dī libera
litatē ascēdē: q̄ illos pōt
supplē. Intellect9 p̄ctic9 a
scendit desiderio et spe:
sperādo. s. desideriū suum
a dī liberalitate impleri.
Orone mēs tranquillat. Job.
viij. Si diluculo ɔsurrexeris
et oīpotētē fueris dep̄catus:
stati euigilabit ad te: et
placatū reddet habitacl̄
tuū. In orōne ɔsolatō di
uina dat. Ecc̄. xxxv. Qui
adorat dn̄m: ī oblectatōe
suscipiet. Luc. iij. Ihu o
rāte aptū ē celū. Luc. ix.
Ascēdit Ihus ī mōtē ut
oraret: et fcā ē dū orar̄t
sp̄es uult9 ei9 altā: et uesti
tus ē alb9 et refulgēs.

Comendatō oratōis. Cā. vij.

Sequit̄ de cōmendatōe o
ratōis. Ad q̄ posse suf
ficē uidet̄: q saluatō ad
orādū tā monuit: et cir
ca oratōē tā diligēt̄ īstru
xit. Ipēmet orōni etiā
tā diligēt̄ īterē fuit. Ad
monitiōēs ipi9 ad orādū mul
tas legim9. Luc. xj. Petite
et dabit̄ uob. Luc. xxj. Vi

gilate oi tpe orantes. Itē uigilate et orate: ne intre tis i teptatōe. Orō oran ti ē sub sidiū: deo sacrifi ciū: demoib; aut ē flagel lū. Aug. Orō si pura fue rit: si casta fuerit: celos penetrans uacua nō redi bit. Itē. Plus placet deo latrus canū: mugit boū: et grugnitus porcor: q cantus clicor luxuriantiū. Orō ē aīe scē psidiū: an gl'o bono solatiū: dyabo lo suppliciū: deo gratū ob sequiū et pnie religiosis la us: tota pfecta glia: spe cta et sanitas i corrupta. Itē. Hec st ale orōnis qi bus uolat ad dm: si illd qd omictit ignoscat de linquēti. et egēti. Itē aug sr ps. Cū oras clama nō uoce s; mēte: nā et tacētes exaudit ds. Nec tā loc qrit. q scā. Iere mias oforta i carce: Da niel it leones exultat: tres pueri i fornace tpu diant: iob nud i sterq linio triūphat: paradi

sū de cruce lat intrauit. Nō ē loc ubi nō sit ds. Ā. De cotidianis breuibusq; peccātis sine qb' hec uita nō ducit: orō fideliū satis fac. Aug. Orō i dm figit: s; lacrima opugit. Nō de ficias i orōne: ds qd o cessur ē et si differt nō aufert: nō ē leuitate u tis. Cuj pmisit nō fa cile de sententia mouet: qd pmisit fixū ē falle nō pōt: hc ide faciat. Aug. Orōnis puritas mag ē uit: et uelud fidelis nūc ti madatū pagit: et pene tat q caro nō pueīt. Itē. Orō pfectō ieiuniorū: du ritiā cordis emollit: au steritatē tēpat: ieiuni ū dulcificat. Sic ē sine potu nō ē plena refectō: sic et ieiuniū sin orōne nō pōt aiam pfecte nutri re. Aug. Ubi ē orō ad ē ubiū: fugat cupiditas: libido discedit. Ambro. de officiō. Si p te roges tātū: p te sol' rogabis. Si at p oib; roges: oēs

ꝑ te rogabūt. Ambro͛ i
examerō. Vide q̄ breuis
oro͛ ⁊ oīuz plena ūtutū.
p̄mi s̄mo q̄nte ē gr̄e. O
hō faciē tuā nō audebat
ad celū actollē. oculos
tuos ad t̄rā dirigēbas.
⁊ subito accepisti grām;
q̄ ⁊ oīa pecc̄a dimissa s̄t
t̄. ⁊ ex malo s̄uo factus
es bon᷒ fili᷒. Jdō p̄sume nō
de opatōē tua s; de grā di.
nō hic arrogātia: s; fides
p̄dita. Quod acceperis nō
ē supbia: s; deuotō. Ergo
actolle oculos ad prēz: ⁊
dic pr̄ nr̄. Ambro͛. Mlti
minimi dū ɔgregāt̄ una
nimes fiūt magni: ⁊ mlt
toꝝ p̄ces īpossibile ē ɔtēp
ni. Ambro᷒ de pnīa. De
spiciūt̄ orōnes leues.
difficiētes. īutiles. secli
curis anxietate plene
⁊ reꝝ cōporaliū implica
te. bonoꝝ opū fructib᷒
ī fecūde. Jero᷒ ī eplā. Eg̅
dientes de hospitio armet
orō. regredientib᷒ de pla
teis occurrat anq̄ sessio.
n̄ p̄us cōpusculū requie

scat: an̄ q̄ aīā pascat.
Jero͛ s̄r mat̄. Jeiunio pas
siōes cōporis: orōne pas
siōes sanānt̄ s̄t mētis. Jero͛
ī ep̄. Quotiēs ꝑ cētū aīab᷒
ps᷒ ul̄ missa canit̄: tm̄
ꝓdē cuilibet: q̄tū si ꝓ q̄libet
canerēt̄. Jero͛ sup abbacuc.
Dn̄s nr̄ saēs clemētie su
e pōdera ⁊ mēsuras. ī edo
nō exaudit clamātē ut eū
plectat ⁊ puocet mag̅ ad
rogādū: ⁊ q̄ igne excoc
tū puriorē ⁊ iustiorē fa
ciat. Jero͛ ad demedriadē.
Lectōnē frequēter īterrūpat
orō: ut aīāz dō iugitē ad
herētē grata uicissitudo
scā o[p]is accedat. Gre
gori᷒ ī moralib᷒. Quisq̄s
ꝓ aliis īercedere nitit̄: s̄ po
ti᷒ ex caritate suffragat̄.
Et ꝓ semetipo tāto citi᷒
exaudiri meret̄: q̄nto
deuote ꝓ aliis īercedit.
Gg̅. ī moralib᷒. Tūc cō
fidentiā accipit: cū nll'a
s̄ uite p̄uitas ɔdic̄. Jdē
ī moralib᷒. Ops̄ d̄s sepe
ei᷒ p̄ce ī pturbatōē dese
rit: qui p̄cepta illi᷒ in

tranquillitate contempnit. ·Gregorius· in moralibus. Talis requirendus est ad orandum qui sit ydoneus ad placandum. quia cum is qui displicet mittitur: ira ti animus ad deteriora provocatur. ·Gregorius· in pastorali. Ille devote orationem exhibet: qui semetipsum quia pulvis sit humiliter intuetur. qui nil sibi virtutis tribuit: quia bona que agit esse de misericordia creatoris cognoscit. ·Gregorius· in omelia. Quanto graviori tumultu cogitationum carnalium premimur: tanto orationi ardentius insistere debemus. Ecce stat qui ante transibat. quia dum adhuc turbas fantasmatum in oratione patimur: ihesum aliquatenus transeuntem sentimus. Cum vero orationi vehementer insistimus: stat ihesus ut lumen restituat. quia deus in corde figitur: et lux amissa reparatur. ·Gregorius· Illam orationem deus non exaudit: cui qui postulat non attendit. ·Gregorius· Conditoris auribus illa maxime oratio commendatur: que interdum nititur pro inimicis. ·Gregorius· in moralibus. Stabat moyses in monte non armis sed precibus

pugnaturus: stabat extensis manibus ad celum devoto orans mentis affectu: non de terra sed de celo auxilium postulabat. Pugnabat autem hostibus absens: cum extra suum bello decertabat. Ut quos loca diversitas ab inimicis sequestraverat: orationis effectus bellatorem presentem hostibus exhibebat. Item. Fit moyse orante pugna occulta: sed manifesta victoria latenter dimicat ut evidenter devincat: solus orat ut milia salventur. Stabat moyses in monte iam proximus celo. iam in carnis sideribus: et quanto cum sublimitas montis extulerat: tanto devota oratio proximum exhibebat. Item. Fit moyse orante victoria: cessante me [...] statim potentior hostis efficitur. Iusti corpore fatigato: desinit israel vincere. Moyse desistente in prece ut dum populus exhiberet divisa oratio: orationis monstraretur potentia. Denique tamdiu ista divisitas valuit: quamdiu iugis oratio defuit. Quoniam ubi et

quomodo sit orandum. Cap. vij.

Consequenter ostendendum quando orandum sit. Unde dicit autem ipsa veritas quod semper orare oportet. Lu. xviij. Item eiusdem xxj. Vigilate omni tempore orantes. quod ostendit apostolus dicens. Sine intermissione orate. j. ad thes. v. Non debet miles christi scutum orationis deponere dum bellum durat. bellum durat dum durat vita presens quia militia est vita hominis super terram. Job. vij. Item dum durat periculum necesse est divinum adiutorium et ideo in oratione est invocandum. dum durat miseria. oratio invocanda est divina misericordia. si fieri posset semper esset orandum. sed quia alia negotia hoc non permittunt. Admiscenda est oratio operibus nostris et etiam intermiscenda. Jer. ad paulam. In principio cuiuslibet operis premittere debemus orationem. et signum crucis in fronte. In libro de vita solitaria. Alternandum est semper de lectionis serie affectus et formanda oratio que lectionem interrumpat. Ideo orationi lectio. lectioni succedat oratio. breve videbitur tempus quod tantis operum varietatibus occupatur. Magnam partem vite fidelium oratio et gratiarum actio deberet occupare. oratio opera debet precedere. et gratiarum actio sequi. Cum veniunt mala. vel imminent vel in animo est orandum. cum veniunt bona gratiarum actio debet personare. Unde post illud sine intermissione orate ibi dicit apostolus. In omnibus gratias agite. In libro de vita solitaria. Caritas tot modis in oratione vel gratiarum actione in deum se iugiter refundit. quot in suis vel necessitatibus vel consolationibus. in proximi autem vel compassionibus vel congratulationibus qualis in hoc materias invenit pius affectus. Unde precipue instandum est vel cum maior est necessitas vel maior opportunitas. Maior necessitas est ut cum aliquis gratiam a deo recepit. tunc instandum est apud eum qui dedit ut eam nobis observet. quia ut ait. Gre. Cito bonum amittitur. nisi a largitore custodiatur. quanto aliquis plus habet quod possit amittere. tanto magis sollicitus

dz ee de osuatice. et pca orare. Ad isinuadouz hoc saluator post susceptioez bapti orōi se dedit. L. iij. Itē neccitas oraōi ē cum aliqua ardua opa fcuri sumus. Ideo dn̄s electu-rus aplos orōez pmisit. L. vj. Neccitas etiā orādi ē alicui cui imunet tbu-latō ul' s' ul' pximo. Vn̄ do iminēte passione sua ter orauit. Mt. xxvj. et orōnē mltū ptēdit. Lu. xxij. fcs i agonia plixius orabat. et Mt. xiiij. Legr̄ q' ascēdit i mōtē orare et inuite cū illi' orōis cū sub dit̄. nauicla aūt i medio mari iactabat̄ fluctibu'. Circa oportunitatē oraōi notādū q' i libro de uita so litaria ondit̄ tres hore mltū oportune orōni hij iib. Ex illas horas de q̄b' dic̄ pph'a septies i die laude dixi t. matutinū ac uespertinū sacfitiū et medie noctis maxie ē obsuādū. nō ē dic̄ fru stra pph'a. mane astabo

t et uidebo. si q' tūc a curis seclārib' sumus ieiuni. Et dirigatur orō mā sic icēsū i ospectu tuo. Eleuatō manuum māx sacrifitiuz uespti nū. q' ab hijs ipedimēti' iā quodā m̄ sūz digesti. Qui etiaz i nocturnis uigi lijs q̄b' media nocte sur gimus ad ofitēdū nōi d. ofessiois eide ordinē ote xēs. In die iqt tbulati onis mē dm̄ exq̄siui ma nib' mis nocte coraz eo. et alibi i. ps. media noc te surgebā ad ofitēduz t. Ad oraōū mane mo nem̄ ex x̄. Mt. i. Dilucl'o ualde sgēs ihūs egress' abijt idesertū locū iqz o rabat. Ad oraōū uespe. Mt. iuj. Vbi sic legr̄ dimis sa turba ascēdit i mōtez solus orare. Vespe aūt fcō solus erat i. Ad o raōū nocturno tp̄e. Lu. vj. Vbi legr̄ q' erat pnoctās i orōne di.

Onseqnē uidēdū ē ū sit oraōū. Notād'

q̄ q̄ uq; ē oraciōi. q̄ ubiq; piclm et uq; dei auxiliū ē nece. Sap. xiiij. Creatur dei i odiū fc̄e sūt et i tēptatiōez aīe hoīum. et i muscipulam pedib; i sipiētiū. i. thi ij. Volo uiros orare i oī loco leuātes puras manꝰ. spālr locꝰ ydoneus ad orādū ē locus secretus. ysid. Orō priuatis locis opor tuniꝰ fūdit. m̄. vj. Cum oraueris itr̄ i cubiculū tuū et clauso hostio ora prēz tuū. B. Orare uolē tes iubem̄ itrare i cubiculū. secreti grā. ad q̄tē ad cautelaz. ne corā hoīb; orātib; laus humana oratoīs furet̄ fructū. frustret̄ effc̄m. Ad oraōuz secreto monem̄ ex eo q̄ dimissa turba ascendit i mōtē solus orare. m̄. xiiij. et io. j. dr̄ de xp̄o q̄ abijt i deserū locū ibiq; orabat. et leḡr. Lu. xxij. q̄ auulsus ē a discipulis suis q̄ iact̄ ē lapidis et positis genib; orabat. Itē locꝰ ydoneus ad orādū ē tēplū matiale dedicatū. ij. P̲. ix. scificaui domū istā et ē et erūt ibi oculi mei et cor meū; cūctis dieb;. ij. Paral. vij. Oculi mei erūt apti et aures mee erecte ad orōēz eiꝰ qui orauit i loco isto.

Onseqnt̄ ostendū ē quom̄ sit orandū. Circa q̄ notādū q̄ q̄ uult orare pꝰ ad p̄paciōez aīe dz itēdere. ecc. xviij. Añ orōnē p̄para aīaz tuaz. P̄paracio mltuz ualet ad hoc q̄ orō exaudiat̄. In ps. p̄paraciōez cordis eoz audiuit auris tua. Ad p̄paraciōez aūt ptinēt. s. reuocacio. puritatis prouisio. et actētio. reuocar̄ dz cor suuz uolens orare. ij. R. vij. ait. dd. Inuenit fuus tuus cor suū ut oret te. si cor d̄ sit nō ē ii grā possit i fundi. uñ ridiculosa ē eiꝰ peticō. B. Omis nob causam dedit grāz si iu-

ftius gr̃a ip̃a 9q̄rit̄ nō ✱
nullos ḡ trēe. pōti oīadū
ē corde q̄ ore. j. R̃. j. An
na loqb̄at ī corde suo et
uox illi᷒ p̃rit̄ nō audieba
tur. Puidēda ē puītas cor
dis ad q̄ mltū ualet 9puc
tō. ūj. R̃. viij. Siq̄s 9g̃
ueīt plagā cordis sui et
extendīt man᷒ suas ī do
mo hac exaudies ī celo.
Ysidor᷒. Peccor recordato
merorē gignit. Lucet uō
mītē puriorē reddit. Itē
cū dō assistīq gemē ⁊ flē
debēq reminiscētes q̄ g̃
uia sīt ⁊ q̄ dira ī ferni x
supplicia q̄ timeq. Dicē
bat q̄dā q̄ latines et tru
tāni docuerit eū orare.
Lat᷒ actēdēs q̄d fēē ⁊ q̄s
tormētū paratū sit. ī t̄ hec
duo cū mltīs lacrīmis mi
s̄icordiā petit. Trutāni
ū q̄ ī eis sana sē abscon
dūt. ut mag̃tudo mis̄ie
admis̄icordiā excitet. Mul
tūq ualet puritas ad hc
ut orō exaudiat̄. Aug᷒.
Munda tm̄ cubiclīn cor
dis. ibi ē q̄ exaudiat. et
sī ī. ps. iniq̄tatē si aspe
xi ī corde mō nō exau.
dō. dic̄ glo. puritas ora
tiōis audit̄. Actēni etiā
op̄tet eē aīuq. In libro
de uita solitaria dr̃ de pfi
ciēte. Amonēd᷒ ē q̄ tā po
test puītate cordis ī ten
dē ī eū cui sac̄ficiū orōis
offert̄. se ip̄m ī teē q̄ offēt.
ītellig̃e q̄d offert. q̄tū ē ui
det ul̄ ītelligit illū cui offert.
tm̄ ei ī affcūē. s̄m lig̃ silue
exardescet ig̃s. Aug᷒. Dig̃ō
seq̄t̄ effcūs. q̄ feruētōr pce
dit affcūs. R̃. Nō nllos ar
bit̄ expiri ī corū ī orōē q̄dā
mētis ariditatē ⁊ ebitudi
nē. ut solū orātes labijs
nō satis actēdāt q̄d ul̄ cui
loq̄nt̄. p eo q̄ ex quadā 9
suetudiē mētis dig̃ reuien
tia accessīrūt. In cūctis g̃
actib᷒ nr̃is mlta op᷒ ē ani
mi uigilātia. s̄ṗ, p̄cipue ī
orōē. hīc ē sēp a dō uidām.
ī orōne ā p̄sētām. ⁊ cū
dū᷒ nos. q̄ faciē ad faciē
cū dō loq̄ntes. ⁊ q̄uis ūq̄
sit dēs ī celo tm̄ orōd᷒ ē ī q̄
orōnis tpr̄ cogitādus.

De amore sapie et doct.

Sequitur de amore sapie et doctrine: ul' lectoris. C. ix

Sequitur de amore sapientie et doctrine: ul' lectionis. Et no du q' cu lectio uia sit ad sapiaz: et ex amore finis. sit amor eoru q sut ad fine: ex amore sapie e amor lectois et doctrine: et ex otemptu otemptus. Ad amore sapie multa possut nos ītare: de qbz cu bre uitatis sex tange sufficiat. Pmu e: istinct' nāe. Scm e: omdatio scripture. Tertiu e: creaturaz eruditio. Quart': di dilectio. Quit' e: sapie fruct' mltiplx. Et sext': q' mltu e piculosus defectus. Circa pmu no du: q' sm phz os hoies nalr scire desiderat. Signu at huj e amor quē hnt ad sens' corpis p quos ad ogtioez ueniut: et maxie ad uisu: q plures diffias rex ondit. Unde ualde rephensibile e si ra tio sapiaz no diligit: ad c' amore na tht. Circa sz no du: q' scriptura sac mltu o mdat sapiaz: et maxie lib salomois. Un sap. vij. di de sapia. Diuitias nil ee dixi ī oparatoe illi': no oparaui illi omez lapide ptiosu. Qm omne aur ī oparatoe illius arena e exigua: et tanq lutu extimabit ageu ī ospu illi. Circa tertiu no du: q' uniusitas creaturaz qda liber e. sapiaz nos docens: et ī formica sapia docet. Pu. vj. Vade ad formicaz o piger: et osidera uias et disce sapiaz. Iob. xij. In terroga iumta et docebut te: et uolatilia celi et idi cabut t. Salomon sapiaz qsiuit ta ī herbis q' ī ar borib: et ī aialib. Dispu tauit e ab ysopo usqz ad cedru: et de oib; gnib; aia liu p siglas ppoites. Un ītrogatus a quo doct et tanta didicisset: respon dit a reb' q mitari no nouit. Aug' ī lib de libero arbitrio. Ad huc qz ueitas uestigiys qbusda q opib' suis ī psit: loqtur t. Circa iiij no du: q' ds mltu ama sapiaz ī filiys suis. Un

,p̄u.x. Fili⁹ sapiēs letifi-
cat prēz. Ideo d̄s dilig[e]
sapiāz: q[uia] nullū diligit sine
ipa. Sap̄. vij. Neminē di-
ligit d̄s: n[isi] eū q[ui] cū sapiā
ihabitat. Eos q[ui] diligūt
sapiāz: diligit d̄s. Cir-
ca .x. nō: fructū sapiē ēē
m[u]ltiplicē. p̄u. viij. P̄mi
[et] purissimi fruct⁹ ei⁹. p̄mi
q[uia] stipiti adeui: [et] purissi-
mi q[uia] t[er]titie ip̄misti. Ecc.
vj. Exiguū i ea laborabis:
[et] cito edes de gn̄atōibus
illi⁹. Ecc. xxiiij. Flores mei:
fruct⁹ honoīs [et] honestatis.
Flores itelligi possūt. p̄-
ma sc̄a desideria [et] p̄posita.
Fruct⁹ u[er]o sapiē ē: uite spi-
ritualis sb̄stētatō. p̄u.
iij. Lignū uite ē his:
q[ui] app[re]henderūt eaz. S[ecundu]s
fruct⁹ ē defensio. Sap̄.
vij. Sapiā u[er]o uicit mali-
tiaz. Ali⁹ fruct⁹ ē ↄsola-
tio sc̄a. Sap̄. viij. Intrās
domū meāz: ↄqescā cum
illa. Nō ē hīt amaritudi-
nē ↄu[er]satō illi⁹. nec tedi-
ū ↄuictus illi⁹: s[ed] letiti-
az [et] gaudiū. Sen̄. Ne-
mo pōt b[ea]te uiu[er]e sine
sapiē studio: tolerabi-
liter q[ui]dē [et] b[ea]ta uita pfec-
ta sc̄a efficit[ur]. Circa .xi.
nō q[uia] ualde piclo[s]⁹ ē sapiē
i mūdo piculis pleno de-
fect⁹: a q[ui]bz ustī liberan-
t[ur] sc̄ia. Ecc. xi. Et ibi .viij.
Qui me oderūt: diligūt
mortē. Sic̄ cōp⁹ humanū
exoī parte sensu muni-
tū ē ne i alia q[ua] parte cōpo-
ris h[omo] nescī patiat[ur]: sic
spū sapiē oportet ēē mu-
nitū ne piclitet[ur]. P̄u. ij.
Prudētia s[er]uabit te. De
profectu lectiōis. Ca[pitulum] .x.

Onseq̄nt[er] agēdū ē de
profectu lectōnis.
Et notādū q[uia] octo sūt
q[ue] m[u]ltu[m] possūt ualē ad h[oc]
q[uod] aliqs i lectōne p̄ficiat.
P̄mū ē: ut h[omo] b[e]n[e] uiuat.
Aug⁹. Errat q[ui]squis ueri-
tatē se cognoscē posse
putat: si adhuc nequit[er]
uiuat. Ecc. j. Concupi-
scēs sapiāz s[er]ua iustitiaz:
et d̄s p̄bebit illā t[ibi]. Ap̄c.
.iij. Collirio iunge ocu-
los tuos ut uideas. glō.

Collirio ut uideat ī unguēt'.
cū ad ↄgnoscēdū diuini luminis
claritatē: itellect' nr̄i aciē
medicamine bone ↄpationis
adiuuat'. Quī male uiuit: q̄n
spūalia manuū suaꝝ
lum̄ diuine sapīe ꝓhibēt.
Sm̄ ē: ut orō lectōnē
p̄ueniat. Cū ē sapīa donū
di sit: nō dꝫ aliqs atten
tare uiolētiā studij ĩre
q̄sito d' eā acq̄rē. Iac. j.
Si q̄s īdiget sapīa: po
stulet eā a d'. Aug'. Orō
ne meli' soluūt' dubia:
q̄ īq̄sitione alia. Cer
tū ē huīlitas. M. xj. Re
uelasti eā paruulis. Spe
cialit' huīlitas necessaria
ē legēti scēpturā sac' ꝓp
huilē modū loq̄ndi quē
hēt: q̄ a supbis ↄtēpnit'.
Aug'. Scēptura sac' īui
tat o's huili ꝯmone. q'
nō solū maīfesta pascat:
sꝫ ↄ secreta exercet ueritate.
Itē ī lib' ↄf. Inflatū aīm
ītende ī scēpturis sacs:
sꝫ m̄ uisa ē sac' scēptura
īdig': quā tulliane di
gtati ↄparare. Tumō

ē m̄tis fugiebat
modū illius. Illa
aūt erat q̄ crescēt
cū paruulis. Sꝫ e
go dedignabar ēē
paruulus: ↄ turgid' fau
stu gradis m̄ uidebar.
Itē ī eodē. Mira ꝓfundi
tas eloq̄oꝝ tuoꝝ dn̄e:
q̄ꝝ ecce añ nos supfici
es blādiēs paruulis: sꝫ
mira ꝓfūditas hōꝛꝛis ē
ītendenti ī ea. Quātū
ē timor d'. ꝓu. j. ꝑna
piū sapīe: timō dn̄i. Si
ille q̄ scēpturā legit timo
rē dn̄i hēat: faciat eū
declinare a malo. ab er
rore. a facedi ꝑsūptiōe
ↄ simul' itētione: ↄ a ne
gligētia implēdi q̄d leg'.
Si nō timor di desit illi
qui scēpturā sac' legit:
q̄d legit' ad alios refert.
nō studet ꝯm l'rāꝫ se di
rigē: sꝫ poti' alios. Pru
denti ūbū dn̄i lucerna
ē pedib; ꝑꝑis. ꝓp hc di
cit' ī ps. Lucna pedib;
m̄s ūbū tuū dn̄e: et
lum̄ semitis meis. Nō

dic alienos. Pu. xxv. Vir
prudens dirigit gressus su
os: in peccatis non neglectus su
is dirigit alienos. Tercius est
mansuetudo: qua auctoritati
divine scripture cedatur. Au.
in lib. de doctrina xana. Ante
omnia opus est dei timore ad co
gnoscendam eius voluntatem: de
inde mitescere opus est pietate:
nec contradicere divine scripture
sive intellecte si aliqua vitia
nostra percutit: sive non intellec
te quasi nos sapere melius et pre
cipere possemus. Sed cogitare poti
us et credere id esse melius et verius:
quod ibi scriptum est. Etiam si late
at: quam id quod nos per nos me
tipsos sapere possemus. Idem in eodem.
In omnibus canonicis scripturis
timentes deum: pietate et
mansuetudine querunt volun
tatem dei. Quartus est diligen
tia tam in correctione librorum quam
in indagatione scripturarum. De
quo dicit Aug. in li. de doctrina x
ana. Codicibus emendandis
primitus debet invigilare solerti
a: eorum qui scripturas nosse
desiderant. De iiii. est dicit Au.
in eodem li. Erit igitur divinarum

scripturarum solertissimus indaga
tor: intuenda ad notitiam si
ve appetenda ad usum: sive
pro officio disponenda vel acti
tanda. si tamen ita versatur in hijs
ut per hec illa requirat: non pro
pter illa exultat. Sic considerare:
reparatur est. Sublimior est
iste presentium ac dignior usus
rerum: cum sapientiam pauli in in
visibilia dei per ea que facta sunt intel
lecta conspicatur. Sane hac
scala cives non egent sed exu
les: quam apostolus scalam tene
bat. Solum creatoris celi pre
sto hominis: per quod potius illa intue
batur. Videt verbum et in verbo
facta per verbum: non opus habet ex hijs
que facta sunt. Factoris notitiam
meditatur: nec est ut ipsa no
verit ad ipsam descendit:
que ibi illa videt verum longe me
lius sunt quam in se ipsis. Deinde
in eodem. Distinguit diversas
species considerationum hijs verbis.
Magnus ille qui usum sensuum
veluti quasdam civium opes ex
pendere satagit: dispensatio
in suam et multorum salutem. Nec
ille minor: qui hunc sibi gradum
ad illa invisibilia philosophando

ostituit. Nisi q' hec dul
ci' illos utili': hec felici' illos
forti' ee ostat. Ac oium
maxim': q' p'sto usu rex
et sensuu: q'q'de humane
fragilitati fax e. No asce
sorijs gradib;: s; i opina
tis excessib, ad uolare.
i tedu otepla'do ad illa sb
limia osueuit. Ad hec
ultimu genus illos re
or ptine excessus pauli:
excessus no ascensio. Na
raptu poti' fuisset: q'asce
disset ipse se phibet et sbdit.
Vis e hui' osideratois spe
cies ppriis distigui noib;?
Dicam' si placet p'ma di
spesatiua: sa; extimati
ua: et tcia speculatiua.
Dispesatiua e osideratio se
sib; sensibilib;: qr rebus
ordinate et ronabilr utes
ad pmerendu dm. Extima
tiua e osideratio p'dent ac
dilige'r q'q' scrutas ad iue
stiga'du. Speculatiua e o
sideratio se i se recolliges:
et q'tu diuinit' adiuuat'
a reb; huanis exies ad o
teplandu dm. Ce p'ma op

tat: sa adiuat: tcia gustat.
Dixisti inqt satis q' uia a
scedendu: s; q' ascededu;
e dice habes. Falleris.
Si illos speras: i effabile
e. Tu me existimas loq':
qd ocul' no uidit n' au
ris audiuit et c. Nobis
inqt reuelauit ds: p sp;
suu. j. cor. ij. Que sup
st: no illo docet s; spu
reuelat. Verbu qd smo
no explicat: osideratio
q'rat. Orato expectet:
mereat uita: puritas as
seq'r. Sane i cor notitia
q' sup st no te existimes
i uicti a me: suspice so
le luna et stellas et c. In
fra te siqde oia st. et sup
loco posita: i fra st dig'
tate ne. Sut uo corpo
ra: e u potio spus e. An
gli sci et ds sup te st. Ds
na angli gra. Ide i eode.
Distiguit q'tuo spes ote
platois respectu di: hys
ubis. Pma et maxima
oteplato e: ammiratio
maiestatis. Hec reqrit
co pugatu: ut a uicijs li

verũ atq; exhoneratuz
peccatis facile ad supiora
leuet̃. Intedũ qq; p aliq̃s mo
rulas stupore ⁊ extasi su
spēsuz: teneat ãmiratōe.
Sa ɔtēplatō diuina indi
tia ĩtuēs: que sane pauē
do aspectu dñ uehemẽti ɔ
cutit ĩtuētez: fugat indi
tia fundat ũtutes: initiat
ad sapiã: ⁊ h'ũlitatē s̃uat.
Virtutũ siq̃dē bonũ et ac
ceptabile fudamẽtũ: h'uili
tas. Nempe sitesit illa: ũ
tutũ agg̃gatō nō n̄ ruina
ē. Tertia ɔtēplatō occu
pat̃ uł' poti' otiat̃ circa me
moriã bñficiōz dĩ: ⁊ ne
ɔtēplatō ad rez ɔsuetudi
nē ɔsiderato ad ĩq̃sitiõem
mag̃ se h̃eat: ux̃ quē sē
sũ pōt ɔtēplatō diffiniri:
uer' ɔtuitq; ĩtuyt' ai' ce q̃
aĩq; re siue app̃hēsio ueri
nō dubia. Cōsiderato at̃ i
tenta ad ĩuestigatōũ: co
gitatō uł' ĩtentio ai ĩuesti
gatis: licet nō nũq̃ sole
at̃ p ĩuicē usurpari. Qz
magna discretō sit h̃nda
Circa h̃z ĩ meditatōe. xj.
nō q' tā sc̃ q̃ requirit̃: ut
ĩ meditatōe mag' h̃eat̃ di
scretio. Primũ ē hoc q' me
ditatō sit ĩ ɔspectu dĩ:
s̃m illō ps. Meditatō mẽa
ĩ ɔspectu tuo sēp. ysay. j.
Auferte malũ cogitatōnũ
urãz ab oculis mis. Sz
ē q' potētia cē ē actus me
ditatōi: os aĩe ē s̃m illō
ps. Os iusti meditabit̃ sa
piētiã. Iust' reputat os su
uz: os aĩe ⁊ ĩtellectuz.
In iustus at̃ reputat os
suũ: os uĩnti. s. os cō
poris. Ecc. xxj. In corde
sapiētũ os illoz. Giua p
tinēt ad os cōpoĩs: s. loq̃:
cibũ sumē: ⁊ osculari.
Similia ptinēt ad os aĩe:
unde meditatō ē aĩe lo
cutō cũ dō. Ideo oportet
q' ĩ ea mag' h̃eat̃ discretō.
Freq̃nt̃ ⁊ meditatō: ē di
locutō ad aĩaz s̃m illō ps.
Audiã q̃d loq̃t̃ ĩ me dñs
ds. x. Sũt q̃dē ũba dĩ ad
nos nr̃e meditatōnes:
⁊ de ipō ⁊ ei' glia elegan
tia potētia ⁊ maiestate. Itē
meditatōe pascit̃ aĩa. sed

mūdiciā cauendū ē: ne me
ditet͛ ī mūda. Sapiā et
u͛ba sac͛ scripture medita
ri d3: tanq̄ spēs aromati
cas ore spūali masticās
ea. Ecc. xxiiij. Sic̄ cinna
momū ⁊ balsamū aroma
tiçās: odorē dedi. Tales
erāt meditatōnes dauid:
q̄ fuit uir sēm cor dī. vnde
dicebat. Quomō dilexi le
gē tuā dn̄e: tota die me
ditatō mā ē. Et iterū. Me
ditabar ī mādatis tuis que
dilexi. Itē ī lege ei⁹ medi
tabit͛ die ac nocte. Medi
tatō iusti debet ēē ⁊ circa
u͛tutes. p̄u. xv. Mens iu
sti meditabit͛ obedientiam.
Ecc. xxxiiij. Bt̄s uir q̄ ī sa
piētia morabit͛: et ī iusti
tia meditabit͛. Nō decet ī
ore cordis spūalē ī mūdi
tiā u͛sari: sic̄ nec corporalē
ī mūditiā ī ore corporis: cū
os aīe nobili⁹ sit ore corpo
ris: ⁊ spūalis ī mūditia
maior sit q̄ corporalis. Te
poralia ⁊ que aplus repu
tauit ut stercora: ab ore
spūali st͛ repellēda. Itē
os aīe sponsū celestē debet
osculari: p̄p qd ī magn̄ mū
ditia ē suadū. Cant. j. O
sculet͛ me osculo oris sui.
Ezech. viij. Quis m̄ det ut
īueniā te foris frēm meū ⁊
deosculer. Tertiū qd req
rit discretō in meditando
ē: q̄ meditatōes st͛ p̄ncipia
affectōnū ⁊ aliaꝝ opatōnū:
uīde debitas meditatōes:
sequūt͛ debite affectōes. Ps.
In meditatōe mā exardē
scet ignis. In meditatōe
amoris q̄ nos d̄s dilex͛ et
b͛n̄fitioꝝ a do receptoꝝ: ex
ardescat ig̅s amoris n̄ri
ad dm̄. Discretō g͛ circa me
ditatōes ē necessaria: ut
s. tales puideāt͛ que do
nō displiceāt ⁊ q̄ spūale
delectāt: et a q̄b3 affectōes
utiles ⁊ opatōes pcedāt.

Hec scripsit. Ber. de cōsid
ratōe et meditatōe. C. xij.

Circa. iij. p̄mo ponēz
ea q̄ de cōsideratōe et
cōtēplatōe. Bt̄s B͛ scripsit
ī lib̄ de cōsideratōe. Qua
tor ī q̄t ē cōsiderāda redoꝝ.
q̄ sub te: que circa te et

q̄ sup̄ te est. In vii ei(us)dē dic.
Velū hec solerti anitas uir
sagacissime eugeni: q(uo)d
toties pegrinat(ur) consideratio
tua q(uo)ties ab illis reb(us) ad i
sta deflectit(ur) īferiora (et) ui
sibilia: quē leta ī ple mat(ur):
s(ed) ī aplexib(us) sponsa letior.
caro pignora filior(um): s(ed) spō
si oscula plus delectant. P(er)
git q(ui)s forsitan q(ua)rere a me
u(er)bo frui q(ui)d sit: responde
o. Querat(ur) poti(us) expt(u)m: aut
si (et) m(ihi) dar(etur) expiri puta
ut me posse loq(ui) q(uo)d ī effa
bile ē: audi expt(u)m. Siue
ī q(ui)t m(en)te excedim(us) deo: siue
sobrii sum(us) uob. Hoc ē aliud
m(ihi) cu(m) deo solo arbit(r)o: aliud
uob(is) comicto. Bonu(m) ē sal
uar(e) multos: excedē aut (et) ī
u(er)bo ee m(u)lto iocūdi(us): at q(uam)
hoc aut q(uo)d illi hoc: Dulce
comerciū s(ed) bre momētū: et
expimentū rar(um). Qu(i)sq(ui)s curi
osus es: scir(e) q(ui)d sit hoc u(er)
bo frui. Para illi nō aurē
s(ed) mētē. Nō docet hoc līgua
s(ed) gr(ati)a: absc(on)dit(ur) hoc a sapi
ētib(us) (et) reuelat(ur) p(ar)uulis.
Magna frēs magna (et) sublimis

u(ir)t(us) humilitas: q(uae) p(ro)mereret(ur) q(uo)d
nō docet(ur). Digna adipisci:
q(uo)d nō ualet addisci. Dig(na)
u(er)bo (et) de u(er)bo cōcipe: q(uo)d suis
ip(s)a u(er)bis explicar(e) nō pōt.
Itē sup cant. Dicam(us) u(er)bū
dī dm̄ sp(o)n(s)ū aīe: et ueni
re ad aīaz. et i(n)tus dimic
tē eā: tantū ut sensu aīe.
nō u(er)bi motu: ista fieri sē
tiat. Uebi cā: cū sensit gr(ati)āz:
agnoscat p(rae)sentiā. Cū nō ab
sentia q(ua)rit: (et) rursū p(rae)sētia
q(ua)rit. Uerbo abeūte una co
tinue ī(n)t(er)iz aīe uox continuū
ē desideriū ei(us): tanq(uam) unū co
tinūq(ue) reuitē dom̄ ueiat. So
āt sbtexit: ut audi reuoca
ret (et) tenēret. Potēties tenē(re) forti
uult: abiēs reuocari. O mo
dicū nō modicū: o modicū
longū: pie dñe modicum
dicas q(uo)d nō uidebim(us) te: Sal
uū sit u(er)bū dō mei: logū ē
m(u)ltum ualde nimis. Uerūtm̄
utrūq(ue) uerū ē: modicū me
ritis (et) nō modicū uotis. Q(uo)
m(odo) āt nō tardabit si mora fe
cerit: n(on) q(uo)d q(uo)d ad meritū plus
satis ē: n(on) ē tm̄ satis ad de
siderium. Pdat tm̄ ut p(ro)sim:

⁊ si pfeceītis nos mīaz ī si pientiā osolabo. Fateō ⁊ m adueisse ūbū ī isipiētia dico: ⁊ pluies ītdū pſēti re potui ī trovtū s; ſētire nuq. Sz n̄ exiui qāē. an forte nō ītrauit qd nō de foris ueīt. Porro n̄ deit me ueīt qm̄ bonū ē: ⁊ scio qz nō ē ī me bonū. Si aspe xi foras ōperi illū: si ē et ipm ī ei. Erat ⁊ ognoui uez ēē qd legerā. qz ī ipo uiuīz mouemr̄ ⁊ suz. Tam̄ ex motu cordis ītellexi p̄ sentiā ei. Cepit ē euellē ⁊ destruē. hedificar ⁊ plā tar. rigar arida tenebro sa illuminar. clausa re serar frigida ī flām̄ar: et m̄ signū accessus ē. Tristis sit necesse ē aīa mā: don ītū reītat ⁊ calescat aīa mā. Que scripsit Augu stinus de ōtēplatiōē. C.xiij.

Augustin⁹ septē grad⁹ tangit ī li de quātita te aīe: ī quoz ultīō poīt ō tēplatēz. Ad p̄mū ptinēt opatiōēs: hoī cū arbustis coīes. Ad s̄m gradū p tinēt opatiōēs coīmuēs hoī cū brutis: ut sētiē ⁊ moue ri. Ad tciū gradū ptinēt opatiōēs pp̄e: hoīb; ōmuēs tā bōīs q̄ malis. Ut agros colē. urbes ōstuiē. eloq futura: ⁊ pſētib; cōnucere. In qrto gradu aīa se nō so lū suo corpōī: s; ⁊ uniūso corpōī antee ponē. Et bona eī bona sua nō putar. atq; potētie ⁊ pulc̄tudiē sue ōp ra ōtēpnē. a sordib; se ab strahēs totaq; emūdās: et hoc ptinē uīde ad ūtutē tē pātie. Sēe roborat cū ad ō tēplatiōēz adsurgit. Quī tū gen⁹ ē qn̄ ea exdiuina reuelatiōē cog̃scit: q̄ nulla nr̄a rōtinatōne nulla huā na rōne ōphēde ul' ī tegre īuestigar sufficit. Et talia st̄ illa q̄ de diuinatis nr̄a et illa simplicia ēēnti a credit: et sc̄ptuaz diui naz auctoritate probat. s; rōnē. Nec tam̄ p̄t rōnez cēsenda ē. Qn̄ eiz p ītelli gētie aciē ēnit huāna rō ōir nō pōt: qn poti⁹ acq̄ escat ⁊ sua actestatōne

alludit. ¶ Sextū qn̄ aīa
illa ex diuini luminis ir
radiatiōe cognoscit: atq3
cōsiderat q̄b3 oīs huāna
rō reclamat. Talia pene
sc̄ oīa q̄ de trinitate crede
iubem̄. Duo ex hys ī y
maginatiōe cōsistūt: q2 so
lis sēsibilib3 ītendūt. Duo
cōsistūt ī rōne: q2 ītelligi
bilib3 ītendūt. Duo ī ī
telligibilia subsistūt: q2
ītelligibilib' ītēdūt. Sen
sibilia dico: sensu corpore
o pceptibilia. Intelligi
bilia dico: īuisibilia et
huāne rōni cōphensibi
lia. Est p̄me cōtēplatōi
simplr̄ & sine rōcinatiōe
uisibiliū admiratōi īhe
rere. Pp̄iū ē sc̄e: inuisi
liū rex rōni rōcinādo ī
sistē. Propriū ē & t̄tie:
p uisibilia rōcinādo a
scēdē. Propriū ē quarte
ex uisibilib3 īuisibilia
rōcinādo colligere: & p
exptorū ītelligētiā ad il
lorū notitiā pficē. Pp̄ū
ē quīte: ītelligibilium
aciē ītelligētie admic

tere. Pp̄ū ē sexte: ītel
lectibiliū ītelligētia omē
huānā rōne transcēdē.
Hys sex cōtēplatōnū ge
neribz: alis a t̄reīs suspē
diū & ad celestia leuam̄.
Circa pfectū te ēē nō du
bites: si huc aliqb3 illar
cares. Mecū & cū meis
similib3 bn̄ agitē: si unū
ex hys trib3 alar parib3
datē. Quis dabit m̄ pen
nas sic̄ columbe: & uola
bo & reqescā. Aīal es q̄
dem duab3 alis tm̄ cōtent9
suīs: habes tm̄ unde corp'
tuū uelare nō unde uola
re possis. Corp' uelare ē:
humanar cōcupiscētiar.
ex mūdane mutabilitatis
cōsideratiōe tēpare īmo īob
liuione adducē. Volare
aūt ē: ab amore mūdi se
elongarē. Accede ī hys
alis q̄tū poteris apphen
dē: saltē nouissima ma
ris. Si sūpsero īqt pen
nas mās diluclō: & habi
tauero ī extremis maris.
Extrema maris: mūdi
t̄min' ē. Et unicaq3 ui

ta, ppa extrema maris: tenere mūdi finē mundaneq; uite exitū cū de siderio expectare. Extrema maris apphēderat: qui dicebat. Cupio dissolui & ēē cū xpo. Paxs ē debet ēē: has duas alas accepisse. Sz ut plures de celeste aīal ēē: studet et satage saltē duo paria hrē. Celestia aīalia erāt q̄ uidit Ezechiel q̄tuor ifacies uni: & q̄tuor pēne uni. Eche. j. Duabz corp9 uelabat: nā ce teris duabz uolabat. Sūt ē corpora celestia: & sū corpora trestria. Si totū corp9 tuū lucidū fuerit nō habēs ī se aliq̄ partē tenebrarū: utile erit illd ab humane arrogātie o culis abscōdēre: & sub humane mutabilitatis īcerto ppē extimatiois claritatē reparē. Ecci. v. Nescit hō finē suū. In pmo q̄ pmo totas legerit notasq; habuerit: & si nō dū ītellectū ul lectōne dūtaxat eas q̄ uocāt canonice: nā ceteras securi leget fide ui tatis īstruct9. Et ita ī scp tuis q̄rētiū uoluntatē dī: pma obsuātia ē nosse canonicas scpturas. Et si nō dū ad ītellectū legē do tam̄ mandar̄ memorie: ul' oīno īcognitas nō habere. De inde ea q̄ ī eis aptē posita sūt ul' pcepta uiuēdi ul' regule uiuēdi: sollicati diligētiq; ī uestiganda sēt. Que tanto ī eis q̄sq; plura īuenit: quanto ē ītelligētia capatior. In hys ē que ī scp turis aptē posita sūt: inueniunt̄ oīa illa que cōtinēt fidē moresq; uiuēdi spē & caritatē. Tūc uō fc̄a q̄dā familiaritate cū ipā lingua diuinar: scp turar ī ea q̄ obscura sūt: apiēda & discutiēda pagēdū. Ad diligentiā etiā ptinet: ut caueat̄ nimia uelocitas ī trāscurēdo. Nō ē uidet aīus trāscurrēdo: latētē sētētiā. Sapiēs. Nichil magnū rer:

ipa nā effici uoluit: ꝑpo

suitq; pulcerrimo cuiq;

opi difficultatē nascendi.

Quoq; hac legē fec: ut

maiora aīalia uiscerib;

parētū diuti⁹ ɔtinerent.

Tercium ē: ut hō sit assiduus

i legēdo. Ierō. Diuine scrip

ture sēp ī maīb; ⁊ iugi

ter ī mēte uoluātr: n̄ suf

ficere putes mādata memo

ria tenere ⁊ opib; obliui

sci. Idē. Diuinas scripturas

sepi⁹ lege: imo nūq̄ sacr

lectō de tuis maīb; depo

natr. Quartū ē ut de sapīa

a dō accepta nō sit ei in

gratus: sȝ datorē suū glo

rificet. Ecc. ultiō. Dan

ti m̄ sapīa: dabo gliam.

Distinctio meditatiōis

a simplici cogitatiōe et

contemplatione.

Deinde sequenter agē Ca. xiiij.

dū ē de meditatione.

Circa quā hec m̄ ꝑcede

r̄. Primo distiguetr me

ditatō a simplici cogi

tatione ⁊ ɔtēplatōe. Se

inde ondetr q̄ ī meditā

tō mag⁹ sit discrectio

habenda: ratio ponetr ea

q̄ doctores ecclie a dō exce

ti ⁊ circa hac matiā exp

ti de ɔsiderato̅e ⁊ medita

tōe scripserūt. Circa p̄

mū notādū q; triplex ē in

tuit⁹ aīe: s. simplicis cogi

tatōis meditatōis seu

ɔsideratōis ⁊ ɔtēplatōis.

De hijs sic loqr Riccar

dus de scō victor. Sciēdū

q; eādē matiā alr̄ p cogi

tatōe ītuem̄: alr̄ p medi

tatōe rumīam̄: alr̄ p

ɔtēplatione miram̄. Co

gitatō lēto pede p deuia si

ne respectu puētiōis: hic

illucq; uagatr. Medita

tio p ardua ure sepe ⁊ aspe

ra ad directiōis finē: cū

mag⁹ aīi idustria nititr.

Cōtēplatō libero uolatu q̄

cūq; eā fert īpetu: mira a

gilitate circūfertr. Idē. Pre

dicta describit hijs ūb. Co

tēplatio ē libera mētis pspi

catia ī sapīa spectāta: cū

admiratōe suspensa. Vel ɔ

tēplatō ē pficax ⁊ liber aī

ɔtuit⁹: ī res pspiciēdas u

dīq; diffusus. Meditatō

uō ē studiosa mtis ītētio: circa aliqd īuestigādū di ligēt̄ ī sistēs. Vel medita tio ē pui̇d aīi ī tuytu: ī ū tatis īq̄sitōe uehemēt̄ ītēn t̄. Cogitatō aūt ē īpui̇d aīi respectus: ad euagatōē p n̄. Riccard̄. Meditatiōē ac cipit p ɔsideratōe. Conueni ent̄ tn̄ posset meditatō su mi ɔmuni: ut ɔtineēt ɔ sideratōē ⁊ ɔtēplatiōē. Ric card̄ ī 1° li de ɔsideratiōe: distinguit ītē ɔtēplatiōem ⁊ ɔsideratiōē, hys ūb. Con sideratiōē nō id p oīa qd ɔtēplatiōē ītelligi uolo: aīi dimittat īgratū: solli citat memorantē ad amo rē bn̄factoīs. Quarta ɔ tēplatō ē q̄ rect̄ sīt obliuiscēs: ī sola redescat expectatōe p̄missor. Que cū sit me ditatō eṫnitatis: siq̄dē q̄ p̄mictūt̄ eṫna loganimi tate alit: ⁊ pseuerātie dat uigorē. Deīde adaptat b̄. .uij. spēs ɔteplatiōis ūb que tangit apl̄s Ephe. uj. Vt possitis ɔp̄hendē cū sc̄īs q̄ sit latitudo: lon gitudo sublimitas ⁊ pfūdū. Longitudiē, īq̄t ap̄hēdit: meditatō p̄missor. Lati tudiē: recordatō bn̄ficiōr. Sublimitatē: ɔtēplatō ma iestatis. Pfundū: īspectō iudicior. Idē. Ds̄ ē longi tudo latitudo: ⁊ sublimi tas ⁊ pfūdū. Res una ē longitudo pp̄ eṫnitatē: latitudo pp̄ caritatē: sub limitas pp̄ maiestatē: pfū dū pp̄ sapiā. Itaq̄ eum nō disputatō ɔp̄hendit neq̄ curiositas īueīt: s; affectō sc̄a ⁊ ip̄a gemiā: timor d̄ sc̄is et sc̄is amor. Hys pfecte aīa affecta: ueluti q̄bdā brachys ap p̄hēdit amplectē: strigit tenet ⁊ ait. Tenui eū n̄ dimictā: et timor q̄dā sb limi ⁊ pfūdo amore lato longoq; respōdet. Q̄d ē tā timēdū q̄ potestas cui nō potes resistē: Q̄ sapiā cui abscondi nō potes: pote ras minꝰ timē: si ds̄ alteri carere. Nūc aūt pfecte opoṫt timē cui n̄ ocl̄s dēē oīa uidēs: n̄ manꝰ oīa potēs.

Itē q̄do tā amabile·" q̄ timor
ipse q̄ amaris· Amabilioř ē
tñ iuncta eťnitas fac̄· q̄
dū nō excidit· mictit forā
timorē ul' suspitionē· ¶ Stu
pēda plane sublimitas ma
iestatis·" pauēda abyssus
iudicioř feruorē exigit·
caritas eťnitas pseueran
tiā sustinēdi· Itē sr̄ cant.
B·. Duo s̄t ɔtēplatōis gnā·"
unū de statu felicitate et
glīa ciuitatis supne· al
teř de regis ipi' maie
state/ eťnitate et diuini
tate· Vn̄ gº cū eis agitē·"
q̄ pfc̄e rimari ac penetrare
archana sapīe ⁊ purita
te ɔsc̄ē audet· et acumi
ne itelligētie possūt· Qui
āt ī dm̄ ī tēr̄ nō possūt·
ɔtenti sint gl̄iaꝫ scōř m
te ītueri· Itē p̄paratiua ad
diuinoř ɔtēplationē tā
git hys ūbis· Que ocu
los mtīs emūdāt ut ad
lum̄ ueř sublimari pos
sit· Hec s̄t· Carnis se
culāis obliuio·" carnis
afflictio·" cordis ɔtcīo·"
frequēs ⁊ pura delicti ɔ
fessio·" ⁊ lauac̄ fletº·" ⁊ cū
foris missa fuit· ōis ī mū
dicia· sursū eos actollūt·
meditatō īmutabilis eēn
tie dī·" et caste ueritatis
ī spectō·" orō mūda ⁊ ua
lida· iubilº laudis ⁊ ardēs
desideriū ī dm̄· Itē .B. sr̄ can.
Ondit q̄ aīa sponsa sit dī.
diu'sas soboles eiº distiguēs
hys ūbis· Aliaꝫ quā uite
ris relictis oībꝫ adherer̄
ūbo·" uiuē ūbo·" de ūbo se
regē·" de ūbo ɔcipe· puta
ɔiugē· Attende ī spūali
matrimoīo duo ēē gnā pa
riēdi· et hꝫ ⁊ diu'sas sobo
les/ s̄ꝫ nō aduersas·" cū scē ma
tres aut p̄dicatō aīas· aut
meditatō itelligētias pa
riūt spūales· In hoc ulti
mo gnē excedit et sece
ditur etiaꝫ a cōporalibꝫ
sensibꝫ· ut sese nō sen
tiat q̄ ūbū sentit· Hoc fit
cū mēs ī effabilis ūbi il
lecta dulcedine·" q̄dā m
se s̄ furat· imo rapit·
atq; illabit a se ipa ut ū
bo fruat· Aliť sane effi
cāt mēs fructificās ūbo·

aliud fruens illo. Illic sol licitat necessitas proximi: hic inuitat et delectat su auitas illius. Et mundum et inmundum reddit se. et remictitur ad mundandum cor ad uisionem: ad aptandum animam ad similitudinem. ut si aliquando rursum admictatur sit purior ad uidendum: et stabilior ad fruendum. Numquam est melius se deprehendit modus humane imperfectionis: quam illu mine uultus dei in speculo diui ne uisionis. In corde. dominus est semper querit ut dulci inueniatur. et dulcissime inuentus: ut diligentius queratur. Hec gloria inef fabile: cum non nisi ineffabiliter uideatur. Qui uult uidere mundet cor: quia nulla cor poris similitudine dormien ti. nulla corporea specie in gilanti. nulla rationis ima ginatione: non mundo corde huius uel amanti uideri potest uel apprehendi. Hec est enim facies dei: quam nemo uidere potest et uiuere mundo. Hec est species: cui contemplante suspirat omnis qui affectat diligere dominum

deum suum in toto corde suo et in tota anima sua. et in tota mente sua: et in omnibus uiri bus. Ad quod etiam non desinit excitare proximum suum: si diligit eum sicut se ipsum. Ad quod cum aliquando admictitur in ipso lumine ueritatis uidet prurientem gratiam. et cum inde repellitur in ipsa cecitate sua: intelligit puritati eius non con uenire inmunditiam suam. Et si amat flere dulce hoc: et non sine multo gemitu cogitur redire in conscientiam suam.

Que scripsit Riccardus de sancto uictore de contempla tione. C. xv.

Riccardus de sancto uictore: distin guit sex contemplationis genera.

Primum est in ymaginatione secundum solam ymaginationem. secundum est in ymaginatione secundum rationem. tertium est in ratione secundum ymaginationem. quar tum est secundum rationem in ratione. quintum est supra rationem sed preter rationem: sextum supra rationem et uidetur esse preter rationem.

Duo sunt in ymaginatione. duo in ratione: et duo in

ĩ telligẽtia. In ymagina
tiõe tñ obstupescẽtes ac
tẽdit corporalia ista: sen
su corporeo auris: q̃ sit
multa: q̃ magna: q̃ diuisa:
q̃ pulcra ul' iocunda. Et hys
oĩbz creaturis illi supereẽnti
e potẽtiã: capiũt munifi
cẽtiã: mirãdo uenerantur.
Huc cõtẽplatio nr̃a ĩ yma
ginatiõne uersatur: et s̃m so
lã ymaginatiõnẽ fortitur qñ
n̄ argumẽtãdo q̃rit: sz libe
mẽs nr̃a huc atqz illuc di
scurrit: q̃ eã ĩ hec spectaclor
gnẽ rapit. Scdm genus cõtẽ
plationis ẽ qñ ad eã q̃ ĩ yma
ginatiõne uersatur et q̃ ad p̃
mũ cõtẽplationis genus iã di
ximus: rationẽ q̃rit et ĩuenit.
Imo ĩuẽtã et notã: ĩ cõsi
deratiõe cũ ãi rõne addu
cit. In p̃ res ipsas: ĩ ẽo ear
rõnẽ ordinẽ dispẽsatiõẽ
et uniuscuiusqz rei usũ modũ
et utilitatẽ rimantur: spe
culantur mirantur. Tertium
genus ẽ: qñ rerum uisibilium
similitudinẽ ĩ rerum ĩuisibi
liũ speculatiõe subleuamur.
Quartum genus ẽ qñ semo

to oĩs ymaginatiõis offi
tõ illis solũm ãĩus ĩtendit:
que ymaginatio nõ uelit:
sz q̃ mẽs ex rõcinatiõe colli
git: ul' p rõnẽ cõphendit.
Ut qñ uisibilia nr̃a q̃ per ex
perientiã nouimus ĩ intelligẽ
tiã capimus: ĩ cõsiderationẽ ad
ducimus. Ex cor cõsideratiõe ĩ
celestiũ ãĩor et supmũdã
nor ĩtellectuũ cõsideratiõe
se adulsus oĩa q̃ ab pposito
eã amouẽ moluntur munit.
Hec ad fortitudinẽ. Itẽ soci
etate humanã magnipendit:
nichilqz uult aliis qd' sibi nolit
accidẽ. Hec ad iustitiã. Se
q̃tur auctoritatẽ et p̃cepta
sapientũ: et p hec loquitur s̃
dm credit. Hec ad prudẽ
tiã. In hec aũt tã p̃claro ac
tu aĩe adẽ adhuc labor: et
ĩ huius mũdi molestias atqz
blanditias magnus cõflict.
Ad .v. gradum ptinet: ut
aĩa ab oĩ tabe libera maculisqz
lota: ĩ hec statu se teneat.
Aliud ẽ ẽ efficẽ: et aliud
tenẽ puritatẽ. Ut ait
aug'. Alia prius actõ q̃ se
ĩq̃natã reintegrat: alia q̃

se nō patiē rūsꝰ īqnarj .
Tūc īgentī qdā et īcōi
bili fiducia pgit ī oīm: i.
ī ipāz ūitatis ɔtēplatioēz:
⁊ ī illud ꝑꝑ qd tm̄ labora
tū ē altissimū ⁊ secretissi
mū ꝑmuū. ¶ Sextꝰ gᵉ ē iī
iste actōis gradꝰ. Aliud ē ē
mūdare ipm̄ oclm aīe ne
frustra ⁊ temē aspiciat:
aliud ipm̄ custodire ⁊ fir
mare ad sāitatē: aliud iā
serenū atqꝫ rectū aspectuꝫ
ī id qd ē uidēdū dirigē:
qd ꝗ ꝑus uoluīt facē q̄ mū
datꝰ fuīt ⁊ sanatꝰ luce re
ūberatꝰ ūitatis. ¶ Vijꝫ ⁊ ul
tiꝫ gradꝰ ē uisio ⁊ ɔtēplatō
ueritatis: neqꝫ ē iā gradꝰ
sꝫ ipa mansio. ¶ Pꝛim gᵉ ac
tus dicatꝰ aīatio: 2s sensꝰ:
tcīꝰ ars: ꝗrtꝰ ūtꝰ: ꝗntꝰ tn
quilitas: sextꝰ īgressio:
septīꝰ ɔtēplatō. Sꝫ augū.
duo sᵗ ꝗ mltuꝫ ꝑparāt ad
ɔtēplatioēz: s. puritas et
feruēs caritas. De ꝑᵒ diē
ipē ī li soliloqꝛ. Illi ꝗ spū
alē amorē hn̄t ad sapiam:
cū sapiā fuīt talis uit ni
chil re ꝑꝛsꝰ tērenū delectet:

ml̄ ete eodē monito eodē
pucto tēpoīs uidebis qd
cupis. In eodē hēē de so.
Sapiē castissima pulchri
do: se ē ī solis ardore mo
strabit. In li de uita solitaīa
distīguūtꝰ octo gradꝰ. C. xvj.

In lib de uita solitaria
distīguūtꝰ octo gradꝰ: qbꝰ
ɔtēplatiuꝫ ascēdūt. ¶ Pꝛīꝫ
ē ꝑfcā obediētia: 2s ē cor
ꝑ suū ī ſuitutē redigē:
tcīꝰ ē usū boni opis ī ɔsu
etudiēz ūtē ⁊ delectatioēz:
ꝗrtꝰ ē talia ꝑparatꝰ ꝗlia ap
ponūtꝰ: sextꝰ ē cū ī affectu
mētis trāsit iuditiū rōnis:
septīꝰ ē reuelata facie spe
culari gliāꝫ dī: octauus
ē trāsformari a claritate
ī claritatē taqꝫ a dñō spū.
Et nōdū q̄ dī bōitas lum
suū: sm̄ suū bn̄placitū ui
ris ɔtēplatiuis ɔñdit. Sꝫ
illd Iob. xxxvj. In manibꝫ
ascondit ⁊ pcipit ei ut
rūsꝰ aduciat: et añūtiat
dilecto suo q̄ possessio eiꝰ
sit: ⁊ ad eā possit ascēdē.
Itē .B. dic ī eodē li. Elec
to ⁊ dilecto dī uicissim

lum̄ uult⁹ dī aliq̄ñ oñ
dīē: sic lum̄ clausū ma
nib; patet & latet ad ar
bitū tenētis. Ut p hoc q̄
ī ēnsaīsu ul' ī puncto uitē
pmictit: ī ardescat aīus
ad plenā possessioē; lumi
nis etni: & hereditatē ple
ne uisiōis dī. Et ut ple
ni' ī notescat id qd' ei dēē:
nō nunq̄ qn̄ trāsiēs grā p
stringit sensū amantis et
eripit eū s: & rapit in
die; q̄ ē a tumultu reȝ ad
grandia silētia. Et p mo
dulo suo ad momtū; ad
punctū id ipm ei ostendēs
uidēdū: sicuti ē. Int̄im
etiā ipm̄ effiē ī id ipm:
ut sit suo m̄o sicuti illd'
ē. ū cū didicerit q̄d sit ī
t' alas: ī pmo m̄ uelet hō
cop⁹ suū: ī scdo uolet ad ce
lū. Satagat studio et de
siderio in celestib; eē: ut
possit cū aplo dicē. Nr̄a
cōuersatio ī celis ē. phi. iij.
Verūtn̄ si usq; ad tciū
celū penetrare paras: nunq̄
id ī duob; alaȝ paribȝ pos
se psumas. Oportet eīȝ

sex cōtēplatōnū alas assi
gtas hr̄e: qui cupit ad t'
tij celi secta diuinitatisq;
archana uolare. Has sex
alas cōtēplatōnū: soli pfti
ī hac uita uix hr̄e possūt.
Has ī futura uita electi oēs
tā ī hōib; q̄ ī anglis habitu
ri st̄: ut de utiȝ nā ueracit'
dici possit qd' sex ale uni
& sex ale alti. ysay. vj. Pri
mū gen⁹ cōtēplatōis debet
eē ī capiētiū. In hoc gnē cō
tēplatōis: hō dm̄ ī opib;
ei' mirabilē laudabilē et
amabilē repit. ps. Dn̄e
dn̄s nr̄: q̄ ad mirabile ē n̄
tuū ī uniusa tra. Ecce mi
rabilē. A solis ortu usq;
ad occasū: laudabile nom̄
dn̄. Ecce laudabilē. Iust⁹ dn̄s
ī oīb' uijs suis: & scs ī oīb;
opib; suis. Ecce amabile;.
Hec aūt speculatō tplex est.
pma ī reb;: scda ī opib;: tcia
ī morib;. pma etiā tres hr̄
spēs: q̄ȝ pma ē ī matia:
scda ī form': tcia ī nā. Matiā;
& formā; uisū corporeā
sensu deprehendimus. Nā
lapides aurū: & sīgulariū

et q̃ngulatũ: sine ... re discernũ. Natura ũ ꝯsiderat: ĩ rerũ q̃litate extĩnseca. Qualitas rerũ ĩterior ex mag̃ pte corporeo pcipi ñ sensui: sic sapores gustu et odores olfatu. Opatio dupl̃ ẽ. Alia ẽ opatõ nẽ: alia ĩdustrie. Opatiõẽ nẽ facile deprehendẽ possumus: ut ĩ graminibus arboribz et aĩalibz. Ingraminib: q̃m excrescũt et marcescũt. In arborib: q̃m florẽt frondẽt et fructificãt. In aĩalib; quõ ꝯcipiũt et pariũt: et q̃ualia nascũt et alia moriũẽ.

Disciplina uõ morũ partiz ex ĩstitutiõẽ diuina: partiz pcessit ex ĩstitutiõẽ humana. Ad diuina ĩstituta ptinẽt obsequia diuina: et q̃libet ecclie sacrãnta. Ad ĩstituta ũ huãna: ptinẽt huãne leges. Humana ĩstitutõ ẽ p uitã ĩferiorẽ: diuina p uitã supiorẽ. In hac gñẽ ꝯtẽplatõĩs: ppha oñdit se exercuisse dicẽs. Meditat̃ sum ĩ oĩb; opib̃ tuis. Itẽ delectasti me dñe ĩ factura tua. Et itẽz. Quã magnificata sũt opa tua dñe: oĩa ĩ sapiẽ fecisti. Hec ẽ ꝯtẽplatõĩs gen̉: recte ĩ septẽ gradu distiguere possũz. Primũ ꝯsistit in illa ãmiratiõẽ rerũ: que exurgit ex ꝯsideratiõẽ materie. Scds ĩ illa ãmiratõẽ rerũ: que ꝯsurgit ex ꝯsideratõẽ forme. Tertius ĩ illa rerũ ãmiratõẽ: quã gignit ꝯsideratõ nẽ. Quartus ĩ illa ãmiratõẽ: q̃ ẽ circa opatõẽ nẽ. Quintus ĩ illa ãmiratõẽ: que ẽ circa opatõẽ ĩdustrie.

Sext̃ ĩ ꝯsideratõĩs et ãmiratõĩs ĩstitutõĩbz huãnis. Septĩz ẽ: ĩ ꝯsideratõĩs et ãmiratõĩs ĩstitutõĩbz diuinis. Scdo gñĩ ꝯtẽplatõĩs: pene tota mũdana pphia mat̃iaz ministrat latẽtĩbz rerũ uisibiliũ causis: sue sagacitatis inueniens ĩuestigatõẽ: et palã pducẽs. Et possũt distingui septẽ gradus

i sc̃o gñe 9tēplatõis:· simi
les septē gradib' distinctis
i p̃mo gñe: cū circa eãdē
ũset' hec 9tēplatõ. Et p̃mo
circa sensibilia ¶ Tertiũ
gen' 9tēplatõis i q̃nq; gra
d' distiguit' s̃m q̃nq; mo
dos 9siderationũ ex q̃b' in
uisibiliũ iuestigatõe simi
litudinũ req̃rit' & assig̃t'.
P̃mus mod' ē qñ similitu
do simili' ē ex eo unde ip̃;
ē: ul' qd ip̃m ē ¶ Sc̃s & t'ti
us ē: cū similitudinē tra
hit ex eo qd i ip̃a ē. Quar
t' & qnt': ex eo q' p ip̃m ē.
¶ P̃m' t'hit' ex materie p̃pinq̃
tate: ut ibi crura illi' colũp
ne marmoree q̃ fundate
s't sup bases argẽteas. Cañ.
v°. Sc̃s & t'ti' ex ip̃i rei q̃lita
te:· s; s's ex q̃litate extrīse
ca quā dixi; for': t'ti' ex q̃
litate i t'nseca quā dixi;
nāl. Qualitas extīseca 9
stat i colore & figura: a
colore similitudo assig̃t'
ibi. Dilect' meus cādid'.
Cañt. v°. A figura:· ibi aspec
tus eaz & opus eaz: q̃i ro
ta i medio rote. Eze. v°.

Extnseca q̃litas ptinet ad
solũ uisũ: sic i t'nseca q̃li
tas ad ceteros sēsus. Ad au
ditũ ptinet illd. Et uocē
quā audiui: tāq' citharedoz
citharizātiũ i citharis suis.
Apoc. xiiij. Ad delitias gu
stus illd Sp̃s meus sup
mel dulcis. Ecc. xxiiij. Ad
delitias tact' illd. Sic un
guētũ i capite: qd descē
dit &c. Quart' mod' ex eo
q' i ip̃a re ul' ab ip̃a fit s;
motũ nāle: ut ibi. Quom̃
descēdit imber & nix de ce
lo. Ysay. lv. Quīt' ex eo q'
s̃m motũ artificialē fit ut
ibi. Sup edificati sup fun
damētũ aplõz & p̃phāz. Ephe.
ij. In q̃rto gñe 9tēplatõis
p̃mũ ē: ut redeas ad te ip̃;:·
i tres ad cor tuũ: discas exti
mar' sp̃m tuũ. Discute q̃d
sis q̃d fueris:· q̃d ee debueris:·
q̃d ee poteris p grāz:· q̃d fue
ris p nāz:· q̃d modo sis p cul
pā:· q̃d ee debueris p i dustri
az: q̃d ee potis. Nū mite ex
cadit q' regnũ dī it' nos ē:
Luc. xvij. Et q' simile ē re
gnũ celoz thesauro abscon

dito i agro. m. ui. ...
mo quo se t i ex. ... potat.
Sep meditat suu iqt noc
te cu corde mo: exercitaba
et uentilaba i me spm meu.
Meditabat ille cu corde: me
ditare et tu cu corde tuo. Sco
pebat ille spm scopa et tu
spm tuu scopa: et everte a
gru tuu. Attende temetip:
absq dubio isistes huic ex
citio: iuenies thesaurum istu a
scondith i agro. Ex hac exa
tatoe cresit auri copia: mul
tiplicat scia: augmentat sa
pietia. Ex hoc excito cordis
ocul mudat: igeniu acu
t: itelligetia dilatat. Nich
recte extimat: qui semet
ipm igrat. Nesit q sub pe
dib sius ois mudana gla
iaceat: qui oditois sue di
gnitate no pesat. Nesit oio
qd de spu anglico: quoue
de diuino sentir debeat: q
spm suu pus no cogitat.
Si no ydoneus es itrare
ad te ipm: quomo ad illa rima
da ydoneus eris q sunt sup
ul' ifra te ipm: Si no du
dign es itrar tabnaclm

pmu: q fronte psumus
igr di i tabnaclm scdm hoc
e i scia scdom: Si g aipis
euolar usq ad scdm seu tra
u: sit t transit p pmu: In
corde e hois li iuenire alia qu
dam plenitudie orb terrar: ii
sua quada tra suu ht celum.
Nec unu tm s scdm post pmu:
et tciu post scdm. Tenet y
maginato uice pmi celi:
ro s: itelligetia tcij. Et
hor pmu oparatoe cetor
grossiu q de e et copuletiu:
eo q sit ymaginariu: post
se trahes et i se retines fors
rer corporaliu. Reliq u duo
huius oparatoe sunt ualde sb
tilia et omnio icorporea: et
ab ei grossitudie mltu re
mota. Sic sane celu hoc
exti qd nos dicim firma
metu absq ulla cogitatoe
ostat ee uisibile atq cor
poreu: et ipm qde pmu et
oiu ifimu: Quoq at e tre
ra ad hoc uisibile celu: hoc
e sens corporeus ad illud
i tnu fatastica et ymagi
nariu celu. Na si hoc uisi
bile celu oiu que terra

gignit ac nutrit multitu
dine sui sim magnitudie
cophendit: sic omnia que sen
sus attigit similitudines
infra sinum ymaginatois inclu
dit. In primo continet omnium
visibilium ymagines: et si
militudines rerum. Et nota
quod veritatem scilicet rerum que summa
veritas est id est deus: reservavit sibi.
Rerum vero ymagines qualibet
hora formandas: sue concessit
sit ymagini scilicet anime. Facul
te est anime humane omni hora
qualibet: rerum figuras per yma
ginationem fingere. Ad secundum
pertinet visibilium omnium rationes
diffinitionis: et invisibilium
investigationes. Ad tertium
spectant spiritualium et divi
norum conprehensiones. Intellige
tie oculus est: sensus ille quo
invisibilia videntur. Ad sicut o
culus rationis que occulta et
absentia per investigationem quere
rit et invenit: ut sepe causas
per effectus vel effectus causas et
alia atque alia ratiocinando ap
prehendimus. Et sicut corpora
lia corporeo sensu videre
solemus visibiliter corporaliter

atque presentialiter: sic utique il
le intellectualis sensus in
visibilia capit invisibiliter
quidem non presentialiter sed essen
tialiter. Sed hic sine oculus
intellectualis nisi se velut
magnum apertum et ex precedenti
delectationem fuscatum et tot
desideriorum carnalium vana
multiplicitate confusum. Ad
contemplationis intuitum et pri
mitivorum secretorum archana
erigat: non quam divina dig
natione per suam aliorumve uti
litate dimiserit. Testatur
hoc propheta clamans. Revela
la oculos meos. Ausus est
in omni opere dei quod in anime creatione
reparatione et glorificatione ap
paret eius vel potentia subli
mior: vel sapientia mirabili
or: vel materia iocundior. Primo
mo est spiritualis natura creatur:
ut sit. Secundo iustificatur: ut
bona sit. Tertio glorifi
catur: ut beata sit. Per creati
onem ad bonum initiatur: per
iustificationem in bono dilata
tur: per glorificationem in bono
consumatur. Prima bona sunt
creationis bona: secunda bona sunt

creatoris dona et creature premia. Ex ipsa creatoris conditione: naturale est omni racionali creature esse scire et velle. Cognosce quo homo dignitatem tuam. Cogita excellentiam illam anime tue nam: quod fecerit eam deus ad ymaginem et similitudinem suam: quod sublimaverit eam super omnem corporalem creaturam: et statim mirari incipies quod inclita virgo filia syon, precta sit de celo in terra: et ad dominum clamabis. Quid michi est in celo: et a te quid volui super terram. Cogita quam necessarium et divine bonitati congruum: tam digne creature boni et mali discretionem similis et arbitrii libertatem concedere: ut esset bonum eius tam acceptum quam voluntarium: tam gratum quam gratuitum. Agnosce quam emineas per ingenium brutis. Agnosce quantum subiaceas per intellectum spiritibus angelicis. Si attendas: cantabis prophetaliter: Benedicam dominum qui tribuit michi intellectum. Si attendas:

secundum clamabis: Deus tu scis insipientiam meam. Investiga etiam diligenter voluntatem non solum tuam sed et alienam: seu bonam seu malam. Cognosce tuam ut scias quid corrigere: seu unde gratias agere debeas. Cogita animos puerorum et perfectorum spirituum bonorum et spirituum malignorum: ut elucescat quid imitari quidve evitare expediat. Opus iustificationis sine duobus non consumatur. Numquam est perfectum: si creature sue creator non cohoperetur. Glorificationis vero nostre modum quem sensus humanus capere potest: nec racio potest comprehendere. Sed glorificationis nostre certitudinem fidei attestatione tenemus: cuius qualitatis et quantitatis eius modum per intelligentiam nec dum capere possemus. Sed pro modico et pene pro nichilo reputet humana auditas: quicquid per experimentum non probat. Samuel autem qui post plenam emendationem conscie: post multa exercitia iustitie:

ĩcipit mens humana spe
rare q̄d p̄us uix poterat
credere. Nunq̄ desistas nunq̄
q̄escas: donec future illi
plenitudinis aliq̄s ut ita di
cā arras obtineas: donec
eterne felicitatis quātulas
cūq; p̄mitias accipias.
Ad hec desiderium anime nq̄
noluit: q̄ dix. Gustate et
uidete: qm̄ suauis ē dns.
Hec timeam⁹ p̄de: hec spe
re⁹ adipisci. Nā scā metu
unt cupiunt: gaudentq; do
lentq;. Metuūt penā; & cu
piūt uitā: gaudēt ī spe:
et dolēt differri a re. Itē
metuūt peccare & cupiūt
bn̄ agē: gaudēt ī bonis
opib; & dolēt ī peccatis. Nā
ut ait aplus: Iusticia sz
dm̄ pniā; opat̄: Mundi
aūt tristitia mortē. Quintū
ɔtēplationis gen⁹: pōt ī qn
to gradu diuidi. In p̄mo
gradu ɔsiderā⁹ ea q̄ ptinēt
ad aīe q̄litatē; ul' eēntie
ip̄i⁹ ppetatē: q. s. uita q̄dā
& ppetua sit: que nllis pe
nis extingui possit: q̄ nō
solū possit ī ppetuū uiuē

s; corp⁹ etiā ad sensū & uitā
aīare: q̄ nullo substamīto
egeat: q̄ sīn subsidio sep̄
ne subsistat. Quō sit p
tot mēbra corporis diffusa:
cū sit ipā simp̄. Quō in
toto corpore q̄dam sit ī mēbris
tota. Quēadmodū d's ī ue
niē ūq; tot⁹ ī oī creatura su
a: Quomō ī illo suo mūdo
sola uolūtate oīa mouet
atq; disponit: sic ī hoc mū
do d's solo uolūtatis nutu
oīa regit: q̄ eodē uolūtatis
nutu oīa creauit. In s'o
gradu ɔsiderāt: q̄ ad ɔgni
tioē; spc̄. In ɔsideratiōe mira
ramur uolubilitatē cogita
tiōis: agilitatē ymagina
tiōis: īgenij acumen: di
screctiōis exam̄: capacita
tē memoriē: uiuacitatem
ītelligētie: & circa hec & a
lia q̄libet stupēdia. In tertio
gradu ɔsiderā⁹ rōnalis aīe
uolūtatē: multiplicēq; affec
tiōē;. In q̄rto ɔtēplam̄ et
āmiram̄ quō tot aīe affecti
ones redigūt ī ūtutes: in
q̄tum p discretiōē; disponūt
& bona ītētione figūt. Cū

e nil aliud sit nisi qm affec
tio ordinata et moderata:
ex itetione bona agit ut
sit affectio ordinata: et p
discretione efficit ut mo
derata. In quanto gradu aspi
ratis gre modus: cui admira
tioe actendit. Absq; dubio
qcqd boni i bonor cordibz
agit: septiformis ille sps
p ispiratoez gram opat. Ecce
un atq; ide sps tot mtibz sep
psidet: et gre sue munera
mltipliciter impendit. In
duobz ultimis gradibz cote
platois: puto q opus est
intima poti copunctioe qm
pfunda iuestigatoe: suspi
riis qm argumtis: crebris
gemitibz: qm copiosis argu
metationibz. Scim q cordi
itima nil adeo pugat nil adeo
reparat: nec sic ambigu
tatis nebulas tegit: cordiq;
serenitate nil meli nil cti
adducit qm uera cotritio: qm
pfunda et itima aie copuc
tio. Quia scriptura testatur.
Bti mudo corde qm ipi dm
uidebut. Mt. v. Studeat g
cordis mudicie qui cupit dm
uide. O qm prudeti circuspec
tioe o qm freqnti icrepatoe
opotet iuigilare: ne alias
mtis excessus uel cogitatois
euagatio: discretois pspi
caciaz lateat. Et ne mtis e
uagatoez: sine redargutoe
fortiq; castigatoe ptrase
at. Cu aut ratoalis crea
tura qntu ad aliq sit do simi
lis scdm illud: Creauit deus
hoiez ad ymagine et simi
litudiez sua. Gen. i. et scdz
illud: Tu signaculm simili
tudis plen sapia. et pfect
decore: i delitiis paradisi
di fuisti. Ezechi. xxviij.
Et qntu ad aliqua sit dis
similis scdm illud: Vos qs si
milis erit ei: Conteplatio
qntu ad pma: no e pt rone.
Aues e cu uolare uolunt
alas suas expandut: sic
debez et nos cordis nri a
las p desideriu extendere:
et diuine reuelatois sep
hora expectare. Ut quacuq;
hora diuine ispirationis
aura mtis nre nubila de
texerit ueriq; solis radios
illuxerit: excussis statim

cōtēplatōis alis: mēs nr̃a
ad alta se eleuet et aduo
let. Et fixis obtutib' in
illd eternitatis lum̄ qd de
sup radiat: oīa mūdane
uolubilitatis nubila trā
scendat. Hec figuratur
ē ī duob' cherubin: qui
erāt expādētes alas. Exo.
.xxv. Debem' āt nō solū
ad hec qd ī hac uita hr̄e pos
sum': uer etiā ad illd ali
ud diuine cōtēplatōis spec
taclm̄ qd ī futura uita
speram' aīas nr̄as suspen
dere: & ī hijs expectatio
nē uehemēti desiderio ane
lare. Debet etiā aīa p
fecta: cū hora sue pegri
natiōis terminū cū de
siderio expectare. Hinc
ē q' habraā ī hostio tab'
nacli sui sedebat: Gen̄.
xviij. Et helias ī spelūce
sue hostio stabat: iij. Re.
.xix. Debet aīa scā & ue
ri spōsi amica: ad dilec
ti sui aduētū summo cum
desiderio anelare: para
ta sēp uocāti occurrē. De
bet ī hec sēp sollicita eē:

ne subbito mun' ornatu
īueniat. Et notādū q' sb
limitas diuinar reuela
tionū: magnū ē diuine
dilectiōis īditiū. Jā nō
dicā uos suos īqt s; ami
cos: q2 oīa quecūq; au
diui a pr̄e mō: nota fe
ci uob. Ex magtudie āt
diuine dilectōnis: pen
det modus diuine re
uelatōis. Comedite īqt
amici: et īebriamini ca
rissimi. Cant. v. Qui co
medunt: cibū masticāt
nō sine mora ul' aliquātulū
labore delectāt et trahi
cunt. Qui ū bibunt cū
uelocitate & facilitate:
qd sumunt qd sugunt ē
ducūt. S; nūqd uidetē
ē comedē: q cū multo stu
dio & mlta meditatiōe
ad ueritatis delitias ptī
gē uix possunt: Bibunt
aut qui ex diuinis reue
latōib; cū facilitate & io
cūditate hauriunt: qd de
ītima suauitate ueritā
tis ardent' ōcupiscūt. Jtē
nō q' ea q̄ circa unitatē

diuinitatis ꝯfitearis:" q
ad quantum genus ꝯtemplationis
ptinet: et humane intel
ligentie modum excellentia.
Diuicionum tamen et rationi ꝯ
sentanea. Credimus namque di
uinam essentiam: esse summe u
nam et simplicissimam. Cre
dimus etiam eam esse omne bonum.
Exo. xxxiij. Ego ostendam
omne bonum: ait deus moysi.
Item credimus eam esse immensam: et
simplicissimam. Magnus
inquit dauid dominus et lauda
bilis nimis: et magnitu
dinis non est finis. Hys as
sertionibus ratio humana fa
cile acquiescat. Bonum est illud
pfectum et omnibus sufficiens
non esset: si in eo aliquid boni
defuisset. Item si ꝯpositum esset
naturaliter diuidi posset:" et esset
ꝯmutabile et non esset op
timum:" simplicissimum est quod
ad efficaciam:" uirtute est immensum
est: essentia autem summe simpli
citatis. Item g° deus in essentia
unus est ut sit etiam in psonis
trinus: qui est benedictus in secula
seculorum amen deo gratias amen.
Et nos qui itus in specula et c.

Incipit Augustinus de ꝯtem
Quoniam plationem. C. xvij.
In medio laqueorum po
siti sumus: facile a celesti re
frigerio refrigescimus:" q
ꝑ assidue indigemus munu
mito: ut expgefacti ad dom
nem et summum bonum cui de
fluimus recurramus. Iudicio non
psumptionis temeritate sed
magna dei dilectione huic
opusculo ad laudem eius opam
dedi:" ut ex elegantioribus
dictis sanctorum patrum breue
et manuale uerbum de deo me
o mecum semper haberem: ex cuius
lectionis igne quoties tepe
in eius accendar amore. Li
ber augustini de ꝯtempla
tione essentia et diuinita
Nunc ad e te. Ca. xviij.
Sto ri ds meus quem
quero quem diligo: quem
corde et ore et quaualeo u
tute collaudo adoro.
Mens mea deuota tibi
tuo amore succensa: ..
tibi suspirans et inhians
te solum uidere desiderans:"
nil habens dulce nisi de te
loqui de te audire de te

scibe de te oferre. tuã gliã
freqnt sub corde reuoluer.
ut tua suauis meoria: sit
i tc lops tribines aliq repau
satõ mia. Te g īuoco desi
deratissime. ad te clamo
clamore mag ī toto corde
mõ: et cũ te īuoco utiqz
īme ipm uoco. Quõ oio
nõ eẽm n eẽs ī me: & nisi
ego eẽm ī te. In me es qm
ī memoĩa mĩa manes ex
q cognuj te: & ī ea īueio te
cũ reminiscor tui & delector
ī te de te. Ex q oĩa. p quẽ
oĩa: ī q oĩa. Tu celũ & trã
īples: oĩa portas siñ hone.
oĩa īples siñ īclusione.
sep agẽs sep qet. colli
gẽs & nõ egẽs. qres cũ
nich desit tibi. amas n
estuas. zelas et secur es:
opa mutas s; nõ mutas
osiliũ. Recipis qd īuenis
& nuq amisisti. nuq ī
ops et gaudes lucs. nuq
auarus & usuras exigis:
sep erogat tibi ut debeas.
Et quis ht aliqd q nõ tuũ:
Reddis debita nulli de
bes. et donas debita n
pdes: q ubiqz es & ubiqz tot.
Quj sentiri potes & ui
deri nõ potes. Quj nusq
dees: & tñ ab iniqz cogi
tatõibz longe es. Quj n
ī dees ũ longe es: q ũ
nõ es p grãz ades p uĩ
dictã. Quj ubiqz pses es:
& uix īueiri potes. Quẽ
stãtez seqm: & apphendẽ
nõ ualemus. Qui tenes
oĩa. imples oĩa. circũ
plecteris oĩa. sup exce
dis oĩa: substines oĩa.
Quj corda fidelium doces:
siñ strepitu ũbor. Quj
locis nõ distenderis nec
tpõrib uariaris: neqz ha
bes accessus & recessus.
Quj habitas lucẽ ī acces
sibilez: quã uidit null
hoĩu; s; nec uidẽ põt. In
te manẽs qetus: ubiqz cir
cuis totuz. nõ ẽ sandi l
diuidi poteris: q uẽ un
es. Nec ī partes efficeris.
s; tot totũ tenes totũ im
ples: totũ illustras & pos
sides. Si totũ mũdũ libri
impleat tua sciã ī enarra
bilis nõ põt enãrari. qm

ĩdiabilis es: nullo m̃ sc̃ bi poteris neq; ocludi. Tu es fons lucis diuine: et sol claritatis et'ne. Magnꝰ ẽ es sine q̃ntitate: & ideo ĩmēsus. Bonꝰ sine q̃litate & ideo uere & sūme bonus: & nemo bonꝰ n̄ tu solus cuiꝰ bonitas op' ẽ cui uelle posse ẽ: q̄ oīa q̄ ex nichilo creasti sola uoluntate fecisti. Qui omēz creaturaz tuā absq; idigentia aliqua possides: & sine labore gubernas & absq; tedio regis: & n̄ ẽ qd ordinē pturbet imperiu tuu ĩ sūmis ul' ĩfimis. Qui ĩ oībz locis sine loco habēris: & oīa otines sine ambitu: & ubiq; p̄sēs es sine situ & sine motu. Qui n̄ mali auctor es: qd facē nō potes q̄ nichil potes. Nec ūq̄ te q̄cq̄ fecisse penituit. Cuiꝰ bonitate facti sumꝰ: & iustitia penas luimꝰ: et clemētia liberamur. Cuiꝰ oīpotētia oīa gubernat regit: et implet q̄d c̄auit. Nec ideo te oīa implē dicam ut te otineāt: s; ip̄a poti' a te otinēt. Nec particulatī implēs oīa: n̄ ulla tēn ita putandū ẽ unaq̄q; res pro magnitudinē sue portionis capiat te. i. maximū maxi' magis mai' & minima minimis: diuisis poti' ĩ oīb' sue oīa ĩ te. Cuiꝰ oīpotētia oīa ocludit: n̄ euadendi potētiā tuā q̄s aditū aduenire potit. Qui ẽ te nō hȳt placatū: nequaq̄ effugiet iratū.

De desiderio amādi dm̄. C.xix.

Te igit' clemētissime ĩuoco ĩ aīaz meā: quā p̄paras ad capiendū te ex desiderio qd inspiras ei. Intra rogo ĩ eaz: et coarta eā t' ut possideas illā quā fecisti & refecisti: & ut habeā te uelud sigillū sup cor meū. Queso piissime ĩuocātē te nō deseras: q̄ p'us q̄ ĩuocarē uocasti me & q̄sisti ut ego s'uus tuus te q̄rerē: querēdo ĩuenirē: & ĩuētū amarē. Quesiui & ĩueni te dñe & amare desidero: auge desideriū & da qd peto. Nam si cuncta q̄ fecisti m̄ dederis nō sufficit seruo

tuo: n̄ te ip̄m dederis. Da
g° te m̄ d's m's: redde te
michi quē amo: & si parū
ē amē ualidi⁹. Tuo g° a
more teneor: tuo desiderio
langor: tua dulci memo
ria delector. Ecce mens m̄a
dū t̄ suspirat & tuā ineff
fabilē pietatē meditatur.
Ip̄a carnis sarcina mi
grauat: cogitationū tu
multus cessat: pondus
mortalitatis & miseriarū
more solito nō hebetat:
silent cuncta tranquilla sunt oīa.
Cor ardet ān̄s gaudet:
memoria uiget: intellec
tus lucet: et totus sp̄s
ex desiderio uisionis tue ac
census: et in inuisibiliū amo
rē rapi se uidet. Assumat
sp̄s m's pennas ut aquila:
uolet ut proficiat usq;
ad decorē domus tue. Ut
ibi sup mensā tuā sup
norū pascatur delitijs supe
in loco pascue iuxta fluē
ta plenissimā. Tu esto
nr̄a exultatio: qui es nr̄a
spes salus atq; redemptio.
Tu esto nr̄m gaudium:
q es futurū p̄mium. Te sēp
q̄rat aīa m̄a: et tu p̄sta
ut q̄rendo nō desistat. Ve
misere aīe q̄ te nō q̄rit n̄
amat arida manet: et
misera ponit qd uiuit q
dn̄m nō diligit. Qui q̄
rat uiuē n̄ p te dn̄e: n̄
& p nichilo ē. Qui t̄ ui
uere recusat mortuus ē:
qui t̄ nō sapit desipit.
Misericordissime t̄ me c
micto reddo & concedo:
p quē sum uiuo & sapio.
In te confido spero & totā
spem m̄am pono: p quā re
surgā uiuā & requiescā.
Te cupio diligo & adoro:
cū q° manebo regnabo et
b̄us ero. Aīa que te nō
q̄rit n̄ diligit mundū
diligit: peccatis s'uit: ui
tijs subiecta ē. Nunq̄ q
eta nunq̄ secura ē. Famu
letur t̄ sēp mens m̄a pijssi
me. Suspiret peregrina t̄
tio m̄a: ardeat in tuo amo
re cor meū. Requiescat
in te d's m's aīa m̄a. Con
templetur in mētis excessu:
cantet laudes tuas in

iubilatõe: ⁊ hec sit ī hoc
exilio ɔsolatõ mā. Con
fugiat mēs sub umbra
alaꝝ tuaꝝ: ab estibꝫ ɔso
lationū hui' seculi. Repa
uset ī te cor meū: cor ma
re magnū timens fluc
tibꝫ. Dulces oīm bonoꝝ
dapiū supne satietatis:
opulentissime largitor.
Deus da lapso cibū: col
lige dispsū: libera cap
tiuū: ītegra scissū: en
stat ad hostiū ⁊ pulsat. Ob
secͦ p uiscera mīe tue qbꝫ
uisitasti nos oriēs ex al
to: iube pulsanti miso a
piri ut liberis gressibꝫ in
grediat' ad te: ⁊ reficiat'
de te pane celesti. Tu es
ē panis ⁊ fons uite: tu
lum̄ claritatis eťne: Tu
oīa ex qbꝫ uiuūt recti q
diligūt te. Dēs tu es lu
men cordiū te uidentiū:
⁊ uita aīaꝝ te amātium:
⁊ ūtus cogitationū te q
rētiū: ut scō tuo amori
īhereat. Veni rogo ī cor
meū: ⁊ ubertate uolup
tatis tue ī ebria illud: ut
obliuiscat' ista tpalia: pu
det ac piget me talia pa
ti: qualia mūd' iste agit.
Triste ē m̄ qd uideo: gra
ue ē qd de trāsitorijs audio.
Adiuua me dne ds meus:
⁊ da letitiā ī corde meo. Ve
ni ad me ut uideā te: sꝫ
angusta ē m̄ domͦ aīe mee
quo uenias ad eā: dilatet' abste:
ruinosa ē refice eā. Aut
ē cui alti p' t' te clamabo:
ab occultis meīs mūda me
dne ⁊ ab alienis parce
suo tuo: Fac me dulcis
xpe bone ihu: fac me ro
go amore ⁊ desiderio tuo
depone hon' carnaliū de
siderioꝝ ⁊ terrenaꝝ ɔcu
piscētiaꝝ. Dnetr carni
aīa: aīe ro: roni grā tua:
⁊ tue me ītus ⁊ extius
subde uolūtati. Tribue
m̄ ut laudet te cor me
ū ⁊ lingua mā ⁊ oīa os
sa mā. Dilata mētē māz:
⁊ attolle ītuitū cordis
mī. Vt ul' rapida cogi
tatōe spūs mūs attingat
te eťnā sapiāz: sup oīa
manētē. Dissolue me

oro a uinculis quibus constrictus
teneor: ut relinquens omnia
ista te festinem: te soli inhe
ream te soli intendam. De fe
licitate superne patrie. C.xx.

Felix anima que terreno re
uoluta carcere: libera
celum petit. Que te dulcis
simum dominum facie ad faciem cernit.
Que nullo metu mortis
afficitur: sed de incorruptione
perpetue glorie letatur. Tranquil
la est et secura: non timet
hostem neque mortem: habet te
pium dominum quem diu quesiuit
semperque amauit. Hymnidicis
sociata choris: melliflua
perpetue festiuitatis carmi
na ad laudem glorie tue rex
christe concinit. Inebriabitur
enim ab ubertate domus tue:
et torrente uoluptatis tue
potas eam. Felix societas
supernorum ciuium: gloriosa so
lemnitas omnium ad te reuertentium
ab huius nostre peregrina
tionis tristi labore. Ame
nitatem pulcritudinis: for
mositatem totius splendoris:
atque dignitatem totius eleganti
tie uigent tui ciues cer
nunt. Nichil omnino quod tur
bet mentem: te amantibus datur.
Que cantica que orga
na: suauissima angelorum
melodia: cantica canticorum
mira: que ad laudem et gloriam
tuam: a supernis ciuibus in perpe
tuum decantantur. Amaritu
do et omnis asperitas: in regio
ne tua locum non habent. Non
est enim ibi malum: neque ma
litia. Non aduersarii et inpu
gnans: nec ulla peccati ille
cebra. Nulla est ibi indigni
tas: decor nullus: nulla ri
xa. nullum imperium: causa
tio nulla: nullus timor: nul
la inquietudo: nulla pena:
nulla dubietas: nulla
uiolentia: nulla discordia.
Pax summa: caritas summa:
iubilatio dei et laus eterna:
securitas sine fine: requi
es et gaudia semper in spiritu sancto.
Fortunatus est audiens io
cundissimas ciuium tuorum
cantilenas: gaudia mel
liflua laudes summe trini
tatis debito honore pro
mentia. Sed nimium felix: si
ego ipse meruero canta

re can

re cantioni dño de dul
ab' cãticis syon. Qui uı
ta uitalis uita sẽpitña
et sẽpitña btã. ubi gau
diũ sine merore. req
es sĩn labore. dig̃tas si
ne tremore. opes sine
ãmissione. sanitas sine
langore. abũdãtia sine
defectione. uita sine mo
te. ppetuitas sine corruc
tione. btĩtudo sine calaĩ
tate. Ubi oĩa bona ĩ caĩ
tate pfcã. Ubi spẽs et ui
sio facie ad faciẽ. Ubi ple
na scĩa ĩ oĩb; et p oĩa. Ubi
sũma dĩ bonitas cernit;
et lum̃ illuminãs a scĩs
glorificat. Ubi p̃sẽs ma
iestas dĩ ospicat. et hoc ui
te cibo sine defectu mens
ĩtuẽtiũ satiat. Ubi ũ
sol iustitie: mira sue pul
critudĩs uisione reficit.
Et ita uniũsos celestis pa
trie ciues illuminat: ut lu
ceãt ipi. Lum̃ uz illumi
natũ p dñi lum̃ illuminãs.
ult omẽ solis nñi splen
dorẽ: atq; cũctarz stellarz
claritatẽ ĩmortali adhe
rẽtes diuinitati. Ac p hoc
ĩmortales et ĩcorruptibiles
effecti: iux̃ pmissionez
dñi saluatoris. Pat quos
dedisti m̃ ubi ego sũ et illi
sint mecũ ut uideãt cla
ritatẽ mã: ut oẽs unũ sit
sic tu pat ĩ me et ego ĩ te:
et ipi ĩ nob unũ sit. O
regnũ celoz regnũ felicis
simũ. regnũ carẽs mor
te: et uacãs fine. Cui nul
la tpã succedũt p euum.
Ubi otinuus sine nocte
dies: nescit hĩc tẽp. Ubi
uictor miles donis ĩeffa
bilib' cumulat. Nobile p
petua caput amplectente
corona. De miśia p̃sẽtis
Uitẽ. xxj.
Miñã remi
ssa peccoz mole me
ultimuz suoz ẽ uideret
diuina pietas hãc carnis
sarcinaz deponẽ. ut ĩ tue
ciuitatis gaudia repau
sand' ĩnsirẽ etña: sãtissimi
supnoz choris ĩteẽẽz. cũ
btĩssimis spũtib' glie co
ditoĩs assisterẽ. p̃sentẽ
dĩ uultũ cernẽz. Nullo
metu mortis tangerer.

te ppetue i mōtalitatis
i corruptione gaudere.
Et scienti oīa cuīct² oēz
ignorantie cecitatē amic
tere: etna cucta par
uipēdere: cuallē istaz la
c̄maz ītueri ul' reminiu
sci ultius nō digrer. O
uita laboriosa: uita cor
ruptibilis: uita oī ama
ritudine plena. Vita do
mina maloz: ancilla i
fernoz: quā humores
tumidāt: dolores extē
mināt: ardores exiccāt:
aera mōbidāt: esce in
flant: ieiunia macerāt:
accidie soluūt: tristicie c
sumūt: sollicitudo coar
tat: securitas hebetat:
diuitie iactāt: paup
tas deicit: iuuent² extol
lit. Senect² icuruat: i
firmitas frangit: merō
depmit: dyabol' isidiat:
mūd² adulat: caro delec
tat: aīa excecat: tot² hō
cturbat. Et hys tātis
malis mors furibūda suc
cedit: uanisqz gaudijs
ita finē iponit: ut cum
ēē desierit: n̄ fuisse pu
tent². Sz q̄s laudes q̄sue
grāz actiones. t̄ referre
ualeaz d's nr̄: Qui nos
etiā i t̄ has tantas mor
talitatis nr̄e erupnas:
nō desinis csolari mira
uisione grē tue. Ecce me
misez multis meroribz ple
nuz: dū uitā mēā timeo
dū pccā mēā csidero: dū
iudiciū tuū formido: dū
mōtis horā cogito: dū sup
plitia tartari horreo: dū
opa mēā q̄ districtōe a te
pensēt ignoro: dū q̄ fi
ne illa clausur² sis penit²
nescio: dūqz hec et alia ml'
ta mecū sub corde retracto:
csolatur ad es sola pieta
te. Et i t̄ has q̄relas ni
miosqz plorat² ac nimi
a suspiria: assumis me
staz et anxiā mētez sup
alta iuga mōtiū ad au
reolas usqz aromatuz:
et collocas me i loco pa
scue sec² riuulos dulci
uz aquaz. Ubi pparas
i cspectu mō mēsaz mlti
plici apparatu: que fa

tigatũ spĩm repauset: et cor triste letificet. Q̃bz tantez refocillat̃ delitijs multarum miseriarum oblitus mearum: sup altitudinez tre ĩ te uera pace quiesco. De affectu amoris dei et sacramento altaris. C.xxij.

Amo te deus meus: et magis magisqz te amare uolo. Da michi speciose p̃ filijs hoĩũz ut desiderez te: ut amem te quãtũ uolo q̃ntũ debeo. Inmẽsus es et sine mẽsura debes amari. p̃sertim a nob q̃ sic amasti sic saluasti: quib' tanta et talia fecisti. Amor qui sẽp ardes: et nũq̃ extingueris. Dulcis xp̃e bone ihũ caritas deus meus: accende me totũ igne tuo amore tuo dilectione tua pietate et suauitate tua uoluntate et concupiscentia tua: q̃ scã ẽ et bona: que casta ẽ et munda. Vt tot' dulcedine amoris tui plen' tot' flama caritatis tue uaporat': diligã te dñz meũz dulcissimũ et pulcerrimũ ex toto corde meo et ex tota aĩa mea et ex totis uiribz meis et oĩ ĩtẽtione mea: cũ multa cordis contrictione et lacrimarum fonte: cũ multa reuerentia et tremore habẽs te ĩ corde et ĩ ore. Et p̃ oculis meis sẽp et ubiqz: ita ut nullis adulterinis amoribz pateat locus. Dulcissime rogo te p illaz sacratissimã et sanctissimaz effusionẽ p̃ciosi tui sanguinis q̃ sum' redẽpti: da m̃ contrictionẽ et lacrimarum fontẽ p̃cipue dũ orõnes et p̃ces tibi offẽro: dũ tue laudis psalmodiã canto: dũ misteriũ nr̃e redemptõis manifestũ mĩe tue ĩditũ recolo ul' profero: dũ sac's altaribz licet ĩdign' assisto: cupiẽs offerre illud mirabile et celeste sacrificiũ oĩ reuerentia et deuotione dignũ.

Quod tu dn̄e d̄s meus sacdos i̅maculate ↄstitui p̄cepisti i̅ ↄmemoratiōe tue caritatis: mortis. s. et passiois p salute nr̄a: p cotidiana nr̄e fragilitatis reparatōe. Confirmet mens nr̄a i̅ tanta misteria dulcedie p̄sentie tue: sentiat te sibi adee: ut letet̄ corā te. Ignis qui sep̄ luces amor q sep̄ ardes: dulcis x̄p̄e ih̄u bone: lumen et̄nū et i̅deficies panis uite: qui nos reficis et i̅ te nō deficis: cotidie comederis et sep̄ integer manes: resplēde michi accende me: illumina et sc̄ifica me. Vas meū de malitia ev̄na euacua et imple de tua gr̄a et plenū ↄsua: ut ad salute aīe me māducē a bū carnis tue: quaten̄ māducādo te uiuā et de te uiuā: p te pueniam ad te: repause i̅ te. O dulcedo amoris et amor dulcedis: comedat te uent mis et nectare tui amoris repleant viscera mea: et eructet mēs mea ubū bonū. Caritas d̄s meus mel dulce lac niueū cib' es grādiū: fac me crescere i̅ te: ut sano palato possis māducari a me. De ↄfitentia peccatoris. Capitulū xxiij.

Tu es uita mea qua uiuo: spes cui i̅hereo: gl̄ia quā desidero. Tu m̄ cor tene m̄te rege i̅tellectū: dirige amore: erige aīm: suscipe et i̅ supna fluenta: os sitietis te sp̄us trahat. Taceat q̄so tumult' carnis: ↄticescāt fātasie t̄raȝ et aquaȝ aeris et poli: taceāt sop̄nia et ymaginarie reuelatiōes: oīs ligua oīe signū et quicqd transeūdo fit. Sileat si i̅ ip̄a aīa: et transeat se nō cogitādo se sȝ te d̄s meus: qm̄ tu es re uera spes tota et fiducia mea. Est ei i̅ te d̄n̄o et d̄o nr̄o ih̄u x̄p̄o dulcissimo et benignissimo: uniuscuiusq; nostrū et portio et sanguis

et caro. Ubi g° portio me
a regnat: regnare me
credo. Ubi sanguis me
us dnat: dnari me cofi
do. Ubi caro mea glorifi
cat: gloriosum me esse co
gnosco. Quamuis ego pec
cator sim de hac tn cogni
tione gre nō diffido: et si
pcca me phibent sba me
reqrit. Et si delicta me
ppa excludunt: nature co
munio nō repellat. Non
ē tā imitis ē dns ut nō
diligat carnē suā: mbra
sua et uiscera sua. Despe
ra utiqz potuissez pp nimi
a pecca et uitia culpas
et ifinitas negligētias
mas que egi et cotidie
idesinēt ago corde ore et
ope et oibz modis qbus
humana fragilitas pecca
re pot: n ubum tuuz caro
fieret ds et habitaret in
nob. Sz desperare nō au
deo: qm subditus ille ē x
usqz ad mortez mortem
at crucis: tulit cyrogra
phū peccor nror: et af
figēs illud cruci peccām

crucifix et mortē. In ipo
at secur respiro q sedet
ad dexteraz tuā: et itpellat
p nob. In ipo ofis ad te p
uenire desidero: i q ia res
rexi et reuiuiscam: ia i
celū ascendi: et i celesti
bz osedi. Tibi laus ē
glia: tibi honor et grāz
actō piissime dne: qui
nos sic amasti et saluasti:
sic uiuificasti et sblima
sti. De dulci memoria
caritatis diuine. Lxxxiiij.

Piissime dne q dulcis
memoria tua est. Quā
to mag ite meditor: tā
to es dulcior et amabilior.
Id circo delectant me ual
de bona tua: puro mtis
ituitu et dulcissimo pij
amoris affectu i loco p
egrinatōis mee uite mo
dulū meū iteriz q diu hys
fragilibz sbsisto mbris o
siderant. Hec ē caritatis
iaculo uulneratus sū: tuo
uehemēt desiderio flagro
ad te puenire: cupio te
uidere. Id circo sup custo
dia mā stabo: et uigila

tib; oculis psallā spū
psallā & mēte. & totis
uirib; te factorē & re
factorē meū collaudo.
polū penetrabo mēte & de
siderio tecū ero. dū ī p
senti q̄re miseria solo cor
pore teneor. tecū tamē
cogitatōe & auiditate
atq; desiderio sim semp. q̄
tinus ibi sit cor meum
ubi tu es thesaurus meus
desiderabilis incōparabi
lis. multūq; amabilis.
Sz ecce d̄s meus piis
sime atq; misericordis
sime. dū tue imēse bo
nitatis & pietatis glām
cōsiderare uolo. cor me
um nō suffic. Excedit
ē omnē sensū humane
mētis tuum decus tua
uirtus tua glia. tua ma
gnificētia. tua maie
stas & tua caritas. Si
cut inextimabilis est
tue glie splendor. ita
ineffabilis ē etne cari
tatis benignitas. Qua
illos quos de nichilo
creasti adoptas in
filios. & cōiugis.

De pacientia tribulationū respectu celestis glie. C. xxvi.

O anima mea si
cotidie oporteret
nos pferre tormēta. si ip
sam longo gehēnā tēpore
tolerare ut xp̄m ī glia
sua uidere possem⁹ & scīs ei⁹
sociari. nōne erat dign⁹
pati qd̄ triste ē ut tanti
boni tanteq; participes
glie fieremus. Insidi
ent̄ ig̃ demones parēt
suas tēptatōnes. frangāt
corp⁹ ieiunia. pmāt ue
stimēta. labores grauēt.
uigilie exiccēt. clamet
me iste. inquietet me ille.
frigus incuruet. cōsciā
murmuret. calor urat.
caput doleat. pectus ar
deat. inflet stomach⁹. pal
lescat uult⁹. infirmer to
tus. deficiat ī dolore ui
ta mā & anni mī ī gemi
tib;. Ingrediat̄ putredo
ī ossib; mīs & subter me
scateat. ut requiescā ī die
tribulatōis. et ascendā ī
ad pplm accinctū nr̄m.

Que erit iustor glia: q̄ grādis iustor letitia: cū unaq̄q; facies fulgebit ut sol: cū ordinib; di stinctis pplm suū dn̄s ī reḡ patris sui cepit re censere: et meritis atq; opib; singulor p̄mia pmissa restituet. p t're nis celestia: p tempo ralib; sempiterna: pmo dicas magna. Re uera cumulus felicitatis erit cū dn̄s adducet scōs in uisione paterne glie: et faciet ī celestib; ɔsedere: ut sit ds oīa ī oib;. O fe lix iocūditas et iocūda felicitas scōs uidē. cum scīs eē. et eē scm: dm̄ uidere: dm̄ hr̄e etiā ī et nū et ultā. Hoc sedula m̄te cogitem⁹: hoc toto cordis desiderio desidere m⁹: ut ad eos cito pue nire possim⁹. Si q̄ras q̄ m̄ illud pōt fieri: ul' q b; meritis q̄busue auxi liis: audi. Res ista posi ta ē ī potestate facientis: qm̄ regnū celor uim pa titr. Regnū celor aliud nō reqrit p̄tiū n̄ te ip̄z: tanti ualet q̄ntū es. Te da: et habebis illd. Qd turbaris de p̄tio: Xp̄c semetip̄m tradidit: ut acqreret te regnū dō pā. Ita tu te ip̄m da ut sis regnū ei: ac nō re gnet peccatū ī tuo mor tali corpore: s; sp̄us ī acqsitōe uite. O aīa mīa reūtam̄ ad ciuitatē cele stē: ī q̄ scp̄ti sum⁹ et ciues decrti. Sic ḡ ciues scōr et domestica dī: et sic here des dī, coheredes āt x̄. Cō siderem⁹ ī clitā urbis nr̄e felicitatē: ī q̄ntū ē ɔside rare possibile. Dicā ḡ cū ppha. O q̄ gliosa dīcā sūt de te: ciuitas dī. Sic̄ letātiū oīū: habitatio ē ī te. Fūdaris ē exulta tione uniuse tre. Non ē ibi senect⁹: nec senec tus miseria. Nō ē ibi mā ē n̄ claudus nec gibo sus neq; deformis: dū oēs occurrūt ī uirū pfec tū: et m̄surā etatis ple

met

nitudis est. Quid vita be
ati? ubi non est paupertatis me
tus, non egritudinis imbecil
litas? nemo leditur irasci
tur nemo? nemo invidet?
cupiditas nulla exardescit?
nullum cibi desiderium? nul
la honoris pulsat aut po
testatis ambitio. Nullus
ibi dyaboli metus? insidie de
monum nulle? terror ge
henne procul? mors neque
corporis neque anime: sed immor
talitatis munere vita io
cunda. Nulla erit tunc usque
discordia? sed cuncta consona:
cuncta convenientia. Quia
omnium sanctorum erit una concor
dia? pax cuncta et leticia
continet: tranquilla sunt omnia et
quieta. Jugis splendor? non
iste qui nunc est: sed tanto cla
rior quanto felicior. Quia
civitas ut legitur illa non
eget lumine solis? sed deus
omnipotens illuminabit eam:
et lucerna eius est agnus. Ubi
sancti fulgebunt ut stelle
in perpetuas eternitates: et
sicut splendor firmamenti
qui erudiunt multos.

Quapropter nox ibi nulla nulle
tenebre? concursus nullus
nubium: nec frigoris ardoris
ve asperitas ulla. Sed talis
erit rerum temperies: quam nec
oculus vidit nec auris
audivit nec in cor ascen hominis
dit? nisi illorum qui ea perfrui
digni inveniuntur: quorum no
mina scripta sunt in libro vi
te. Verum super hec omnia est conso
ciari choris angelorum et ar
changelorum: atque omnium celesti
um virtutum. Intueri patriar
chas et prophetas? videre apo
stolos atque omnes sanctos: videre
etiam parentes nostros. Glorio
sa sunt hec sed multo glori
osius est presentem dei vultum cer
nere: incircumscriptum lumen
videre. Super excellens gloria
erit: cum dominum videbimus
in nobis quem cernere non est fi
nis. De amore dei. Capitulum

XXVI.

Magna res est
amor quo anima per se
metipsam fiducialiter acce
dit ad dominum? deo constanter
inheret? dominum familiariter
percunctatur: consultatque de
omni re. Anima que amat nil

aliud cogitare pot nil loq. cetera contempnit oia fastidit. quicquid meditat quicquid loquit amorem sapit amorem redolet: ita eam amor dei sibi uendicauit. Qui uult hrc notitiam dei: amet. Frustra accedit ad legendum ad meditandum et ad orandum: qui non amat. Amor dei amorem aie parat: et eam intentam sibi facit. Aiam quam tangit amor dei: nil aliud pot cogitare nil desiderare. Frequenter suspirat dicens. Sicut ceruus desiderat ad fontes aquarum: ita aia mea desiderat ad te deus meus. Amore uenit ad homines et uenit in homines. factus est homo deus. amore inuisibilis seruus suis factus est similis: amore uulneratus pro delicta nostra. De remembrance passionis xpi. Cap. xxvii.

Grata et firma est reges infirmis et peccatoribus: in uulneribus saluatoris. Securus illic habito. patent mihi uiscera per uulnera: quicquid ex me mihi deest usurpo mihi ex uisceribus dni nostri. Quoniam maria affluunt: non desunt foramina per quae affluant. Per foramina corporis: patet mihi archanum cordis patet magnum pietatis sacramentum. patent uiscera mie dei nostri: in quibus uisitauit nos oriens ex alto. Vulnera ihu xpi plena sunt mia. plena pietate: plena dulcedine et caritate. Foderunt manus eius et pedes: et lancea latus perforauerunt. Per has rimas licet mihi gustare quoniam suauis est dns meus. quoniam re uera suauis ac mitis est et multe mie oibus inuocantibus eum in ueritate: oibus in quirentibus et maxime diligentibus. Copiosa redemptio data est nobis in uulneribus saluatoris nostri. magna multitudo dulcedinis gratie: plenitudo et perfectio uirtutum. Cum me pulsat aliqua turpis cogitatio: recurro ad uulnera xpi. Cum me premit caro mea: recordatione dni nostri uulnerum resurgo. Cum dyabolus parat insidias mihi: fugio ad uiscera dni mei et recedit a me. Si ardor libidinis moueat membra recordatione uul

nex filij dī extiguit. In
oīb; necessitatib; nō īueī
tā efficax remediū: q̄ uul
nera x̄. In illis dormio se
curus: & reqesco ītrepid᷒.
Xp̄s mortuus ē p nob. Ni
chil tā ad mortē: qd mo
te x̄ nob nō soluat᷒. To
ta spes mā ē: ī morte dn̄i
nr̄i. Mors ei᷒ meritū me
u; et refugiū mīu; salus
uita & resurrectō mā ē:
mīu; et meitu; misatō dn̄. Nō
meīti īops q̄ diu ille mi
satonū fuīt: & mīe dn̄ ml̄
te: ml̄ti sū ego īmeitus.
Quāto potētior ē ille ad
soluēdu;: tāto ego secu
rior. Peccauj peccatum
grāde & mltor sū mī osci
delictor: nec sic despe
ro. qm̄ ubi abūdauerunt
delicta: supabūdauit et
grā. Quj desperat de ue
nia peccōr suor: negat
dm̄ eē misicodē. Ma
gnā īiuriā; dn̄ fac: quj
de ei᷒ mīa diffidit. Quā
tū ī se ē negat dm̄ hr̄e
caritatē; ueritatē po
testatē;: ī qb; tota spes
mā osistit: s. ī caritate
adoptiōis: ī ueritate
pmissiōis: ī potestate
redēptōis. Murmuret
iā q̄ntu; uoluerit cogi
tatio mea dicēs. Quis
es tu aut q̄nta ē glīa il
la: qbusue meītis illā
obtinē speras: Ego fi
ducialr̄ respondeo. Scio
cui credidi q̄ caritatē
nimiā; collocauit ī fili
u;: q̄ uerax ē ī pmis
sione: potens ī exibiti
one: & l; ei facē quod
uult. Nō possu; terreri
mltitudīe peccator si mors
dn̄i ī mēte uenerit: qm̄ pec
cata mā illū uicē nō pos
suīt. Clauj & lācea cla
māt mī q: uere recōci
liat᷒ sū xp̄o: si eū ama
uero longinus apuit
mī latus xp̄i lācea: et e
go ītraui & ibi reqesco
secur᷒. Quj timet amet:
qm̄ pfecta caritas foras
mittit timorē. Nullu;
tā potēs & tā efficax ē
ardorē libidinis medi
camētu;: q̄ mors dn̄i mī.

Extendit brachia in
cruce: et extendit ma
nus suas paratus ī am
plexus peccōr. In ē bra
chia saluatoris mei: et
uiuere uolo ⁊ mori cu
pio. Ibi securꝰ decātabo:
exaltabo te dñe qm̄ susce
pisti me: nec delectasti
inimicos meos sup me
Saluator nr̄ caput in
clinauit ī morte: ut o
scula daret dilectis suis.
Totiēs dnm̄ osculamur:
quotiēs ī eī amore cōpū
gimur.

Excitatio aīe
ad amandum dm̄. xxviij.

O Anima mā ī signita
dī ymagine: redēp
ta xp̄i sanguine: desp̄o
sata fide: dotata sp̄u:
decorata ūtutib;: depu
ta cū angelis: dilige a
q tm̄ es dilecta. Inten
de illi quj ītendit tibi:
q̄re q̄rentē te. Ama a
morē tuū a q̄ amaris:
cuiꝰ amore p̄uenta es:
quj ē cā amoris tuj. Ipse
ē meritū ipse ē p̄miū:
ipse fructꝰ: ipse usus ē
ipse finis. Esto sollicita cū
sollicito: cū uacāte uacās:
cū mūdo mūda: ⁊ cū scō
scā. Qualē te parauē
ris deo: talis oportet ut
appareat tibi deus: sua
uis ⁊ mitis et multe mi
sericordie. Suaues et
mites dulces ⁊ hūiles
et mīsicordes requirit
a me ille quj eduxit te
de lacu miserie: et deluto
fecis. Elige illū amicū
tuū p̄ oīb; amicis tuis:
quj cū subtēcti fuerint so
lus fidē tibi s̄uabit. In
die sepulture tue cū
oēs amici tuj recedēt a
te ille te nō derelinquet:
s; tuebit a rugiētib; p̄pa
ratis ad escā: ⁊ pducet
p ignotā regionē atq;
pducet p plateas supne
syon: ⁊ ibi collocabit te
cū angelis an faciē ma
iestatis. Ubi audies illū
melos angelicū. Ubi ē cā
ticū letitie: uox exulta
tiōis et salutis: grāṝ
actō ⁊ uox laudis: atq;
alla ppetuū. Ibi ē cumu

lus felicitatis supemi͡es: supemi͡es glia: supabu͡ dans letitia: ⁊ oia bona. O aia mea suspira ardent͡ desidera uehem͡t: ut pos sis puenire i illa͡ ciuitat͡e supnam de qua ta͡ gliosa dicta sunt: i qua sic͡ leta͡ tiu͡ habitato est. Amore potes ascendere. Amanti nich e difficile: nich i pos sibile. Aia que amat asce͡ dit freq͡nt: et currit fa miliat p plateas celestis ierlm: uisitando illos pa triarchas et pphas: sa lutando aplos: amirado exe͡ citus martir ⁊ ofexor: choros ugin͡u specilando. Celu͡ et t͡ra ⁊ oia que i eis su͡t: no͡ cessa͡t m͡ di cere ut amem deu͡ me um. Am͡.

Explicit Liber Erudit͡ Ierlm totus sit Laus Dn͡o Ihu x. et Matri ei gliosissime. Quez sc͡psit ⁊ pfec͡ D. T. M. Mon͡ sci Laure͡tij ... Sub anno d͡o. M. CC. Lxxx

Innoie dni et b͡ti Ieronimi amen Inmatutinis

Qui uenia non sumunt tantum inclinati sez qui uenia sumitur sup formas cum grauitate Flexis genub diat pr nr dnum

Deinde erecti eandem oronem repetit et infi ne cuiuslibet pater nr dicatur glia patri Sic erat cum supplicationib idest inclinationibz di cendo . . . pr nr .vj.

Deinde ↄsedit et dic pr nr .xxij.

Post modum iterum surgit ⁊ iterum cum supplicatione ⁊ glia pri . . . pr nr .vj.

Demum ac deinceps stando p seuerantes sine glia pri ⁊ supplication pr noster . . xxij.

Item eodem tp͡e d͡r pro collecta pr nr j.

Ad p͡rimam incipit scilicet Adiutorium ...um in noie domini qui fecit celum ⁊ terram

Deinde cum glia pri
· et sicut erat cum veni
et supplicatione pr nr .iij.
Item pro colleca dicatur
pr noster .j.
Ad tertiam prout sup
prossime pate nr .iij.
Item pro collea dicat
pater noster unum
Ad nonam prout sup
prossime pr nr .iij.
Item pro collea dicatur
pater noster unum.
Ad uespas uero dicit
pr noster .iiij.
Item pro collea dicat pr
noster unum
Ad completorium prout
ad tertiam .. pr nr .iij.
Ite pro collea dr pr nr .j.

Item in aduentu et in
quadragesima absens
pro disciplina cuilibz
septimane habz dicere
cum ca venijs pr nr vij
It quilibet f... absens
p anere benedicto no
receperit dicere bz cum
venijs pr nr .iij.
It a capite ieiunij

usqz ad pascha post no
nam, pstratis dicat, p
missa pr nr .iij.

Item i die veneris sca
post nonam uenientes
ad ecclias, p unusqli
ecclia dicat cu venijs
pr noster .j.

It, p dno nro ppa sile
cum venijs pr nr .j

It, p epis 7 aliis sacris
ordinibz pr nr .j.

It, p Imperatore pr nr .j.

It, p carthecumijs pr nr .j

It, p aliis afflictoib
et piculis pr nr .j.

It p hereticis pr nr .j.

It, p paganis pr nr .j.

Et, p pfidis iudeis
sine venia pr nr .j

It eade die veneri
sancto osculando

crucem sanctam dicit intra se istam orationem

Adoramus te xpe et benedicimus tibi quia per sanctam crucem tuam redemisti mundum.

Et qui hoc nescit semel dicat pr nr · j ·

It' p recenter defuncto pr nr · ccc · xxx · quorum medietatem dicant cu venijs

It' p quolibet anniversario cum venijs pater noster · ix

It' p quolibet breui dicitur cu venijs pater nr xxx ·

It' p officio capituli gnalis et p officio clumacen dicitur pr nr · ccc · xxx ·

It' p benefactorib qui pnunciant in festo sancti stephani

pater noster · ccc ·

It' p trenario extra neon pr nr · c · l

It' p missis sacerdotibus lucrens p qualibet missa dicit pr nr · l ta.

It' die qualibet festiuare habent atque dre post matutinas sub forma hec que sequitur pstrati in terram secundum suum ydioma seu vulgare orando p omni statu ultra id quod supius in die veneris sancto e ordinatum videlicet primo

It' p statu nostre religionis pr nr · j

It' p statu sacrosancte Roman ecclie et dni nri ppe pr nr · j ·

It' p Imperatore Romano et regibus et pncipib xpianis

pater noster . J.

Itꝫ, p omnibus bene factoribꝫ recomēdatis familiaribꝫ ꝛ animas, p quolibꝫ . pr nr . J.

Itꝫ, p omibꝫ tēptatis in quacūqꝫ tribulatōe corpis ꝛ aīe ꝯstitutis pater noster . J.

Itꝫ, p excōicatis ꝛ īt̄dc̄is pater nr . J.

Itꝫ, p cōuersione hereticoꝝ ꝛ scismaticoꝝ, p quolibꝫ . pr nr . J.

Itꝫ, p cōuersione Iudeoꝝ ꝛ paganoꝝ pr noster . J.

Itꝫ, p nauigantibus pegrinis et īfirmis pater noster . J.

Itꝫ, p t̄re fructibus ꝛ cultoribꝫ earūdem pater noster . J.

Itꝫ, p temperie aeris

pater noster . J.

Itꝫ, p īpius p̄senciā ītia in ordine ꝛ obs̄uanẜs mādatoꝝ dei ac nostre religionis pater nr . J.

Itꝫ, p aliis si aliqua sint, p quibus orans sp̄m . diuīa īspiratio inflāmet ꝛ adducat orare possit ſꝫ plus aut minꝰ ampliando uł etiam breuiādo, put discretionis et feruoris t̄porisq̄ qualitas postulat et requirit .

Itꝫ qn̄ aliqs nostꝝ ū petit misericordiā ꝛ ī die, p̄fessionis pr noster . iij .

Liber. M. S.

MCCCLXXX.